

Salme Kallinen-Kräkin (toim.)

Sosiaalialan kehittämishanke 2003–2007

LOPPURAPORTTI

ISSN 1236-2115
ISBN 978-952-00-2535-9 (nid.)
ISBN 978-952-00-2536-6 (PDF)

Taitto: AT-Julkaisutoimisto Oy
Paino: Yliopistopaino, Helsinki 2008

Sosiaalialan kehittämishanke 2003–2007. Loppuraportti.
Toim. Salme Kallinen-Kräkin. Helsinki, 2008. 202 s.
(Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä, ISSN 1236-2115; 2008:6).
ISBN 978-952-00-2535-9 (nid.), ISBN 978-952-00-2536-6 (PDF)

Sosiaalialan kehittämishanke toteutettiin vuosina 2003–2007. Hanke perustui valtioneuvoston periaatepäätökseen sosiaalialan tulevaisuuden turvaamisesta. Periaatepäätöksen taustalla oli selvityshenkilöiden raportti sosiaalialan tilasta sekä Matti Vanhasen I hallitusohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö vastasi hankkeen käytännön toimeenpanosta.

Sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteena oli sosiaalipalvelujärjestelmän uudistaminen siten, että palvelujen saatavuus, laatu ja tuottavuus paranevat. Sosiaalialan kehittämishanke oli merkittävä uudistushanke, joka toimeenpantiin laajassa yhteistyössä kuntien ja eri asiantuntijatahojen kanssa. Uudistuksia käynnistettiin sosiaalipalvelujen kaikilla sektoreilla; lasten ja perheiden, vanhusten, vammaisten ja päihdeongelmaisten palveluissa. Lisäksi laadittiin sosiaalialan pitkän aikavälin kehittämistä linjaava Hyvinvointi 2015 -ohjelma.

Kehittämishankkeen aikana kuntien valtionosuuksia lisättiin yhteensä 110 miljoonalla eurolla hankkeen mukaisiin uudistuksiin. Kehittämishankkeen aikana kuntien omia kehittämishankkeita tuettiin valtionavustuksin yli 119 miljoonalla eurolla. Valtionavustuksilla on viety loppuun kunnissa jo pitkään suunnitteilla olleita uudistuksia sekä luotu kokonaan uusia palveluja.

Kehittämistyö jatkuu vuonna 2008 alkavassa Kansallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmassa sekä kunta- ja palvelurakenneuudistuksessa.

Hankkeen kokonaisarvioinnin toteuttaa PricewaterhouseCoopers Oy vuosina 2007–2008.

Asiasanat

Sosiaaliala, sosiaalipalvelut, kehittäminen

Utvecklingsprojektet för det sociala området 2003–2007. Slutrapport.
Red. Salme Kallinen-Kräkin. Helsingfors, 2008. 202 s.
(Social- och hälsovårdsministeriets rapporter, ISSN 1236-2115; 2008:6).
ISBN 978-952-00-2535-9 (inh.), ISBN 978-952-00-2536-6 (PDF)

Utvecklingsprojektet för det sociala området genomfördes åren 2003–2007. Projektet baserade sig på statsrådets principbeslut om tryggande av framtiden inom det sociala området. Bakom principbeslutet fanns utredningspersonernas rapport om tillståndet för det sociala området och Matti Vanhanens första regeringsprogram. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarade för det praktiska genomförandet av projektet.

Målet för utvecklingsprojektet för det sociala området var en reform av socialservicesystemet så att tillgången till, kvaliteten i och produktiviteten för tjänsterna skulle förbättras. Utvecklingsprojektet för det sociala området var ett betydande moderniseringsprojekt som genomfördes i brett samarbete med kommunerna och olika sakkunniga. Reformen inleddes på alla sektorer inom socialservice: tjänster för barn och unga, äldre, människor med funktionsnedsättning och missbrukare. Dessutom utarbetades programmet Valfärd 2015 som anger riktlinjerna för det sociala området på lång sikt.

Under utvecklingsprojektet ökade kommunernas statsandelar med sammanlagt 110 miljoner euro för reformer i enlighet med projektet. Under projektet stöddes kommunernas egna utvecklingsprojekt med statsunderstöd på över 119 miljoner euro. Med hjälp av statsunderstöd har kommunerna genomdrivit reformer som varit under planering under en längre tid samt skapat helt nya tjänster.

Utvecklingsarbetet fortsätter i det nationella utvecklingsprojektet för social- och hälsovården som börjar år 2008 samt genom kommun- och servicestrukturen.

PricewaterhouseCoopers Oy genomför en helhetsutvärdering av projektet under åren 2007–2008.

Nyckelord

Sociala området, socialservice, utvecklande

Development Project for Social Services 2003–2007. Final report.
Ed. Salme Kallinen-Kräkin. Helsinki, 2008. 202pp. (Reports of the Ministry
of Social Affairs and Health, ISSN 1236-2115; 2008:6).
ISBN 978-952-00-2535-9 (pb), ISBN 978-952-00-2536-6 (PDF)

The Development Project for Social Services was carried out in 2003–2007. It was founded on the Government Resolution on securing the future of social services. The Government Resolution, in turn, was based on a report by Rapporteurs ad int. on the state of social services and on the Government Programme of Prime Minister Matti Vanhanen's first Cabinet. The Ministry of Social Affairs and Health was responsible for the practical implementation of the project.

The aim of the Development Project was to reform the social services system so that the availability, quality and productivity of services will improve. The Development Project is an important reform project carried out in extensive cooperation by the municipal authorities and various expert stakeholders. Reforms were initiated in all sectors of social services: in services for children and families, older people, people with disabilities, and people with substance abuse problems. In addition, a Welfare 2015 programme was prepared for the development of social services in the long term.

During the Development Project the central government transfers to local government for implementing reforms in accordance with the project were increased by EUR 110 million. At the same time, municipalities' own development projects were supported by government grants amounting to more than EUR 119 million. The government grants have been used in municipalities for completing reforms that had been planned for a long time, and for creating new services.

The development work will continue through the National Development Programme for Social Services and Health Care, which will start in 2008, and the reform to restructure local government and services.

The total assessment of the project is carried out by PricewaterhouseCoopers Oy in 2007–2008.

Key words

Development, social services, social services sector

Hanketoiminnasta sosiaalihuollon toimintakonseptin uudistamiseen

Sosiaalialan kehittämishanke on päättynyt. Nelivuotinen jakso on kuljettu loppuun suunnitelmien mukaan. Projekti päättyy, mutta prosessit jatkuvat. Kunta- ja palvelurakennehanke (Paras-hanke) imee nyt yhä enemmän niitä aineksia, joita on kehitelty Sosiaalialan kehittämishankkeissa. Sosiaalialan kehittämishankkeissa aloitettu seudullisen yhteistyön kehittäminen ja kuntien yhteistyön tukeminen on Paras-hankkeen keskeisimpiä tavoitteita. Monet muut aloitetut reformit laajenevat nyt osaksi laajempaa kuntauudistusta. Uusi Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste) linjaa omalta osaltaan nyt seuraaville vuosille ne tavoitteet ja toimenpiteet, joilla vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ja toimintoja. Keskeisimmiksi kysymyksiksi kehittämistyössä nousevat sosiaalihuollon perustoimintojen vahvistaminen ja pitkäjänteisen kehittämistoiminnan edellytysten varmistaminen.

Suuret kehittämishankkeet elävät usein limittäin ja päällekkäin. Puhtaan suunnittelulogiikan mukaista vaiheittaista kehittämistä tapaa harvoin. Usein on niin, että uutta kehitysvaihetta suunnitellaan ja toteutetaan jo ennen kuin edellinen vaihe on kunnolla viety loppuun ja ennen kuin on arvioitu sen tuloksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset kehittämishankkeet käynnistyivät vuosina 2002–2004 hiukan eritahtisesti ja erilaisilla konsepteilla. Terveysthuollossa oli tavoitteena puuttua kaikkein kipeimpiin ongelmiin ja luoda uusia rakenteita ja toimintaa niiden poistamiseksi. Sosiaalihuollossa oli tavoitteena modernisoida pitkällä tähtäyksellä koko järjestelmä. Sen vuoksi kehittämisen kohteena oli laaja kirjo erilaisia rakenteita ja toimintoja. Terveysthuollon hanke syntyi laajan julkisen keskustelun säestämänä ja vahvan poliittisen sysäyksen vaikutuksesta. Sen sijaan Sosiaalialan kehittämishanke syntyi pääosin virkamiesvalmistelun ja järjestöjen vaikutuksesta ja sille hankittiin myöhemmin poliittinen tuki.

Ennen kuin kansalliset hankkeet ehtivät kunnolla puoliväliin alkoi vilkas keskustelu koko kuntajärjestelmän uudistamisesta. Tämä johti vähitellen kunta- ja palvelurakennehankkeeseen. Suunnittelun kannalta on merkityksellistä se, että kunta- ja palvelurakennehanke

ei ollut millään tavalla esillä edellisen hallituksen hallitusohjelmassa. Samaan aikaan, tämän myllerryksen keskellä, ryhdyttiin luomaan uudenlaista kehittämisohjelmarakennetta sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Suuret kehittämishankkeet eivät ole syntyneet tyhjästä. Niillä on oma sosiaalinen tilauksensa ja oma historiallinen taustansa. Sosiaalihuollon palvelut on rakennettu pääosin 1970–1980-luvuilla. Kehitys hidastui ja osin taantui 1990-luvulla. Tultaessa 2000-luvulle oli muodostunut tarve arvioida koko järjestelmää uusista näkökulmista ja paineet järjestelmän modernisointiin kasvoivat. Taustalla vaikuttivat paitsi talouskehitys niin myös asiakkaiden muuttuvat tarpeet ja ongelmat. Keskeisiksi ongelmiksi kasvoivat yhä enemmän palvelujen saantiin liittyvät kysymykset sekä palvelujen laadun rapautuminen.

Kaiken tämän kehittämisbuumin keskellä kunnat ovat oma-aloitteisesti uudistaneet omia päätöksenteon ja palvelujen organisointeja. Monet suuret kaupungit käynnistivät tilaaja-tuottajamallia soveltavien organisaatiomallien kehittämisen. Sen rinnalla on syntynyt erilaisia sopimusohjauksmalleja, palvelujen kehittämisen elämänkaarimalleja ja niin edelleen. Myöhemmin myös pienet kunnat ovat ryhtyneet soveltamaan samanlaisia malleja. Perustavoitteena näyttää olevan se, että kilpailu ja markkinat pyritään tuomaan voimallisemmin organisaatioiden sisään ja välille luomaan lisää dynaamisuutta. Toisaalta pyrkimys on myös hillitä julkisen sektorin kasvua ja siirtää osia toimintoista yksityiselle sektorille. Taustalla on vaikuttanut koko julkishallintoon levinnyt New Public Management -ajattelu (Uusi julkinen johtaminen – UJJ). Toiveena on luonnollisesti saada aikaan myös taloudellista tehokkuutta ja toimintoihin lisää vaikuttavuutta.

Samaa kehittämiskohdetta työstävät hankkeet eivät siis välttämättä seuraa loogisesti toisiaan eivätkä ne aina ehdi käyttää sitä oppia, joka edellisestä hankkeesta on saatu. Voidaan puhua eräänlaisesta itsenäisestä hankelogiikasta, joka elää omaa elämänsä ja sisältää sekä rationaalisia että ei-rationaalisia piirteitä. Erityisesti julkisessa hallinnossa tämä epäjatkuvuus ja hajanaisuus on ymmärrettävää, koska hankkeissa on kyse yleensä monien eri tahojen ristikkäisistä intresseistä ja päätöksentekojärjestelmä on yleensä monimutkainen. Demokraattisen päätöksentekojärjestelmän tuotokset ovat yleensä intressikamppailun tuloksia. Hankemaailma elää myös osittain hallituskausittain painotuksia vaihdellen.

Kehittäminen sisältää katkoksellisuutta ja jatkuvuuksia. Siirtyminen uusiin vaiheisiin ja uusiin hankkeisiin kuljettaa aina mukanaan jonkin verran oppimista vanhasta. Hankkeissa mukana olevat toimijat soveltavat joko tietoisesti tai tietämättään kokemusta uusiin haasteisiin ja uusiin oloihin.

Sekä Sosiaalialan kehittämishanke että Kansallinen terveydenhuollon kehittämishanke päättyivät vuoden 2007 lopussa. Luonnollisesti monia prosesseja ja yksittäisiä projekteja jää elämään vielä seuraavillekin vuosille. Lisäksi Sosiaalialan kehittämishankkeessa on käynnistetty koko hankkeen ulkopuolinen arviointi, joka päättyy vuoden 2008 lopussa. On erittäin tärkeätä, että näiden laajojen hankkeiden kokemukset ja tuotokset nivelletään tehokkaasti ruokkimaan Kunta- ja palvelurakennehankkeen toimeenpanoa sekä otetaan arvioitavaksi uuden Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman yhteydessä. Paras-hanke on pitkälle tulevaisuuteen ulottuva projekti, jossa tähän mennessä on luotu vasta hankkeen lähtöoletukset ja kehittämisen raamit. Se millaisen sisällön ja toiminnallisen prosessin koko hanke synnyttää, ratkeaa vasta tulevina vuosina.

Sosiaalihuolto kunta- ja palvelurakennehankkeessa

Kunta- ja palvelurakennehanke on monessa mielessä historiallisen suuri hanke. Se on yhtä aikaa mittava hallinnon muutoshanke ja samalla pitkäaikainen kehittämishanke. Rakenteellinen muutoshanke luo rakenteet ja puitteet, joissa toiminnan kehittämisen kautta opitaan uudenlaiset tavat toimia. Tavoitteet ovat kunnianhimoiset ja kauaskantoiset koko julkisen sektorin hallintorakenteen kannalta. Erityisen suuret vaikutukset hankkeella tulee olemaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kannalta. Keskeinen pyrkimys on rakentaa kunta- ja palvelurakenne entistä suuremmalle väestöpohjalle ja luoda sitä kautta paremmat toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset palveluiden kehittämiseksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta keskeisimmät kysymykset liittyvät palveluiden saatavuuteen ja laatuun. On ensiarvoisen tärkeää, että palvelurakenteen uusia toimintamalleja ja konsepteja suunnitellaan kansalaisten ja asiakkaiden tarpeista lähtien pyrkien järkeviin toiminnallisiin kokonaisuuksiin ja joustaviin yhteistoimintarakenteisiin. Palvelurakenteen uudistus ymmärretään usein hyvin tuotantolähtöisesti vain palvelujen tarjonnan rationalisointina. Yhä

tärkeämpi näkökulma sekä kansalaisten että koko yhteiskunnan kannalta on se, miten kykenemme hillitsemään palvelun tarpeiden kasvua kaikkein keskeisimmissä ongelmissa. Kyse ei ole palvelujen saannin rajoittamisesta, vaan riittävän vahvasta varhaisen tuen ja puuttumisen muodoista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja ehkäisevästä politiikasta.

Sosiaalihuollon hajoamisen uhka

Kunta- ja palvelurakennehankkeen puitelainsäädäntöön jäi sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta outo käsitteellinen sekaannus. Puitelain viidennessä pykälässä kuntia velvoitetaan esittämään suunnitelmat paitsi perusterveydenhuollon osalta niin myös ”perusterveydenhuoltoon kiinteästi liittyvistä sosiaalipalveluista”. Tämä käsite ei ota huomioon sitä mitä sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut sisältävät. Se alistaa sosiaalihuollon palvelut ikään kuin osaksi perusterveydenhuollon palveluja. Tämä on herättänyt sosiaalihuollon asiantuntijajoukossa suurta hämmennystä. Olisi toivottavaa, että kunnat kykenisivät arvioimaan sosiaalihuollon tulevia rakenteita kokonaisuuksina ja ennen kaikkea saumattomien asiakasprosessien ja yhteistyön näkökulmasta. Ensivaikutelmat kuntien esittämistä suunnitelmista ovat ristiriitaisia. Osa kunnista esittää alueen kannalta järkevien yhteistyömallien kehittämistä, osa taas on esittänyt suunnitelmissaan sosiaali- ja terveydenhuollon erottamista toisistaan ja sen lisäksi esittänyt pirstottavaksi sosiaalihuollon hajalleen, pieniin osiin. Viimeksi mainittu suunnittelun tapa ei voi olla asiakkaiden ja kuntalaisten tarpeista lähtevää suunnittelua ja kehittämistä, vaan sitä ohjaavat aivan muut tekijät. Toimintojen pirstominen ja sosiaali- ja terveydenhuollon eriyttäminen vaarantaa kustannusten hallintaa ja tuo lisää ongelmia demokraattisen päätöksenteon mahdollisuuksiin. Sosiaalihuollon kehittämisen kannalta nousee nyt yhä tärkeämmäksi tehtäväksi perussosiaalihuollon omien rakenteiden vahvistaminen ja sosiaalihuollon yhteistyön vahvistaminen lähitoimintojen kanssa.

Yhteistyökysymykset

Edelliseen liittyen monet yhteistyökysymykset ovat avoimia. Sosiaalihuollon kannalta keskeinen terveydenhuollon kanssa tehtävä yhteistyö edellyttää tasaveroista kumppanuutta kaikilla tasoilla sekä toimintojen ja rakenteiden suunnittelua asiakaspalvelun prosessien näkökulmasta.

Miten uusissa rakenteissa organisoidaan sosiaalihuollon ja työhallinnon yhteistyökysymykset? Miten organisoidaan sosiaalihal- linnon ja kunnan kaavoituksen ja asuntotoimen yhteistyö? Entä kouluyhteistyö, nuorisotyön yhteys, poliisiyhteistyö ja niin edelleen? Sosiaalihuolto ei ole paikallistasolla vain marginaaliryhmien palve- lua, vaan osa koko yhteisön toiminnan rakennetta. Sen vuoksi sen toiminnallinen yhteys paikallistason muiden sektoreiden kanssa on välttämätön.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on huomioitu puitelaissa. Ehkäisevä ja ennakoiva toiminta edellyttää kuitenkin toimijoita ja eri toimijoiden tiivistä yhteistyötä sekä palvelujen suunnittelua yhteisen sosiaalisen vastuun pohjalta. Päähuoli sosiaalihuollon kannalta on se, että rakenteiden ja toimintojen hajoaminen kadottaa ne toimi- jat, joille kuuluisi vastuu ehkäisevästä työstä ja sen resursoinnista. Huoli yhteistyön ongelmista heijastuu siis suoraan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mahdollisuuksiin. Tämä kysymys liittyy myös peruskunnan mahdolliseen toiminnalliseen tyhjenemiseen vastui- den siirtyessä laajemmalle tasolle. Pulmana voi olla myös paikallisen yhteisön tukirakenteiden tyhjeneminen. Nämä prosessit vaikuttavat olennaisella tavalla eri toimijoiden yhteistyön edellytyksiin. Mikäli näihin kysymyksiin ei Paras-prosessissa puututa riittävällä vakavuus- della, se tarkoittaa sitä, että kiinnostus palvelujen kysynnän hillitse- miseen jää vähäiseksi.

Paras-hankkeen yhteys meneillään oleviin kuntien omiin rakenneuudistuksiin

Kuntien melko laajamittaisesti käynnistämät sisäiset organisaatio- uudistukset voivat olla ohjausvaikutuksiltaan melko laajoja ja syvä- lisiä. Tilaaja-tuottajamallit, sopimusohjausmallit sekä näihin liitty- vät palvelujen organisoinnin elinkaarimallit rakentavat itse asiassa uutta palvelukonseptia. Esimerkiksi Tampereen elinkaarimallin mukaisessa palvelujen organisoinnissa sosiaalihuolto hajotetaan eri alueille ja tasoille. Perinteisten sektorikohtaisten yksiköiden ja toimintojen tilalle syntyvät aivan uudenlaiset palvelukombinaatiot. Näiden uudenlaisten toimintojen ohjaaminen ja johtaminen laaje- nee myös valtakunnalliseksi kehittämishaasteeksi.

Rakennetoiminta

Edellä todettiin jo, että Paras-hanke luo parhaimmillaankin vain yleisen rakenteen ja puitteet palveluille. Itse käytännön toiminta muotoutuu vasta vähitellen ja muovaa instituutioiden toimintaa ja vaikuttaa myös rakenteisiin. Rakenteisiin kohdistuvassa uudistamistyössä on vaarana se, että varsinainen asia ja varsinainen toiminnan kohde unohtuu. Kysymys on siitä, millä tavalla kansalaiset ja asiakkaat on huomioitu uudistamisprosesseissa. Rakennemuutoksissa on kyse myös poliittisen tason erilaisista intresseistä sekä ammattiryhmien usein ristikkäisistä intresseistä.

Kehittämisen rakenteet

Julkiseen hallintoon vähitellen siirtynyt tehokkuusajattelu ja uuden julkishallinnon johtamistavan kehittyminen ovat jossakin määrin muuttaneet innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytyksiä 1980-luvulta alkaen. Eräs hyvin tärkeä kehityspiirre on ollut se, että linjajohdamisen vallan ja aseman vahvistamisen myötä on höylätty esikunnat entistä pienemmiksi. Organisaatioissa ei ole enää ”suunnittelusihteeristöjä”, omia tutkimusorganisaatioita ja kehittämissyksiköitä tai ne ovat ainakin entistä pienempiä. Tämä ilmiö on tuttu niin kuntasektorilla kuin valtiollakin. Tämä kehitys voi tuoda lisää tuottavuutta ja tehokkuutta, mutta samaan aikaan se heikentää innovaatio- ja kehittämistoimintaa ja sen rakenteita.

Sosiaalihuollossa kehittämisen rakenteet ovat olleet hyvin vaatimattomia. Sosiaalikehitys Oy:n arviointitutkimuksen mukaan kuntien kehittämistoimintaan varatut resurssit olivat noin 0,8 prosenttia sosiaalitoimen menoista. Kunta- ja palvelurakennehankkeen yhteydessä käydyissä keskusteluissa ei ole juurikaan mietitty sitä, miten uudistuksen yhteydessä turvataan innovaatio- ja kehittämistoiminnan riittävän vahvat rakenteet. Terveystieteiden tilanne on erikoissairaanhoidon osalta tässä suhteessa parempi, mutta perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon rakenteet tulisi turvata jatkossa paremmin.

Sosiaalihuollon kehittämisen rakenteiden vahvistamisen kannalta on keskeistä se, että yhteistoiminta-alueilla ja laajaa väestöpohjaa edellyttävillä palvelualueilla suunnitellaan myös jatkuvan kehittämistoiminnan turvaaminen. Sosiaalialan kehittämishankkeen alueelliset johtoryhmät, niiden tekemät kehittämistoiminnan alueelliset toimeenpanosuunnitelmat, osaamiskeskukset ja kehittämissyksiköt

sekä laaja hankerahoitus ovat nostaneet sosiaalihuollon alueellisen yhteistyön aivan uudelle tasolle. Tälle pohjalle on hyvä rakentaa myös pysyviä rakenteita.

Oppiminen ja hyvät käytännöt

Käynnistetyssä palveluinnovaatiohankkeessa on tarkoitus ottaa keskiöön Hyvät käytännöt -rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen. Sosiaalialan kehittämishankkeen yhtenä hankkeena on ollut kehittää Stakesiin hyvien käytäntöjen levittämisen järjestelmä. Hanke on onnistunut melko hyvin, ja on tärkeää, että sen kokemukset hyödynnetään jatkokehittelyissä.

Kehittämistoiminnan perusoletuksista on käyty keskustelua niin tieteellisessä kirjallisuudessa kuin käytännön selvityksissäkin. Erityisesti EU-projektien kautta on lisääntynyt kiinnostus hyvien käytäntöjen levittämiseen. Jatkuva ihmetyksen aihe on se, miksi hyvät käytännöt eivät leviä tai miksi ne siirtyvät niin tahmeasti organisaatiosta toiseen. Viime aikojen keskustelussa on korostunut tälle kaksi selitystä. Muun muassa Tuomo Alasoini on tuonut esille sen kokemuksen, että projekteissa tapahtuva kehittämistyö on eräällä tavalla ”liian hyvä käytäntö” siinä mielessä, että projektille varataan yleensä hyvät resurssit, hyvät osaajat ja hyvät olosuhteet sekä suotuisat mahdollisuudet kokeilla innovatiivisia prosesseja. Näin projekti tosiasiaassa on aika kaukana siitä, mitä ns. normaalisessa toiminnassa tehdään. Erityinen huomio uusia kokeiluja tekeviin ihmisiin saattaa tuoda myös mukanaan niin sanotun Hawthorne-efektin; osallistujat parantavat suoritustaan tai antavat kokeilun tuloksista myönteisiä arvioita ensisijaisesti siksi, että ovat saaneet osakseen erityistä huomiota.

Toinen pulma hyvien käytäntöjen huonoon leviämiseen on se, että hankkeiden suunnittelijoilla ja organisaatioiden johdolla on yleensä liian optimistinen käsitys vaikeiden muutosprosessien läpikäymisestä organisaatioissa. Tämä koskee erityisesti sellaisia projekteja, joissa ihmisiltä odotetaan uudenlaista toimintakulttuuria ja uudenlaisia toimintatapoja. Usein johdolla ja kehittämistyöstä vastuussa olevilla on hyvin mekanistinen käsitys organisaation toiminnasta. Organisaatiota käsitellään edelleen ikään kuin koneena. Laaja kirjo työelämän tutkimusta on jo pitkään kyennyt osoittamaan, että työelämässä on tapahtunut syvällisiä muutoksia, jotka muuttavat kehittämisen ja johtamisen perusedellytyksiä ja mahdollisuuksia.

Organisaatioiden kehittämistoiminnan kannalta keskeinen tieto ja kokemus kertyy yhä enemmän vain työntekijöille itselleen ja välittyy huonosti johdolle ja kehittäjille. Tällöin keskeisimmäksi kehittämistoiminnan haasteeksi muodostuu se miten saadaan työntekijät oman kehittämistoimintansa subjekteiksi. Tiedon, kokemuksen ja uuden toimintatavan siirtäminen ”hyvänä käytäntönä” ei tällöin olekaan niin yksinkertainen asia kuin miltä se suunnittelupöydällä näyttää.

Vastuulliset vetäjät ja johto eivät siis ota huomioon sitä, että yleensä jossakin organisaatiossa kehitelty hyvä käytäntö ei ole vain tekninen muutos, vaan paikallisesti räätälöity, monien vaikeiden oppimisprosessien kautta kehitelty uusi innovaatio tai uusi toimintatapa. Tällaisen toimintatavan tai myös laajemman toimintaprosessin siirtäminen toiseen organisaatioon edellyttää yleensä vaikean oppimisprosessin käynnistämistä myös tässä uudessa organisaatiossa. Silloin kyse on paitsi oppimisesta yleensä niin myös yhteistyösuhteiden ja työnjakojen uudelleenasetoinnista. Kyse voi olla myös siitä, että uudessa organisaatiossa olisi opiskeltava uudenlaisia johtamista.

Hanketoiminnasta toimintakonseptien uudistamiseen ja kehittämiseen

Organisaatio- ja johtamistutkimuksessa on jaksoteltu erilaisia kehittämistoiminnan muotoja ja niiden muuntumista historias- sa. Vaiheet eivät tietenkään erotu aina selkeästi toisistaan, vaan ne menevät osin päällekkäin. Yritysorganisaatioiden kehitys on usein erilaista kuin julkisten organisaatioiden. Joka tapauksessa yhteiset piirteet kuvastavat yleisellä tasolla kehittämistoiminnan muotojen muuntumista.

Karkeasti hahmotellen kehittämisen varhaisin kiinnostus kohdistui ensi sijassa ammatin kehittämiseen (johtaminen mukaan luettu- na). Kyse oli useimmiten jonkin henkilön tai henkilöryhmän kou- luttamisesta ja valmentamisesta. Myöhemmin kehittämistoiminta laajeni jonkin toiminnon kehittämiseen ja rationalisointiin. Sen yh- teydessä kehkeytyivät esille erilaiset projektikehittämisen muodot, joilla etsittiin ratkaisua tiettyyn ongelmaan. Samaan aikaan laajeni eräänlainen tuloskehittämisen malli, jolla markkinoiden logiikka ja dynamiikka tuotiin organisaatioiden sisään. Samaan teemaan liitty- vien hankkeiden kokoaminen laajemmiksi ohjelmiksi toi mukanaan

uudenlaista ohjelmakehittämisen ajattelua. Erityisesti yrityksissä vi-
risi edellisten sisällä ja lisäksi prosessikehittämisen idea, jolloin aja-
tuksena oli prosessien jatkuva parantaminen. Tämänhetkisessä yrity-
sorganisaatioiden kehittämisessä korostuvat edellisten lisäksi mallit,
joilla pyritään pitkällä ja sitkeällä kehittämistyöllä kokonaisten toi-
mintamallien ja konseptien uudistamiseen.

Julkisessa hallinnossa on viime vuosina keskusteltu vilkkaasti
projektikehittämisestä ja hanketoiminnasta. Tällä on erityisesti vii-
tattu sekä EU-rahoituksen että kotimaisen erillisrahoituksen mu-
kanaan tuomaan tapaan ulkoistaa kehittämistoiminta varsinaisen
organisaation toiminnan rinnalle. Projektikehittämisen ekspansio
julkisessa hallinnossa saattaa liittyä osittain myös 1990-luvun laman
seurauksiin ja erityisesti eräänlaisen lama-ajattelun jäämiseen lähes
pysyväksi olotilaksi.

Laajan projektikehittämisen aika alkaa olla ohi julkisessa hallin-
nossa. Se on ollut tietty historiallinen vaihe, jolla on kyetty uudista-
maan toimintaa. Projektikehittämisen kritiikissä on ehkä liikaakin
toistettu vain kokemusten huonoja puolia. Erityisesti sosiaalihuol-
lossa on huomioitava edellä kuvattu mahdollisuus luoda hanke-
toiminnalla myös pysyviä toimintamalleja ja rakenteita. Kuitenkin
uudet haasteet osoittavat hanketoiminnan riittämättömäksi kehit-
tämisen välineeksi. Työntekijöiden väsyminen projektikehittämi-
seen ja tämänmuotoisen kehittämisen tulosten huono välittyminen
perustoimintaan vaativat uudenlaista otetta niin johtamisessa kuin
kehittämisessäkin. Pyrkimys on ollut rakentaa kehittämistä enem-
män pitkäkestoisten ja vaikuttavien ohjelmien varaan. Ohjelmilla on
mahdollisuus luoda jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä lyhytkestoisten
projektien sijaan. Näissä ohjelmissa on samalla avautumassa mah-
dollisuuksia parempaan dialogiin paikallisten ja alueellisten toimi-
joiden kanssa.

Sosiaalihuollon kannalta (kuten myös muiden sektoreiden
kannalta) on tärkeää nähdä se, että asiakkaiden ongelmat eivät to-
dellakaan jäsenny kovin hyvin viranomaisten työnjaon mukaan.
Toimintamallien ja -tapojen kehittäminen entistä asiakaslähtöisem-
miksi asettaa näin erittäin suuren haasteen eri toimijoiden väliselle
yhteistoiminnalle. Enää ei riitä satunnaiset kontaktit viranomaisten
kesken, vaan kyse on syvemmälle menevistä uudistamisen tarpeista.

Palvelujen kehittämisen lähtökohtana ovat ihmisten perusoikeu-
det. Tällöin palvelujen saanti ja niiden laatu ovat edelleen keskeisiä

kehittämisen ehtoja. Sekä ihmisten että yhteiskunnan kannalta palvelun tarpeen kasvun hillintä hyvinvointia ja terveyttä edistämällä ovat keskeisiä toimintaperiaatteita. Nämä ovat ikään kuin itsestään selviä perustekijöitä toiminnan kehittämisessä.

Kun tarkastellaan tältä pohjalta avautuvaa kehittämisen perspektiiviä, korostaisin sitä, että meidän tulisi nyt hyvin huolellisesti analysoida sitä mitä paikallisesti ja alueellisesti on tapahtumassa. Lähes kaikilla kaupunkiseuduilla ollaan keskeisissä palveluissa erottamassa tilaaja- ja tuottajatoiminnat toisistaan. Tämä luo uudenlaisen palvelurakenteen, joka olennaisesti uudella tavalla tulee säätelemään palvelujen kysynnän muodostumista ja palvelujen tarjonnan organisoitumista. Me emme vielä tiedä mitkä seuraukset tällä tulee olemaan, mutta monissa keskusteluissa on varoiteltu siitä, että palvelun tuottamisen irtautuminen omaksi toiminnaksi voi synnyttää painetta luoda keinotekoisesti palvelun tarpeita.

Monilla alueilla on organisoitu palvelutoiminta elämänkaari-mallin pohjalle. Tämä ajattelu on leviämässä kuntien keskuudessa. Puhtaimmillaan elämänkaari-malli tarkoittaa sitä, että perinteiset sektoripohjaiset hallinnonalat korvautuvat kokonaan uusilla organisaatioilla. Kunnissa voi olla tällöin kokonaisia lapsi- ja perhepolitiikan organisaatioita, työikäisten palvelujen organisaatioita ja ikääntyvän väestön organisaatioita. Kehitys on tältä osin tietysti toivottavaa ja mielenkiintoista, mutta se herättää monia kysymyksiä näiden uusien toimintojen johtamisen ja myös kansallisen ohjaamisen kannalta. Esimerkiksi sosiaalihuollon kannalta aiheellinen kysymys on: Missä on sosiaalihuolto näissä uusissa rakenteissa? Se herättää myös kysymyksiä siitä, tarvitaanko uudenlaista lainsäädäntöä.

Kuntien palvelutoiminnan ulkoistaminen ja uudenlaisten palvelumarkkinoiden kasvu sosiaalihuollossa on ollut käynnissä jo pitkään. Yksityisen palvelutoiminnan osuus on jo noin viidennes kaikista palveluista. Tähän liittyy myös järjestöjen palvelutoiminnan uudelleenorganisointi vastaamaan sisämarkkinoiden kilpailuehtoja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä palvelujen kehittämisen kannalta on erittäin tärkeää nähdä edellä kuvattu järjestelmän uudelleenmuotoutuminen. Se asettaa uudenlaisia ehtoja myös kehittämiselle ja järjestelmän johtamiselle. Itse asiassa voisi sanoa, että olemme siirtyneet uuteen vaiheeseen palvelujärjestelmän kannalta. Tämä uusi vaihe edellyttäisi sitä, että olisi kyettävä määrittelemään:

- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä ehkäisevän toiminnan ja varhaisen puuttumisen tehostamisen rakenteet ja toimintatavat ja
- uudenlaiset kansalais- ja asiakaslähtöiset yhteistoimintasuhteet ja joustavat työnjaon muodot sekä
- kehittämisen ja ohjaamisen suhteet muodostumassa oleviin uusiin palvelukonsepteihin

Tiivistäen voisi sanoa, että käynnissä olevat prosessit (Paras-hanke ja kunkin alueen omat rakenteiden uudistamiset) kutsuvat kehittäjiä ja johtajia tukemaan ja ohjaamaan 2010-luvun palvelukonseptien muodostamista ja kehittämistä. Julkisen hallinnon kannalta kyse ei ole enää vain kunnallisen palvelutuotannon ohjaamisesta, vaan koko paikallisen ja alueellisen palvelujen järjestämisen uudelleenmuovamisesta ja kehittämisestä.

Helsingissä joulukuun 14. päivänä 2007

Reijo Väärälä

Apulaisosastopäällikkö

Sosiaalialan kehittämishankkeen johtaja

Tiivistelmä.....	3
Sammandrag	5
Summary	7
Esipuhe: Hanketoiminnasta sosiaalihuollon toimintakonseptin uudistamiseen.....	11
YHTEENVETO	18
SOSIAALIALAN KEHITTÄMISHANKKEEN TOIMINTA VUOSINA 2003–2007	21
1 SOSIAALIALAN KEHITTÄMISHANKKEEN TAUSTA, TAVOITTEET, ORGANISOINTI JA RAHOITUS	27
2 VALTAKUNNALLISET OSAHANKKEET: TAVOITTEET, TOIMEN- PITEET, TULOKSET, JATKOSUUNNITELMAT JA JULKAISUT	31
I <i>Palvelujen saamisen turvaaminen</i>	31
Osahanke 1: Oikeus palvelun tarpeen arviointiin.....	31
II <i>Palvelurakenteen ja toimintojen kehittäminen</i>	33
Osahanke 2: Palvelujen turvaaminen seudullista yhteistyötä lisäämällä	33
Osahanke 3: Seudullisten kehittämissyksiköiden perustaminen.....	34
Osahanke 4: Palveluohjaus sosiaalialalla.....	35
Osahanke 5: Hyvät käytännöt -ohjelma	36
Osahanke 6: Sosiaalipäivystyksen järjestäminen koko maassa.....	40
Osahanke 7: Tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa.....	41
<i>Lasten ja perheiden palvelujen kehittäminen</i>	45
Osahanke 8: Lapsiperheiden toimeentuloedellytysten kehittäminen	45
Osahanke 9: Tilaa lapsille ja perheille yhteiskunnassa	46
Osahanke 10: Varhainen puuttuminen	46
Osahanke 11: Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja vanhempien osallisuuden vahvistaminen	48
Osahanke 12: Perhekeskustoiminnan kehittäminen, Perhe-hanke	53
Osahanke 13: Toimintaohjelma lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseksi.....	56
Osahanke 14: Lastensuojelun kehittämisohjelma	59

	<i>Vanhusten palvelujen kehittäminen</i>	63
	Osahanke 15: Palvelusetelin käyttöönotto kotipalvelussa	63
	Osahanke 16: Kotipalvelun ja kotihoidon kehittäminen (Kotosa-hanke)	65
	Osahanke 17: Omaishoidon kehittäminen	67
	Osahanke 18: Ikäihmisten laitoshoidon kehittäminen (Laila-hanke).....	68
	<i>Vammaisten palvelujen kehittäminen</i>	70
	Päihdepalvelujen kehittäminen	72
III	<i>Henkilöstön saanti, osaaminen ja työolojen kehittäminen</i>	73
IV	<i>Hyvinvointi 2015 -ohjelma</i>	77
3	VALTIONOSUUDET JA -AVUSTUKSET	79
4	VIESTINTÄ.....	81
5	ARVIOINTI.....	84
6	HANKKEEN ETENEMINEN ALUEILLA - ALUEIDEN YHTEENVETORAPORTIT	85
	6.1 Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusalue	85
	6.2 Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (ISO).....	94
	6.3 Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Koske)..	107
	6.4 Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Socom).....	109
	6.5 Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus -alue (SONet BOTNIA).....	116
	6.6 Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Poske).....	120
	6.7 Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Satakunta sosiaalialan osaamiskeskusalue, Pikassos	123
	6.8 Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Vasso).....	128
	6.9 Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (FSKC) ..	134
Liitteet:		
	Liite 1: Sosiaalialan ja terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamisen johtoryhmä.....	146
	Liite 2: Sosiaalialan kehittämishankkeen koordinaatioryhmä	147
	Liite 3: Sosiaalialan kehittämishankkeen projektiorganisaatio	149
	Liite 4: Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankerahoitus v. 2003–2007	150
	Internetissä: www.stm.fi/julkaisut	
	Selvityksiä 2008:6 (ISBN 978-952-00-2536-6) yhteydessä	

Sosiaalialan kehittämishanke 2003–2007 **– Mitä saatiin aikaan?**

Tavoitteet ja toiminta

Sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteena oli sosiaalipalvelujen saamisen ja laadun parantaminen koko maassa. Tavoitteeseen pyrittiin uudistamalla lainsäädäntöä, palvelujen tuottamisen rakenteita sekä työnjakoa ja toimintatapoja. Hankkeen punaisena lankana oli edistää kuntien välistä yhteistyötä palvelujen järjestämisessä, hyvien työkäytäntöjen leviämistä ja varhaista puuttumista sosiaalisiin ongelmiin.

Uudistuksia käynnistettiin sosiaalipalvelujen kaikilla sektoreilla; lasten ja perheiden, vanhusten, vammaisten ja päihdeongelmaisten palveluissa. Lisäksi laadittiin sosiaalialan pitkän aikavälin kehittämistä linjaava Hyvinvointi 2015 -ohjelma.

Hanke toteutettiin laajassa yhteistyössä kuntien ja eri asiantuntijatahojen kanssa. Hankkeen valtakunnallisesta etenemisestä vastasi johtoryhmä, koordinaatioryhmä ja 23 osahanketta vastuuhenkilöineen. Hankkeen alueellisesta etenemisestä vastasi yhdeksän alueellista johtoryhmää jaostoineen.

Valtionosuudet ja valtionavustukset

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana kuntien valtionosuuksia lisättiin yhteensä 110 miljoonalla eurolla hankkeen mukaisiin uudistuksiin. Kuntien omia sosiaalialan kehittämishankkeita tuettiin valtionavustuksin yli 82 miljoonalla eurolla. Kun mukaan luetaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset kehittämishankkeet, valtionavustusta myönnettiin yhteensä 119 miljoonaa euroa.

Avustukset kohdentuivat pääasiassa sosiaalipalvelujen seudulliseen kehittämiseen ja seudullisten kehittämISRakenteiden luomiseen (alueelliset kehittämisyksiköt), lasten ja perheiden palvelujen kehittämiseen (perhekeskustoiminta, lastensuojelu, varhainen puuttuminen), mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämiseen sekä vanhusten palvelujen kehittämiseen.

Keskeiset tulokset

Lasten ja perheiden palvelut

- *Uusi lastensuojelulaki* tuli voimaan 1.1.2008. Valmisteltiin lain soveltamisopas. Syksyn 2007 aikana järjestettiin koulutusta uudesta lastensuojelulaista. Jatkossa sosiaalityöntekijöitä koulutetaan entistä paremmin huomioimaan lapsi lastensuojelun tarpeen selvityksessä.
- *Lastensuojelun kehittämissuunnitelmassa* tehtiin selvitys nuorten avohuoltolanteesta ja alettiin uudistaa sekä lastensuojelun avo- että sijaishuollon toimintakäytäntöjä. Tehtiin katsaus suomalaisesta lastensuojelututkimuksesta 2000-luvulla.
 - Lastensuojelun käsikirja avattiin nettiosoitteessa www.sosiaaliportti.fi/lastensuojelu.
 - Valmisteltiin lastensuojelun valtakunnalliset linjaukset.
- *Varhaista ongelmiin puuttumista ja huolen puheeksi ottamista* tehostettiin järjestämällä kouluttajakoulutusta lasten ja perheiden kanssa työtä tekeville.
- *Perhe-hankkeessa* luotiin eri toimijoiden kumppanuuteen perustuvia perhekeskustoimintamalleja. Hankkeessa on mukana lähes 100 kuntaa.
- Kuntia ohjattiin sekä lapsi- että kuntakohtaisten *varhaiskasvatussuunnitelmien* käyttöönotossa ja tehostettiin vanhempien osallisuusmenetelmien käyttöön ottamista päivähoitossa.
- Tehtiin selvitykset lapsiperheiden taloudellisen tilanteen kehittymisestä, lapsiperheiden asumisen muutoksista sekä isyyden tukemisesta ja isyytyöstä äitiys- ja lastenneuvoloissa.
- Kuntiin luotiin toimintamalleja *lähisuhde- ja perheväkivallan* ehkäisemiseksi. Kunnille tehtiin suositukset lähisuhde- ja perheväkivaltatyön toteuttamisesta sekä työntekijöille oppaita lähisuhde- ja perheväkivallan tunnistamisesta ja avun järjestämisestä.

Vanhusten palvelut

- Laki ikäihmisten (yli 80 v) oikeudesta palvelun tarpeen arviointiin pääsystä määrääjässä tuli voimaan maaliskuussa 2006.
- Lakiuudistukset palvelusetelistä (vuonna 2004) ja omaishoidon tuesta (vuonna 2006 omaishoitajien vapaisiin lisäys vuonna 2007) tulivat voimaan.

- Omaishoidon tuki -opas kuntien päättäjille ja valtakunnallinen selvitys omaishoidon tuesta ja sen vaihtelusta vuosina 1994–2006 valmistuivat.
- Valtakunnallisessa Kotipalvelu ja kotihoito osana kuntien palvelujärjestelmää -hankkeessa (Kotosa) oli mukana 30 kuntaa.
- Opas kotihoitoon valmistui.
- Valmisteltiin vanhustenhuollon laatusuosituksia.
- Raportti ikäihmisten laitoshoidosta valmistui. Raportti sisältää esimerkkejä toimivista käytännöistä eri kunnista ja välineitä työkäytäntöjen uudistamiseen.

Vammaisten palvelut

- Vammaispoliittinen selonteko hyväksyttiin eduskunnassa elokuussa 2006.
- Vammaisten päivätoimintaa ja tulkkipalveluja lisättiin vuonna 2007.
- Tehtiin useita selvityksiä vammaispalvelu- ja kehitysvammalain yhteensovittamiseksi.
- Vammaislainsäädännön uudistamista jatketaan.
- Palveluohjauksen käyttöönottoa laajennettiin koskemaan lasten ja nuorten lisäksi aikuisikäisiä vammaisia ja pitkäaikaissairaita sekä muita sosiaalihuollon asiakasryhmiä. Avattu verkkosivut www.sosiaaliportti.fi/palveluohjaus.

Päihdepalvelut

- Valtionavustuksin käynnistettiin yli 100 mielenterveys- ja päihdepalvelujen parantamiseen tähtäävää hanketta eri puolilla Suomea. Suurimmat hankkeet ovat Vantaalla, Pohjanmaalla ja Lapissa.
- Sosiaalialan osaamiskeskusten valtakunnallista päihdeosaajaverkostoa vahvistettiin.
- Hoidon tarpeen arviointiin perustuvia seudullisia päihdepalvelurakenteita kehitettiin erityisesti katkaisu- ja vieroitushoitoon. Parannettiin matalan kynnyksen palveluja.
- Mielenterveys- ja päihdetyön yhteisen strategian valmistelu aloitettiin.
- Päihdehuoltolain toteutumisesta ja lääninhallitusten päihdepalvelujen valvonnasta tehtiin selvitys.

Henkilöstön saanti, osaaminen ja työolojen kehittäminen

- Laki sosiaalihuollon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja säädös täydennyskoulutusveloitteesta tulivat voimaan elokuussa 2005.
- Täydennyskoulutusopas sekä kelpoisuuslain soveltamisopas valmistuivat.
- Suositukset sosiaalihuollon henkilöstön tehtävärakenteesta annettiin kesäkuussa 2007.
- Henkilöstön mitoitussuosituksen valmistelu aloitettiin.
- Sosiaalialan johtamistilanne selvitettiin ja johtamisen täydennyskoulutus on käynnistymässä.
- Maahanmuuttajien palveluissa tarvittava osaaminen sekä maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen sosiaalihuollon tehtävissä selvitettiin.

Palvelurakenteen ja toimintojen kehittäminen

- *Sosiaalialan kehittämissyksiköiden* kriteerit ja toimintaperiaatteet valmistuivat. Valtionavustuksin käynnistettiin 46 yksikön toiminta.
- *Hyvien käytäntöjen* kuvauksen malli valmistui ja avattiin nettisivut www.hyvakautanto.fi hyvien käytäntöjen löytämiseksi ja levittämiseksi. Hyvät käytännöt -ohjelma vakinaistettiin osaksi Stakesin toimintaa.
- *Sosiaalihuollon tietoteknologiahankkeessa* yhdistettiin sosiaalihuollon käsitteitä ja asiakastietosisältöjä. Näin luotiin valtakunnallisesti yhtenäinen perusta tietoteknologian hyödyntämiseksi. Tehtiin yhteistyötä terveydenhuollon kanssa sähköistä asiakastietojen käsittelyä koskevan lain valmistelussa.
- *Sosiaalipäivystys* on asianmukaisesti järjestetty suurimmassa osassa kuntia. Päivystys ei toimi vielä 73 kunnassa. Lääninhallitukset seuraavat tilannetta. Sosiaalipäivystyksen sisällön kehittämiseksi tehtiin oppaita.

Tulosten arviointi

Hankkeen arviointi tehdään vuosina 2007–2008. Arvioinnin tekee PricewaterhouseCoopers Oy. Kokonaisarviointi muodostuu kolmesta raportista:

I raportissa on arvio siitä, kuinka Sosiaalialan kehittämishankkeen ja sen valtakunnallisten osahankkeiden organisointi, ohjaus, rahoitus ja poliittinen päätöksenteko edistivät hankkeen tavoitteiden toteutumista. (Valmistunut 6/2007)

II osaraportissa arvioitiin kehittämishankkeen tavoitteiden saavuttamista. (Valmistunut 12/2007)

Loppuraportissa esitetään arvio kehittämishankkeen vaikutuksista sekä arvio Hyvinvointi 2015 -ohjelmasta ja sen toimeenpanon etenemisestä. (Valmistuu 12/2008)

Raportit löytyvät osoitteesta www.sosiaalihanke.fi.

SOSIAALIALAN KEHITTÄMISHANKKEEN TOIMINTA VUOSINA 2003–2007

1 Sosiaalialan kehittämishankkeen tausta, tavoitteet, organisointi ja rahoitus

Tausta

Sosiaalialan kehittämishanke perustuu sekä selvityshenkilöiden lopuraporttiin¹ että Matti Vanhasen ensimmäiseen hallitusohjelmaan². Nämä asiakirjat muodostivat perustan sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellulle valtioneuvoston periaatepäätökselle sosiaalialan tulevaisuuden turvaamiseksi³ (10/2003). Periaatepäätös toimeenpantiin Sosiaalialan kehittämishankkeena vuosina 2003–2007.

Periaatepäätöksen keskeiset sosiaalialan kehittämisen viisi osaluuetta olivat:

- 1) Palvelujen saamisen ja laadun turvaaminen
- 2) Palvelurakenteen ja toimintojen kehittäminen
- 3) Henkilöstön saanti, osaaminen ja työolojen kehittäminen
- 4) Hyvinvointi 2015 -ohjelman laatiminen
- 5) Rahoituksen ja voimavarojen turvaaminen

¹ Kansallinen sosiaalialan kehittämisprojekti. Sosiaali- ja terveysministeriö. Työryhmämuistioita 2003:11.

² Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelma 24.6.2003. Valtioneuvoston kanslia.

³ Valtioneuvoston periaatepäätös sosiaalialan tulevaisuuden turvaamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö. Esitteitä 2003:5.

Tavoitteet

Sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteena oli turvata sosiaalipalvelujen saatavuus ja laatu kaikkialla Suomessa. Tavoitteeseen pyrittiin uudistamalla lainsäädäntöä, uudistamalla palvelurakenteita ja toimintakäytäntöjä, turvaamalla henkilöstön osaaminen ja riittävyys, vahvistamalla kuntien rahoitusta ja kannustamalla kuntia tekemään kestäviä uudistuksia sosiaalipalveluissa.

Tavoitteiden saavuttamiseksi perustettiin 23 valtakunnallista osahanketta, jotka jakaantuivat periaatepäätöksen mukaisesti osa-alueisiin seuraavasti:

I Palvelujen saamisen turvaaminen

Osahanke 1: Oikeus palvelun tarpeen arviointiin

II Palvelurakenteen ja toimintojen kehittäminen

Yhteistyön lisäämiseen tähtäävät osahankkeet:

Osahanke 2: Palvelujen turvaaminen seudullista yhteistyötä lisäämällä

Osahanke 3: Seudullisten kehittämissyksiköiden perustaminen

Osahanke 4: Palveluohjaus sosiaalialalla

Osahanke 5: Hyvät käytännöt -ohjelma

Osahanke 6: Sosiaalipäivystyksen järjestäminen koko maassa

Osahanke 7: Tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa

Lasten ja perheiden palvelujen kehittäminen:

Osahanke 8: Lapsiperheiden toimeentuloedellytysten kehittäminen

Osahanke 9: Tilaa lapsille ja perheille yhteiskunnassa

Osahanke 10: Varhainen puuttuminen

Osahanke 11: Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja vanhempien osallisuuden vahvistaminen

Osahanke 12: Perhekeskustoiminnan kehittäminen, Perhe-hanke

Osahanke 13: Toimintaohjelma lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseksi

Osahanke 14: Lastensuojelun kehittämisohjelma

Vanhusten palvelujen kehittämiseen liittyvät osahankkeet:

Osahanke 15: Palvelusetelin käyttöönotto kotipalvelussa

Osahanke 16: Kotipalvelun ja kotihoidon kehittäminen
(Kotosa-hanke)

Osahanke 17: Omaishoidon kehittäminen

Osahanke 18: Ikäihmisten laitoshoidon kehittäminen
(Laila-hanke)

Vammaisten palvelujen kehittäminen (osahanke 19)

Päihdepalvelujen kehittäminen (osahanke 20)

III Henkilöstön saanti, osaaminen ja työolojen kehittäminen (osahankkeet 21–23)

IV Hyvinvointi 2015 -ohjelma

Hankkeen organisointi

Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanosta vastasi kansallisen terveydenhuollon kehittämishankkeen kanssa yhteinen johtoryhmä, valtakunnallinen koordinaatioryhmä ja 9 alueellista johtoryhmää. *Alueelliset johtoryhmät* toimivat sosiaalialan osaamiskeskusalueella. Johtoryhmien tehtävänä oli muun muassa: vastata alueellaan, että Sosiaalialan kehittämishanke käynnistyy ja etenee alueellisesti kattavasti, vastata hankkeen alueellisesta tiedottamisesta, välittää tietoa ja tehdä aloitteita valtakunnalliselle koordinaatioryhmälle sekä käsitellä sosiaalialan osaamiskeskusten vuosittain laatima *toimintaohjelma* alueellaan tarvittavista hankkeista ja rahoituksesta. *Sosiaalialan osaamiskeskukset* neuvottelivat alueen kuntien kanssa palvelurakenteen ja toimintojen kehittämisestä sekä laativat vuosittain toimintaohjelman alueella tarvittavista hankkeista ja rahoituksesta.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus (Stakes) pääsääntöisesti huolehti valtiovastuusta saaneiden kuntien kehittämishankkeiden valtakunnallisesta verkostoitumisesta ja ohjauksesta sekä painoaluekohtaisesta arvioinnista. Tämän lisäksi Stakesilla oli merkittävä rooli monien valtakunnallisten osahankkeiden toteuttamisessa ja Hyvinvointi 2015 -ohjelman valmistelussa. Stakesin lisäk-

si valtionavustushankkeiden verkostoitumisesta huolehti *Suomen Kuntaliitto* sekä erillisten sopimusten pohjalta nimetyt tahot.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä Sosiaalialan kehittämishankkeen hallinnointivastuu oli *Perhe- ja sosiaaliosastolla*. Osastolle oli perustettu hankkeen koordinoitua ja hallinnointia varten projektitoimisto. Osahankkeiden etenemistä seurattiin koko hankkeen kattavassa *laajassa projektiryhmässä*, johon kuuluivat kaikki valtakunnallisten osahankkeiden vastuuhenkilöt, apulaisosastopäälliköt, hankekoordinaattori, tiedottaja ja projektisihteeri. Valtionavustusten ohjeistamisesta⁴ ja hallinnoinnista vastasi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö yhdessä *läänihallitusten* kanssa.

Rahoitus

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana kuntien valtionosuuksien nostamiseen oli varattu yhteensä yli 110 miljoonaa euroa ja valtionavustuksiin yhteensä yli 82 miljoonaa euroa. Kehittämishankkeen toimeenpanoon oli varattu yhteensä 6 miljoonaa euroa.

⁴ Valtionavustusten myöntämisperusteista saa lisätietoa hakijan oppaasta. Valtionavustusten hakeminen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeille vuosina 2005–2007. STM Oppaita 2004:15.

2 Valtakunnalliset osahankkeet: tavoitteet, toimenpiteet, tulokset, jatkosuunnitelmat ja julkaisut

Tässä luvussa kuvataan tiivistetysti valtakunnallisten osahankkeiden tavoitteet, tehdyt toimenpiteet/saavutukset, mahdolliset tulevaisuuden suunnitelmat ja julkaisut. Yksityiskohtaista tietoa valtakunnallisista osahankkeista saa hankkeen nettisivuilta www.sosiaalihanke.fi.

I PALVELUJEN SAAMISEN TURVAAMINEN

Osahanke 1: Oikeus palvelun tarpeen arviointiin

Tavoite

Asiakkaan oikeus palvelun tarpeen arviointiin turvataan kunnan sosiaalihuollossa. Ensi vaiheessa varmistetaan ikäihmisten palvelujen ja sosiaalityön saatavuus.

Saavutetut tulokset

Vanhusten palvelut

Vanhusten sosiaalipalvelujen arviointiin pääsyä koskeva sosiaalihuoltolain muutos (125/2006) tuli voimaan maaliskuun alussa 2006. Sen mukaan kiireellisissä tapauksissa asiakkaan sosiaalipalvelujen tarve on arvioitava viipymättä. Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle tai kansaneläkelain 30 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista eläkkeensaajan hoitotukea saavalle henkilölle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä kun hän taikka hänen lailinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomaisen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi.

Lastensuojelu

Vuoden 2008 alussa voimaan tulleen uuden lastensuojelulain (417/2007) 26 §:n 2 momentin mukaan lastensuojeluasian vireilletulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lisäksi sosiaalityöntekijän on viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä ilmoituksen tai vastaavan yhteydenoton vastaanottamisesta ratkaistava, onko sen johdosta ryhdyttävä lastensuojelun tarpeen selvityksen tekemiseen. Lastensuojelun tarpeen selvitys on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa lastensuojeluasian vireilletulosta.

Sosiaalityö

Toimeentulotuen lakiuudistus astui voimaan vuoden 2008 alussa. Lain mukaan toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosiaali-ohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt.

Jatkosuunnitelmat

Palvelun tarpeen arvioinnin määräaikoja tullaan seuraavaksi harkitsemaan päihdepalveluissa. Vanhusten palvelun tarpeen arvioinnin ikärajan alennus toteutettaneen vuonna 2009.

Julkaisut

- Voutilainen Päivi; Vaarama Marja 2005: Toimintakykymittareiden käyttö ikääntyneiden palvelun tarpeen arvioinnissa. Stakes, Raportteja 7/2005. (Selvityksen perusteella kunnille annettiin yhdenmukaistavat suositukset kesäkuussa 2006, Kuntatiedote 5/2006.)

II PALVELURAKENTEEN JA TOIMINTOJEN KEHITTÄMINEN

Osahanke 2: Palvelujen turvaaminen seudullista yhteistyötä lisäämällä

Tavoite

Kuntien välisellä yhteistyöllä turvataan, että maan kaikissa osissa on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada korkeatasoisia sosiaalihuollon perus- ja erityispalveluja. Tavoitteena on luoda koko maan kattava seudullisen yhteistyön pysyvä rakenne.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Hankkeen aikana noin 90 prosenttia kunnista saatiin hankerahoituksella tuetun seutukehittämisen piiriin. Yhteistyösopimuksella Kuntaliiton kanssa toteutettiin Seutuneuvonta-palvelu, jolla kaikki valtionavustusta saaneet seudulliset kehittämishankkeet verkostoitettiin. Valtionavustushankkeille järjestettiin pari kertaa vuodessa valtakunnallisia työkokouksia ja tarjottiin muun muassa menetelmällistä tukea. Kuntaliiton organisoima Seutuneuvonta-palvelu laajennettiin koskemaan myös terveydenhuollon seutuhankkeita. Seutuneuvontaa muutettiin asteittain ”Palvelurakenne-neuvonnaksi”, jonka kohteena olivat periaatteessa maan kaikki kunnat.

Hankkeen loppuvaiheessa nähtiin mielekkääksi keskittyä seudullisen kehittämisen sijasta tukemaan kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttamista, jolle hankkeen aikana liikkeelle saatu laaja-alainen seudullinen yhteistyö antoi, erityisesti sosiaalihuollon osalta, hyvän pohjan. Ensi vaiheena koottiin yhteystiedot niistä eri kuntien henkilöistä, jotka ovat valmisteluvastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon osalta yhteistoiminta-alueiden muodostamisesta. Kuntaliitto on yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ja sisäasiainministeriön kanssa käynnistänyt yhteistoiminta-alueiden verkostohankkeen, joka saumattomasti jatkaa seudullisen kehittämishankkeen työtä Kunta- ja palvelurakennemuutosten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Vastuuhenkilöt: Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki, STM

Osahanke 3: Seudullisten kehittämissyksiköiden perustaminen

Tavoite

Tavoitteena on saada aikaan sosiaalihuoltoon pysyvä kehittämistoiminnan rakenne. Se koostuu olemassa olevista kuntien asiakaspalveluja tuottavista toimintayksiköistä, joista kuntien yhteisellä päätöksellä muodostetaan seudullisia kehittämissyksiköitä.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Pysyvää sosiaalihuollon kehittämistoiminnan rakennetta alettiin luoda olemassa oleviin kuntien asiakaspalveluja tuottaviin toimintayksiköihin (päiväkodit, vanhusten palvelukeskukset, sijaishuollon toimintayksiköt jne.), joista kuntien yhteisellä päätöksellä on muodostettu seudullisia/alueellisia kehittämissyksiköitä. Kehittämissyksiköt vastaavat oman alueensa kaikkien kuntien kehittämistyön kokoamisesta ja edistämisestä, hyvien käytäntöjen kehittämisestä ja käyttöönotosta alueellaan. Edelleen kehittämissyksiköiden tehtävänä on muun muassa huolehtia oman alueensa kuntien työntekijöiden, esimerkiksi lastensuojelutyöntekijöiden, vertaistuen organisoinnista.

Stakesin, sosiaalialan osaamiskeskusten, kehittämissyksiköiden ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä valmisteltiin käynnistytävän työn tueksi Kehittämissyksiköiden toimintaperiaatteet ja -kriteerit -muistio. Valtionavustuksilla käynnistettiin hankkeen aikana 46 kehittämissyksikköä, jotka sijoittuvat melko tasaisesti maan eri alueille ja edustavat kaikkia sosiaalihuollon keskeisiä toimintasektoreita/asiakasryhmiä. Stakesilla on ollut vastuu kehittämissyksiköiden valtakunnallisen koordinoinnin ja tuen järjestämisestä. Kehittämissyksiköille on järjestetty vuosittain valtakunnallisia työkokouksia, minkä lisäksi kunkin sektorin kehittämissyksiköt ovat verkottuneet keskenään, ja verkostoissa on mukana myös muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön, Stakesin ja Sosiaalialan osaamiskeskusten asiantuntijoita.

Kehittämissyksikköjen verkostoa on ohjelmakaudella rakennettu hankerahoituksella. Alkaneella ohjelmakaudella on tavoitteena saada kehittämissyksiköt pysyvän rahoituksen piiriin.

Jatkosuunnitelmat

Valmistellaan kehittämissyysikköjärjestelmän vakinaistamista osana hankejärjestelmän uudistusta.

Vastuuhenkilöt: Martti Lähteinen ja Pirjo Marjamäki, STM

Osahanke 4: Palveluohjaus sosiaalialalla

Tavoitteet

Palveluohjausmenettelyllä kootaan asiakkaan tarvitsema lukuisten eri tahojen tuottama tuki ja palvelut sekä sovitetaan ne yhteen asiakkaan elämän kokonaistilanteen kannalta mielekkääksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena on vahvistaa asiakaslähtöistä työtettä erityisesti monia palveluja tarvitsevien pitkäaikaisten asiakasryhmien kohdalla.

Tavoitteena on myös laajentaa palveluohjausmenettelyä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten, nuorten ja heidän perheidensä palveluohjauksesta eri asiakasryhmiin ja tuottaa tietoa palveluohjauksen sisällöstä, vaihtoehtoista, mahdollisuuksista, hyvistä käytännöistä ja vaikuttavuudesta.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Stakesin Sosiaalipalvelujen arviointiryhmä (FinSoc) on koordinoanut tätä hankekokonaisuutta. Mukana on ollut 28 kunnallista kehittämishanketta, jotka ovat saaneet valtionavustusta menetelmän kehittämiseen. Osa käynnissä olevista palveluohjaushankkeista (yhteensä 32 hanketta) on saanut rahoitusta myös muista lähteistä kuten Raha-automaattiyhdistykseltä ja Euroopan sosiaalirahastolta.

FinSoc on verkostoinut kunnallisia hankkeita ja järjestänyt alueellisia työkokouksia, joissa palveluohjausta on tarkasteltu sekä yleisellä tasolla että eri asiakasryhmien näkökulmasta. FinSoc on myös ylläpitänyt nettisivuja (www.palveluohjaus.fi), jonne on koottu tietoa palveluohjauksesta ja palveluohjaushankkeiden kuvauksia sekä valmiita raportteja. Verkkosivuille on avattu palveluohjaajien oma blogi-osasto. Syksyyn 2007 mennessä on saatu kahdeksan palveluohjauksen hyvän käytännön kuvausta (www.palveluohjaus.fi tai www.hyvakaytanto.fi). Palveluohjauksen hyvän käytännön kuvaukset koskevat aikuisten palveluja (4), ikäänntyvien palveluja (2), nuorten palveluja (1) ja palveluohjauksen kehittämistyötä (1).

Palveluohjausta käsittelevä tutkimus- ja kirjallisuuskatsaus osoittaa, että palveluohjausasiakkaiden hyvinvointi on lisääntynyt fyysisellä, sosiaalisella ja emotionaalaisella tasolla. Näyttöä on myös siitä, että moninäkökulmainen työote auttamistyössä tuottaa työtyytyväisyyttä myös työntekijöille. Lisäksi palveluohjaus tuo esiin rakenteellisia ongelmia kuten tuloloukut, rakenteellisen työttömyyden ja vammaisten nuorten tarvitsemien palvelujen puuttumisen.

Jatkosuunnitelmat

Tavoitteena on palveluohjauksen levittäminen ja uudistaminen ”kolmitasoiseksi yhden luukun palvelumalliksi” (1. sähköinen palvelupiste, 2. henkilökohtainen palveluohjaus, 3. henkilökohtainen palveluohjaus kotiin tuotuna palveluna). Palveluohjauksen levittämiseksi tarvitaan tutkittua tietoa sen vaikutuksista ja palveluprosessien toimivuudesta. Lisäksi haetaan vastausta kysymykseen, mikä on palveluohjauksen ydin. Tavoitteena on käynnistää kehittämis- ja tutkimushanke vuonna 2008.

Tavoitteena on koota myös erilaisia palveluohjauksen oppimisverkostoja kehittämään, juurruttamaan ja levittämään palveluohjauksen hyviä käytäntöjä kaikilla kolmella tasolla. Palveluohjauksen verkkosivustoa tehdään vuorovaikutteisemmaksi. Lisäksi tehdään sähköinen palveluohjauksen käsikirja Sosiaaliporttiin (sosiaaliportti.fi).

Julkaisut

- Hänninen Kaija 2007: Palveluohjaus. Asiakaslähtöistä täsmäpalvelua vauvasta vaariin. Stakes, Raportteja 20/2007.
- Reito Sinikka 2006: Yhteistyöstä yhteiseen työhön. Ikaalilainen palveluohjaus auttaa työikäistä palvelujärjestelmän labyrintissa. Stakes, Raportteja 16/2006.

Vastuuhenkilö: Aini Kimpimäki, STM

Osahanke 5: Hyvät käytännöt -ohjelma

Tavoitteet

Uudistetaan sosiaalityötä ja sosiaalipalveluja kokoamalla, arvioimalla ja välittämällä tietoa hyvistä ja vaikuttavista työmenetelmistä ja

työkäytännöistä. Luodaan edellytykset, rakenteet ja toimintamallit sille, että työkäytännöt yhä enenevässä määrin perustuvat tutkittuun tietoon ja koeltuun näyttöön.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Stakes koordinoi Hyvät käytännöt -ohjelmaa. Ohjelman aikana on tuettu hyvien käytäntöjen luomista työpajatyöskentelyllä, jossa sosiaalipalvelujen kehittämishankkeet ovat saaneet vertaiskonsultaatiota ja tukea hyvien käytäntöjensä kuvaamisessa. Hyvä käytäntö -verkkosivut (www.hyvakaytanto.fi/www.godpraktik.fi) on toimiva väylä levittää tätä ajattelua edelleen. Valmiita työkäytäntöjen kuvauksia on noin kaksikymmentä ja valmisteilla on useita kuvauksia.

Hyvät käytännöt -ohjelmassa kehitetty innovaatio on malli, jonka avulla hyväksi arvioitu sosiaali- ja terveysalan käytäntö voidaan tiivistetysti ja läpinäkyvästi kuvata. Malli on saanut laajaa kiinnostusta sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Mallin avulla kuvataan käytännön osatekijät, kehittämissympäristö, käytännön toimivuuden ja vaikuttavuuden arviointi ja sen tulokset sekä suunnitelmat käytännön juurruttamiseksi. Hyvän käytännön kuvaukset palvelevat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia. Hyvät käytännöt ovat tärkeitä myös vaikuttavuustutkimuksen kannalta.

Hyvä käytäntö -kuvauksen laatimiseen liittyy kahdenlaisia ongelmia. Ensinnäkin, ne syntyvät hitaasti. Prosessi, hyvä käytäntö -ehdotuksesta valmiiseen kuvaukseen, kestää useita kuukausia. Toiseksi, syntyneet kuvaukset ovat hyvin erilaisia pituudeltaan ja muodoltaan.

Stakesiin on rakennettu sosiaali- ja terveyspalvelujen Hyvät käytännöt -verkosto, jonka avulla on integroitu Hyvät käytännöt -ajattelutapaa ja toimintamallia osaksi Stakesin työtä ja näin pyritty lisäämään hyvien käytäntöjen kuvauksia ja ajattelun tuntemusta. Lisäksi on luotu merkittävän ryhmä-, tulosalue- ja substanssikysymykset ylittävän Hyvät käytännöt -verkkoston sisälle teemaryhmiä. Voidaan perustellusti sanoa, että hyvät käytännöt ovat laajentumassa kattamaan kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut.

Stakesissa on useita vuosia tehty työtä, joka on tähdännyt sosiaalipalveluiden kestävään uudistamiseen sekä palvelujen laadun ja vaikuttavuuden lisäämiseen. Tässä viitekehyksenä on ollut Hyvät käytännöt -ajattelu ja sen sisällä muun muassa palveluohjauskonseptin tutkimus- ja kehittämistyö.

Jatkosuunnitelmat

Hyvä käytäntö -kuvausprosessin nopeuttamiseksi ja standardoimiseksi kehitetään sähköinen asiointi- ja tietopankkijärjestelmä. Järjestelmän rakentaminen on tärkeä edistysaskel sille, että hyvät käytännöt lähtevät leviämään. Ennen kuin hyviä käytäntöjä voidaan kehittää ja ottaa käyttöön, tarvitaan kuitenkin ajattelu- ja toimintatapojen muutosta. Näin ollen tarvitaan tiedon levittämisen tueksi laajoja kehittämiskoalitioita, jotka kokoavat kukin omalla substanssialallaan keskeisiä toimijoita.

Jatkossa on tavoitteena rakentaa koko Stakesin hallinnonalaan koskevia substanssilähtöisiä oppimisverkostoja hyvien käytäntöjen ja innovaatioiden edistämiseen. Oppimisverkostoissa yhdistyy vertaiskehittäminen ja arviointi, mikä tapahtuu käytännön toimijoiden, tutkijoiden ja kehittäjien yhteistyönä. Oppimisverkostot muodostuvat eri valtakunnallisista ja paikallisista toimijoista ja niitä koordinoi Stakes. Myös kansainvälisesti on muodostumassa kehittämiskoalitioita hyvien käytäntöjen kokoamiselle ja levittämislle.

Julkaisut

Hyvien käytäntöjen käsikirjat on tarkoitettu sosiaalialan käytännön työntekijöille. Käsikirjat edistävät sellaisten arviointimallien kokeilua ja pilotointia, joita ammattilaiset voivat mahdollisimman helposti ottaa käyttöön. Käsikirjoja ovat:

- Asiakaslähtöinen arviointi – BIKVA-malli
- Kompetenssi-arviointimalli – Työyhteisön kehittämisen väline
- Taloudellinen arviointi sosiaalialalla
- Vaikuttavuuden arviointi
- Vertaismenetelmät kehittävän arvioinnin välineinä

Tietokatsauksia

- Alustava kirjallisuuskatsaus osallistavan arvioinnin vaikutuksista sosiaalialalla. FinSoc Työpapereita 5/2005, Stakes.
- Ehkäisevien kotikäyntien vaikutukset iäkkäiden toimintakykyyn. Systemaattisiin kirjallisuuskatsauksiin perustuva menetelmäarvio. FinSoc Arviointiraportteja 4/2005, Stakes.
- Kartoittava kirjallisuuskatsaus sosiaalisen kuntoutuksen työmuodoista ja niiden vaikutuksista (PDF). Raportteja 12/2006, Stakes.

- Kuvastin. Reflektiivinen itse- ja vertaisarviointimenetelmä sosiaalityössä (PDF). Työpapereita 15/2006, Stakes.
- Perheinterventioiden vaikuttavuus. Järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus. FinSoc Arviointiraportteja 5/2005, Stakes.
- Prosessiarviointi kehittämissuunnitelmassa. Opas käytäntöihin. FinSoc Työpapereita 1/2003, Stakes.
- Sosiaalitoimistojen työn organisointi ja työhyvinvointi. FinSoc Työpapereita 5/2004. Hyvät käytännöt -julkaisu, Stakes.
- Tiedon kerääminen ja systematisointi sosiaalialalla. Katsaus viiden ulkomaisen arviointi-instituutin strategioihin. FinSoc Arviointiraportteja 1/2005. Hyvät käytännöt -julkaisu, Stakes.
- Toimivia palveluohjauksen elementtejä etsimässä? Kirjallisuuskatsaus suomalaisista palveluohjaustutkimuksista. FinSoc Työpapereita 1/2005, Stakes.
- Vaativa vauvaperhetyö. Kirjallisuuskatsaus kansainvälisestä tutkimuksesta. Työpapereita 13/2007, Stakes.

BIKVA-julkaisuja

- Asiakkaan ääntä etsimässä. Kahdeksan BIKVA-menetelmää käyttäneen hankkeen meta-arviointi (PDF)
- Asiakaslähtöinen arviointi. BIKVA-malli (AR1/04), Hyvät käytännöt -julkaisu
- Asiakkaat oppimisen käynnistäjinä. Raportti BIKVA-arviointimenetelmän oppimisen kehistä. Stakes, Raportteja 6, 2007
- BIKVA-arviointiopas. Vaasan kaupunki (PDF)
- ”Kiva å få säga va man tycker” (PDF)
- PIA – Polku itsenäiseen asumiseen -hanke (PDF)
- Serveri – sosiaalisen kuntoutuksen mallintamishanke. BIKVA-arviointiraportti (PDF)

Lisätietoja www.hyvakaytanto.fi / www.godpraktik.fi

Vastuuhenkilöt: Riitta Haverinen ja Ilse Julkunen, Stakes

Osahanke 6: Sosiaalipäivystyksen järjestäminen koko maassa

Tavoite

Sosiaalipäivystyksen toteuttaminen kattavasti koko maassa vuoteen 2007 mennessä.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Vuoden 2007 alussa päivystys tai aikataulutettu suunnitelma päivystyksen aloittamiselle puuttui 73 kunnasta. Vuoden 2007 kuluessa monissa näistä kunnista sosiaalipäivystystoiminta on käynnistynyt suunnitelmien mukaisesti ja uusia kuntia on liittynyt jo aiemmin toimineisiin päivystyksen yhteistyömuotoihin. Vielä on kuitenkin muutamia kuntia, joissa päivystystä ei ole järjestetty asianmukaisesti.

Keskeinen ohjaustoiminta ja järjestelmän rakentaminen tapahtui vuosina 2005–2006. Lääninhallitukset olivat keskeisiä toimijoita tässä prosessissa. Lääninhallituksissa oli päivystyksen kehittämisestä vastaavat yhdyshenkilöt. Ohjauksen välineinä ovat olleet sosiaali- ja terveysministeriön julkaisut sosiaalipäivystyksestä, lääninhallitusten järjestämät alueelliset työkokoukset sekä sosiaalipäivystyksen käynnistämiseen myönnetty hankeavustukset.

Toiminnan suunnittelu tapahtui ministeriön ja lääninhallitusten yhteisissä työkokouksissa tammikuussa 2005 ja 2006. Näissä tilaisuuksissa käytiin läpi senhetkistä päivystystilannetta ja suunniteltiin alkaneen vuoden toimintaa. Muun muassa lääninhallitusten järjestämien alueellisten työkokousten ohjelmavaihtoehdot sovittiin näissä työkokouksissa. Näin alueelliset työkokoukset olivat informaationvälittäjänä yhtenäiset.

Vuoden 2005 aikana lääninhallitusten järjestämässä alueellisissa työkokouksissa esiteltiin erilaisia sosiaalipäivystyksen järjestämistapoja. Näissä työkokouksissa kuultiin myös yhteistyöviranomaisten puheenvuoroja. Poliisin, hätäkeskuslaitoksen ja terveydenhuollon edustajat esittelivät omaa työtään ja yhteistyöpintoja sosiaalihuoltoon kiireellisissä tilanteissa. Vuoden 2006 alueelliset työkokoukset keskittyivät pääasiassa sosiaalipäivystyksen sisällölliseen kehittämiseen.

Jatkosuunnitelmat

Sosiaalipäivystys on järjestetty hyvin eri tavoin eri alueilla. Järjestämismalleista saadaan uutta kokemusta koko ajan ja varmasti tulevaisuudessa toimintamalleja muutetaan sen mukaan, mikä on kiireellisen työn tarve eri vuorokauden ja kalenterivuoden aikana.

Hyvin käynnistynyttä yhteistyötä eri viranomaisten välillä jatketaan. Parastaikaa kehittämisen kohteena on poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyö. Samoin hätäkeskuslaitoksen ja sosiaalitoimen yhteistyömuotoja hiotaan edelleen. Sosiaali- ja terveysministeriö on kirjeellään kunnille 16.4.2007 muistuttanut sosiaalitoimen hälytysohjeiden antamisesta hätäkeskuksille.

Sosiaalialan tietoteknologiahankkeessa määriteltiin sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmässä käytettäviä tietoja, jotka sosiaalipäivystyksen asiakkaasta on vähimmillään kirjattava. Työ valmistui vuoden 2007 loppuun mennessä.

Julkaisut

- Kiireellinen sosiaalipalvelu. Sosiaalipäivystyksen järjestäminen. STM, Oppaita 2005:8.
- Sosiaalipäivystyksen kehittäminen, STM, Selvityksiä 2006:64. Tämä julkaisu perustuu suurelta osin niihin kokemuksiin ja tutkimustuloksiin, joita saatiin Kymenlaakson ammattikorkeakoulun hallinnoimassa Kaakkois-Suomen kolmivuotisessa sosiaalipäivystyshankkeessa, joka toteutettiin ESR-rahoituksella.

Vastuuhenkilö: Anne Hujala, STM

Osahanke 7: Tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa

Tavoite

Sosiaalialan tietoteknologian käytön edistäminen lähtien alan omista kokonaisuutena arvioiduista kehittämistarpeista.

Tehdyt toimenpiteet

Vuoden 2004 lopussa valmistui kokonaissuunnitelma siitä, mitä eri toimenpiteitä tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa

edellyttää valtakunnan tasolla, alueellisesti ja paikallisesti sekä missä järjestyksessä toimenpiteet tulee toteuttaa (STM, Monisteita 2005:1). Suunnitelmassa toimenpiteet aikataulutettiin vuosille 2005–2011.

Kokonaissuunnitelma sisälsi seuraavat osiot ja niiden toimeenpanon aikataulun:

- 1) asiakastietojärjestelmien kehittäminen
- 2) sähköiset palvelut ammattilaisille
- 3) sosiaalihuollon ammattilaisten tiedonhallinnan ja tietoteknologiaosaamisen kehittäminen
- 4) sähköiset palvelut asiakkaille
- 5) tietoturvan, tietosuojan ja asiakastietojen käsittelyn kehittäminen
- 6) lainsäädäntötarpeet
- 7) kansallisen ohjauksen ja koordinaation tehostaminen sekä yhteistyön tiivistäminen

Hankkeelle nimettiin johtoryhmä ja kaksi asiantuntijatyöryhmää (asiakastietojärjestelmät ja dokumentaatio) keväällä 2005. Elokuussa 2006 aloitti työnsä asiakirjahallinnon työryhmä. Hankkeeseen nimettiin kolme projektipäällikköä huhtikuussa 2005 ja osa-aikainen asiakirjahallinnon projektipäällikkö keväällä 2006. Projektipäällikkötyö on organisoitu yhteistyösopimuksilla Stakesin, Suomen Kuntaliiton ja Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa.

Projektiorganisaation keskeisenä tehtävänä on ollut sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmien yhtenäistäminen, mikä alkoi termityöllä. Yhtenäistämisen perusteena ovat yhteiset tietosisällöt, joita on luotu syksystä 2005 alkaen. Dokumentaatiossa on keskitytty palvelukohtaisiin tietomäärittämiin, jotka valmistellaan kentän asiantuntijoista koostuvissa työryhmissä kommentaattoriryhmien tukena. Palvelukohtaisten tietomäärittämisen tekemiseen on osallistunut työryhmien jäsenenä tai kommentoijina yli 200 ammattilaista ja asiantuntijaa ympäri Suomea.

Muilla hankesuunnitelman tehtäväalueilla on etsitty yhteistyökumppaneita ja pyritty löytämään tahot, jotka pysyvästi ottaisivat vastuun kehittämistehtävistä. Lisäksi erilaisissa selvitystyöissä ja määrittelyissä on tehty yhteistyötä muun muassa Lapin yliopiston, Kuopion yliopiston, Turun ammattikorkeakoulun ja Tampereen yliopiston kanssa.

Saavutetut tulokset

Asiakastietojärjestelmien kehittäminen ja tietosisältöjen yhtenäistäminen on edennyt suunnitelman mukaan, joskin määrittelytyö vaatii arvioitua enemmän aikaa ja määrittelyt valmistuvat vasta vuonna 2009. Määrittelyssä on voitu hyödyntää niin kentän asiantuntijoiden osaamista kuin yliopistojen tutkimus- ja kehittämispanostakin.

Sosiaalihuollon ammattilaisten tiedonhallinnan ja tietoteknologiaosaamisen kehittäminen on pääosin toteutunut ministeriöltä valtionavustusta saaneiden hankkeiden kautta, joissa on muun muassa kartoitettu henkilöstön osaamista ja luotu koulutussisältöjä IT-osaamisen parantamiseen. Lapin yliopiston laatiman kartoituksen perusteella sosiaalialan tiedonhallinnan tutkimus on hyvin vähäistä ja sattumanvaraista. Tämän perusteella hankkeessa on perustettu keskeisten tutkimustahojen verkosto, joka syksyllä 2007 on aloittanut tutkimusohjelman ja muiden tarvittavien toimenpiteiden suunnittelun. Stakesilla on ollut vastuu ammattilaisten sähköisten palvelujen kehittämisestä ja tämä osio on hankkeen aikana siirtynyt osaksi Sosiaaliportin toimintaa.

Sähköisiä palveluja asiakkaille ei hankkeessa ole kehitetty. Tiedotuksen kehittämistä myös sähköisenä on painotettu ja muun muassa kuntien kotisivujen kehittämisestä on neuvoteltu Kuntaliiton kanssa. Sosiaalialan tarjoamat sähköiset palvelut asiakkaille liittyvät kiinteästi muuhun sähköisen asiainninn ja palvelujen kehittämiseen, mitä on seurattu hankkeen aikana.

Tietoturvan, tietosuojan ja asiakastietojen käsittelyn kehittäminen liittyvät oleellisesti asiakastietojärjestelmien ja myös asiakkaiden sähköisten palvelujen kehittämiseen. Nämä asiat otetaan huomioon määrittelytyössä. Asiakirjahallinnon työryhmä valmistelee asiakastietojen käsittelyn ohjeistusta sekä pohjaa ehdotukselle asiakastietojen säilytysajoista. Tämä työ valmistuu vuonna 2009. Osana sosiaalihuollon tietosuojan kehittämistä on Tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyteen perustettu sosiaalihuollon tietosuoja-asioiden yhteistyöryhmä (Sohvi) joulukuussa 2005.

Hankkeen alussa oli lainsäädäntötarpeiksi nostettu sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen käsittelyn ja säilyttämisen säädösten luominen. Tätä työtä on tehty syksystä 2006 alkaen ja säädökset voitaneen saattaa voimaan viimeistään vuonna 2010. Lisäksi määrittelytyössä nousee esiin muun muassa palvelujen rajauksia ja rekisterinpitoa koskevia kysymyksiä, jotka voivat edellyttää lainsäädännön muutoksia.

Kansallisen ohjauksen ja koordinaation tehostaminen sekä yhteistyön tiivistäminen nähtiin keskeisinä edellytyksinä toimivien tietojärjestelmien ja sähköisten kansalais- ja asiantuntijapalvelujen kehittämiseksi. Alueellista yhteistyötä on lähtenyt liikkeelle vain vähän. Myös kansallisen tason koordinoinnissa on edelleen kehittämistarpeita.

Jatkosuunnitelma vuosille 2008–2011

Hankkeen johtoryhmä on 1.10.2007 hyväksynyt jatkosuunnitelman vuosille 2008–2011. Hanke keskittyy asiakastietojärjestelmien kehittämisen loppuunsaattamiseen tuottamalla sisällölliset ja rakenteelliset määrittelyt sekä luomalla sosiaalihuollolle kansallisen tieto- ja tietojärjestelmäarkkitehtuurin. Lisäksi selvitetään sähköisen arkistoinnin toteutustapa. Vuoden 2011 jälkeen järjestelmän tulee toimia ns. tavanomaisena toimintana, jossa sisällölliset ja toiminnalliset ylläpito- ja kehittämisvastuut on määritelty kansallisella tasolla.

Julkaisut

Hankkeen määrittelytyöt on julkaistu hankkeen kotisivuilla (www.tikesos.fi) sähköisinä. Näitä julkaisuja ovat: Sosiaalialan sanasto, Asiakkaan perustiedot, Palvelun antajan perustiedot, Lastenvalvojan asiakastiedot, Toimeentulotuen asiakastiedot, Sosiaalisen luototuksen asiakastiedot, Lasten päivähoidon asiakastiedot ja Adoption asiakastiedot.

Vuoden 2008 alussa valmistuvat palvelukohtaiset määritykset sosiaalipäivystykseen, lastensuojelun perhetyöhön ja aikuissosiaalityöhön. Vuonna 2006 valmistui Lapin yliopiston tekemä Sosiaalialan tiedonhallintakartoitus. Lokakuussa 2007 valmistui lausuntokierrokselle Kuopion yliopiston tekemä raportti Vaihtoehdot sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tekniseksi standardiksi.

Hankkeella on vuodesta 2005 alkaen ollut käytössään esite, jota on jaettu erilaisissa tilaisuuksissa. Tiedottaminen ja valmistelussa olevien määritysten kommentointi on keskitetty hankkeen kotisivuille.

Vastuuhenkilöt: Martti Lähteinen, STM ja Heli Sahala, Suomen Kuntaliitto

Lasten ja perheiden palvelujen kehittäminen

Osahanke 8: Lapsiperheiden toimeentuloedellytysten kehittäminen

Tavoite

Luoda tietoa perustaksi toimenpiteille, joilla ehkäistään lasten ja lapsiperheiden köyhyyttä ja syrjäytymistä sekä parannetaan lapsiperheiden hyvinvointia ja taloudellista asemaa sosiaaliturvaa kehittämällä.

Tehdyt toimenpiteet ja julkaisut

Lapsiperheiden taloudellista tilannetta selvittänyt hanke päättyi keväällä 2006. Hankkeesta valmistui kolme itsenäistä julkaisua:

1. Moisio Pasi 2005: Lapsiperheiden taloudellisen tilanteen kehitys Suomessa 1990–2000, Stakes, Raportteja 4/2005.
2. Kärkkäinen Raimo; Reijo Marie; Tanner Keijo; Tähtinen Timo 2006: Lapsiperheiden asumisen muutokset 1995–2004, STM, Selvityksiä 2006:39.
3. Lapsiperheiden toimeentuloedellytysten kehittäminen – koordinaatioryhmän yhteenvetoraportti, STM, Selvityksiä 2006:31.

Jatkosuunnitelmat

Selvitysten pohjalta laadittiin yhteenveto ja arviot tarvittavista toimenpiteistä. Osa esityksistä sisällytettiin valtion vuoden 2007 talousarvioon ja osa sisältyy pääministeri Vanhasen II hallituksen ohjelmaan.

Lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen liittyviä ongelmia tulee edelleen pitää esillä yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa. Alue tulee sisällyttää yhtenä osiona hallituksen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia koskevaan politiikkaohjelmaan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmaan. Perheiden taloudellisen tilanteen kehittymistä tulisi aktiivisesti seurata tutkimuksen avulla hyödyntäen edelleen muun muassa tulonjakotietokantoja.

Vastuuhenkilö: Kari Ilmonen, STM

Osahanke 9: Tilaa lapsille ja perheille yhteiskunnassa

Tavoite

Yhteiskunnan perhe- ja lapsimyönteisyyden edistäminen.

Tehdyt toimenpiteet

Toteutettiin tiedotuskampanja syksyn 2005 ja kevään 2006 aikana. Erityinen painopiste oli isyyteen liittyvien kysymysten esillä pitämisessä. Lisäksi tehtiin kysely äitiys- ja lastenneuvoloille isyyden tukemisesta ja isyytyön tasosta neuvoloissa.

Jatkosuunnitelmat

Aihe tulee edelleen pitää esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Tämä tapahtuu osittain sosiaali- ja terveysministeriön laajan isyyskampanjan kautta. Alue tulee sisällyttää yhtenä osiona hallituksen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia koskevaan politiikkaohjelmaan. Teema nousee esille Euroopan unionin vauhdittamana muilla lähiteema-alueilla, kuten 'Työn ja perheen yhteensovittaminen', 'Sukupuolten tasa-arvo työmarkkinoilla' sekä 'Väestörakenteen muutoksen haasteet' -teemoissa.

Vastuuhenkilö: Kari Ilmonen, STM

Osahanke 10: Varhainen puuttuminen

Tavoite

Varhaisen puuttumisen hyvien käytäntöjen ja yhteistoimintarakenteiden ankkuroiminen pysyväksi osaksi lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten ja yksiköiden perustyötä.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tuotokset

Varhaisen puuttumisen hankkeessa jatkettiin jo aiemmin tehdyn työn pohjalta hyvien käytäntöjen ja yhteistoimintarakenteiden kehittämistä. Tavoitteena oli niiden ankkuroiminen pysyväksi osaksi lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten ja yksiköiden perustyötä. Keskeisin toimija tässä on ollut Stakes,

joka on tehnyt työtä laajan asiakas- ja käyttäjäpalautteen pohjalta. Stakesissa on tehty myös tutkimusta toiminnan vaikuttavuudesta. Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi Stakes on edistänyt ja kehittänyt varhaisen puuttumisen johtamista yhdessä kuntien kanssa. Erityisesti kuntien työntekijöille suunnattu kouluttajakoulutus on ollut tärkeä ja laaja kuntakenttää koskettava työtapa varhaisen puuttumisen menetelmien käyttöönoton edistämiseksi. Lisäksi Stakes on verkostoinut valtionavustusta saaneiden kuntien varhaisen puuttumisen hankkeet ja tarjonnut niille menetelmällistä tukea.

Sosiaali- ja terveysministeriön vuosiksi 2005–2007 asettaman valtakunnallisen Varpu-verkoston puitteissa on järjestetty hallinnonala/toimijatahokohtaisia, kunkin alan omiin Varpu-kysymyksiin keskitettyjä työkokouksia. Näitä erittäin hyvin onnistuneita tilaisuuksia järjestettiin sosiaali- ja terveysministeriön, opetusministeriön ja sisäasiainministeriön hallinnonalojen toimijoille, minkä lisäksi kirkko ja järjestöt järjestivät omia tilaisuuksiaan.

Jatkosuunnitelmat

Valtakunnallinen Varpu-verkosto on tarkoitus asettaa uudelleen vuosiksi 2008–2009. Sen on tarkoitus jatkossa keskittyä muun muassa varhaista puuttumista koskevan tiedon välittämiseen. Tätä varten Sosiaaliportin (sosiaaliportti.fi) yhteyteen on suunnitteilla Varpu-verkostosivu yhteistyössä Lastensuojelun Keskusliiton kanssa. Näillä sivuilla varhaista puuttumista koskevat keskeiset tiedot olisivat helposti kaikkien saatavilla.

Varhaisesta puuttumisesta mainitaan Matti Vanhasen II hallitusohjelmassa sekä Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmassa että kohdassa 'Varhainen puuttuminen ja ehkäisevä työ nostetaan hallituksen painopisteeksi'. Tältä pohjalta valmistellaan varhaisen puuttumisen ottamista yhdeksi painoalueeksi uudessa Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa. Samalla harkitaan, riittääkö Stakesin ja Varpu-verkoston toiminta vai käynnistetäänkö tehostamistoimenpiteet varhaisen puuttumisen entistä laaja-alaisemmaksi käyttöönottamiseksi.

Julkaisut

- Eriksson Esa ja Arnkil Tom Erik 2005: Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. Stakes, Oppaita 60:2005.
- Seikkula Jaakko ja Arnkil Tom Erik 2005: Dialoginen verkostotyö. Tammi, Stakes.
- Kokko Riitta-Liisa 2006: Tulevaisuuden muistelu – Ennakointi-dialogit asiakkaiden kokemana. Stakes.

Vastuuhenkilö: Martti Lähteinen, STM

Osahanke 11: Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja vanhempien osallisuuden vahvistaminen

Tavoite

Varhaisen puuttumisen toiminta-ajatuksen ja -mallin vakiinnuttaminen osaksi varhaiskasvatuksen henkilöstön perustyötä, vanhempien osallisuuden lisääminen varhaiskasvatuksen kehittämisessä ja perhepäivähoidon aseman turvaaminen yhtenä varhaiskasvatuksen toimintamuotona.

Tehdyt toimenpiteet ja jatkosuunnitelmat

Osahanke sisältää neljä osittain itsenäistä projektia: 1) Varhainen tuki varhaiskasvatuksessa -hanke (VarTu-hanke), 2) Perhepäivähoidon ohjauksen kehittämishanke (Perho-hanke), 3) Varhaiskasvatuksen verkkokonsultointi -hanke ja 4) Varhaiskasvatussuunnitelmat kuntoon -hanke (Vasu-hanke).

Jatkosuunnitelmat

Tällä hetkellä olisi tarkoituksen mukaista käynnistää varhaiskasvatuksen kehittämisohjelma, joka sisältäisi muun muassa seuraavat osa-alueet: 1) varhaiskasvatuspalveluiden monimuotoisuuden kehittäminen, 2) ohjauksjärjestelmän kehittäminen, 3) tutkimus- ja kehittämistoiminnan koordinaation vahvistaminen ja 4) vaikuttavuustutkimuksen lisääminen sekä 5) henkilöstön koulutuksen ja osaamisen kehittäminen.

Vastuuhenkilö: Tarja Kahiluoto, STM

1) Varhainen tuki varhaiskasvatuksessa (VarTu-hanke)

VarTu-hankkeen tavoitteena oli varhaisen tukemisen menetelmien vakiinnuttaminen varhaiskasvatuksessa. Tähän pyrittiin mallintamalla ja kehittämällä varhaisen tuen työ- ja ohjauskäytäntöjä sekä saattamalla ne julkaisuna kuntien käyttöön. Lisäksi arvioitiin alueiden koulutustarpeita yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa ja aktivoitiin osaamisen levittämistä.

Menetelmän käytäntöön viemiseksi järjestettiin kunnissa yhteensä 32 koulutustilaisuutta vuosina 2005–2006. Vuoden 2007 alusta koulutus siirtyi ulkopuolisen kouluttajan toteuttamaksi. Lisäksi menetelmää tehtiin tutuksi puhumalla siitä erilaisissa tilaisuuksissa (noin 60 kpl) vuosina 2005–2007. Stakesin Jyväskylän alueyksikössä käynnistettiin aiheesta tutkimus: Varhainen tuki palveluiden rakenteissa. Lisäksi Stakesin Jyväskylän alueyksikössä koottiin varhaisen tuen verkosto ja toteutettiin moniammatillisia varhaisen tuen teemailtapäiviä vuosina 2006–2007.

Julkaisut

- Heinämäki, Liisa 2005: Varhaista tukea lapselle – Työvälineenä kehittämismallikko, Stakes, Oppaita 62:2005.
- Heinämäki, Liisa 2007: Varhaista tukea koulun arkeen – Työvälineenä kehittämismallikko, Stakes, Oppaita 67:2007.
- Heinämäki, Liisa 2006: Varhaisen tuen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa. VarTu-hankekuvaus 2004–2005. STM, Selvityksiä 2006:26.

2) Perhepäivähoidon ohjauksen kehittäminen -hanke (Perho-hanke)

Perho-hankkeen tavoitteena oli perhepäivähoidon ohjauksen kehittäminen. Hanke jakautui kahteen eri vaiheeseen, joihin sisältyi seuraavat osatavoitteet: 1) verkostoituminen ja ohjauksen toimivuuden analyysi ja 2) ohjausmenetelmien kehittäminen ja mallintaminen.

Hankkeessa toteutettiin perhepäivähoidon ohjauksen toimivuuden analyysi sekä kehitettiin uudenlaisia ohjausmenetelmiä hyödyntäen Muutoslaboratorio®-menetelmää pilottikuntien (Espoo ja Kiiminki) kanssa. Hankkeen aikana tuettiin, muun muassa seminaarien avulla, eri toimijoiden välisten verkostojen syntymistä sekä valtakunnallisesti että seudullisesti. Lisäksi tehtiin valtakunnallinen perhepäivähoitajien osaamiskartoitus ja järjestettiin perhepäivähoidon

esimiehille työseminaareja yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa. Hankkeen aikana vaikutettiin myös perhepäivähoitajien ammattitutkinnon uudistustyöhön.

Hankkeen tulokset näkyvät muun muassa uusina perhepäivähoidon seutukunnallisina kehittämishankkeina, yhteistyöverkoston aktivoitumisena ja perhepäivähoidon näkyvyyden lisääntymisenä. Perhepäivähoidon ohjausta kehitettäessä syntyi: 1) uudenlainen työväline kotikäyntien toteuttamiseen ja varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen arviointiin perhepäivähoidossa, 2) uudenlainen yhteistyömalli perhepäivähoitajien ammattitutkintoa tarjoavien oppilaitosten, perhepäivähoidon esimiesten ja hoitajien välille. Mallilla tuetaan hoitajien ammattitutkinnon suorittamista, 3) ideoita sähköisen viestinnän kehittämiseen perhepäivähoidon ohjauksessa ja hoitajien välisessä viestinnässä, 4) uudenlainen yhteistoimintamalli (kotiryhmätoiminta) perhepäivähoitajan ja lähipäiväkodin väliseen yhteistyöhön ja varahoidon toimivuuden kehittämiseen.

Perhepäivähoitohenkilöstön osaamiskartoituksen tuloksia syvennetään ja hyödynnetään uudessa meneillään olevassa Osaamisen kehittäminen perhepäivähoidossa -hankkeessa (toimikausi 1.3.2007–31.5.2009). Hankkeen tavoitteena on edelleenkehittää osaamiskartoituksen työvälineitä kuntien käyttöön sekä luoda uusia valtakunnallisesti yhtenäisiä malleja ja sisältöjä perhepäivähoitohenkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Perho-hankkeen aikana syntynyttä tietoa ja uusia ohjausmenetelmiä kehitetään edelleen ja vakiinnutetaan käyttöön kahdessa seutukunnallisessa perhepäivähoidon kehittämishankkeessa (KePe-hanke ja PPH 2010 -hanke), joissa on mukana yhteensä yksitoista kuntaa. Perho-hankkeen pilotit toimivat hankkeissa veturikunnan roolissa. Lisäksi jatketaan vuosittaisten perhepäivähoidon kehittämisseminaarien toteuttamista, jotka palvelevat valtakunnallisena perhepäivähoidon foorumina ja verkostona.

Julkaisut

- Parrila, Sanna (toim.) 2005: Villistä valvottuun, valvotusta ohjattuun – perhepäivähoidon ohjauksen historia ja nykytilan haasteet. STM, Julkaisuja 2005:4.
- Parrila, Sanna (toim.) 2006: Perhepäivähoidon kehittämishaasteita. STM, Selvityksiä 2006:17.
- Parrila, Sanna (toim.) 2007: Perhepäivähoidon ohjauksen kehitysvaihtoehtoja. STM, Selvityksiä 2007:19.

3) Varhaiskasvatuksen verkkokonsultointi -hanke

Hankkeessa rakennettiin valtakunnallinen verkkokonsultaatiopalvelu varhaiskasvatuksen työntekijöille. Palvelun tavoitteena on kehittää varhaiskasvatustyötä: antamalla työntekijöille tukea sekä ongelma- että teemakohtaisella konsultaatiolla, vahvistamalla vertaistyöskentelyä sekä tukemalla kuntia ja työntekijöitä varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) laadinnassa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Hankkeessa uudistettiin Varttua-verkkopalvelua varhaiskasvatuksen konsultointia tukevaksi. Lisäksi kehitettiin verkkokonsultoinnin toimintakulttuuria ja konsultointimalleja sekä vaikuttavuuden analysointia yhteistyössä Sosiaaliportin (sosiaaliportti.fi) kanssa.

Kevään 2007 aikana koottiin konsulttiverkosto (24 konsulttia) ja tehtiin konsulttisopimukset. Palvelu avattiin huhtikuussa 2007. Konsulteille tulneiden kysymysten määrä on alkanut lisääntyä syksyllä 2007. Kävijätilastojen ja käyttäjiltä saadun palautteen mukaan kysymys-vastauspareja luetaan päiväkodeissa ahkerasti ja palvelu nähdään hyödylliseksi ja tärkeäksi. Tavoitteena on vakiinnuttaa verkkokonsultointipalvelu, mikäli toimintaan saadaan rahoitusta.

Tavoitteena on kehittää verkkokonsultoinnin mallia ja konsultointialustaa yhteisöllisen oppimisen tueksi. Tavoiteltavaa olisi se, että päivähoiton työyhteisöistä lähetettäisiin kysymykset yhdessä ja vastauksen saatuaan työyhteisöt aloittaisivat mahdollisen muutosprosessin yhteisöllisesti. Lisäksi tavoitteena on kehittää konsulttien vastaamisprosessia laadukkaiden vastausten aikaansaamiseksi sekä kehittää konsultointialustaa teknisesti helppokäyttöisemmäksi sekä kysyjille että vastaajille.

Palvelua arvioidaan muun muassa konsulteilta kerätyn aineiston perusteella. Arvioitavat kysymykset liittyvät konsulttien kokemukseen ensimmäisistä kysymys-vastausprosesseista. Loppuraportti ja suunnitelma konsultointipalvelun jatkamisesta valmistuvat vuoden 2007 loppuun mennessä.

Nettisivut

<http://varttua.stakes.fi/FI/Verkkokonsultointi/index.htm>

<http://www.sosiaaliportti.fi/>

4) Varhaiskasvatussuunnitelmat kuntoon -hanke (Vasu-hanke)

Hankkeen tavoitteena on tukea kuntia laatimaan kunta-, yksikkö- ja lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen juurrutetaan pysyväksi käytännöksi, johon liittyy myös toiminnan sisällön ja laadun arviointi. Vanhempien osallisuuden vahvistaminen ja osallisuuden käytäntöjen luominen on yksi keskeinen alue varhaiskasvatussuunnitelmia tehtäessä ja toimintaa juurrutettaessa.

Varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen aloitettiin Stakesissa vuonna 2002 ja suunnitelmien perusteet julkaistiin vuonna 2003 Stakesin Oppaita-sarjassa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on kunnissa otettu erittäin myönteisesti vastaan uutena varhaiskasvatuksen sisältöä kehystävänä asiakirjana. Kunnissa on nyt ryhdytty laatimaan kuntakohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien ohella myös yksikkö- ja lapsikohtaisia suunnitelmia. Stakes on kartoittanut kuntien Vasu-prosessin tilanteen vuonna 2005. Tuolloin valtaosalla (92 %) kunnista Vasu-prosessi oli käynnissä.

Vasu-työskentely on selvästi lisännyt sekä kuntien sisäistä että kuntien välistä, seudullista yhteistyötä. Vasu on nostanut koko maassa varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun uudenlaiseen ja innostavaan keskusteluun pitäen keskeisenä tavoitteena lapsen hyvinvointia. Kunnat toivovat itse, että heitä tuetaan eri tavoin valtakunnallisesti Vasu-prosessiensa implementoinnissa.

Tietoa varhaiskasvatussuunnitelmista on jaettu lukuisilla koulutus- ja seminaaripäivillä. Lisäksi on luotu yhteydenpidon pohjaksi kaikkien kuntien päivähoidon vastaavista muodostuva Vasu-verkosto, jolla on omat Extranet-sivut. Koulutustavoitteena on ollut myös vanhempien osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden vahvistaminen Vasu-prosessin suunnittelussa ja arvioinnissa. Hankkeen myötä vanhempien tietoisuuteen on entistäkin laajemmin saatettu varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisältämät keskeiset näkökulmat ja erityisesti niihin sisällytetty vanhempien keskeinen rooli. Tässä tehtävässä on ollut oleellisena työvälineenä hankkeessa tuotettu Vasu-esite pienten lasten vanhemmille.

Vasun vaikuttavuuden arviointia tutkivan hankkeen suunnittelu on aloitettu yhteistyössä sosiaalialan osaamiskeskusten ja yliopistojen kanssa. Vanhempia osallistavien käytäntöjen kehittämistä dialogisen vertaisprosessin muodossa on jatkettu yhteistyössä Pohjois-Suomen

sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa. Menetelmässä on keskeistä vertaiskeskustelut. Lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen tueksi on perustettu Lapsen vasu -työryhmä. Työryhmä tuottaa materiaalia ja työvälineitä lapsikohtaisen suunnitelman laatimiseen.

Hankkeen sisällölliset painotukset jakautuivat siten, että vanhempien osallisuuden vahvistamisen hanke painottui tammikuusta elokuun loppuun vuonna 2006. Vasun implementoinnin tuen yksityiskohtainen suunnittelu ja toteuttaminen painottui aikavälille 1.9.2006–31.12.2007. Hankkeesta vastaa Stakesin varhaiskasvatustieteen tutkimuskeskus. Vanhemmuuden osallisuuden vahvistamiseksi pilottiyhteistyötä on tehty (v. 2006) Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa. Hanke on toiminut yhteistyössä keskeisten käynnissä olevien kehittämishankkeiden, kuten Perhe-hankkeen kanssa.

Kuntia on tuettu mittavalla koulutuksella ja tuottamalla kuntien käyttöön Vasu-työtä tukevaa materiaalia. Kunnat toivovat koulutusten jatkuvan edelleen. Varhaiskasvatuspalveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen ja laadun varmistaminen kuntien tukemisen kautta lisää varhaiskasvattajien ammatillista osaamista ja ehkäisee osaltaan erityispalveluiden käyttöä. Vasu-työn implementointia pitäisi ehdottomasti jatkaa ja siten varmistaa varhaiskasvattajien tietotaitoa ja lapsi- ja perhepalveluissa asiakkaiden hyvinvointia.

Julkaisut

- Vasu-esitys: Tietoa pienten lasten vanhemmille, Stakes (2006).
- Kaskela Marja; Kronqvist Eeva-Liisa 2007: Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Stakes.

Osahanke 12: Perhekeskustoiminnan kehittäminen, Perhe-hanke

Tavoitteet

Lasten kasvun ja kehityksen turvaamiseksi sekä perheiden hyvinvoinnin lisäämiseksi uudistetaan kaikille lapsille ja lapsiperheille tarkoitettujen peruspalvelujen toimintakulttuuria ja toimintatapoja. Tämän lisäksi muodostetaan paikallisella/seudullisella tasolla toimiva perhepalveluverkosto tai perhekeskustoimintamalli, joka pe-

rustuu eri toimijoiden aikaisempaa tiiviimpään kumppanuuteen ja perheiden vahvuuksien, omien voimavarojen ja vertaistuen hyödyntämiseen.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Perhekeskuksen toimintakonseptia kehitettiin vuosina 2005–2007 kumppanuusohjelmana julkisen ja kolmannen sektorin kanssa⁵. Hanke toteutettiin vuorovaikutteisena ohjauksena. Keskeistä on ollut kumppanuuden rakentuminen valtakunnallisella, seudullisella ja kuntatasolla sekä yhdessä oppiminen ja tiedon jakaminen. Kehittämistyössä on ollut mukana muun muassa yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja sosiaalialan osaamiskeskusten edustajia.

Perhekeskuksen toimintakonseptin valtakunnallisessa kehittämisessä on saatu aikaiseksi eri toimijoiden yhteinen määritelmä ja visio perhekeskuksista. Perhekeskus-nettisivut on luotu Sosiaaliporttiin (sosiaaliportti.fi/fi-Fi/Perhe-hanke). Lisäksi varhaiskasvatuksen nettisivuilta (varttua.stakes.fi) ja Sosiaaliportista löytyy perhekeskustoimintaan liittyvä verkkokonsultointimahdollisuus. Myös itseohjautuvat oppimisverkostot ovat käynnistyneet esimerkiksi neuvolan ja perhevalmennuksen kehittämiseksi. Järjestöt ovat laatineet kunnille yhteisen kirjeen, jossa ne tuovat esille omaa toimintaansa ja osallistumismahdollisuuksiaan.

Perhelähtöisten työkäytäntöjen teemaseminaareja on järjestetty yhdessä varhaiskasvatuksen kehittämishankkeen (kasvatuskumppanuus-teema), lastensuojelun kehittämishankkeen (perhetyö-teema) sekä järjestö- ja seurakuntatoimijoiden (parisuhdetyö-teema) kanssa. Lisäksi on osallistuttu lukuisiin kansallisiin ja pohjoismaisiin seminaareihin esitysten ja puheenvuorojen pitäjinä.

Hankkeessa on ollut yhteensä 30 valtionavustusta saanutta kuntien kehittämishanketta, joista suurin osa toteutetaan seudullisena yhteistyönä. Perhekeskustoimintaa kehitetään nyt kaikkiaan noin sadassa kunnassa. Tämän lisäksi samansuuntaista kehittämistoimintaa on lukuisissa muissa kunnissa.

⁵ Kumppanuusohjelman koordinaatioryhmässä ovat mukana STM, Stakes, Opetushallitus, Suomen Kuntaliitto, Lastensuojelun Keskusliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Väestöliitto, Suomen Vanhempainliitto ja Suomen evankelis-luterilainen kirkkohallitus.

Kuntahankkeissa on edistetty perhekeskuksen paikallisia toimintakonsepteja:

- perhelähtöisiä työkäytäntöjä (perhevalmennus, vanhempainryhmätoiminta, isätoiminta, parisuhdetyö, perhetyö, varhaisen puuttumisen työmenetelmät, avoin perheiden kohtaamispaikka),
- peruspalvelujen verkostoitumista (äitiys- ja lastenneuvola, varhaiskasvatuspalvelut, koulutoimi, varhaisen puuttumisen ja ehkäisevän perhetyön palvelut),
- kunnallisten palvelujen, seurakunnan, järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistyötä (kumppanuus) ja
- perheiden osallisuutta ja keskinäistä vertaistoimintaa (yhteisöllisyys).

Valtionavustusta saaneiden kuntien kehittämishankkeiden yhteisissä verkostokokouksissa ja koordinaatioryhmässä on luotu yhteistä näkemystä perhekeskustoiminnasta, edistetty perhelähtöisten työkäytäntöjen valtakunnallista leviämistä ja laadittu arviointisuunnitelma. Valtionavustusta saaneita kuntien kehittämishankkeita on arvioitu kuntakäynneillä ja kyselyin. Raportit löytyvät hankkeen nettisivuilta Sosiaaliportista. Arvioivaa keskustelua käydään myös valtakunnallisessa kumppanuuden koordinaatioryhmässä.

Perhekeskuksen toimintakonseptissa yhdistyvät monet ajankohdattaiset teemat. Kuntahankkeissa on onnistuneesti hyödynnetty aiempia kehittämishankkeita ja niissä syntyneitä osaamista ja tuloksia. Kuntiin on syntynyt monitoimijaisia kuntatiimejä ja luotu sektorirajat ylittävää yhteistyötä koordinoivia rakenteita. Kuntien hallinnon ja päättäjien sitoutumista osoittaa se, että kehittämistavoitteet on sisällytetty monien kuntien strategia-asiakirjoihin. Tavoitteita viedään eteenpäin myös suunnitelmallisesti budjetin kautta. Toimintakulttuurin muutosprosessi on käynnistynyt.

Jatkosuunnitelmat

Perhekeskustoiminnan vakiinnuttaminen edellyttää valtakunnallista ohjausta. Tämä tulisi ottaa huomioon uudessa Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa. Toiminnan vakiinnuttamista varten tulisi asettaa kumppanuuspohjainen jatkohanke vuosille 2008–2011. Perhekeskustoiminta kytkeytyy myös monin kohdin Vanhasen toiseen hallitusohjelmaan, sen kahden politiikkaohjelman ja kunta- ja palvelurakennemuutoksen toteuttamiseen.

Perhekeskus tulisi olla uuden lastensuojelulain mukaisen ehkäisevän palvelutoiminnan yhteistyörakenteena. Tulevina haasteina ovat muun muassa avointen varhaiskasvatuspalvelujen kehittäminen sekä kodin ja koulun yhteistyön kehittäminen.

Julkaisut

- Perhe-hanke. Perhepalvelujen kumppanuusohjelma. STM, Monisteita 2005:4.
- Kumppanuutta – jotain uutta. Kumppanuuskannattaa – verkostot voimavarana uudessa perhevalmennuksessa. Suomen Kuntaliitto 2006.
- Perhe-hanke – monitoimijaista kumppanuutta. Sosiaali- ja terveydenhuollon laadun kehittämisen tiedotuslehti Laatumäki 2/2006. Stakes.
- Perhekeskus – lapsi- ja perhepalvelujen uusi tapa toimia. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukatsaus 2007. Stakes, Helsinki 2007.
- Hankkeen loppuraportti 31.12.2007 (www.sosiaalihanke.fi).

Vastuuhenkilöt: Aino-Inkeri Hansson ja Riitta Viitala, STM

Osahanke 13: Toimintaohjelma lähisuhte- ja perheväkivallan ehkäisemiseksi

Tavoitteet

- Ehkäistä lähisuhteissa ja perheissä tapahtuvaa väkivaltaa.
- Parantaa koko maan kattavaa sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityispalveluverkostoa väkivallan uhreille ja tekijöille.
- Tehostaa varhaista puuttumista väkivaltaongelmaan, erityisesti väkivaltaa näkevien ja kokevien lasten ja nuorten auttamiseksi.
- Kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammatillista osaamista väkivaltatilanteiden tunnistamisessa sekä uhrien ja tekijöiden auttamisessa.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Jokaiseen lääniin perustettiin hallinto- ja ammattirajat ylittävät väkivaltatyön moniammatilliset alueelliset kehittämissuoritukset. Lääninhallituksissa vastuuhenkilöinä toimivat lääninsosiaalitarakas-

tajat. Lisäksi jokaiseen lääniin palkattiin hankerahoituksella väkivaltatyön aluekoordinaattorit, jotka ovat tehneet tehokkaasti yhteistyötä kuntien edustajien kanssa. Koordinaattorit suunnittelivat, yhteistyössä eri vastuutahojen kanssa, palveluketjut väkivallan uhreille ja tekijöille sekä selvittivät ja uudistivat alueellista koulutustarjontaa. Läänit järjestivät seutukuntatapaamisia, joiden tarkoituksena oli saada kunnat mukaan suunnitelmalliseen väkivallan ehkäisyyn sekä liittää lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy osaksi kuntien turvallisuussuunnitelmia.

Toimintaohjelman aikana lähes jokaiseen Suomen kuntaan on nimetty lähisuhde- ja perheväkivallan yhdyshenkilö. Yhdyshenkilö on konkreettinen kanava kuntatasolle, missä itse työ tehdään. Lisäksi jo yli puolet kunnista on perustanut työryhmän suunnittelemaan näiden palvelujen kehittämistä alueellaan. Useissa kunnissa/seutukunnissa on käynnistetty lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn ja väkivaltatyöhön tarvittavien toimintamallien ja työkäytäntöjen kehittämistyö. Kunnissa/seutukunnissa on kehitelty toimintamalleja puuttua lähisuhde- ja perheväkivaltaan sekä luotu palveluketjumalleja.

Ikäihmisiin kohdistuva väkivalta tuotiin näkyväksi Kätketyt äänet -kampanjalla vuonna 2006. Kampanja toteutettiin laajassa yhteistyössä alan järjestöjen ja paikallisten toimijoiden kanssa.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on huomioitu lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen. Vuonna 2007 ohjelmassa valittiin eri hallinnonalojen yhteiseksi painopisteeksi lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. Lisäksi sisäisen turvallisuuden ohjelman puitteissa tehtiin päätös yleisestä väkivallan tilastointi- ja osoitinjärjestelmien kehittämisestä. Samalla aloitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojärjestelmien kehittäminen väkivallan tilastoimiseksi.

Läänit ovat kartoittaneet väkivaltaan liittyvää opetusta ja käynnistäneet yhteistyötä alueiden koulutuslaitoksien kesken koulutuksen lisäämiseksi. Lisäksi läänit ovat järjestäneet sekä alueellista että paikallista koulutusta ammattihenkilöstölle. Valtakunnallisesti on luotu koulutusverkosto ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kanssa sekä suunniteltu terapiakoulutusta yhdessä Suomen Mielenterveysseuran kanssa.

Jatkosuunnitelmat

Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn liittyvä kehittäminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja vakiintuneita rakenteita sekä pitkäkestoisia resursseja projektien sijaan. Väkivallan ehkäisy koskee useaa hallinnon alaa, näin ollen se edellyttää asian vahvaa koordinoimista valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja toimenpiteet lähisuhde- ja perheväkivallan vähentämiseksi tulevat hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti jatkossakin sisältymään sisäisen turvallisuuden ohjelmaan. Sosiaali- ja terveysministeriö tulee luomaan poikkihallinnollisen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn koordinoitiverkoston.

Väkivallan ehkäisytöön juurruttaminen osaksi palvelujärjestelmää edellyttää valtakunnallista ohjausta alueellisen ja paikallisen työn tueksi. Paikallisen kehittämistyön resursointi tulee huomioida uudessa Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa.

Palveluiden kehittämiseen liittyy keskeisesti perustietojärjestelmän ja palveluiden seurantajärjestelmän sekä arvioinnin tekeminen. Tarvitaan seurantaa ja tutkimusta siitä, miten palvelut toimivat ja saavatko väkivallan osapuolet tarkoituksenmukaista apua. Lisäksi lähisuhde- ja perheväkivallan kansanterveydellisiä haittoja koskeva tutkimustieto on erittäin tärkeää palveluiden ja hoidon kehittämiseksi.

Ammatillisen osaamisen kehittäminen edellyttää jatkotoimia. Vielä tällä hetkellä lähisuhde- ja perheväkivaltaa koskeva opetus on sattumanvaraista. Aihealueen opetuksen lisäämistä ja systematisointia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon perus-, täydennys- ja jatkokoulutuksessa tulisi jatkaa. Osaamisen kehittäminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjänteistä yhteistyötä opetusministeriön, Opetushallituksen sekä sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten kanssa.

Seminaarit ja julkaisut

Alueellisen työn lisäksi järjestettiin valtakunnallisia seminaareja ikäihmisiin ja lapsiin kohdistuvasta väkivallasta, väkivallan tutkimuksesta sekä päihteistä ja väkivallasta. Yhteisiä tapaamisia järjestettiin eri sektoreiden paikallisille yhdyshenkilöille, kuten poliisi- ja pelastustoimen rikosentorjunnan lähisuhde- ja perheväkivallan yhdyshenkilöille. Toimintaohjelman alueellisten ryhmien tuotoksina on syntynyt runsaasti erilaisia käsikirjoja, oppaita, työkaluja, toimintamalleja sekä ohjeistuksia alueelliseen käyttöön.

- Esite Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen 2004–2007 (STM esitteitä 2004:9) suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
- Esite kansalaisille ”Meillä kaikilla on vastuu”, ”Alla har vi ansvar” (STM esitteitä 2006:15).
- ”Kenelle lyönnit kuuluvat. Kuntaopas pari- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöhön” sekä siihen liittyvä kalvosarja, STM oppaita 2006:7.
- Maahanmuuttajanaiset ja väkivalta. Opas sosiaali- ja terveysalan auttamistyöhön. STM oppaita 2005:15.
- Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyön koordinointi ja osamisen keskittäminen; Sosiaali- ja terveysministeriö, Selvityksiä 2006:82.
- Naisiin kohdistunut väkivalta 2005, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos HEUNI, Publication Series No.51, Helsinki 2006.
- Koko perhe kierteessä; Lähisuhdeväkivalta ja alkoholi, Sosiaali- ja terveysministeriö, Selvityksiä 2007:27.
- Oikeus ja kohtuus – viranomaisyhteistyön mahdollisuudet ja rajoitteet lähisuhdeväkivallan ilmitulossa ja ehkäisemisessä. Oulun lääninhallitus, julkaisu 115/2007.
- Turvallinen lapsuus -käsikirja. Kouvolan seudun päiväkotimallit avuksi perheväkivallan ehkäisytyöhön. Etelä-Suomen lääninhallitus, julkaisu 121/2007.
- Ota väkivalta puheeksi. – Korttimuotoinen muistilista/työkalu väkivallan puheeksi ottamisen helpottamiseksi. STM ja Etelä-Suomen lääninhallitus.

Vastuuhenkilö: Helena Ewalds, STM (1.1.2008 alkaen Stakes)

Osahanke 14: Lastensuojelun kehittämisohjelma

Tavoite

Lasten ja nuorten aseman parantamiseksi ja hyvinvoinnin turvaamiseksi tehdään yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa ohjelma, joka ohjaa pitkäkestoisesti lastensuojelutyötä.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Lastensuojelun kehittämissuunnitelmassa edettiin kaksivaiheisesti. Ensimmäiseksi selvitettiin lastensuojelun eri osa-alueiden (alkuarviointi, avohuolto, huostaanotto, sijaishuolto ja jälkihuolto) kehittämistarpeet ja niiden tausta. Selvitysten perusteella syntyi yhteenvedo lastensuojelun tilasta ja perustelut kehittämisehdotuksille. Ehdotusten pohjalta tehtiin toteuttamissuunnitelma, johon kirjattiin sekä tulostavoitteet että ne toimet, jotka vaativat aiempaa tarkempia selvityksiä ja edellyttävät pitempikestoista kehittämistyötä. Lastensuojelulain kokonaisuudistus toteutettiin osana kehittämissuunnitelmaa, kuitenkin erillisenä kokonaisuutena.

Ensimmäisen vaiheen raportit koostuivat lapsipolitiikan, alkuarvioinnin, huostaanoton, seudullisten palvelujen sekä sijais- ja jälkihuollon alueista. Lastensuojelulain kokonaisuudistusta varten valmistui ns. substanssityöryhmän raportti. Raportteja on sittemmin voitu hyödyntää lastensuojelulain valmistelussa sekä lastensuojelun käsikirjan rakentamisessa.

Hankkeen toisessa vaiheessa aloitettiin kansallisten lastensuojelun linjausten valmistelu, lastensuojelun käsikirjan tekeminen Sosiaaliporttiin ja lastensuojelun tarpeen selvityksen tekemiseen liittyvä kehittämissuunnitelma. Lastensuojelun tarpeen selvityksen tekemisessä on mallinnettu suomalaisen lastensuojeluun soveltuva alkuvaiheen tilanearviomalli, joka on uutena asiana otettu myös lastensuojelulakiin. Toiseksi on käynnistetty valtakunnallinen erillishanke, jossa koulutetaan sosiaaliryöntekijöitä suunnitelmalliseen, arvioivaan ja lapsilähtöiseen työskentelyyn lastensuojelussa. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen hallinnoimassa hankkeessa jatketaan kehittämistyötä ja annetaan ryöntekijöille välineitä lastensuojelun tarpeen selvityksen tekemiseen.

Avohuollon kehittämisessä esimerkiksi nuorten osalta päästiin vasta selvitysvaiheeseen, jonka tuloksena on kuitenkin jo syntynyt pohja nuorten avohuollossa kehitettävälle intensiivihoidomallille, jonka pilotointi pyritään aloittamaan vuonna 2008. Perhetyön selvitys valmistuu vuoden 2007 lopussa. Vauvaperhetyön kehittäminen on ollut erillinen kehittämisalue ja siitä on julkaistu Stakesin raportteja -sarjassa kirjallisuuskatsaus.

Lapsen osallisuuden edistäminen ei ollut alkuvaiheessa ohjelman tavoitteena. Kehittämissuunnitelman kuluessa nähtiin kuitenkin välttämättömäksi panostaa tähän alueeseen. Lapsen osallisuuden määrit-

telyn lisäksi on kysytty lastensuojelun asiakkaana olevilta lapsilta ja nuorilta, miten lastensuojelun tulisi toimia ja kehittyä. Lapsen osallisuus -osion tuloksena syntyy lapsille ja nuorille suunnattu raportti lastensuojelun kehittämistä.

Kehittämishjelmassa on selvitetty lastensuojelun asemaa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmissa. Tutkimuskatsaus 2000-luvun suomalaisesta lastensuojelun tutkimuksesta valmistui elokuussa 2007.

Lastensuojelulain kokonaisuudistus toteutettiin, ja uusi laki tuli voimaan vuoden 2008 alusta. Vuoden 2007 syksyllä järjestettiin, yhteistyössä lääninhallitusten kanssa, lakiuudistukseen liittyviä koulutuksia ympäri Suomea. Lain toimeenpanon valmistelua tehdään parhaillaan, kuten valmistellaan tärkeimmät lomakkeet, jotka tulevat löytymään lastensuojelun käsikirjasta.

Lastensuojelun kehittämishjelma on tehnyt yhteistyötä erityisesti sosiaalihuollon ammattihenkilöstön tehtävärakenteen ja osaamisen kehittämisen, Perhe-hankkeen sekä Sosiaalihuollon tietoteknologia -hankkeen kanssa ja edistänyt näin lastensuojelutyön laajaa kehittämistä.

Kehittämishjelmalle kirjatut toimenpiteet ovat olleet erittäin laajoja, sillä ohjelma on kattanut koko lastensuojeluprosessin. Heti alkuvaiheesta lähtien paine useiden muiden teemojen tai aihealueiden kehittämiseksi on ollut suuri. Hankkeessa onkin jouduttu tasapainoilemaan sille alun perin kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden sekä myöhemmin esitettyjen toimenpide-ehdotusten välillä. Tarve parantaa lastensuojelua on ollut erittäin suuri ja sen vuoksi kehittämishjelmassa on jouduttu etenemään monilla alueilla. Joitakin alkuperäisiä toimenpiteitä on jouduttu jättämään vähemmälle huomiolle. Tällainen alue on erityisesti sijaishuolto.

Saavutuksiin voidaan olla tyytyväisiä sen suhteen, että on voitu melko pienellä osa-alueittaisella resursoinnilla saada lastensuojelun kehittäminen vaiheeseen, jossa voitaisiin kohdentaa kehittämistyö kapea-alaisemmin ja siirtyä myös pilotointiin, kouluttamiseen ja menetelmien kehittämiseen. Saavutuksena täytyy myös pitää sitä, että verkottomalla eri toimijoita on kehittämistyötä voitu tehdä kokonaisvaltaisesti. Kansallinen ja alueellinen kehittämistyö ovat olleet vuoropuhelussa keskenään ja voineet näin hyötyä toinen toisistaan.

Kehittämishjelman www-sivut ovat toimineet Sosiaaliportissa. Kehittämishjelman puitteissa on järjestetty säännöllisesti työko-

kouksia valtionavustushankkeille ja verkostoimalla hankkeita on pyrittäväntamaan tukea alueelliselle kehittämistyölle. Kehittämishjelma järjesti yhdeksän alueseminaaria, joissa käsiteltiin kehittämishjelmassa esiin nousseita lastensuojelun kysymyksiä ja esiteltiin kehittämistyön tuloksia.

Jatkosuunnitelmat

Kansallisiin lastensuojelun linjauksiin sisältyy ehdotukset tulevaisuuden kehittämistoimille. Linjausten valmistelu on kesken sosiaali- ja terveysministeriössä. Lastensuojelun käsikirjaa kehitetään edelleen ja lastensuojelun tarpeen selvitykseen liittyvä kehittämistyö jatkuu vuoden 2008 ajan.

Julkaisut

- Marjatta Bardy ja Kaisa Öhman: Vauvaperhetyön kehittäminen lastensuojelussa. Työpäpaperi keskusteluun osana valtakunnallista lastensuojelun kehittämishjelmaa. Lastensuojelun kehittämishjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Marjatta Bardy ja Kaisa Öhman 2007: Vaativa vauvaperhetyö. Kirjallisuuskatsaus kansainvälisestä tutkimuksesta. Stakes työpäpöreita 13/2007.
- Tuija Eronen 2007: Katsaus 2000-luvulla julkaistuun suomalaiseen lastensuojelututkimukseen. Lastensuojelun kehittämishjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Alpo Heikkinen 2007: Nuoret lastensuojelun avoimuudessa – palvelujen ja menetelmien tarkastelu. Sosiaali- ja terveysministeriön Sosiaalialan kehittämishankkeen lastensuojelun kehittämishjelman raportti. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Selvityksiä 2007:1.
- Juha Jokinen 2006: Esitys toimenpiteistä huostaanottomenettelyn kehittämiseksi. Huostaanottotyöryhmän raportti 31.1.2006. Lastensuojelun kehittämishjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Päivi Känkänen ja Sari Laaksonen 2006: Selvitys sijaishuollon ja jälkihuollon nykytilasta ja kehittämistarpeista 31.1.2006. Lastensuojelun kehittämishjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Mikko Oranen 2005: Lastensuojelutarpeen selvitys. Alkuarviointi- ja avoimuustöryhmän väliraportti 14.10.2005. Lastensuojelun kehittämishjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.

- Mikko Oranen 2006: Tutkimista ja tunnustelua – Lastensuojelun alkuarvioinnin käytäntöjä, malleja ja kehittämissuuntia. Alkuarviointi ja avohuolto -työryhmän loppuraportti 22.3.2006. Lastensuojelun kehittämisohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Mikko Oranen: Mitä mieltä! 2007? Lasten osallisuus lastensuojelun kehittämisessä. Lastensuojelun kehittämisohjelman osahankkeen raportti 31.1.2007. Lastensuojelun kehittämisohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Selvitys lastensuojelun peruskoulutuksesta 2005–2006. Lastensuojelun kehittämisohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Sirkka Rousu 2005: Palveluketjut ja seudulliset palvelut. Keskustelualoite. Työraportti kehittämistarpeista ja ehdotukset kehittämiskohteiksi 4.1.2005. Lastensuojelun kehittämisohjelma, Seuturyhmän työraportti 1.
- Sirkka Rousu 2006: Lastensuojelu muuttuvassa palvelu- ja kuntarakenteessa - kannanotot ja ehdotukset lastensuojelun kehittämisohjelmalle 28.2.2006. Lastensuojelun kehittämisohjelma.
- Päivi Sinko 2005: Sosiaalityön näkökulma lastensuojelulain uudistamiseen. Substanssiryhmän raportti 31.3.2005. Lastensuojelun kehittämisohjelma.

www-sivut

www.sosiaaliportti.fi-fi.lastensuojelu

www.lastensuojelunkasikirja.fi

Vastuuhenkilö: Kristiina Laiho, Pikassos Oy, ja Eeva Kangasniemi, STM

Vanhusten palvelujen kehittäminen

Osahanke 15: Palvelusetelin käyttöönotto kotipalvelussa

Tavoitteet

Palveluseteliä koskeva lainsäädäntö toteutetaan ensi vaiheessa sosiaalihuoltolain mukaisessa kuntien kotipalvelussa. Lisäksi käynnistetään kokeilu- ja tutkimushankkeita palvelusetelin käytöstä myös muissa sosiaalipalveluissa.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Palveluseteliä koskeva lainsäädäntö tuli voimaan vuoden 2004 alussa. Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi vuonna 2005 oppaan palvelusetelin käytöstä kotipalvelussa.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta tehtiin seuranta- ja arviointitutkimus palvelusetelin käytön laajuudesta vuonna 2006. Tutkimuksen mukaan palveluseteli oli vuonna 2006 käytössä 126 kunnassa. Näistä noin sadassa kunnassa palveluseteliä käytettiin kotipalvelussa tai/ja omaishoidon tuessa omaishoitajien vapaapäivien aikaisen palvelun järjestämisessä. Palveluseteliä käytettiin joissakin kunnissa myös palveluasumisessa. Palveluseteliasiakkaita oli runsaat 4 000 vuonna 2006. Palvelusetelin käyttö on toistaiseksi ollut melko vähäistä, mutta tutkimuksen mukaan kuntien kiinnostus palvelusetelin käyttöön on kasvussa. Myös asiakkaat ilmaisivat tyytyväisyytensä palvelusetelin käyttöön ja palveluntuottajat toivoivat palvelusetelin käytön lisäämistä.

Sosiaalialan kehittämishankkeessa on myönnetty valtionavustusta useille vanhuspalvelujen kehittämishankkeille, joihin sisältyy palvelusetelin käyttöönotto tai sen käytön edistäminen kunnissa.

Jatkosuunnitelmat

Pääministeri Vanhasen 2. hallituksen ohjelmaan sisältyy kotipalvelun palvelusetelijärjestelmän laajentaminen kotisairaanhoidon ja yhdistettyyn kotipalveluun ja kotisairaanhoidon (ns. kotihoitoon). Tätä koskevat lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.2008.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö asetti kesällä 2007 työryhmän selvittämään palvelusetelin käytön laajentamista entistä monipuolisemmalle käyttöalalle. Tavoitteena on selvittää mahdollisuudet laajentaa palvelusetelin käyttöalaa sellaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, joihin se soveltuu hyvin. Palvelusetelijärjestelmän laajentamisella tavoitellaan asiakkaiden vaihtoehtojen lisäämistä palvelujen valinnassa sekä nykyistä monipuolisemmin ja tehokkaammin järjestettyä palvelukokonaisuutta, jossa yksityinen sektori täydentää kunnallista palvelutuotantoa.

Työryhmän tehtävänä on arvioida palvelusetelin soveltuvuutta eri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja tehdä ehdotukset palvelusetelijärjestelmän käyttöalan laajentamiseksi. Lisäksi työryhmä valmistelee ehdotukset tarvittaviksi lainsäädäntömuutoksiksi siten, että lainsäädännön muutokset voisivat tulla voimaan vuonna 2009. Työryhmän toimikausi päättyy toukokuun 2008 lopussa.

Julkaisut

- Palveluseteli. Käyttöopas kotipalveluun. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:1.
- Raija Volk ja Tuula Laukkanen 2007. Palvelusetelin käyttö kunnissa. STM, selvityksiä 2007:38.

Vastuuhenkilöt: Päivi Voutilainen ja Anne-Mari Raassina, STM

Osahanke 16: Kotipalvelun ja kotihoidon kehittäminen (Kotosa-hanke)

Tavoite

Kunnissa kehitetään kotipalvelun sekä yhdistetyn kotipalvelun ja kotisairaanhoidon saatavuutta, laatua ja taloudellisuutta vanhusten kotona asumisen turvaamiseksi.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Kunnissa toteutettiin kymmeniä kotipalvelun tai kotihoidon valtionavusteisia kehittämishankkeita. Sosiaali- ja terveysministeriö toteutti yhteistyössä Stakesin kanssa valtakunnallisen ”Kotipalvelu ja kotihoito osana kuntien palvelujärjestelmää” -hankkeen (Kotosa), johon ministeriö valitsi 10 seudullista valtionavustushanketta (30 kuntaa). Hankkeessa kunnille tarjottiin kotipalvelu- ja kotihoitoyksiköiden toiminnan seurantaan ja arviointiin välineitä, joita voidaan ottaa käyttöön myös valtakunnallisesti. Stakes loi Internet-pohjaisen tiedonvaihdon kanavan hankekuntien käyttöön.

Vuonna 2005 Kotosa-hankkeeseen osallistuneissa kunnissa laadittiin kotipalvelun ja kotihoidon nykytilan analyysi sekä kotipalvelun ja kotihoidon prosessien kuvaukset. Lisäksi selviteltiin kuntien kotipalvelun ja kotihoidon talous- ja tuloksellisuustietoja. Kuntien kotihoidon laadun osatekijöistä järjestettiin säännöllisiä työseminaareja vuosina 2005–2006. Samalla työstettiin kotihoidon laadun arvioinnin kriteerejä.

Vuosina 2006–2007 Kotosa-hanke ja Stakesin Kotihoidon RAI-hanke tekivät yhteistyötä yhdenmukaisten ja vertailukelpoisten talouden tunnuslukujen kehittämiseksi kotipalveluun ja kotihoitoon. Kunnat nimesivät yhteistyöhön talousyhdyshenkilönsä.

Vuonna 2007 keskityttiin erityisesti kotihoidon oppaan suunnitteluun ja laatimiseen. Päävastuu oppaan laatimisesta oli Stakesilla. Hankekunnat antoivat panoksensa oppaan laatimiseen osallistumalla oppaan sisällön suunnitteluun ja laatimalla kuvauksia toimiviksi osoittautuneista kotipalvelun ja kotihoidon käytännöistään.

Vuosina 2004–2007 Kotosa-hankkeessa järjestettiin yhteensä 12 työseminaaria, joista valtaosa oli kaksipäiväisiä. Lisäksi hanketta esiteltiin noin 20 seminaarissa ja 10 lehtiartikkelissa. Hankkeesta on julkaistu väliraportit vuosien 2005 ja 2006 lopussa.

Hanke on tukenut keskeisen valtakunnallisen vanhuspoliittisen tavoitteen – kotona asumisen tukeminen – edistämistä. Hanke on tukenut erityisesti pienten kuntien kotihoidon laadun kehittämistä sekä lisännyt seudullista yhteistyötä ja verkostoitumista.

Jatkosuunnitelmat

Kotihoidon kehittäminen on jatkossakin vanhuspolitiikan keskeinen tavoite. Vuoden 2008 alussa uudistettavaan Ikäihmisten hoidon ja palvelujen laatusuosituksen on tarkoitus sisällyttää useita suosituksia, jotka tähtäävät kotihoidon laadulliseen kehittämiseen ja saatavuuden parantamiseen. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö antaa vuoden 2008 loppuun mennessä valtakunnalliset kotihoidon henkilöstömitoitussuositukset, joita laaditaan yhteistyössä 10 kunnan kanssa.

Vanhasen 2. hallitusohjelmaan sisältyy useita toimenpiteitä, jotka osaltaan tähtäävät kotihoidon kehittämiseen, kuten ehkäisevien kotikäyntien lisäämiseen, palvelun tarpeen arvioinnin kehittämiseen, ikääntyneiden palvelu- ja neuvontaverkoston luomiseen koko maahan sekä palvelusetelin käytön laajentamiseen.

Julkaisu

- Heinola Reija (toim.): Asiakaslähtöinen kotihoito -opas ikääntyneiden kotihoidon laatuun. Stakes, Oppaita 70/2007.

Vastuuhenkilöt: Päivi Voutilainen ja Anne-Mari Raassina, STM

Tavoite

Selvittää ne toimenpiteet, joilla omaishoitoa voidaan kehittää lainsäädännöllisesti ja osana kunnallisen palvelujärjestelmän kokonaisuutta.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Selvityshenkilö Elli Aaltosen esitykset omaishoidon uudistamiseksi valmistuivat maaliskuussa 2004. Omaishoitajan vapaan ajaksi järjestettäviä palveluja koskevat asiakasmaksulain muutokset tulivat voimaan lokakuun alussa 2004. Vuonna 2005 tehtiin opas Omaishoidon tuki – Opas kuntien päättäjille. Oppaan tavoitteena oli selkiyttää ja yhtenäistää omaishoidon tuen myöntämiskäytäntöjä.

Laki omaishoidon tuesta tuli voimaan vuoden 2006 alussa. Lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus. Omaishoitajien oikeutta lakisääteiseen vapaaseen laajennettiin kolmeen vuorokauteen vuoden 2007 alussa voimaan tulleella lainmuutoksella. Stakes on tehnyt valtakunnallisen selvityksen *omaishoidon tuesta ja sen vaihtelusta aikavälillä 1994–2006*.

Sosiaali- ja terveysministeriö tuki kuntia ja järjestöjä omaishoitoa koskevien kehittämishankkeiden toteuttamisessa.

Jatkosuunnitelmat

Vanhasen 2. hallitusohjelma sisältää useita ehdotuksia omaishoidon tuen kehittämiseksi, kuten 1) lisätään omaishoidon piiriin kuuluvien palvelujen määrää, 2) parannetaan omaishoitajien sijaisavun saantia ja sitä kautta omaishoitajien jaksamista, 3) selvitetään mahdollisuudet siirtää omaishoidon tuki Kelalle ja 4) selvitetään mahdollisuudet hoitovapaaajärjestelmän kehittämiseen työn ja omaishoidon yhteensovittamiseksi sekä 5) hoitotuen, sosiaali- ja terveyspalvelujen, omaishoidon tuen ja kotitalousvähennyksen yhteensovittamista parannetaan siten, että nämä täydentävät toisiaan saumattomasti. Omaishoidon tuen kehittäminen sisältyy sosiaaliturvan uudistuskomitean (SATA) toimeksiantoon. Omaishoidon tuen kehittämiseen paneudutaan jo toimikunnan työn ensimmäisenä vuotena.

Julkaisut

- Valtakunnallinen omaishoidon uudistaminen – selvityshenkilön raportti. STM, Työryhmämuistioita 2004:3.
- Omaishoidon tuki – Opas kuntien päättäjille. STM, Oppaita 2005:30.
- Selvitys omaishoidon tuesta. STM, Selvityksiä 2007:28.

Vastuuhenkilöt: Päivi Voutilainen ja Anne-Mari Raassina, STM

Osahanke 18: Ikäihmisten laitoshoidon kehittäminen (Laila-hanke)

Tavoite

Ikääntyneiden ihmisten laitospalveluja uudistetaan siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto pystyy vastaamaan tulevaisuuden palvelun tarpeisiin ja että laitosten kodinomaisuus lisääntyy. Erityisesti dementiaa sairastavien palvelujen tarpeet tulee ottaa paremmin huomioon.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Kunnissa ja kuntayhtymissä on käynnistetty vanhustenhuollon pitkäaikaishoidon projekteja osana Sosiaalialan kehittämishanketta ja Kansallista terveydenhuollon kehittämishanketta.

Sosiaali- ja terveysministeriö käynnisti vuonna 2006 valtakunnallisen ikäihmisten laitoshoidon kehittämishankkeen yhteistyössä Stakesin kanssa. Hankkeeseen kutsuttiin mukaan niitä kuntia ja kuntayhtymiä, jotka olivat saaneet valtionapua vanhusten laitoshoidon kehittämiseen. Näin mukana on 10 kuntaa tai kuntayhtymää.

Sosiaali- ja terveysministeriö johti hankkeen toteutusta ja Stakes toimi hankkeessa asiantuntijana ja organisoii tuen kunnissa tehtävälle kehittämistyölle. Hankkeella oli taustaryhmä, jossa oli edustus sosiaali- ja terveysministeriöstä, Stakesista, Suomen Kuntaliitosta ja Vanhustyön keskusliitosta sekä seutuhankkeiden vastuukunnista. Taustaryhmä vastasi hankekokonaisuuden toteutumisesta ja seurannasta.

Hanke oli yhteistoiminnallinen prosessi, jossa menetelmänä käytettiin teemakohtaisia työkokouksia. Työkokoukset tarjosivat kunnille ajankohtaista koulutusta ja mahdollisuuksia verkostoitumiseen. Kunnat saivat käyttöönsä hankkeessa käytettyjä laadun arvioimisen työkaluja ja asiantuntijatukea oman kuntansa laitoshoidon arvioinnissa. Teemaseminaareja järjestettiin kaikkiaan kahdeksan kertaa. Stakesin työryhmä suunnitteli ja hankki välitehtävien työkalut ja ohjeistukset hankekuntien kehittämistyön tueksi. Kaikkiaan vuoden 2007 loppuun mennessä työstettiin ja analysoitiin kuusi välitehtävää.

Laila-hanke järjesti yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa kaikkiaan kahdeksan taustaryhmän kokousta. Kokoukset pidettiin samana päivänä kuin teemaseminaarit. Kokouksissa päätettiin muun muassa hankkeen aikatauluista, työstettävistä välitehtävistä, teemaseminaarien koulutusteemoista ja hankkeen tiedottamisesta sekä työstettiin laitoshoidon laadun arviointikriteerejä.

Hanke antoi kunnille ja kuntayhtymille mahdollisuuden osallistua ohjattuun prosessiin, jossa niillä oli mahdollisuus hyödyntää oppimisen, keskinäisen tuen ja kokemusten verkostoa, ja näin saada tukea omalle kehittämistoiminnalleen enemmän kuin yksin toimia. Työskentely oman kunnan työyhteisöissä keskittyi asiakaslähteisen ja laadukkaan laitoshoidon kehittämiseen sekä hyvän demen-tiahoidon kehittämiseen osana palvelujärjestelmää.

Jatkosuunnitelmat

Vuoden 2008 alussa uudistuvaan Ikäihmisten hoidon ja palvelujen laatusuositukseen on tarkoitus sisällyttää useita suosituksia, jotka tähtäävät laitoshoidon laadulliseen kehittämiseen.

Julkaisu

- Lehtoranta Heini, Luoma Minna-Liisa, Muurinen Seija (toim.): Ikäihmisten laitoshoidon laadun kehittämishanke. Loppuraportti 2007. Stakes, Raportteja 19/2007.

Vastuuhenkilöt: Päivi Voutilainen ja Anne-Mari Raassina, STM

Tavoitteet

Vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden sekä itsenäisen elämän ja yhteiskuntaan osallistumisen turvaaminen. Vammaispalvelujen yhtäläisen saatavuuden varmistaminen ja erityisosaamisen vahvistaminen maan eri osissa.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana valmisteltiin kehitysvammalain ja vammaispalvelulain yhteen sovittavaa vammaislainsäädännön uudistamista. Erillisten selvitystöiden lisäksi valmistelutyötä tehtiin useissa teemaryhmissä, joihin osallistuivat muun muassa kuntien ja vammaisjärjestöjen edustajat. Lisäksi eri hallinnonalojen ja muiden ao. tahojen yhteistyönä valmisteltiin valtioneuvoston selonteko vammaispolitiikasta. Selonteko esiteltiin eduskunnalle toukokuussa 2006.

Vammaispolitiikkaan ja vammaispalveluihin liittyvä selvitystyö toi tietoa päätöksenteon pohjaksi. Vammaislainsäädännön uudistamis- selvitykset ovat jäsentäneet vammaispalvelujen kehittämisen haasteita ja mahdollisuuksia, vaikka kokonaisuudistusta ei ole voitukaan toteuttaa siihen liittyvien taloudellisten edellytysten puuttuessa.

Lainsäädännön osauudistuksena tuli voimaan vammaispalvelulain muutos tulkkipalvelujen lisäämisestä ja päivätoiminnan laajentamisesta vuoden 2008 alussa. Erityisesti henkilökohtaisen avustaja-järjestelmän kehittämiseen liittyvien odotusten raukeaminen aiheutti pettymystä vammaisjärjestöissä.

Vammaispoliittisen selonteon yhteydessä saadut analyysit syvensivät vammaispolitiikan kokonaiskuvaa, ja Suomen historian ensimmäinen vammaispoliittinen selonteko nosti vammaispoliittisen keskustelun myös valtioneuvostoon ja eduskuntaan. Eduskunta hyväksyi maamme vammaispolitiikan linjaukset ja evästi tulevaa vammaispolitiikkaa syyskuussa 2006.

Vammaislainsäädännön uudistamiseen ja vammaispoliittisen selonteon valmisteluun liittyvät laajat kuulemistilaisuudet järjestettiin maaliskuussa 2004 ja maaliskuussa 2006. Ensimmäisten selvitysten kehittämisehdotuksista järjestettiin lausuntokierros keväällä 2005. Lisäksi perusoikeuksien rajoittamista koskevan selvitystyön jälkeen

oli toinen lausuntokierros syksyllä 2006. Lausuntoyhteenvedot ovat sosiaali- ja terveysministeriön internetsivuilla.

Jatkosuunnitelmat

Kunta- ja palvelurakennemuutos on haastanut jäsentämään kunnallisia palveluja uudella tavalla. Yksittäistä kuntaa suurempi väestöpohja helpottaa jatkossa vammaispalvelujen järjestämisessä tarvittavan erityisosaamisen kehittämistä. Lisäksi erityisesti kalliiden, asumiseen ja osallistumiseen liittyvien palvelujen kestäväan rahoitukseen etsitään ratkaisuja.

Vammaislainsäädännön uudistamista jatketaan tulevana vuonna. Henkilökohtaista avustajajärjestelmää kehitetään vaiheittain. Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen edellyttämät kotikuntalain muutos sekä perusoikeuksien rajoittamista kehitysvammahuollossa koskevan lainsäädännön uudistaminen toteutetaan sopimuksen ratifioimiseksi. Lisäksi laaditaan vammaispoliittisen selonteon jatkotyönä vammaispoliittinen ohjelma, jossa linjataan seuraavien vuosien vammaispolitiikan keskeiset toimenpiteet.

Julkaisut

- Kumpuvuori Jukka: Juridinen esiselvitys vammaispalvelulain ja kehitysvammalain yhteen sovittamisesta (STM:n selvityksiä 2004:14).
- Paara Erkki: Vammaispalvelujen järjestäminen ja osaaminen. Selvitys vammaislakien yhdistämisestä (STM:n selvityksiä 2005:4).
- Valtioneuvoston selonteko vammaispolitiikasta 2006, STM:n julkaisuja 2006:9.
- Valtioneuvoston vammaispoliittisen selonteon tausta-aineisto, STM:n selvityksiä 2006:23.
- Haarni Ilka: Keskenäistä yhdenvertaisuutta. Vammaisten henkilöiden hyvinvointi ja elinolot Suomessa tutkimustiedon valossa, Stakes, Raportteja 6/2006.
- Kumpuvuori Jukka: Perusoikeuksien rajoittamisesta kehitysvammaispalvelujen toteuttamisessa, STM:n selvityksiä 2006:45.
- Kumpulainen Aila: Kehitysvammaispalvelut vuonna 2004, STM:n selvityksiä 2007:30.

Vastuhenkilö: Aini Kimpimäki, STM

Tavoite

Päihdepalvelujen saattaminen vähintään laatusuositusten mukaisiksi koko maassa vuoden 2007 loppuun mennessä. Parantaa alkoholin, huumeiden ja muiden päihteiden käyttäjien katkaisu- ja vieroitus- hoitopalvelujen saatavuutta päihdehuollon laitoksissa ja perusterveydenhuollossa.

Tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Vuonna 2004 keskityttiin erityisesti matalan kynnyksen palvelujen kehittämiseen ja aloitettiin tapaamiset sosiaalialan osaamiskeskusten päihdealan asiantuntijoiden kanssa. Vuonna 2005 kiinnitettiin erityishuomio katkaisu- ja vieroitushoidon laadun kehittämiseen kuntien yhteistyönä. Päihdepalvelujen tila arvioitiin osana lääninhallitusten tekemää peruspalvelujen arviointia. Vuonna 2006 erityisenä kehittämistavoitteena oli palvelujärjestelmän osaamisen ja seudullisen toiminnan kehittäminen monia eri päihteitä käyttävien kohdalla. Tavoitteena on myös palvelukynnyksien madaltaminen erityisesti päihtyneiden kohdalla tarpeenmukaisissa palveluissa.

Valtionavustuksin käynnistettiin kolme laajaa mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämishanketta Uudellamaalla, Pohjanmaalla ja Lapissa. Valtionavustushankkeille luotiin tukijärjestelmä, joka ohjaa kaikkia sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamia mielenterveys- ja päihdepalveluhankkeita.

Valtakunnallisen mielenterveys- ja päihdehuollon toimintasuunnitelman valmistelu on aloitettu valtakunnallisten kehittämishankkeiden kokemusten pohjalta sosiaali- ja terveysministeriön strategian mukaisesti.

Jatkosuunnitelmat

Palvelurakennemuutosten yhteydessä on varmistettava kuntayhtymissä päihdehuollon erityispalvelujen saatavuus ja samalla pohdittava mitkä erityisryhmät ovat sellaisia, joiden kohdalla tarvitaan valtakunnallinen puitelain 6 §:n mukainen laajan väestöpohjan kuntayhtymämalli. Tässä voisi esimerkkinä toimia raskaana olevien päihdeongelmaisten hoidon varmistaminen. Matalan kynnyksen palvelujen

kehittäminen on entistäkin tärkeämpää. Päihdehuoltolain uudistus-
tarpeet arvioidaan ja säädöksillä tulee varmistaa päihdepalveluihin
pääsy tietyssä määräajassa.

Julkaisut

- STM:n ohje päihtyneiden käsittelystä.

Vastuuhenkilö: Kari Haavisto, STM

III HENKILÖSTÖN SAANTI, OSAAMINEN JA TYÖOLOJEN KEHITTÄMINEN

Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanosuunnitelmassa (STM, Monisteita 2003:20) hankekokonaisuuden esitettiin muodostuvan kolmesta hankkeesta (hankkeet 21–23). Hankkeet liittyvät kuitenkin siinä määrin kiinteästi toisiinsa, että hankekokonaisuuden toimeenpano katsottiin tarkoituksenmukaiseksi suunnitella ja toteuttaa yhtenä laajana kokonaisuutena.

Tavoitteet

1. Turvataan sosiaalihuollon asiakkaiden oikeus laadukkaaseen palveluun varmistamalla henkilöstön riittävyys ja hyvä ammatillinen osaaminen.
2. Kehitetään sosiaalihuollon henkilöstön tehtävärakennetta asiakkaiden tarpeita ja henkilöstön osaamista vastaavaksi.
3. Varmistetaan, että kunnalla on käytettävissä riittävä sosiaalialan johtamisen asiantuntemus palvelujärjestelmän suunnittelua, kehittämistä, päätöksenteon valmistelua ja päätöksentekoa sekä palvelujen arviointia varten.
4. Turvataan henkilöstön saanti parantamalla henkilöstön työoloja ja urakehitystä kunnissa ja seutukunnissa sekä lisäämällä julkisen sosiaalihuollon vetovoimaisuutta.

Toimenpiteet ja saavutetut tulokset

Hankkeen alussa luotiin lainsäädännöllinen pohja keskeisille henkilöstön osaamisen varmistamisen toimille. Kelpoisuuslailla varmistettiin alalla tarvittava laaja-alainen asiantuntemus kytkemällä

ammattinimikkeisiin tutkintovaatimus. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettua lakia sovelletaan yleislakina kunnan ja kuntayhtymän sosiaalihuollon ammatilliselta henkilöstöltä vaadittaviin kelpoisuuksiin riippumatta siitä, minkä hallintokunnan alaisuudessa sosiaalihuollon henkilöstön toiminta on järjestetty. Lakia sovelletaan myös valtion ja yksityisen järjestämään sosiaalihuoltoon. Laki ei sisällä säännöksiä sosiaalihuollon henkilöstön tehtävärakenteesta tai mitoituksesta.

Täydennyskoulutussäännös asetti kunnille velvoitteen huolehtia henkilöstönsä osaamisen ajantasaisuudesta palvelustrategioissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Täydennyskoulutuksen toimeenpanoa ohjattiin julkaisemalla sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön täydennyskoulutussuositus ja järjestämällä asiasta koulutustilaisuuksia eri puolilla maata. Sosiaalihuollon henkilöstön osaamisen kehittäminen ei ole muodostunut irralliseksi kokonaisuudeksi, vaan kunnissa henkilöstön osaamista on kehitetty palvelurakenteiden ja toimintatapojen uudistamiseen linkitettyinä. Henkilöstön täydennyskoulutus tukee kuntien palvelustrategioiden toteuttamista, kuten täydennyskoulutussuosituksessa painotettiin. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen selvityksestä sosiaalihuollon täydennyskoulutuksen toteutumisesta vuonna 2006 näkyy, että kunnat ovat järjestäneet täydennyskoulutusta henkilöstölleen hieman aikaisempaa enemmän.

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi kelpoisuuslain perusteella kesäkuussa 2007 sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuosituksen. Suosituksella selkiytettiin alan keskeisten ammattihenkilöiden työnjakoa asiakasprosesseissa. Kunnissa tehtävärakenteiden kehittäminen on vilkastunut vuoden 2006 loppupuolella ja lääninhallitusten kunnille myöntämien valtionavustusten määrä tehtävärakenteiden kehittämiseen on lisääntynyt vuonna 2007. Tehtävärakennesuosituksen pohjalta tehtyjä uudistuksia on jo näkyvissä esimerkiksi Helsingissä ja Kainuun maakunta-kuntayhtymässä.

Keväällä 2007 aloitettiin yhteistyössä kehittämistyöhön valittujen kuntien kanssa sosiaalihuollon henkilöstön mitoitusperusteiden valmistelu. Suositus on tarkoitus antaa vuoden 2008 loppuun mennessä. Henkilöstön riittävyteen ja optimaaliseen mitoitukseen liittyvä valmistelutyö alkoi kunta- ja palvelurakenneuudistuksen vuoksi myöhemmin kuin alun perin oli suunniteltu. Toisaalta Paras-hanke

antaa nyt hyvän mahdollisuuden uudistaa sosiaalihuollon tehtävärakenteita ja mitoittamista samanaikaisesti palvelurakenteiden muutosten kanssa.

Sosiaalialan vetovoimaisuutta on arvioitu keväällä 2007 tehdyllä Sosiaalialan mainetutkimuksella⁶. Tutkimuksen mukaan sosiaaliala koetaan hyödyllisenä ja tarpeellisenä, joskin vahvat mielikuvat huonoista palkoista, byrokratiasta ja työntekijäpulasta varjostavat yhä alaa. Sosiaalialan palveluja ei osata tarkalleen mieltää sosiaalipalveluiksi, sillä terveystalvet sekä Kelan etuudet sekoitetaan helposti sosiaalipalveluihin. Tutkimuksessa mukana olleiden median edustajien mielikuvat sosiaalialasta olivat yleensä ottaen positiivisia. Alaa pidettiin tärkeänä, vastuullisena ja tarpeellisena. Median edustajat kokivat, että sosiaalialan mainetta varjostavat alan hahmottumattomuus, ongelmakeskeisyys sekä tiedottamisen salamyhkäisyys. Myös alan huono julkisuuskuva ja aliarvostus välittyivät vastauksista. Tutkimuksen johtopäätösten perusteella sosiaalialan mainetta kehitettäessä tulee ottaa huomioon alaan liittyvät mielikuvat ja assosiaatiot sekä varmistua siitä, että sidosryhmät tietävät mitä alaan kuuluu. Tämän jälkeen voidaan vasta lähteä rakentamaan positiivisia kokemuksia ja mielikuvia. Sosiaalialasta tiedon saannin helpottamiseksi voisi parantaa verkkopalveluja, hyödyntää olemassa olevia portaaleja ja kampanjoida niiden tunnettavuuden lisäämiseksi.

Henkilöstövoimavarojen kehittäminen on pitkäjänteistä ja jatkuvaa toimintaa. Henkilöstöhankkeen toimenpiteet näyttäivät antavan riittävän pohjan henkilöstön hyvän ammatillisen osaamisen varmistamiseen, mutta niiden vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava vuosina 2008–2011.

Henkilöstön riittävyyteen vaikuttavat toimenpiteet ovat päässeet vauhtiin vasta vuonna 2007. Henkilöstön riittävyyteen vaikutetaan määrittelemällä optimaalisen henkilöstömitoituksen perusteita, varmistetaan alan koulutuspaikkojen määrällinen riittävyys ja kehitetään joustavia tapoja suorittaa alan tutkintoja aikuiskoulutuksessa. Henkilöstön työhyvinvoinnin parantamiseen on edelleen kiinnitettävä vakavaa huomiota ja valmisteltava jatkotoimet Sosiaalialan työolot -hankkeen (Veto-hanke) sekä eri tutkimusten tulosten pohjalta.

⁶ Luoma-aho Vilma 2007: Sosiaalialan mainetutkimus kevät 2007. Jyväskylän yliopisto. (Nettijulkaisu: www.stm.fi, julkaisu, erillisjulkaisu)

Yhteenveto valmistuneista toimenpiteistä:

1) Sosiaalialan henkilöstön riittävyyden ja osaamisen varmistaminen

- Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista, 2005
- Sosiaalihuollon henkilöstön täydennyskoulutusta koskeva säännös sosiaalihuoltolakiin, 2005
- Sosiaalihuollon täydennyskoulutussuositus, 2006
- Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuositus, 2007
- Opas kunnille kelpoisuuslain soveltamisesta, 2007

2) Työryhmäehdotukset, selvitykset

- Ehdotukset sosiaaliasiamiestoiminnan kehittämiseksi 2007, lausuntokierros päättyi 15.12.2007
- Selvitetty sosiaalialan johtamistyön ja johtamiskoulutuksen tilanne, 2006
- Selvitetty maahanmuuttajien palveluissa tarvittava osaaminen sekä maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen sosiaalihuollon tehtävissä, 2006
- Lääninhallitusten suorittama peruspalvelujen arviointi sosiaalihuollon henkilöstön riittävyydestä yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa, 2006
- Kunnallisen työmarkkinalaitoksen selvitys täydennyskoulutuksen toteutumisesta vuonna 2006 kuntien sosiaalihuollossa, 2007

Yhteenveto käynnissä olevista toimenpiteistä:

- Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön mitoitussuosituksen valmistelu yhteistyössä kuntien kanssa, suositus valmis vuoden 2008 loppuun mennessä
- Sosiaalialan käytännön harjoittelun kehittäminen yhteistyössä alan korkeakoulujen ja oppilaitosten sekä sosiaalialan osaamiskeskusten ja kehittämissyksiköiden kanssa, loppuraportti keväällä 2008
- Sosiaalialan työolot -hanke yhteistyössä Veto-hankkeen kanssa, seminaari ja loppuraportti keväällä 2008

Julkaisut (raportit, oppaat, esitteet jne.)

- Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla. STM, Julkaisuja 2007:18.
- Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuositus. STM, Julkaisuja 2007:14.
- Sosiaalihuollon täydennyskoulutussuositus, opas kunnille ja kuntayhtymILLE. STM, Julkaisuja 2006:6.
- Luoma-aho Vilma 2007: Sosiaalialan mainetutkimus, kevät 2007. Jyväskylän yliopisto. (Nettijulkaisu www.stm.fi/julkaisut/erillisjulkaisut).
- Vuorensyrjä Matti; Borgman Merja; Kemppainen Tarja; Mäntysaari Mikko ja Pohjola Anneli 2006: Sosiaalialan osaajat 2015 – Sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointihanke (SOTENNA), loppuraportti. Sosiaalityön julkaisusarja 4, Jyväskylän yliopisto, Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos.

Vastuuhenkilö: Pirjo Sarvimäki, STM

IV HYVINVOINTI 2015 -OHJELMA

Tavoitteet

1. Ennakoidaan toimintaympäristön muutosten aiheuttamia vaatimuksia sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi.
2. Etsitään erityisesti keinoja, joilla tehostetaan sosiaalisten ongelmien ehkäisyä ja varhaista puuttumista sekä parannetaan ihmisten toimeentuloa ja sosiaalista turvallisuutta.
3. Haetaan malleja, joiden avulla yhdyskuntarakentaminen, asuntopolitiikka sekä työelämän vaatimukset saadaan entistä paremmin tukemaan sosiaalisia ongelmia ehkäisevää ja sosiaalista vastuuta edistävää politiikkaa.
4. Etsitään ratkaisuja yksilöllisen selviytymisen ja yhteisöllisen tuen tasapainottamiseksi.
5. Tarkastellaan sosiaalialan eri toimijoiden asemaa ja roolia sosiaalipalvelujen järjestämisessä.

Tiivistelmä ohjelmasta

Hyvinvointi 2015 -ohjelmassa on arvioitu ja ennakoitu muuttuvan toimintaympäristön asettamia lisääntyviä vaatimuksia sekä sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi että niiden ratkaisemiseksi. Muutosten nähdään yleisesti edellyttävän laajapohjaista pohdintaa hyvinvointipolitiikan suunnasta. Ohjelmassa esitetään sosiaalialan kehittämisen kannalta keskeiset hyvinvointipolitiikan pitkän ajan tavoitteet ja toimenpidesuuntia tulevalle kehittämistyölle. Tavoitteita on arvioitu eri elämänvaiheiden mukaan, jolloin sosiaalialan kannalta keskeisimmät alueet liittyvät ennen muuta lapsuuden ja nuoruuden sekä vanhuuden vaiheisiin. Työikäisen väestön osalta tavoitteita on tarkasteltu ennen muuta työelämän kehittämisen ja työmarkkinoiden kehityksen kannalta. Ohjelman valmistelutyötä on osaltaan tukenut Stakesin Hyvinvointivaltion rajat -hanke.

Jatkosuunnitelmat

Ohjelma luovutettiin peruspalveluministeri Liisa Hyssälälle joulukuussa 2006.

Hyvinvointi 2015 -ohjelman peruslähtökohdat ja ehdotukset on mahdollista ottaa huomioon muun muassa sosiaaliturvakomitean työssä sekä uudessa Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa.

Julkaisu

- Hyvinvointi 2015 -ohjelma. Sosiaalialan pitkän aikavälin tavoitteita. STM, Julkaisuja 2007:3.

Vastuuhenkilö: Reijo Väärälä, STM

3 Valtionosuudet ja -avustukset

Valtionosuudet

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana kuntien valtionosuuksia nostettiin yhteensä 110,5 miljoonaa euroa uudistusten toteuttamiseksi. Valtionosuudet kohdennettiin taulukon 1 esittämällä tavalla.

Taulukko 1. Sosiaalialan kehittämishankkeen mukaiset valtionavustusten korotukset

TA vuosi	VALTIONOSUUDEN KOHDENTUMINEN
2004	27,25 milj. euroa , josta • 3,273 M€ valtionosuusprosentin korottamiseen• 14,001 M€ vanhustenhuollon kehittämiseen• 9,928 M€ palvelusetelin käyttöönottoon kotipalveluissa• 0,048 M€ osittaisen hoitorahan korotukseen• Lisäksi Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanoon 1,5 M€ vuosina 2004–2007
2005	35,25 milj. euroa , josta • 16,713 M€ valtionosuusprosentin korottamiseen• 11,424 M€ lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen hoitorahan korottamiseen• 7,113 M€ sosiaalihuollon henkilöstön täydennyskoulutukseen
2006	23 milj. euroa , josta • 9,171 M€ valtionosuusprosentin korottamiseen• 9,872 M€ sosiaalihuollon henkilöstön täydennyskoulutukseen• 3,957 M€ omaishoitajan aseman parantamiseen
2007	25 milj. euroa , josta • 7,890 M€ valtionosuusprosentin korottamiseen• 7,759 M€ omaishoitajien vapaapäivien lisäämiseen• 5,997 M€ päivätoiminnan piirin laajentamiseen• 1,830 M€ tulkkipalvelujen lisäämiseen• 0,542 M€ perhehoitajien palkkioiden ja kulukorvausten korottamiseen• 0,982 M€ erityislastentarhanopettajien saatavuuden parantamiseen

Valtionavustukset

Kehittämishankkeen aikana kuntien omia kehittämishankkeita tuettiin valtionavustuksin yli 119 miljoonalla eurolla. Avustukset kohdentuivat: sosiaalipalvelujen seudulliseen kehittämiseen ja seudullisten kehittämismisrakenteiden luomiseen (alueelliset kehittämissyksiköt), lasten ja perheiden palvelujen kehittämiseen (perhekeskustoiminta, lastensuojelu, varhainen puuttuminen), mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämiseen sekä vanhusten ja vammaisten palvelujen kehittämiseen (Kuvio 1). Sosiaali- ja terveysministeriön sekä lääninhallitusten myöntämistä valtionavustuksista kuntien kehittämishankkeisiin on listaus hankkeen nettisivuilla www.sosiaalihanke.fi.

Sosiaalialan kehittämishankkeen ja Kansallisen terveydenhuollon kehittämishankkeen yhteensovittamishankkeina (yhteisinä valtionavustuskohteina) toteutettiin seuraavat hankekokonaisuudet: 1) mielenterveyspalvelujen ja päihdepalvelujen kehittäminen seudullisesti, 2) lasten ja nuorten psykososiaalisten erityispalvelujen kehittäminen seudullisesti ja 3) ikäihmisten palvelujen kehittäminen.

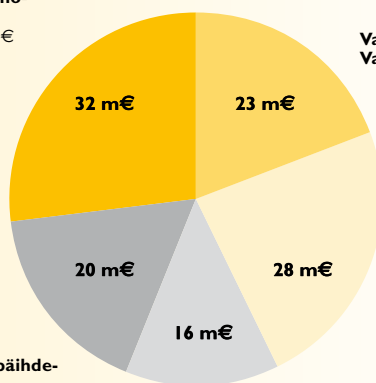
Kuvio 1. Valtionavustusten jakaantuminen sekä sosiaalialan että sosiaali- ja terveysalan yhteisiin kehittämishankkeisiin

Sosiaalipalvelujen kehittämismisrakenteet, tietoteknologia ja henkilöstö

- Kehittämissyksiköt 10,9 m€
- Tietoteknologia 4,3 m€
- Henkilöstö 4,1 m€
- Palvelunohjaus 3,6 m€
- Sosiaalipäivystys 2,6 m€
- Muut hankkeet 6,2 m€

Mielenterveys- ja päihdepalvelut 20 m€

- Sis. Alkoholiohjelma 5,8 €

Vanhustenhoidon ja vammaisten palvelut 17,4 m€

Vammaispalvelut 5,4 m€

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Perhepalvelut 14,5 m€
- Lasten ja nuorten psykosos. palv. 5,5 m€
- Lastensuojelu 5,1 m€
- Varh. puuttuminen 3,4 m€

Eri sosiaalipalvelujen seudullinen kehittäminen 7,4 m€

Palvelurakenteet 8,2 m€

4 Viestintä

Sosiaalialan kehittämishankkeen yhtenä tavoitteena oli nostaa sosiaalialan profiilia ja tehdä alan työtä yhä tunnetummaksi. Viestinnällä tuettiin hankkeen eri toimijoita kehittämistyöhön sitoutumisessa ja sosiaalialan kysymysten esiin nostamisessa sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.

Hankkeelle laadittiin viestintäsuunnitelma ja sidosryhmäkartta, jotka ohjasivat käytännön viestintätyötä. Hankkeen aikana perustettiin sosiaalialan viestijöiden verkosto, joka kokosi voimia sosiaalialan tunnetuksi tekemiseksi.

Ulkoinen viestintä

Sosiaalialan kehittämishankkeeseen liittyviä tiedotteita lähti ministeriöstä yli sata vuosina 2003–2007. Toimittajille järjestettiin useita kymmeniä valtakunnallisia tiedotustilaisuuksia hankkeen eri teemoista. Lisäksi järjestettiin taustatilaisuuksia, joissa käsiteltiin muun muassa lasten ja perheiden palvelujen, ikäihmisten palvelujen ja sosiaalityön tehtävärakenteen uudistamista.

Kehittämishankkeen verkkosivut (www.sosiaalihanke.fi) avattiin heti hankkeen käynnistyttyä ja ne uudistettiin syksyllä 2005 samalla kun hankkeen graafinen ilme luotiin. Hankkeen verkkosivuilla oli säännöllisesti runsaasti kävijöitä. Etenkin kunta- ja palvelurakennemuutostukseen liittyvien seminaarien ja aluekierroksen tilaisuuksien aineistot kiinnostivat. Kotipalvelun kehittämishankkeen sivu nousi useana kuukautena sosiaali- ja terveysministeriön verkkopalvelun kävijätilastoissa kymmenen kärkeen.

Lisäksi Stakesin ylläpitämään Sosiaaliportti-verkkopalveluun luotiin oma osio Sosiaalialan kehittämishankkeelle. Sosiaaliportissa esiteltiin Hyvät käytännöt -hanke, Lastensuojelun kehittämishanke, Palveluohjaus-hanke, Perhe-hanke sekä Sosiaalialan tietoteknologiahanke.

Hankkeen aikana asiantuntijat kirjoittivat artikkeleja alan ammattilehtiin. Ministeriön Socius-lehdessä oli säännöllisesti hankkeesta kertova ajankohtaisjuttu.

Alueiden kuuleminen ja alueellinen viestintä

Ministeri Liisa Hyssälän ja kansliapäällikkö Markku Lehdon johdolla tavattiin Suomen suurimpien kaupunkien johtajia syksyllä 2004 ja keväällä 2005. Tavoitteena oli selvittää eri kaupunkien sosiaalipalvelujen kehittämistarpeita. Keväällä 2006 ministeriön perhe- ja sosiaaliosaston johto, hankekoordinaattori sekä osahankkeiden asiantuntijat kävivät eduskuntaryhmissä kertomassa hankkeen etenemisestä.

Sosiaalipalvelut toimiviksi -aluekierros toteutettiin loppuvuonna 2005. Kierroksen aikana järjestettiin yhteensä 13 alueseminaaria eri puolilla Suomea. Kierroksen tavoitteena oli vauhdittaa ja arvioida Sosiaalialan kehittämishankkeen etenemistä alueilla sekä kuulla alueiden toimijoiden näkemyksiä sosiaalipalvelujen toimivuudesta ja alueiden kehittämistarpeista⁷. Alueiden kunnanvaltuustojen sekä sosiaali- ja terveystieteiden jäsenet saivat ministerin allekirjoittaman kutsun oman alueensa tilaisuuteen, kutsun saivat myös kuntien johtavat viranhaltijat.

Jokaisen alueseminaarin yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus. Tiedotustilaisuudet pidettiin ministerin, valtiosihteerin, kansliapäällikön tai osastopäällikön johdolla. Toimittajilla oli mahdollisuus osallistua seminaariin ja heillä oli käytössään seminaariaineistot.

Joillakin paikkakunnilla ministerin tai valtiosihteerin puheesta tehtiin tiedote, samoin kuin seminaarin sisällöstä. Kaikkiaan kierroksen tiedotustilaisuuksiin osallistui noin 35 toimittajaa ja asia oli esillä ainakin 50 tiedotusvälineessä. Sosiaaliportti.fi -verkkopalvelun toimitus kiersi mukana alueellisissa tilaisuuksissa ja raportoi niistä verkkosivuilla.

Hankkeen aluejohtoryhmien päätöstilaisuudet pidettiin syksyllä 2007. Tilaisuuksien tiedottamisesta vastasivat aluejohtoryhmät.

Sidosryhmätyö

Hankkeessa järjestettiin viestintäkoulutusta kehittämishankkeen eri toimijoille sekä kuntien sosiaalialasta vastaaville tiedottajille. Ensimmäinen seminaari järjestettiin syksyllä 2006. Toinen koulutus järjestettiin yhteistyössä Sosiaaliturva-lehden kanssa syksyllä 2007. Lisäksi esimerkiksi Kainuussa on järjestetty oma alueellinen viestintä- ja maineseminaari sosiaalialan toimijoille.

⁷ Aluekierroksen tuloksista on julkaistu itsenäinen raportti: Sosiaalipalvelut toimiviksi! – Sosiaalialan kehittämishankkeen arviointikierroksen loppuraportti. STM Selvityksiä 2007:3.

Vuoden 2006 aikana aloitti toimintansa epävirallinen sosiaalialan viestijöiden verkosto. Verkoston tavoitteena oli vaikuttaa sosiaalialan tunnetuksi tekemiseen. Verkostossa on mukana ministeriön lisäksi viestinnän ammattilaisia Sosiaaliturva-lehdestä, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitosta ja Talentiasta. Myöhemmin verkostoon on liittynyt Kuntaliiton ja Stakesin edustajat.

Viestijöiden verkosto teetti yhteistyössä sosiaalialan mielikuva-tutkimuksen alkuvuodesta 2007. Tutkimuksessa selvitettiin sosiaalialan ammattilaisten, sidosryhmien, toimittajien ja suuren yleisön näkemyksiä sosiaalialasta. Tutkimusta on esitelty eri foorumeilla ja ne ovat luettavissa hankkeen verkkosivuilla.

Verkosto jatkaa toimintaansa kehittämishankkeen päättymisen jälkeen. Verkosto haluaa parantaa toiminnallaan muun muassa sosiaalialan ammattilaisten viestintävalmiuksia ja mediataitoja. Myös toimittajien tietämystä alasta halutaan nostaa.

Sisäinen viestintä

Hankkeessa mukana olevia toimijoita pidettiin monin tavoin ajan tasalla hankkeen etenemisestä. Ministeriön edustajien osallistuminen aluejohtoryhmien kokouksiin, kirjeet aluejohtoryhmille sekä johto-, projekti- ja koordinaatioryhmien kokoukset toimivat tiedonvälityskanavina. Lisäksi hankkeella oli oma Extranet-sivusto. Ministeriön sisällä hankkeesta kerrottiin muun muassa intranetissä ja sisäisessä lehdessä. Lisäksi järjestettiin aiheeseen liittyviä ministeriön ja hankkeen sisäisiä seminaareja eri teema-alueista.

Esitteet ja muu materiaali

Sosiaalialan kehittämishankkeelle luotiin keväällä 2005 oma graafinen ilme, jonka avulla kehittämishankkeeseen liittyvät moninaiset toiminnot oli tunnistettavissa kuuluvaksi samaan kokonaisuuteen. Hankkeelle tehtiin oma logo sekä kalvo- ja kirjepohjat. Lisäksi hankkeesta tehtiin eri seminaareissa ja messuilla käytettävät roll-up -seinäkkeet. Hankkeen perusesite julkaistiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Myös osahankkeilla oli omat esitteensä. Kaikkiaan hankkeessa tuotettiin yli 50 eri julkaisua. Hankkeen saavutuksista tehtiin dokumenttifilmi, joka on katsottavissa hankkeen nettisivuilta (www.sosiaalihanke.fi).

5 Arviointi

Sosiaalialan kehittämishankkeen kokonaisarviointi toteutetaan loppuarviointina vuosina 2007–2008. Sosiaali- ja terveysministeriö valitsi vuoden 2007 alussa PricewaterhouseCoopersin tekemään Sosiaalialan kehittämishankkeen kokonaisarvioinnin.

Arvioinnin tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miten kehittämishanke on edennyt selvityshenkilötyöstä toimeenpanoon. Miten hankkeen toteuttaminen sosiaali- ja terveysministeriön, Stakesin, lääninhallitusten, sosiaalialan osaamiskeskusten, muiden alueellisten toimijoiden, kuntien ja järjestöjen kumppanuutena on onnistunut? Kuinka oikeaan osuneita valtioneuvoston periaatepäätöksessä määritellyt tavoitteet ovat olleet nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa ja sosiaalialaan kohdistuvien vaatimusten muuttuessa ja onko hankkeen tavoitteet saavutettu? Lisäksi arvioidaan hankkeen vaikutuksia.

Kokonaisarviointi muodostuu kolmesta osaraportista. Ensimmäisessä raportissa esitetään arvio siitä, kuinka Sosiaalialan kehittämishankkeen ja sen valtakunnallisten osahankkeiden organisointi, ohjaus, rahoitus ja poliittinen päätöksenteko ovat edistäneet hankkeen tavoitteiden toteutumista. Toisessa osaraportissa arvioidaan kehittämishankkeen tavoitteiden saavuttamista. Vuoden 2008 lopussa valmistuvassa loppuraportissa esitetään arvio kehittämishankkeen vaikutuksista sekä arvio Hyvinvointi 2015 -ohjelmasta ja sen toimeenpanon etenemisestä. Arviointiraportit löytyvät ministeriön julkaisusarjasta ja hankkeen nettisivuilta www.sosiaalihanke.fi.

6 Hankkeen eteneminen alueilla – alueiden yhteenvetoraportit

Tätä loppuraporttia varten aluejohtoryhmiltä pyydettiin lyhyehkö, vapaamuotoinen, kirjallinen yhteenveto aluejohtoryhmän toiminnasta sekä alueella tehdyn sosiaalialan kehittämistyön suurimmista edistysaskelista ja mahdollisista epäonnistumisista.

6.1 Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusalue

Sosiaalialan kehittämishankkeen arviointia ei ole suoritettu Etelä-Suomen aluejohtoryhmätasolla. Nyt käsillä oleva yhteenveto on osaamiskeskusjohtajien kooste niistä asioista ja teemoista, joita Sosiaalialan kehittämishankkeen osalta on esiin nostettu. Pääkaupunkiseudun alueella hankkeen toteutumista arvioitiin hankkeiden arviointina vuoden 2007 toimintasuunnitelmaan, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan alueilla hankkeen arviointia/yhteenvetoa on tehty aluejaoksissa (joulukuu 2007) ja Länsi- ja Keski-Uudellamaalla arviointi on toteutunut osaamiskeskuksen muun arvioinnin osana. Seuraavana on näistä prosesseista nostetut teemat yhteenvetona.

Sosiaalialan kehittämishanke organisoitui valtakunnallisesti osaamiskeskusalueittain. Siten hankkeen Etelä-Suomen alueellinen toimeenpano noudatti Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ESON alueellisia rajoja. Käytännössä hanke toteutettiin ESON verkoston osaamiskeskusten toiminta-alueilla (Päijät-Häme, Itä-Uusimaa, Länsi- ja Keski-Uusimaa ja pääkaupunkiseutu). Näillä neljällä alueella toimivat omat hanketta ohjaavat alueelliset toimielimet. Etelä-Suomen aluetta koordinoi Etelä-Suomen alueellinen johtoryhmä, jonka ydin oli ESON neuvottelukunta. Neuvottelukuntaa laajennettiin alueen kuntajohdon edustajilla. Etelä-Suomen alueellinen johtoryhmä kokoontui 2–5 kertaa kunakin toimintavuonna.

Etelä-Suomen alueellisen johtoryhmän keskeisenä tehtävänä oli käsitellä vuosittain laadittava alueen kehittämistoimintaa ohjaava

toimintaohjelma ja määritellä Etelä-Suomen alueen yhteisen kehittämisen linjat. Tämän lisäksi kullakin seudulla määriteltiin seutukoh-
taisia kehittämisen painopisteitä.

Etelä-Suomen (ESOn) yhteisen kehittämistyön teemat

Sosiaalialan kehittämishankkeen Etelä-Suomen aluejohtoryhmässä määriteltiin vuonna 2003 yhteisiksi eteläsuomalaisiksi sosiaalialan kehittämisen teemoiksi seuraavat aihealueet:

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvä kehittämistyö ja tiedon tuottaminen

- Tavoitteena on lasten ja nuorten palvelujen sisältöjen ja raken-
teiden kehittäminen lapsilähtöisesti yhteiskuntapoliittiset va-
linnat ja vaikuttavuus huomioiden.

Kehittämistyössä voimavarojen ja arvostuksen suuntaaminen arki-
työhön

- Sosiaalialan perustehtävään kuuluva työ nähdään luonteel-
taan kehittämistyöksi. Kehittämistyön edellytyksenä on hen-
kilöstön saatavuus, sitoutuminen, työhyvinvointi, koulutus ja
osaaminen.

Etelä-Suomen yhtenä erityispiirteenä on sen lapsirikkaus, josta nou-
see erityisiä kehittämisen haasteita. Tämän lisäksi alueen yhteisen
kehittämispöytäkirjan kohteeksi nostettiin henkilöstön työn tuke-
minen ja osaamisen vahvistaminen. ESON yhteisten teemojen taustalla oli laaja kuntien ja sosiaalialan osaamiskeskusten seudullinen
valmistelutyö ja tästä työstä nousseet kehittämistyön haasteet ja tar-
peet.

Kunkin osaamiskeskuksen toiminta-alueen sosiaalialan kehittä-
misen linjaukset käsiteltiin sosiaalialan osaamiskeskusjaon mukai-
sesti yhdessä kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa alue-
jaoksissa tai vastaavissa alueellisissa yhteistyöryhmissä (ohjaus- ja
johtoryhmät, hallitus).

Kehittämistyön tueksi aluejohtoryhmän toimeksiannosta toteu-
tettiin erilaisia selvityksiä: Sosiaalitalouden kehittämisen haasteet
(2004), Näkemyksiä ESON yhteisestä tutkimustoiminnasta (2005),
Katsaus lasten ja nuorten hyvinvoinnin tutkimuksiin (2006) ja Lasten
ja nuorten hyvinvointia tukevat palvelut ja hyvinvointi (2007). Vuonna
2007 valmisteltiin hankesuunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin

vajeiden tutkimiseksi 2007–2009 (Kenen kaa? -hankesuunnitelma / Kunnallisan alan kehittämissäätiö, hallinnoi Socca).

Kehittämistyön voimavarojen ja arvostuksen suuntaaminen arkiyöhön on toteutunut käytännössä erilaisten seudullisten kehittämishankkeiden kautta.

Vuosittain laadittu toimintaohjelma

Vuosittain laadittavan toimintaohjelman tekeminen on ollut prosessi, jossa ovat kiteytyneet seutujen/alueiden sosiaalialan kehittämistarpeet. Ohjelman merkittävyys ilmenee kunta- ja maakuntatasolla, osaamiskeskusten toiminnassa sekä hanketyön kehittämisessä monin tavoin. Maakuntatasolla kunnille ja osaamiskeskusten työlle toimintaohjelma on ollut hyvä työväline kehittämistyön alueellisessa koordinoinnissa ja suunnittelussa. Sen sisällöt ovat olleet keskeisiä myös maakuntaohjelmien laadintaprosessissa. Toimintaohjelman laatimisprosessi on vahvistanut alueellista sosiaalialan suunnittelua ja yhteistyötä.

Sosiaalialan osaamiskeskusten yhteistyö alueen kuntien sekä maakunnallisten toimijoiden kanssa on vahvistunut, kun toiminnan sisältöjä on määritelty yhdessä ja niistä on tehty selkeitä linjauksia vuosittain toimintaohjelmassa. Ohjelma on tukenut ja vahvistanut osaamiskeskusten asemaa sosiaalihuollon kehittäjänä. ESON alueelle laadittu toimintaohjelma täsmentää kuntien oman ja seudullisen meneillään olevan kehittämistyön painopistealueita. Lisäksi toimintaohjelma kokoaa informaation sosiaalialan kehittämistyöstä ja -tarpeista tiedoksi valtionavustusta myöntäville tahoille ja muille yhteistyökumppaneille.

Osaamiskeskuksille toimintaohjelman merkitys korostui sen prosessointivaiheessa, sillä sen laadinnan yhteydessä toteutettiin itsearviointia, kun hankkeita ja niiden toteuttamisen edellytyksiä pohdittiin yhdessä osaamiskeskuksittain mutta myös koko ESON tasolla. Toimintaohjelmissa on käsitelty jokaisen kolmen ESON sosiaalialan osaamiskeskuksen toimintaympäristö sekä kehittämisen kohteet omina lukuinaan. Jokainen osaamiskeskus on vastannut oman alueellisen toimintaohjelmansa laatimisesta.

Sosiaalialan kehittämishankkeen toimeenpanon arviointia Etelä-Suomessa

Sosiaalialan kehittämishanke (2003) käynnistyi varsin nopeasti osaa- miskeskustoiminnan (2002) käynnistymisen jälkeen. Näiden kahden toisiaan tukevan, mutta toisaalta erillisen prosessin haltuunotto oli Etelä-Suomen alueella varsin työläs. Työläyttä lisäsi se, että saman- aikaisesti ESON oman yhteisen organisoituminen (alueelliset osaa- miskeskukset ja ESON pysyvän rakenteen hallinnollinen organisoitumisen vuosina 2002–2003) kanssa käynnistyi tämä osin eri yhteis- työrakenteella toimiva Sosiaalialan kehittämishanke. Sosiaalialan kehittämishankkeen hallinnolliset ja organisatoriset vaateet tulivat jo muutoinkin laajan ja monipolvisen yhteistyön käynnistämisen ja ylläpidon lisäksi. Näiden kahden eri rakenteen ylläpidon mukanaan tuomat haasteet ja hämmennykset olivat siten läsnä koko Sosiaalialan kehittämishankkeen ajan. ESON toiminnassa ja Etelä-Suomen alue- johtoryhmässä toimineet asiantuntijat olivat toisinaan epätietoisia siitä, mihin elimeen kunkin asian tai teeman käsittely kuuluu ja mitä heiltä odotetaan.

Toisaalta Sosiaalialan kehittämishankkeessa osaamiskeskuksille asetetut tehtävät ja vastuut toimivat konkreettisina ja selkeinä asioi- na, joiden työstäminen kuntien kanssa yhdessä vahvisti osaamiskes- kuksen kehittäjäroolia kullakin seudulla. Samalla osaamiskeskukset oppivat tuntemaan oman toiminta-alueensa erityispiirteet ja keskeiset toimijat. Kaikki tämä on ollut hyvä ja vankka pohja osaamiskeskusten työlle myös tulevaisuudessa ja luonut pohjaa kunta- ja palvelurakenne- uudistuksen toimeenpanolle sosiaali- ja terveydenhuollon osalta.

Kehittämistyön eteneminen käytännössä

Seuraavassa esitetyt arvioinnit ovat lyhyt yhteenveto niistä asioista, joita Sosiaalialan kehittämishankkeeseen liittyen on arviointina kul- lakin alueella nousnut.

Itä-Uusimaa ja Päijät-Häme / Verso

Itä-Uusimaa

Aluejaos on toiminut koko toimintakauden 2004–2007 alueen so- siaalijohdon yhteisen kokoontumisen foorumina, johon osallistumi- nen on ollut sitoutunutta.

Myönteisinä saavutuksina arvioinnissa nousi esiin aidon yhteistyön käynnistyminen kuntien sosiaalitoimien välillä: tieto on kulkenut ja pienet ja isot kunnat ovat olleet ”samalla viivalla”. Uusien, kuntien yhteisten mallien luominen esimerkiksi sosiaalipäivystys- ja perhehoitopankkihankkeessa on myös koettu tärkeäksi. Sosiaalipäivystyksen kehittäminen nähdään urauurtavana työnä, joka on tuonut selkeästi helpotusta käytännön työtilanteisiin. Myös päihdehuollon kehittäminen on lähtenyt vauhtiin hankkeiden myötä. Kehittämishankkeen aikana kunnat ovat saaneet harjoitella projektityötä, jota ei enää mielletä niin vahvasti erillisenä perustyöstä. Todettiin myös, että Itä-Uudenmaan alueella hankkeet ovat pääsääntöisesti lähteneet aidosti kuntien tarpeista ja hankkeissa kehitetyt toimintamallit on juurrutettu osaksi kuntien perustoimintaa.

Joissakin hankkeissa talousarvio tehtiin liian tiukaksi, jolloin esim. vaikuttavuuden arviointiin ei voitu panostaa riittävästi. Keskustelussa tuotiin esiin se, että hankkeita tulisi arvioida siltä kannalta, mitä lisäarvoa hankkeella on oikeasti ollut. Myös kuntien aktiivisuudessa nähtiin parantamisen varaa.

Jatkossa sosiaalialan kehittämistyössä tulisi huomioida asiakaslähtöisyyttä vielä paremmin, esim. nostamalla tietty asiakasryhmä ja kehittämällä sille sopivia, konkreettisia hoitopolkujia. Lisäksi tulisi kehittää ennalta ehkäisevää toimintaa poikkihallinnollisesti siten, että mukana olisi sosiaali- ja terveystoimen lisäksi myös esim. sivistystoimi.

Päijät-Häme

Päijät-Hämeessä aluejaos on toiminut yhdessä sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeiden neuvottelukunnan valmistelutyöryhmän kanssa. Erityisesti vuodet 2005 ja 2006 olivat aktiivisia toiminnan vuosia, jolloin hankemuotoinen kehittäminen alueellisena yhteistyönä nähtiin sosiaalialan keskeiseksi kysymykseksi. Tällöin myös yhteistyö terveydenhuollon kehittämisen kanssa vahvistui. Vuonna 2006 aloitettiin alueella laaja palvelurakenteen muutostyöskentely ja aluejaos kokoontui vuonna 2007 enää kerran. Sosiaalijohdon työkokoukset ovat kuitenkin jatkaneet alueellisen kehittämistoiminnan suunnittelua hyvässä yhteistyössä osaamiskeskuksen kanssa.

Sosiaalialan kehittämishankkeen rahoituksella toteutettiin Päijät-Hämeessä 11 kehittämishanketta, joiden voidaan arvioida toteutuneen tavoitteiden mukaisesti.

Pääkaupunkiseutu / Socca

Osaamiskeskus SOCCAssa tehtiin hankekohtaista arviointia vuoden 2006 aikana hanketoimijoille lähetetyn kyselyn avulla⁸. Arvioinneista nousi esiin erityisesti kaksi ongelmakohtaa sosiaalialan kehittämistyössä, joihin tulee jatkossakin kiinnittää huomioita. Keskeisimmät ongelmat liittyvät hankkeisiin liittyvien tavoitteiden asetteluun sekä hankkeesta saatujen tulosten juurruttamiseen käytännön toimintaan.

Ensimmäisenä haasteena hankesuunnittelussa on asetettujen tavoitteiden muotoileminen riittävän selkeiksi, jottei niiden täsmen-
täminen veisi enää aikaa hankkeen konkreettisesta toteuttamisesta. Tavoitteiden suhteuttaminen käytössä olevien resurssien suhteen on myös olennaista.

Toinen haaste liittyy kehittämistyön nivomiseen osaksi arkityötä. Hankkeisiin on usein varattu hyvin rajallinen aika (noin 2½ vuotta), jolloin tulosten juurruttaminen pysyväksi toimintamalliksi on erittäin haastavaa. Ongelmakohtien huomiointi ja niihin puuttuminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä eri hankkeiden tarkoituksena on saada aikaiseksi pysyviä parannuksia palvelujen toimintaan tai kohderyhmän elämänlaatuun.

Länsi- ja Keski-Uusimaa / Sosiaalityö

Länsi- ja Keski-Uudellamaalla Sosiaalialan kehittämishankkeen toiminta tapahtui seudullisena (kuumakunnat + Hyvinkää, Länsi-Uusimaa, Hiiden alue) yhteistyönä (sosiaalijohdon seudullisen yhteistoiminnan ryhmät), jonka kokoavana elimenä toimi Sosiaalityön hallitus. Sosiaalityön hallitus käsitteli vuosittain laadittavan toimintaohjelman Länsi- ja Keski-Uudenmaan osalta.

Kehittämisen kohteet

Vuosi 2003

Toiminnan sisällölliset painopisteet olivat:

- Päihdehuollon palvelujen kehittäminen
- Lasten ja perheiden palvelujen kehittäminen

Lisäksi tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen sosiaalialalla, sosiaalityön vaikuttavuuden, palvelujärjestelmien arvioinnin ja ar-

⁸ Sosiaalialan kehittämishankkeen Etelä-Suomen alueen toimintaohjelma 2007.

viointimenetelmien kehittäminen sekä seudullisen ammatillisen yhteistyön ja palvelujen kehittäminen ja vakiinnuttaminen olivat kehitystyössä keskeisellä sijalla.

Vuosi 2004

Tavoitteina seuraavien toimintojen vakiinnuttaminen:

- Alueellisen/seudullisen yhteistyön edistäminen (kaikki substanssi- ja palvelualueet)
- Informaatio- ja viestintäteknologia (sosiaalialan tiedontuotanto ja -hallinta)
- Yhteistyö oppilaitosten kanssa (tutkimus, koulutus, käytännön opetus)
- Sosiaalialan ammattilaisten verkostot

Vuosi 2005

Sosiaalialan sisällöllisiä kehittämisen kohteita:

- Lapsiperheiden palvelut
- Päihde- ja mielenterveyspalvelut
- Sosiaalipäivystys
- Aikuissosiaalityö
- Sosiaalialan henkilöstökysymykset (osaamisen vahvistaminen, työhyvinvointi)
- Sosiaalipalvelujen vaikuttavuus ja talous
- Informaatioteknologian hyödyntämisen vahvistaminen
- Itsearviointimenetelmän kehittäminen

Vuosi 2006

Kehittämistoiminnan sisällölliset painopisteet:

- Lapsiperheiden palvelut
- Päihde- ja mielenterveyspalvelut
- Sosiaalipäivystys
- Aikuissosiaalityö
- Sosiaalialan henkilöstökysymykset (erityisesti sosiaalityö)
- Sosiaalipalvelujen vaikuttavuus ja talous
- Informaatioteknologian hyödyntämisen vahvistus

Vuosi 2007

Kehittämistoiminnan sisällölliset painopisteet:

- Lapsuuden hyvinvoinnin edistäminen (substanssirajat ylittävä yhteistyö) -kehittämissyksikkö

- Hiiden ja Länsi-Uudenmaan sosiaalipäivystyksen kehittämishanke
- Aikuissosiaalityö
- Kuntouttava sosiaalityö -kehittämisyksikkö
- Perhekeskustoiminta
- Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen konsultaatio
- Valtakunnallinen perhepäivähoidon kehittäminen
- Lastensuojelun talous ja vaikuttavuus
- Vanhusten apuvälineiden käyttö ja vaikuttavuus
- Sosiaalialan tiedonhallinta ja dokumentoinnin kehittäminen
- Yhteistyö järjestöjen kanssa, kansalaisvaikuttamisen edistäminen

Vuosina 2003–2007 Sosiaalialan kehittämishankkeesta myönnettyillä valtionavustuksilla toteutettiin Länsi- ja Keski-Uudellamaalla yli 30 hanketta.

Arvio hankkeen etenemisestä

Sosiaalialan kehittämishankkeen ensi vaiheen hankkeet (suunnittelu vuonna 2003) olivat vielä ohuemmin suunniteltuja ja niiden tietoperusta ei ollut vielä kovin vahva. Tämä johtui osin epäselvistä ohjeistuksista ja viime vaiheessa tulleista sisällöllisten painotusten määrittelystä. Osin tilanne johtui myös siitä, ettei osaamiskeskusten seudun tuntemus kaikkien substanssialueiden ja asiantuntijoiden osalta ollut vielä riittävän syvää eikä avaintoimijoiden seudullinen yhteistyö ollut vakiintunutta.

Sosiaalialan kehittämishankkeen edetessä seudullinen yhteistyö vahvistui, suunnittelutyöhön opittiin ja lisäksi suunnittelutyön tueksi oli riittävästi tietoa (selvityksiä, kartoituksia ja asiantuntijaverkostoja). Tämän lisäksi kehittämistyön ja hankkeiden suunnittelutyöhön osallistuivat kunkin sisältöalueen osalta keskeisimmät asiantuntijat. Suunnitteluprosessin vahvistuminen ja laajeneminen lisäsivät hankkeisiin sitoutumista ja yhteiseen työhön motivoitumista.

Sosiaalialan kehittämishankkeen loppuvaiheessa (2006) lähes poikkeuksetta kaikki alueella suunnitellut ja valtionavustusta hakeneet hankkeet olivat seudullisia ja yhteisesti suunniteltuja. Seudulliset/alueelliset kehittämisen painopisteet suunniteltiin ja priorisoitiin yhteisesti. Samalla myös seutujen sosiaalijohto oli jo ”päässyt” selkeämmin määrittelemään ne keskeisimmät kohteet, joiden kehittämiseen oli myös strategisessa työskentelyssä varauduttu.

Länsi- ja Keski-Uudellamaalla hankkeen loppuvaiheessa kehittämishankkeiden määrä väheni, ja niiden sisällöt ja toimijaverkostot olivat laajempia ja monipuolisempia. Kaikkiin suunniteltuihin ja rahoitushakemuksen jättäneisiin seudullisiin hankkeisiin saatiin rahoitus valtionavustuksena.

Joitain selkeitä uusia päänavauksia saatiin myös toteutettua siten, että kuntien yhteistyön lisäksi myös seudut käynnistivät sosiaalialan yhteistyötä (kahden seudun yhteinen ponnistus sosiaalipäivystyksen osalla, joka ylittää myös perinteisen ”kielirajan”). Seutujen välinen yhteistyö ja tiedonvaihto vahvistui myös muutoin. Sosiaalialan kehittämistoiminta on ammatillistunut ja sosiaalialan kehittäjiä on yhä enemmän, siksi myös osaamiskeskuksen rooli kehittämistoiminnan tukijana ja kehittäjien työn ohjaajana ja tukijana on lisääntynyt ja vahvistunut.

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana sosiaalialan substanssialueet kehittämistyön kohteina on myös melko laajasti katettu. Selkeinä hankkeen aikana syntyneinä tuotoksina voi pitää koko alueelle syntyneitä seudullisia sosiaalipäivystyksiä, alueelle syntynyttä perhekeskustoimintaa sekä varhaisen puuttumisen toimintamallin laajenemista useisiin kuntiin. Tämän lisäksi hanke vahvisti hyvinvointistrategiseen työhön liittyvää pohjatyötä/tiedontuotantoa.

Keskeisenä kritiikkinä voisi esittää sen, että Sosiaalialan kehittämishankkeen toteutusaika on ollut kuntanäkökulmasta liian lyhyt. Hanketoiminta saatiin organisoitua ja asiantuntijatyöskentely käynnistettyä, ja kehittämistoiminta käynnistyi. Varsinainen kehittämistyö ei siten vielä tullut osaksi yhteisöjen ja ammattilaisten perustyötä. Samalla kehittämistyö kohdistui enimmäkseen toimintatapojen ja -mallien kehittämiseen, ei niinkään sosiaalipalvelujen perusrakenteisiin tai perusteisiin. Siten kehittämishanke suurelta osin vahvisti olemassa olevaa ammatti-, työntekijä- ja substanssirakennetta. Uudenlaisiin päänavauksiin ei tällä aikataululla ja hankkeen luomilla painotuksilla ollut mahdollisuuksia. Tämä näkyy myös niinä vaikeuksina ja haasteina, joita on noussut esiin esim. varsin pirstaleisessa päihde- ja mielen-terveyspalvelujen ja ammattilaisten kentässä. Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana luotiin pohjaa ja edellytyksiä tämän sektorin kehittämistyölle, mutta varsinainen kehittäminen jäi ohuemmaksi.

Sosiaalialan kehittämishankkeen vaikutuksesta sosiaalihuollon kehittämistyö on organisoidumpaa ja ”ammatillisesti” vankempaa, sen tietoperusta on vahvempi ja se perustuu parempiin asiantunti-

ja-analyyseihin ja yhteisiin määrittelyihin. Tästä syystä myös sosiaalialan perustyöhön liittyy arvioivampaa, analyttisempää ja refleksiivisempää työskentelyotetta. Seudulle on kasvanut jo suhteellisen laaja kehittämistyötä osaavien ammattilaisten verkosto.

Sosiaalialan kehittämishankkeen toteutuksen kannalta Etelä-Suomen aluekokonaisuus oli liian laaja maantieteellisesti ja ”sisällöllisesti”. Etelä-Suomen alueen yhteistä kehittämistyötä oli vaikea hahmotella, organisoida ja johtaa. Hankkeen edetessä yhteistyö ei myöskään enää motivoinut ja se koettiin enemmänkin hallinnollisena kuin kehittämistyötä koko alueella edistävänä. Käytännössä tämä näkyi Etelä-Suomen aluejohtoryhmän työn hiipumisena.

Sosiaalialan osaamiskeskuksen (Sosiaalitaito) rooli on koettu tärkeänä hanketyön suunnittelun, operationalisoinnin, kehittämistyön ammatillistumisen ja tiedontuotannon näkökulmasta. Vuosittain toteutettujen arviointien perusteella sosiaalialan osaamiskeskus on lunastanut paikkansa asiantuntevana ja ammatillisesti osaavana kehittämistyön resurssina. Osaamiskeskus on myös lunastanut paikkansa laajana sosiaalialan vaikuttajana sekä toiminta-alueellaan että valtakunnallisesti.

Sosiaalialan kehittämishanke painotti ehkä liikaakin osaamiskeskuksen roolia hankemuotoisessa kehittämistyössä. Osaamiskeskuksen työ nähdään kuitenkin myös hanketoimintaa laajempänä ja pitkäjänteisempänä työnä muun muassa hyvinvointistrategiatyön tukemisen näkökulmasta (mm. tiedontuotanto).

6.2 Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (ISO)

Kehittämistyön alueelliset tavoitteet

Sosiaalialan tulevaisuuden turvaamiseksi annettu valtioneuvoston periaatepäätös toimeenpantiin valtakunnallisena Sosiaalialan kehittämishankkeena vuosina 2003–2007. Itä-Suomessa alueen johtoryhmä linjasi hankkeen tavoitteiksi seuraavat:

1. palvelurakenteiden uudistaminen
2. Kehittämistyön vahvistaminen
3. Tietoteknologian ja hyvinvointiteknologian kehittäminen sosiaalialalla
4. Sosiaaliryhmien kehittäminen ja sosiaaliryhmien osaamisen turvaaminen

Kaikissa mainituissa tavoitteissa edettiin hankekaudella. Samalla on todettava, että kaikissa riittää alueella tehtävää myös jatkossa. On mielenkiintoista nähdä, miten kehittämistyötä saadaan sujuvasti jatketuksi uudella ohjelmakaudella (2008–2011), eli miten nämä aikaan sosiaalialan näkökulmasta Itä-Suomen alueelle asetetut kehittämistavoitteet nähdään esimerkiksi tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiskokonaisuudessa Itä- ja Keski-Suomen alueella. Kunta- ja palvelurakennemuutos haastaa toimivaan yhteistyöhön laajalla rintamalla kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi myös tulevaisuudessa, vuosikymmenten aikaperspektiivistä eteenpäin katsottuna.

Valtionavustusten jakaantuminen hankkeisiin

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana (2003–2007) kuntien omia kehittämishankkeita tuettiin koko maassa noin 119 miljoonalla eurolla. Itä-Suomeen, ISON toiminta-alueelle – Kainuuseen, Pohjois-Karjalaan, Pohjois-Savoon ja Etelä-Savoon – kuntien hankeavustusta saatiin yhteensä noin 14,9 miljoonaa euroa. Koko maassa hankeavustuksista noin neljäsosa (31,7 milj. euroa) käytettiin pääasiassa sosiaalipalvelujen kehittämiskokosten (kehittämisyksiköt), tietoteknologian, henkilöstön, palveluohjauksen ja sosiaalipäivystyksen kehittämiseen (taulukko 1, s. 2). Tähän luokkaan kuuluviin hankkeisiin käytettiin Itä-Suomessa yhtä suuri osuus, noin neljännes avustuksista (4,1 milj. euroa).

Itä-Suomessa suurin osuus eli noin 4,2 miljoonaa euroa (28 % kaikista) hankeavustuksista käytettiin vanhustenhuoltoon ja vammaispalveluihin, joista erityisesti vanhustenhuollon kehittämiseen panostettiin valtaosa (71 %) tämän luokan avustuksista. Tässä näkyvät selkeästi Itä-Suomen ikärakenteen vanhenemisen aiheuttamat konkreettiset palvelujen kehittämispaineet. Koko maassa ikääntymiseen liittyviin kehittämishankkeisiin panostettiin suhteellisesti vähemmän. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämiseen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämiseen koko maassa panostettiin suhteellisesti hieman enemmän kuin Itä-Suomessa.

Sosiaalipalvelujen henkilöstön kehittämiseen sekä seudulliseen sosiaalipalvelujen kehittämiseen olisi voinut panostaa niin koko maassa kuin Itä-Suomen alueella nyt toteutunutta enemmän. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisessä sekä ongelmien ehkäisyssä riittää Itä-Suomen alueella tehtävää jatkossakin. Näiltä

osin työ jatkuu vahvasti uudessa kansallisessa Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmassa. Sosiaalialan kehittämistyön näkökulmasta on ilahduttavaa, että nyt erityisesti asiakastyön kehittämisyksiköitä on käynnistynyt - hankkeiden ja osaltaan osaamiskeskuksen verkostojen yhteistyön ansiosta - Itä-Suomessa kaikkiaan kahdeksan. Hankeavustusten jakaantuminen maakunnittain eri hankkeisiin on esitetty Sosiaalialan kehittämishankkeen Itä-Suomen toimintaohjelmassa (liite 1, www.isonetti.net).

Taulukko 2. Sosiaalialan kehittämishankkeen valtionavustusten jakautuminen koko maassa ja Itä-Suomessa

Sosiaalialan kehittämiss-hankeesta (2003–2007) avustetut hankkeet	Valtionavustusten jakaantuminen koko maassa % (miljoonaa euroa)	Valtionavustusten jakaantuminen Itä-Suomessa % (miljoonaa euroa)
Sosiaalipalvelujen kehittämiskeräykset, tietoteknologia ja henkilöstö (kehittämissyksiköt, tietoteknologia, henkilöstö, palvelunohjaus, sosiaalipäivystys, muut hankkeet)	27 (31,7)	27 (4,1)
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (perhepalvelut, lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut, lastensuojelu, varhainen puuttuminen)	24 (28,5)	22 (3,3)
Vanhustenhuolto ja vammaispalvelut	19 (22,8)	28 (4,2)
Mielenterveys ja päihdepalvelut (sis. Alkoholiohjelman)	17 (20,0)	12 (1,7)
Eri sosiaalipalvelujen seudullinen kehittäminen, palvelurakenteet	13 (15,6)	11 (1,6)
Yhteensä	100 (118,6)	100 (14,9)

Hankkeiden keskeisiä tuloksia

Hankkeissa on tähän mennessä tehty paljon hyvää työtä, ja joissakin hankkeissahan työ on vasta alussa jatkuen vielä vuoden 2009 lopulle. Alueelle syntyneet sosiaalialan asiakastyön kahdeksan kehittämissyksikköä ovat jo sinänsä yksi tärkeä tulos. Hankeavustusten turvin on perustettu:

- *varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö* Kainuuseen (verkosto, jossa ovat mukana Kainuun kunnat lukuun ottamatta Vaalaa ja Puolankaa),
- *Etelä-Savon varhaisen tuen ja sosiaalityön kehittämissyksikkö* Etelä-Savon maakuntaan (toimipiste Juvalla),
- *LAPSPERE -kehittämissyksikkö* Juvan, Joroisen ja Rantasalmen seudulle (toimipiste Joroisissa),
- *lasten ja nuorten hyvinvointikeskus HYTKES* Keski-Karjalaan (toimipiste Kiteellä),
- *lastensuojelun kehittämissyksikkö* Kaaripiha Joensuun seudulle (toimipiste Joensuun perhekeskuksessa),
- *Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö* Pohjois-Savon maakuntaan (toimipiste Kuopiossa),
- *Sosiaalialan kehittämissyksikkö* Kainuun maakunta -kuntayhtymään (toimipiste Kajaanissa) sekä
- *vanhustyön kehittämissyksikkö* Karpalo Pielisen Karjalaan (toimipiste Lieksassa).

Lisäksi Kainuu on mukana Pohjois-Suomen vammaispalveluiden kehittämissyksikön valmistelussa, joka on käynnistynyt Pohjois-Pohjanmaan erityishuoltoapiirin kuntayhtymän hallinnoimana.

Lasten ja perheiden palvelujen osalta Kainuussa kehitettiin käytännön yhteistyötä lasten päivähoidon ja neuvolan työntekijöiden välillä sekä haja-asutusalueen kylätoimikuntien, koulujen, päivähoidon ja esiopetuksen välillä hyvin tuloksin. Lapsuuden kehityksen tukemisen Kainuun malli -hankkeelle myönnettiin TerveSos 2006 -palkinto. Lastensuojelun sijaishuolto-, tukiperhe- ja kriisipalvelut -hankkeessa valmisteltiin maakunnallinen lastensuojelun sijaishuoltoyksikkö, maakunnan oma lastensuojelulaitos sekä sosiaalipäivystys.

Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikölle on muodostunut tärkeä rooli lastensuojelun kehittämisessä ja maakunnallisena tukirakenteena. Toiminta on laajentunut lastensuojelun sijaishuollosta myös avohuoltoon. Ehkäisevää työtä lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi on parannettu esimerkiksi Kuopion Terve Lapsuus -hankkeessa kuvaamalla ja mallintamalla sektorirajat ylittä-

viä varhaisen tuen käytäntöjä sekä Siilinjärven ja Maaningan hankkeessa luomalla monitoimijaista psykososiaalista palvelumallia. Tulevaisuuden perhepäivähoito -hanke toi perhepäivähoidon arkeen muun muassa kehityskeskustelut. Hanke toimi maakuntarajat ylittävästi Etelä- ja Pohjois-Savon kunnissa (Varkaus, Leppävirta, Pieksämäki ja Pieksänmaa). Kuopion varhaiskasvatuksen sähköinen asiointi -hanke kehittää myös ammattilaisille suunnattua vuorovaihtuteista oppimisympäristöä.

Pohjois-Karjalassa Joensuun seudun kuntien palvelusopimuksella – koskien Joensuun perhekeskuksen (nyk. Kaaripiha) tuottamia palveluja – turvataan lastensuojelun erityispalvelujen saatavuus, palvelujen pitkäjänteinen rahoitus ja niiden alueellinen kehittäminen. Sopimus on ollut voimassa 1.1.2007 alkaen. Lastensuojelun työparimalli on kehitteillä lastensuojelun avo- ja sijaishuoltoon, ja sijaishuollon alueellista järjestämistapaakin jo suunnitellaan.

Etelä-Savossa seudullinen päivähoito ja varhaiskasvatuksen hanke tuotti käyttökelpoisen mallin Mikkelin seudun pienten kuntien päivähoitoon yhteistyölle lasten erityistarpeisiin vastaamiseksi. Etelä-Savoon saatiin hankeavustuksella myös lapsiperhepalvelujen seutukehittäjä, joka oli merkittävä kehittämiskulttuurin luoja JJR (Joroinen, Juva ja Rantasalmi) -seudulla. Seudulla luotiin kestävä varhaisen tuen ja lapsiperhepalvelujen osaamisverkosto, josta kasvoi perhekeskus ja sille uusi, jalkautuva maaseudun lapsiperhepalvelujen toimintamalli. Lastensuojelun ja päihdetyön yhteishanke kotoa pois sijoitettujen lasten perheiden päihdekuntoutukseen on tuottanut Savon alueelle kehittyvää mallia päihdeperhekuntoutukseen.

Vanhusten palveluissa esimerkiksi Vanhuspalvelujen kehittämissikkö Karpalon tuloksina voidaan pitää voimavaralähtöiseen näemykseen perustuvia työ- ja toimintatapamuutoksia erityisesti Pielisen Karjalan seudun vanhustyössä ja -palveluissa. Sosiokulttuurista toimintatapaa on saatu seudullisesti ja maakunnallisesti juurrutettua arjen käytäntöihin. Seudun vanhuspalveluihin on syntynyt hankkeen tuloksena monituottajamalli. Yksityiset yritykset ja järjestöt toimivat seudulla tasa-arvoisina toimijoina kuntapalvelujen rinnalla tuottamassa palveluja vanhuksille. Avaintuloksena voidaan todeta myös seudullisesti käyttöön otetut palveluasumista ja omaishoidon tukea koskevat yhtenäiset palvelukriteerit ja laatujärjestelmän luominen. Seudullinen vanhustenhuollon strategia on valmisteilla.

Etelä-Savon alueella vanhustyön hankkeet ovat olleet työtä pal-

velurakenteen keventämiseksi kunta- ja seututasolla niin Mikkelin, Pieksämäen kuin Savonlinnankin seuduilla. Sisältöjä ovat olleet toimintakykymittausten kehittäminen, kotihoidon tuki ja ennakoivan työn rakenteen vahvistaminen, palveluohjaus ja kuntouttava työote. Alueelle on syntynyt myös uusia dementiayksikköjä ja osaamiskeskittyimiä. Hankkeilla on yhtenäistetty toiminnan käytäntöjä ja siten askellettu kohti Paras-hankkeen suuria muutosvaatimuksia.

Vammaisten palveluissakin on nähtävillä etenemistä. Kun Kainuun maakuntahallinnossa yhdistettiin yhdeksän kunnan vammaispalvelujen myöntämisperusteet, se sai aikaan tyytymättömyyttä osassa asiakkaita. Vammaispalvelujen saatavuuden ja erityisosaamisen parantaminen -hankkeessa on lisätty tiedottamista, järjestetty asiakkaiden kuulemistilaisuuksia ja asiakaskysely sekä muutettu päätöksentekojärjestelmää. Nämä toimenpiteet ovat parantaneet asiakastytyvääisyyttä. Pohjois-Suomessa on käynnistynyt vammaispalvelujen kehittämissyksikön valmisteluhanke, jonka toiminta ulottuu Kainuuseenkin. Pohjois-Karjalassa on käynnistynyt Kehitysvammahuollon hanke Joensuun seudulla (KEHVA) sekä Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän toimesta Sujuvat asiakasprosessit kehitysvammahuoltoon -hanke.

Pohjois-Savossa seudullisia tulkkipalveluita parannettiin videoneuvottelutekniikalla toteutettavan etätulkkauksen avulla. Etelä-Savossa vammaisalan ja -palvelujen hankkeiden ja kehittämisen veturina on toiminut Vaalijalan kuntayhtymä ja kuntoutuskeskus. Hankkeet ovat kohdentuneet vammaispalvelujen turvaamiseen rakennemuutoksissa. Alueella on kehitetty autismiosaamista, asumispalvelujen laatua, vammaisalan osaamista ja lyhytaikaista perhehoitoa. Sosiokulttuurinen lähestymistapa taiteen roolista kehitysvammaisten kuntoutuksessa on ollut ilahduttavan laadukas ulottuvuus kuntoutusajattelun ja -toiminnan kehittämisessä.

Päihdepalvelujen kehittämiseksi Kainuussa on hankkeella haettu yhteistä maakunnallista mallia päihdepalveluihin, perustettu maakunnallinen päihdetyöryhmä ja vahvistettu kuntien omia päihdetyöryhmiä. Osana Sosiaalialan kehittämishanketta toteutettiin ISON ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyösopimuksella selvitys- ja kehittämistyö katkaisi- ja vieroitushoidon palvelun tarpeista sekä kehittämisen mahdollisuuksista Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa. Tulokset asettivat haasteita palveluketjuille, asenteille ja toimintamalleille: ei katkoa ilman jatkoa!

Pohjois-Savossa Kuopion Seudun Päihdepalvelusäitiö on vakiinnuttanut toimintansa, ja yhteistoiminnassa on mukana sekä kuntia että järjestöjä. Etelä-Savossa puolestaan on luotu uutta seudullista mielenterveys- ja päihdetyön toimintamallia Mikkelin seudulle. Hanke on kunnianhimoinen pyrkimys uudistaa alan ajattelua ja toiminnan lähtökohtia. Tavoitteena on keventää palvelurakennetta, uudistaa toiminnan sisältöjä ja metodeja ja vahvistaa peruspalvelutasolla sekä yhteistyötä ja osaamista että palvelun saatavuutta, riittävyttä ja laatua. Hanke on osoittanut perustavan ajattelullisen ja toiminnallisen uudistamistyön vaativuuden ja vaikeuden. Se on onnistunut osallistamaan ja sitouttamaan peruspalvelutoimijoita muutostyöhön, jossa otetaan ensimmäisiä varovaisia askeleita. Kangasniemellä ja Pieksämäellä on kevennetty päihde- ja mielenterveysasiakkaiden palvelukokonaisuutta parantamalla kuntouttavan asumisen mahdollisuuksia palveluohjauksen, sosiaalisen isännöinnin, asumisneuvonnan ja yhteisöllisen tuen keinoin.

Sosiaalialan henkilöstön saanti, osaaminen ja työolojen kehittäminen kaipaavat kohennusta Itä-Suomessakin ja ISO:n osallistuminen sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallisen henkilöstöhankkeen johtoryhmään on ollut hyödyllistä. Kainuussa ammatti- ja tehtäväarakenteen muutokseen päästiin joustavasti, koska sosiaalityön asiakasprosessit oli mallinnettu jo ennen nyt meneillään olevan pilottihankkeen alkamista. Sosiaalityön menetelmiä ja työtapoja on kehitetty hankkeiden avulla Varkaudessa, Kuopiossa, Iisalmessa ja Suonenjoella. Pohjois-Savon sosiaalijohdon kehittämishankkeen käynnistyminen oli merkittävä maakunnan ponnistus sosiaalitoimen johtamisen vahvistamiseksi.

Etelä-Savon yhdeksi hankeläpimurroksi voi kutsua maakunnallista Sosiaalityön ja varhaisen tuen kehittämysyksikköä. Yksikkö on koonnut maakunnan sosiaalialan työntekijät vahvaan verkostoon ja luonut yhteisen tahdon luoda maakunnasta sosiaalityön osaavaa ja oppivaa aluetta. Kehittämysyksikkö on koonnut hankkeita ja osaamista, organisoanut kehittämisprosesseja ja koulutusta sekä käynnistänyt monia käytännön työn tarpeesta nousevia kehittämistoimintoja. Käytännönläheisellä otteella on vastattu myös sosiaalityön ja sosiaalipalvelujen uudelaisiin organisoitumisodotuksiin seudullisella ja alueellisella tasolla. Ilahduttavaa on sekin, että Itä-Suomen alueen sosiaalityöntekijät ovat jo aloittaneet yhteiset verkostotapaamiset.

Tietoteknologian saralla on viime vuosina sosiaalialan osalta edetty. ISO hallinnoi Sosiaalialan tietoteknologiahankkeessa asiakastietojärjestelmien kansallista kehittämistyötä. Hankkeessa on määritelty sosiaalihuollon ydintietoja, metatietoja ja tietorakenteita sekä käynnistetty asiakasasiakirjojen sisällöllinen ja tekninen standardointityö. Kehittämistyön osahankkeisiin ovat osallistuneet Kuopion yliopistosta terveystieteiden ja talouden laitos, tietojenkäsittelytieteen laitos sekä tietotekniikkakeskuksen HIS-tutkimusyksikkö. Laajemmin kansallista yhteistyötä on edistetty ISON, Stakesin ja Kuopion yliopiston välillä solmitulla puitesopimuksella. ISO jatkaa asiakastietojärjestelmien kehittämistyötä Sosiaalialan tietoteknologiahankkeessa vuosina 2008–2011.

Tietoteknologian aluehankkeita on jo tehty ja meneillään on vielä useita. Esimerkiksi Kainuun sosiaalihuollon teknologian kehittäminen -hankkeessa yhtenäistettiin yhdeksän kunnan ohjelmat ja otettiin käyttöön alueverkko. Työntekijöille tehdyn tietoteknologian osaamiskyselyn pohjalta järjestettiin laaja koulutus. Sosiaalityön työprosessit mallinnettiin, ja tämän pohjalta syntyi kaksi uutta hanketta: eAsiointihanke, jossa valmisteltiin toimeentulotuen sähköistä asiointia, sekä Otto-hanke, jossa koulutetaan henkilöstöä muun muassa sähköisten kokousvälineiden käyttöön.

Pohjois-Karjalassa Sosiaalialan tietoteknologian käyttöönotto-hankkeen eSOSTIETO (jatkuu 31.12.2008 asti) jo nyt osoitettavana olevana tuloksena on vaikuttaminen maakunnan sosiaalialan tietohallinnon kehittämislinjausten laatimiseen. Hanke on vaikuttanut aktiivisesti valtakunta- ja aluetason kehittämisen koordinoointiin verkostoitumalla tehokkaasti sähköisiä prosesseja kehittävien tahojen kanssa. Sosiaalialan asiakastietojen tiedonsiirron (isyyden tunnustamisprosessi) osalta hanke on saavuttamassa testausvaiheen. Lisäksi hanke on ollut mukana aktiivisesti rinnakkaishankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Rinnakkaishankkeista merkittävin on maakunnallinen kotihoidon kirjaamishanke, joka käynnistyy loppuvuodesta.

Etelä-Savossa Savonlinnan seudulla on toiminut hankeavustuksella sosiaalipalvelujen seutukehittäjä. Lähtökohtana on ollut vaikuttaa seudun sosiaalipalvelujen strategiseen kehittämisprosessiin niin, että luodaan tavoitteellisesti seudullista rakennetta, poikkialallisuutta, kolmannen sektorin yhteistyötä ja monella tavalla vahvaa monitoimijuutta. Seudulle on syntynyt Vammaispalvelusäätö Sauva

ja monia ylläalasia yhteishankkeita. Etelä-Savossa JJR-seudulla on lisäksi toteutettu Sosiaalialan kehittämishankkeen turvin seudullinen perusturva, ja Mikkelin seudulla sosiaali- ja terveydenhuollon elämäntaariorganisaatiouudistus.

Aluejohtoryhmän toiminta

Itä-Suomen alueen johtoryhmän ensimmäinen kokous pidettiin Kajaanissa helmikuussa 2004. Johtoryhmän työskentelyn kehittämissympyrä sulkeutuu, kun viimeinen kokous ja Sosiaalialan kehittämishankkeen päätösseminaari pidetään niin ikään Kajaanissa (11.12.2007). ISON taustatahona toimivan ISO-yhdistyksen puheenjohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja Paavo Kaitokari (Kuopion kaupunki) toimi aluksi myös alueellisen johtoryhmän puheenjohtajana. Varapuheenjohtajaksi nimettiin sosiaalijohtaja Terttu Huttu-Juntunen (Suomussalmi). He edustivat Itä-Suomea myös hankkeen valtakunnallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon koordinaatioryhmässä. Keväällä 2006 ISO-yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin sosiaalileneuvos Erkki Asikainen (Joensuu), ja hän on siitä lähtien sekä vetänyt alueellista johtoryhmää että osallistunut hankkeen valtakunnalliseen koordinaatioon.

Yhteistyö ISO-yhdistyksen, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskukseen ja aluejohtoryhmän välillä on ollut aktiivista koko työskentelykauden. ISON hallituksella on ollut alusta lukien läsnäolo-oikeus johtoryhmän kokouksissa. Osaan kokouksista on kutsuttu myös Kansallisen terveysprojektin Itä-Suomen ohjausryhmä ja ISON maakuntajaostojen asiantuntijat. Johtoryhmän kokousmateriaalit on jaettu sekä varsinaisille että varajäsenille. Sähköposti on ollut hankkeen aikana yksi merkittävä keino tiedottaa ajankohtaisista asioista alueella ja ryhmän postituslista on toiminut hyvin myös muun muassa ministeriön ja alueen välisessä tiedotuksessa. Ministeriön / Sosiaalialan kehittämishankkeen henkilöstöä on osallistunut useisiin johtoryhmän kokouksiin. Myös Stakesin nimeämä edustaja aluejohtoryhmään otettiin suurella ilolla vastaan ja mukaan yhteistyön rakentamiseen valtakunnallisten toimijoiden ja alueen välillä (esimerkkinä sosiaali- ja terveydenhuollon tietoteknologian tutkimus-, koulutus- ja kehittämistyön yhteistyösopimus Stakesin, KUYO:n ja ISON välillä).

Sosiaali- ja terveydenhuollon keskinäistä kehittämistoiminnan tiedonvaihtoa edisti konkreettinen ”jäsenvaihto”: Kansallisen ter-

veysprojektin ohjausryhmän edustaja osallistui Sosiaalihankealuejohtoryhmään ja osaamiskeskuksen edustaja puolestaan terveysprojektin alueelliseen ohjausryhmään. Itä-Suomessa lääninhallituksen ja osaamiskeskuksen yhteistyönä järjestettiin vuosittain sosiaali- ja terveyshankkeiden yhteinen seminaaripäivä sekä muitakin hanketyötä tukevia päiviä alueen toimijoille. Yhteistyötä on tehty myös molempien hankkeiden päätösseminaareissa. Osaamiskeskus on tavannut lääninhallitusten (OLH, ISLH) edustajia vuosittain ja tällöin on käyty läpi myös ajankohtainen alueen hanketilanne.

Johtoryhmän kokousten valmistelu ja järjestäminen on ollut ISON työtä. Ensimmäinen tehtävä oli kutsua neljästä maakunnasta mukaan sellaiset alan ja alueen asiantuntijat (ks. liite 1, johtoryhmän kokoonpano alueella), joilla olisi otaksuttavasti hallussaan parhainta antia sosiaalialan kehittämistyöhön Itä-Suomessa. Sittemmin tuli huoleksi, kuinka pitää asiantuntijat sitoutuneesti mukana pitkäjänteisessä työskentelyssä. Toki kokouksiin pyrittiin ottamaan hyvin ajankohtaiset asiat, valmistellut puheenvuorot ja kokeneet esiintyjät. Johtoryhmän järjestäytymiskokoukseen osallistui aikanaan, vuonna 2004 yhteensä 27 henkilöä. Suurin osanottajamenestys – 42 osallistujaa – koettiin Joensuussa toukokuussa 2005, kun kokouksessa oli mukana laajemmin myös terveysprojektin väkeä. Kokouksia oli kaikkiaan neljätoista, joissa osanottajamäärä oli keskimäärin parikymmentä henkilöä ja vähäisimmilläänkin viisitoista henkilöä. Kokoukset kestivät keskimäärin neljä tuntia, joten välimatkojen vuoksi asiantuntijoiden oli yleensä varattava koko päivä tähän työhön.

Kokouksia pidettiin vuosittain yleensä neljä, vuorotellen maakuntien ”sosiaalialan kehittämisen veturikaupungeissa” – Kajaanissa, Joensuussa, Mikkelissä ja Kuopiossa. Yleensä kussakin kaupungissa ehdittiin vierailla kerran toimintavuoden aikana. Jo työskentelyn alussa oli sovittu, ettei kokousväelle makseta matkakorvauksia, vaan matkat kustantavat ryhmän jäsenten taustatahot panoksenaan yhteiselle työlle. Kiitokset näistä osallistumisista kuuluvat siten myös taustatahoille. On selvää, että matkakorvausten maksaminen olisi saattanut lisätä osallistumisaktiivisuutta joidenkin tahojen osalta, kun kaikissa organisaatioissa ei ollut ennalta varauduttu tämänkaltaisiin aluetyön kustannuksiin.

Johtoryhmän työskentelyyn ministeriöstä saatu avustus käytettiin johtoryhmässä vuosittain sovitusti: kehittämistyön alueelliseen viestintään, kokouksiin kutsuttujen asiantuntijaluennoitsijoiden (ks.

liite 1, kokouksissa kuullut erityisasiantuntijat) kustannuksiin sekä kokoustilojen ja -kahvitarjoilujen kustannuksiin. Viestintään panostaminen on laajalle maantieteelliselle alueelle ulottuvassa ohjelmatyössä tärkeää ja ylipäätään asia, jossa sosiaalialalla on jatkossakin vielä paljon tehtävää. Asiantuntijaluennointisijat valittiin kansallisesta kärjestä vahvistamaan konkreettisesti alueellista strategista sosiaali- ja terveysalan kehittämistyön johtamista ja verkostotyötä.

Hankekokemusten arviointia

Sosiaalialan kehittämishankkeesta on tiedotettu monella tavalla ja tasolla. Valtakunnallisen tiedotuksen lisäksi asiasta on tiedotettu esim. lääninhallitusten ja ISON verkostoissa. ISON työssä ovat käytössä olleet Isonetti, ISO-tiedote, Itä-Suomen sosiaalityön päivät, seminaarit ja verkostojen työkokoukset, hankemessut ja sähköpostilistat, maa-, seutukunta- ja kuntakierrokset sekä tiedotusvälineet (mm. artikkelit ammatti- ja sanomalehdissä). Aluksi oli tärkeää saavuttaa alueen kunnat mahdollisimman kattavasti. Aluejohtoryhmän ensimmäinen pöytäkirja (17.2.2004) kertoi alkuvaiheen työstä ja lähtökohta-asenteista:

”ISO on lähdössä kevään 2004 aikana tapahtuville seutukuntakierroksille avoimella ja yhteistyöhakuisella asenteella. Itä-Suomen alueellisen johtoryhmän jäsenille ja varajäsenille lähetetään sähköpostilla materiaalia ISON seutukierrosten tuloksista. Lisäksi hanke-/kehittämisaioita kerätään erillisellä kyselyllä maakunnittain.”

Kovasta yrityksestä huolimatta jää tunne, että *kunnille suuntautuvaan viestintään* pitäisi ohjelmatyössä satsata jatkossa vielä enemmän, niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Kyse on sosiaalialan näkyvyydestä ja merkityksestä, alan vetovoimaisuudesta ja viime kädessä asiakkaiden tukemisestakin: on tärkeää tietää, että työtä hyvinvoinnin edistämiseksi koko ajan tehdään ns. monella rintamalla, vaikka työn arkisia hyvinvointivaikutuksia on monesti odotettava useamman vuoden ajan.

Osaamiskeskusten tehtävänä oli koota alueen kehittämistarpeet aluejohtoryhmässä hyväksyttäväksi toimintaohjelmaksi. Tehtävä oli haasteellinen: suoranaisia lisäresursseja tähän alueelliseen työhön ei ollut osaamiskeskuksille osoittaa. Alueellisen kehittämisohjelman rakentaminen vaatii jatkossa selkeän resursoinnin. Hankkeen alkuvaiheessa oli epäselvyyttä sen suhteen, mikä painoarvo toimintaoh-

jelmalla ylipäättään olisi hankeavustuksista päätettäessä. ISOssa oli jo 2000-luvun alkuvuosina päästy vauhtiin maakunnittain sovittujen kehittämistyön painopisteiden edistämiseksi, kun tulikin vaihe, jossa oli panostettava voimakkaasti koko kehittämisohjelman – ja sen monien painopisteiden – alueelliseen tiedottamiseen ja toteuttamiseen. Toki oli maakunnittain eroja sen suhteen, miten aiemmin sovitut alueelliset kehittämisen painopisteet sitten saatiin huomioiduksi kehittämishankkeen puitteissa.

Yhdeksi pulmaksi koettiin alusta alkaen se, ettei alueellisella johtoryhmällä ollut käytettävissään yhteisiä konkreettisia kehittämistyön resursseja hankeavustusten muodossa eikä selkeää päätösvaltaa, kuinka kehittämistyön hankeavustukset alueella jaettaisiin. Tätä koskeva toimintasuositus on kirjattu myös Sosiaalihuollon kehittämistoiminnan arvioinnin loppuraporttiin (STM selvityksiä 2007:12, 89): *”Alueellisilla johtoryhmillä pitää olla todellista päätösvaltaa alueellisten kehittämistarpeiden määrittelyyn ja kehittämisrahoituksen osoittamiseen.”* On tärkeää, että tämä toteutuisi uuden Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeen aluejohtoryhmien työssä.

Kun Sosiaalialan kehittämishanke käynnistyi, kuntakentällä havaittiin hyvin nopeasti osaamisvaatimusten mukaisen koulutuksen tarvetta kehittämistyössä. ISO teki yhteistyötä muun muassa eri koulutusorganisaatioiden kanssa tavoitteenaan tarjota kehittäjäkoulutusta maakunnissa sosiaalialan kehittämis- ja hanketyöskentelyn tueksi. Ensimmäisellä hankehakukierroksella kiire myös näkyi kuntien hakemuksissa enemmän kuin myöhemmillä kierroksilla, osa alueen kunnistahan ei ehtinyt ensimmäiselle hakukierrokselle mukaan lainkaan. Osaamiskeskuksen näkökulmasta sosiaalialan kehittämistyössä hankkeiden valmisteluprosessi ja kehittämistoiminnan systemaattisuus kaiken kaikkiaan hakevat vielä muotoaan koko alueella.

Sinänsä hankehakemusten suhteellisen pieneen kokonaismäärään Itä-Suomen alueella voi arvioida olevan useita syitä. Jos kunnat olivat vahvasti mukana ensimmäisillä hakukierroksilla, seurasi jatkossa ”hiljentymisvaihe”: kovin laajalle rintamalle ei rajallisilla voimavaroilla voitu lyhyen ajan sisällä useiden hankkeiden muodossa levittäytyä. Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana yli puolessa Pohjois-Savon kunnista on sosiaalijohtaja vaihtunut tai ollut pidemmällä virkavapaalla. Tämä on näkynyt muutamissa kunnissa myös osaamiskeskustoiminnasta syrjäyn jäämisinä. Tänä vuonna käynnistynyt johtamistyön kehittämishanke on erittäin tervetullut Pohjois-Savoon.

Hankeväsymystä on matkan varrella eri puolilla aluetta valiteltu, kuten Kansallisen terveysprojektin toteuttamisessakin. Kuntien taloudellinen tilanne vaikeuttaa myös selvästi kautta linjan pitkäjänteisen ja ennakoivan kehittämisen vahvistamista. Välttämättömien omarahoitusosuuksien saaminen hankkeisiin on monesti ollut työn takana ja vaikeaa – esimerkkinä vaikkapa hanke, johon kunnasta ei löytynyt maksuhalukkuutta 1 000 euron omarahoitusosuuteen. Kainuussa on hallintokokeilun kuntayhtymän myötä helpottunut ”kuntasitoumuksen” hakeminen yhteiseen kehittämistyöhön. Kunta- ja palvelurakennemuutos on sekkin osaltaan vaikuttanut yhteistyöilmapiiriin Itä-Suomessa.

Kehittämislle on nähty Sosiaalialan kehittämishankkeen rinnalla muitakin vartenotettavia hankerahoituslähteitä, kuten esimerkiksi Pohjois-Karjalassa aluekeskusohjelma. Toimintoja on päätetty myös kehittää ilman erillistä hanketta ja rahoitusta, mikä on sinänsä erinomaista ja tervetullutta kehittämistyön nivomista arjen perustyöhön. Monien sosiaalialan kehittämisverkostojen työ toimii Itä-Suomen alueella aktiivisesti ilman erillisiä hankerahoituksia – toki usein sosiaalialan osaamiskeskustöiden tukemana. Pohjois-Karjalassa kunnat sitoutuivat esimerkiksi sosiaalipäivystyksen mallin luomiseen ja pilotointiin ilman erillishanketta. Pohtimisen arvoista on jatkossa, miten kuntien/seutukuntien kehittämisrahastojen kautta voitaisiin tukea myös sosiaalialan kehittämistä. Eri rahoituslähteiden perusteltu ja joustava yhteensovittaminen olisi jatkossa merkittävä edistysaskel. Jäämme mielenkiinnolla odottamaan uutta kansallista Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmaa (2008–2011). Sen on määrä koota yhteen kehittämisresursseja alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Sosiaali- ja terveystoimen yhteisiä kehittämishankkeita on alueella ollut vielä melko vähän. Jatkossa tarvitaan nykyistä vahvempaa sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistä alueellista ja seudullista kehittämistä, konkreettisia asiakastyön kehittämisyksiköitä ja laajempia sisällöllisiä kumppanuushankkeita. Tarvitaan selkeämpää alueellista kehittämisnäkökulmaa hahmotusta (tavoitteet), yhteistä kehittämisen tahtotilaa sekä systemaattista ja pitemmän aikavälin näkökulmaa myös pysyvän, mutta joustavan kehittämistyön rahoittamiseksi – osittain valtion avustamanakin.

Sosiaalihuollon kehittämistoiminnan arvioinnin loppuraportti (2007, 91) päättyy toteamukseen: ”*Se, miten kehittämistoiminta on järjestetty, ja miten ja kuinka paljon sitä rahoitetaan, on viesti sosiaalialan kaikille*

työntekijöille heidän työnsä arvostuksesta ja yhteiskunnallisesta merkityksestä.” Tähän on Sosiaalialan kehittämishankkeen aluekokemusten pohjalta helppo yhtyä. Määräaikaisilla valtionavustuksilla tuettua kehittämistoimintaa tarvitaan, mutta sen tukirakenteeksi tarvitaan kehittämistyön ”pysyvien” ja verkostoja systemaattisesti osallisuuden johtavien rakenteiden jatkuvaa tukemista. Linjakkaalla, pitkäjänteisesti paneutuvalla kehittämistyöllä on väliä – etenkin nyt, kun kuntakenttä ravistelee voimakas muutosten vaatimus.

6.3 **Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Koske)**

Keski-Suomen alueelle on hankkeen toiminta-aikana saatu valtionavustusta yhteensä 30 erilliseen Sosiaalialan kehittämishankkeeseen. Tämä tarkoittaa yhteensä yli 5 miljoonan euron valtionavustusta. Hankkeiden rahoitukseen ovat lisäksi osallistuneet alueen kunnat 25 prosentin omarahoitusosuuksin. Valtaosa hankkeista on toteutettu laajana maakunnallisena tai monen kunnan yhteistyönä. Hankkeet ovat olleet yleensä kaksi- tai kolmevuotisia. Hankkeiden teemat ovat jakautuneet seuraavasti: Lapsiperheiden palvelut 11, vanhustyö 6, vammaistyö 4, aikuissosiaalityö 1, päihdetyö 1, tietoteknologia 2 sekä palvelurakenteet ja yhteistyö 4 hanketta.

Hankkeiden valmistelussa ja koordinoinnissa on ollut Koskella keskeinen rooli. Koske on myös koonnut hankkeita toteutusvaiheessa yhteen, mikä on mahdollistanut yhteistyön ja kokonaisvaltaisen kehittämisen yli sektorirajojen.

Hankkeen avulla on pystytty tarjoamaan tukea alueen ammattilaisille sekä myös suunnitelmallisesti luomaan maakunnallisia kehittämISRakenteita. Tällä hetkellä jatkorahoitusta ovat saaneet Keski-Suomen lastensuojelun kehittämissyksikkö ja Jyväskylän seudun Perhe-hanke sekä tietoteknologiahanke Soskes. Myös varhaiskasvatuksen ja vammaispalveluiden alueilla on maakuntaan saatu kehittämissyksikkörahoitusta, joka turvaa pitkän tähtäimen kehittämistoiminnan.

Alueellinen johtoryhmä on linjannut kehittämistyötä

Keski-Suomen alueellinen 20-henkinen johtoryhmä on toiminut koko hankkeen ajan. Sen puheenjohtajana on ollut Jyväskylän maalaiskunnan sosiaalijohtaja Risto Kortelainen ja varapuheenjohtaja-

na toimitusjohtaja Marja-Leena Saarinen Keski-Suomen vammais- palvelusäätiöstä. Jäsenet ovat edustaneet kuntien sosiaalijohtoa eri puolilta maakuntaa sekä järjestöjä ja muita keskeisiä toimijoita. Johtoryhmän tiedotuksesta ja sihteeritehtävistä on vastannut Koske. Valtakunnallisessa hankkeen koordinaatioryhmässä Keski-Suomen edustajana on ollut Kosken johtaja Marja Heikkilä ja varahenkilönä Risto Kortelainen.

Keski-Suomen alueellinen johtoryhmä on pitänyt yhteensä 15 kokousta ja lisäksi kaksi kertaa vuodessa yhteiskokouksen terveyshankkeen vastaavan maakunnallisen johtoryhmän kanssa. Johtoryhmä on keskustellut niin arvoista kuin palvelutuotannon järjestämistavoistakin. Sen asialistalla on ollut muun muassa kehittämistoiminnan arviointi, maakuntaohjelma, kunta- ja palvelurakennemuutos sekä sosiaalihuollon lähi- ja erityispalveluiden kehittäminen. Alueellinen johtoryhmä on hyväksynyt vuosittain laaditun toimintaohjelman, jonka yhteydessä on koottu yhteen hankkeet, joihin on haettu kehittämisen valtionavustusta.

Vuoden 2006 toimintaohjelman laatimiseen panostettiin muita vuosia enemmän ja siinä linjattiin alueellisia periaatteita. (Raportti löytyy kokonaisuudessaan Kosken kotisivuilta: www.koske.jyu.fi.) Lähtökohtina kehittämisohjelmalle nähtiin sosiaalisen vastuun kantajien kokoaminen sekä sosiaalialan modernisaatiotarpeeseen vastaaminen. Paikallisyhteisöllisyyden merkitystä ja kansalaisten omien voimavarojen vahvistamista on nostettu myös eri yhteyksissä esille. Sosiaalipalveluiden järjestämisen lähtökohtana on pidetty toimivia, ammattitaitoisesti hoidettuja perus- ja lähipalveluita. Näiden lisäksi tarvitaan modernilla tavalla verkostoituneita maakunnallisia palveluja ja asukkaiden hyvinvoinnin toteutumiseen vaikuttavia ratkaisuja.

Onnistumisia ja haasteita

Hankkeen kuluessa on sillä saavutettuja hyötyjä kartoitettu ja arviointitietoa kerätty pitkin matkaa. Tätä Keski-Suomen johtoryhmä on pitänyt hyvänä asiana. Kehittämishankkeen on maakunnassa todettu onnistuneen erityisesti siinä, että sen avulla on löydetty uusia yhteistyökombinaatioita ja yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon välillä on tiivistynyt. Kolmannen sektorin toimijat ovat myös olleet aktiivisina kumppaneina yhteisessä kehittämistyössä. Ammattilaisille on tarjoutunut paremmat mahdollisuudet vertaistukeen ja uusien toimintojen tukevia käytäntöjä on luotu muun muassa Jyväskylän

seudun Perhe-hankkeessa, Jämsän perhekeskuksessa sekä maakunnallisen lastensuojelun kehittämissyksikön toimesta.

Hankkeen panostus on ollut merkittävä myös esim. Jyväskylän verkostokaupungin päivähoidon yhtenäisen toiminta-alueen luomiselle. Palvelurakenteita uudistavaa työtä ovat vauhdittaneet vammaispalveluhankkeet, joiden myötä maakunnan kehitysvammaisten laitoshoidon purkaminen on saatettu päätökseen. Myös maakunnallinen sosiaalipäivystysmalli on synnytetty hankkeen tuella. Kaiken kaikkiaan Keski-Suomessa vaikuttaa siltä, että Sosiaalialan kehittämishanke on onnistuttu organisoimaan siten, että kaikki alueen kunnat ovat päässeet osallisiksi uudistuksista. Kaikki Keski-Suomen 28 (hankkeen alkaessa 30) kuntaa ovat olleet hankkeissa osallisina.

Hankkeen päättyessä on kehittämislle edelleenkin tarvetta. Jatkohaasteiksi johtoryhmä on nimennyt esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyn, johon ei hankekaudella ole pystytty riittävästi pureutumaan. Vaikka alueellinen kattavuus ja osallisuus ovat saaneet kiitosta, on kuitenkin keskusteluyhteys sosiaalialan kehittämistyön ja luottamushenkilöiden välillä ollut varsin vähäistä. Henkilöstörakenteen kehittäminen ei myöskään ole vielä saanut tarpeeksi huomiota. Kehittämistyö jatkuu sekä sosiaalialan ammattilaisten päivittäisessä työssä että uuden Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman 2008–2011 myötä.

Lisätietoja Sosiaalialan kehittämishankkeen alueellisesta toteutuksesta sekä eri kehittämishankkeista löytyy Kosken kotisivuilta: www.koske.jyu.fi

6.4 Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Socom)

Kaakkois-Suomeen päätettiin tammikuussa 2004 muodostaa kahden maakunnan yhteinen johtoryhmä, jolle ei nimitetty maakunnallisia jaostoja. Asiasta päätettiin yksimielisesti tammikuussa 2004 kehittämishankkeen alueellista toimeenpanoa koskevassa tilaisuudessa, jossa oli läsnä kuntien, maakuntaliittojen, ammattikorkeakoulujen ja Socomin edustajia.

Kokouksessa päätettiin periaatteista, joita noudatetaan aluejohtoryhmän kokoonpanossa. Alueen kannalta tärkeiksi nähtiin seuraavat seikat:

- tasapuolinen edustus molemmista maakunnista sekä kaikista seutukunnista
- sekä suurten että pienten kuntien edustajia
- kuntaedustajien henkilökohtaisten varajäsenten valitseminen samasta seutukunnasta
- ammattikorkeakoulujen ja maakuntaliittojen edustus siten, että toisesta maakunnasta on mukana ammattikorkeakoulun edustaja ja toisesta maakuntaliiton edustaja
- yhteys kansalliseen terveydenhuollon hankkeeseen
- kunnallisten luottamushenkilöiden, yliopiston, sosiaalihuollon kuntayhtymien, järjestöjen, lääninhallituksen ja Socomin edustus.

Kaakkois-Suomen alueelliseen johtoryhmään nimitettiin yhteensä 16 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Myöhemmin Stakes nimesi oman edustajansa johtoryhmään. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi perusturvajohtaja Niina Korpelainen Kuusankoskelta, varapuheenjohtajana vakuutuspiirin johtaja Ilpo Hakula Lappeenrannasta ja sihteerinä toimitusjohtaja Tarja Myllärinen Socomista.

Johtoryhmän toisessa kokouksessa kesäkuussa 2004 asetettiin toiminnalle alueen olosuhteista nousevat tarkennetut tavoitteet:

- hankkeet kytketään tiiviisti siihen osallistuvien kuntien lisäksi Socomin osaamisklinikkarakenteeseen
- Kaakkois-Suomen sosiaalijohdon kokous on tärkeä foorumi pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmien luomisessa
- poliittiset päättäjät kunnissa ja maakuntatasolla on kytkettävä Sosiaalialan kehittämissuunnitelmien hankkeeseen
- yhteiskuntatieteellisen koulutuksen ja osaamisen jatkuvuus on turvattava sekä suunnittelemalla jatkorahoitus sosiaalityön maisterikoulutuksen päättymisen jälkeen että avaamalla uusia yhteistyökanavia muun muassa Helsingin yliopiston suuntaan
- kolmas sektori tulee ottaa mukaan kehittämissuunnitelmien hankkeeseen
- tietoteknologian ja teknologiaosaamisen vahvistaminen on kehittämissuunnitelmien painopistealue Kaakkois-Suomessa, mutta se on nähtävä vain välineenä työn sisällön kehittämisessä
- toinen painopistealue on sosiaalityön kehittäminen koko Kaakkois-Suomen yhteistyönä
- painopistealueeksi tulee nostaa myös maahanmuuttajatyön kehittäminen ja kansainvälinen yhteistyö Venäjän ja Baltian maiden kanssa

- kehittämishankkeisiin tulee liittää mukaan arviointi ja sen vaatima resursointi
- sosiaali- ja terveyshankkeiden yhteistyöstä tulee huolehtia aluekoordinaattorin ja asiantuntijaohjausryhmän kaakkoissuomalaisen jäsenen sekä alueellisen johtoryhmän puheenjohtajan yhteydenpidolla
- alueellisen johtoryhmän kokouksiin kutsutaan ulkopuolisia asiantuntijoita STM:stä ja eri alahankkeista.

Aluejohtoryhmän toiminta

Aluejohtoryhmä piti keskimäärin neljä kokousta vuodessa. Osallistumisaktiivisuus oli suurinta hankkeen alussa: vuonna 2004 kokouksiin osallistui keskimäärin 12 jäsentä, mutta vuonna 2007 enää keskimäärin kahdeksan. Työskentelyyn vaikuttivat myös jossain määrin jäsenten siirtyminen muihin työtehtäviin sekä eläköityminen. Osallistumisaste oli alhaisin maakuntaliiton ja kansallisen terveyshankkeen edustajilla. Myös Stakesin edustajan osallistuminen oli vähäistä.

Kokouksissa käsiteltiin ajankohtaisten asioiden ohella jotakin kehittämishankkeen teemaa ja sen mukaisen kehittämistyön etenemistä alueella. Kehittämistyön etenemistä arvioitiin vuosittain johtoryhmän tehtävien suunnassa. Ulkopuolisia asiantuntijoita ministeriöstä, Stakesista ja Suomen Kuntaliitosta käytettiin kaikissa yleisötilaisuuksissa ja joissain johtoryhmän kokouksissa.

Kokousten lisäksi aluejohtoryhmä työsti vuosittain Kaakkois-Suomen toimintaohjelmat, joissa linjattiin kehittämisen painopisteitä ja päätettiin laajojen yhteisten hankkeiden avulla kehitettävien toimintojen priorisoinnista. Vuonna 2004 tehtiin selvitys sosiaalityön tilasta Kaakkois-Suomessa. Tuloksia käytettiin muun muassa suunniteltaessa uusia kehittämistoimenpiteitä ja -hankkeita sekä oppilaitosyhteistyössä suunniteltaessa täydennyskoulutusta. Aluejohtoryhmä ja osaamiskeskus järjestivät Kaakkois-Suomen yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen foorumin keväällä 2005 sekä Sosiaalialan kehittämishankkeen arviointifoorumin Sosiaalipalvelut toimiviksi yhteistyössä ministeriön kanssa marraskuussa 2005 ja Sosiaalipalvelujen Paras-seminaarin keväällä 2007. Seminaareihin ja foorumeihin osallistui yhteensä noin 160 henkilöä. Lisäksi Sosiaalialan kehittämishankkeesta järjestettiin tiedotustilaisuudet kolmannen sektorin toimijoille kummassakin maakunnassa. Järjestöjen tiedotustilaisuuksiin

osallistui yhteensä nelisenkymmentä järjestö- ja muuta kolmannen sektorin toimijaa.

Yksi johtoryhmän kokouksista järjestettiin yhteisenä Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson sosiaalijohdon kanssa. Työkokouksen aiheena oli sosiaalipalvelujen rooli kunta- ja palvelurakennemuutoksessa. Siinä päätettiin ottaa kantaa sosiaalihuollon näkökulman ja asiantuntijuuden huomioon ottamisesta kunta- ja palvelurakennemuutoksessa. Asiaa koskeva kannanotto lähetettiin Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntaliitolle sekä kaikille alueen kuntien sosiaali- ja terveysjohtajille. Aluejohtoryhmän kannanotossa kiinnitettiin huomiota siihen, että kunta- ja palvelurakennehankkeessa tehtävät uudet sosiaalipalvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut tulee suunnitella sosiaalihuollon omista erityispiirteistä käsin.

Tähän suunnittelutyöhön katsottiin tarvittavan sosiaalialan asiantuntemuksen ja kokemuksen omaavia henkilöitä. Ilman heidän asiantuntemustaan uudella organisoinnilla ei aluejohtoryhmän näkemyksen mukaan ole mahdollisuutta toteuttaa sosiaalihuollon päämääriä. Lisäksi valmistelutyössä tulee sen mukaan huolellisesti perehtyä Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana vuodesta 2004 alkaen toteutettuihin hankkeisiin, joissa on kehitetty ja kokeiltu uusia toimintamalleja. Lisäksi korostettiin, että sosiaalihuollon näkökulmasta tarkasteltuna Paras-hankkeen painopisteen tulee olla palvelurakenteiden ja prosessien uudistamisessa eikä kunta- ja hallintorakenteissa. Uudistuksen lähtökohtana tulee olla kuntalainen ja hänen hyvinvointinsa. Aluejohtoryhmän jäsenet toimivat omissa organisaatioissaan Paras-valmistelussa, ja näkemyksiä uudistuksen suunnasta vaihdettiin johtoryhmän kokouksissa.

Aluejohtoryhmän toiminnan arviointi

Johtoryhmä arvioi omaa toimintaansa ja päätti, että arviointitietoa kootaan johtoryhmän jäsenille ja varajäsenille lähetettävällä sähköpostikyselyllä. Kyselyn toivottiin olevan lyhyt ja helposti vastattava. Kysymyksiä oli yhteensä kuusi:

1. Miten aluejohtoryhmä on mielestäsi vastannut sille annettuihin tehtäviin?
2. Mitkä ovat mielestäsi alueella tehdyt sosiaalialan kehittämistyön suurimmat edistysaskeleet?
3. Mitkä seikat ovat mahdollistaneet mainitsemasi edistysaskeleet?
4. Missä kehittämistyö on epäonnistunut?

5. Miksi kehittämistyössä ei ole edistytty?
6. Kuinka kehittämishanke on näkynyt omassa organisaatiossasi?

Kysely lähetettiin sähköpostitse kaikille aluejohtoryhmän jäsenille ja varajäsenille lokakuun alussa. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Uusintakysely tehtiin välittömästi vastausajan umpeuduttua. Vastauksia saatiin karhuamiskierroksen jälkeen yhteensä seitsemän. Vastaukset ovat näin ollen ainoastaan suuntaa antavia eikä niiden perusteella voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Saatujen vastausten vähäinen määrä lienee yhteydessä aluejohtoryhmän työskentelyyn: osallistumisaktiivisuus väheni ohjelmakauden loppua kohti muun muassa muiden hankkeiden, ennen muuta kunta- ja palvelurakennemuutosten vaatiman työn vuoksi.

Asetettuihin tavoitteisiin pääseminen

”Maailma on muuttunut aika lailla vuoden 2004 lähtötilanteesta – johtoryhmä on pystynyt muuntautumaan maailman mukana.”

Vastaajat katsoivat, että johtoryhmä onnistui yhteistyössä osaamiskeskuksen kanssa saamaan toimintaan mukaan kaikki alueen kunnat ja käynnistämään useita eri hankkeita. Hankkeen etenemisen käynnistäminen ja alueellisesta kattavuudesta huolehtiminen onnistuivat, samoin kehittämistyön koordinointi.

Sen sijaan yhteistyö terveysthankkeen kanssa ei monen vastaajan mielestä onnistunut toivotulla tavalla lukuun ottamatta joitain yksittäisiä hankkeita.

Hankkeesta tiedottamisen katsottiin onnistuneen sosiaalialan työntekijöiden keskuudessa, mutta ei muuten. Aluejohtoryhmä oli asettanut tavoitteekseen saada kunnalliset päättäjät sitoutumaan hankkeeseen. Siinä ei vastaajien mukaan onnistuttu. Sen sijaan aluejohtoryhmän arvioitiin tarjonneen alueellisen keskustelufoorumin ja toimineen tiedon välittäjänä koko alueella.

Kriittisiä arvioita esitettiin kokousmaisesta työskentelystä ja keskittymisestä hankehakemusten käsittelyyn, kehittämisyksiköiden toteuttamiseen ja sosiaalijohdon työkokousten toteuttamiseen. Näitä enemmän olisi tullut kannustaa kestävään uudistamistyöhön, lainsäädäntöön vaikuttamiseen sekä kuntarahoituksen vahvistamiseen. Siinä, missä kokoustyöskentelyä arvioitiin kriittisesti, positiivista palautetta saivat alueelliset foorumit ja muut yleisötilaisuudet.

Aluejohtoryhmän sisäinen toiminta nähtiin hyvänä, samoin johtoryhmän ja Socomin välinen yhteistyö. Yhdessä vastauksessa nostettiin esille myös hyvät valtakunnalliset yhteydet ja vaikuttaminen valtakunnallisesti.

Suurimmat edistysaskeleet

”Sitä asenne- ja ilmapiirimuutosta, mitä tällainen kehittämistyö tuottaa, on vaikea havaita. Usein käy niin, että huomataan asenneilmaston muuttuneen ja alkaneen jo silloin ja silloin.”

Kehittämistyön suurimpina edistysaskeleina pidettiin itse hankkeita ja niiden konkreettista antia asiakastyön kehittymiselle ja sitä kautta palvelujen käyttäjille. Muita tärkeiksi nähtyjä edistysaskeleita ovat olleet maakuntarajat ylittävä yhteistyö sekä kehittämismyönteisen ilmapiirin syntyminen. Kehittämishankkeen saavutuksina pidettiin myös toimivien kehittämisrakenteiden ja kaakkoissuomalaisen kehittämisyksikkömallin luomista sekä kehittämisyksiköiden saamista alueelle. Myös tavoitteellinen työ tietotekniikan hyötyjen käyttöön ottamiseksi nähtiin tärkeänä, koska se luo mahdollisuudet laajenevalle yhteistyölle ja synergialle.

Sosiaalialan kehittämishankkeen aikana tehdyn työn arvioitiin vaikuttaneen seutuyhteistyöhön laajemminkin ja sosiaalialan asemaan siinä: *”Tuskin terveyspiirihankkeen laajentaminen sosiaali- ja terveyspiirihankkeeksi olisi ollut mahdollista ilman aluejohtoryhmässä ja hankkeissa tehtyä alueellista yhteistyötä.”*

Edistysaskeleiden mahdollistuminen

”Koko kehittämistyön ydinasiana on ollut hyvä yhteistyö osaamiskeskuksen kanssa. Sen avulla on järjestetty sekä maakunnallisia että koko Kaakkois-Suomen käsittäviä sosiaalijohtajien kokouksia, joissa on sovittu kehittämisen painopistealueista alueellisen johtoryhmän linjausten mukaisesti. Sen pohjalta syntyneet hankkeet on koottu vuosittain hankeohjelmaksi, joka on mahdollistanut verrattain runsaan bankerahoituksen saamisen alueen kehittämistyötä varten.”

Kehittämishankkeen aikana saavutetut tulokset ovat mahdollistuneet vastaajien mielestä muun muassa aluejohtoryhmän, osaamiskeskuksen, alueen sosiaalijohdon ja muiden toimijoiden hyvän yhteistyön avulla. Tärkeänä pidettiin myös luottamuksen syntymistä

osaamiskeskukseen yhteisenä toimijana ja yhteisen ymmärryksen syntymistä resurssien järkevästä hyödyntämisestä. Hankkeiden tulokselliseen toteutumiseen on vaikuttanut myös ammattitaitoinen hankehenkilöstö, jota onnistuttiin hankkimaan maakuntia muuten vaivaavasta asiantuntijapulasta huolimatta.

Epäonnistumiset

Sosiaalialan kehittämishankkeen tiedottamisen koettiin epäonnistuneen: hankkeesta on tiedetty kunnissa liian vähän. Myös hankkeiden tulosten siirtämisessä laajempaan käyttöön koettiin osittain epäonnistutun; hyvät käytännöt kyllä tunnustetaan, mutta niiden jalkautusta ei saada aikaan. Syynä tähän pidetään hankkeiden lyhytkestoisuutta ja hankkeiden pieniä määrärahoja. Pari vastaajaa nosti esille marginaaliryhmät ja kehittämistyön rajapinnoilla. Vastaajien mukaan kehittämistyötä näillä alueilla ei ole tehty riittävästi.

Vastaajien havaitsemista kehittämistyön epäonnistumisista suurin osa liittyi kuitenkin aluejohtoryhmän itselleen määrittämiin alueellisiin tavoitteisiin. Hankkeen aikana ei onnistuttu riittävästi yhteistyössä järjestöjen eikä alan yritysten kanssa. Samoin maahanmuuttajatyön ja Venäjä-yhteistyön lisääminen ei kehittämishankkeen vuosina onnistunut. Tämä tuli esille vuosittaisissa aluejohtoryhmän itsearvioinneissa. Resurssit eivät kuitenkaan riittäneet työhön, eikä kehittämishankkeessa ollut alahankkeita, jotka olisivat suoranaisesti liittyneet maahanmuuttokysymyksiin.

Kehittämistyön epäonnistumisen syinä pidettiin muun muassa valtakunnallisen tuen heikkoutta ja sitä, että kehittämistyötä tehdään kunnissa raskaan työpaineen alla, jolloin kokonaisuuksien hahmottuminen on vaikeaa. Yhteistyötä terveydenhuollon kanssa on haitannut se, että kummallakin sektorilla on oma kehittämishankkeensa ja edelleenkin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon nähtiin toimivan jossain määrin erillisinä ainakin palvelujen kehittämisen osalta. Yhden vastaajan mukaan menetelmäorientoitunut työ ei ole alalle tyypillistä: *”Mikäli erilaiset menetelmät olisivat vahvemmin olleet mukana arjen työssä, olisi tätä kautta mahdollista myös vahvemmin tuoda muutostyötä näkyväksi ja osaksi arjen työtä.”*

Kehittämishankkeen näkyminen sosiaalitoimessa

”Hankkeet ovat oleellisesti muuttaneet arkityötä pysyvästi myönteiseen suuntaan.”

”Parasta on ollut konkreettinen työskentely arjen kehittämässä. Nähdä työntekijöiden innostus.”

”Positiivisena asennoitumisena kehittämistoimintaan ja usko siitä saatavaan muutokseen.”

Vastaajat näkivät kehittämishankkeen vaikuttaneen myönteisesti omassa organisaatiossaan. Vaikutuksia tunnistettiin niin yhteistyöverkoston laajenemisena kuin yhteistyökyvyn lisääntymisenä. Toisaalta kehittämishankkeen sanottiin olleet ”aikarosvo” ja merkinneen joillekin työn muuttumista oleellisella tavalla sekä runsasta matkustamista.

6.5 Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus -alue (SONet BOTNIA)

Syksyllä 2003 käynnistynyt Sosiaalialan kehittämishanke on tuonut Pohjanmaan maakuntien alueelle runsaasti hankemuotoista kehittämistyötä ja vahvistanut alueen toimijoiden keskinäistä kehittämisyhteistyötä.

Kehittämishankkeen yhteydessä tapahtunutta toimintaa tarkasteltaessa voidaan todeta, että sosiaalialan kehittäminen on pääosin kohdistunut ammattilaisten osaamisen kehittämiseen virallisten toimijoiden näkökulmasta. Tähän on pyritty myös sosiaalialan kehittämisohjelman tavoitteissa. Sekä kansallisissa että alueellisissa hankkeissa on keskitytty sosiaalialan hyvien työkäytäntöjen ja toimivien mallien luomiseen.

Toiseksi sosiaalialan kehittämisohjelma on tukenut organisaattorijärjestelmän ylittävää kehittämistoimintaa. Tällöin lähtökohtana on virallisen palvelurakenteen uudistaminen. Myös Sosiaalialan kehittämishankkeen SONet BOTNIA:n alueen toimintaohjelma on korostanut alueellisten palvelurakenteiden kehittämistä. Meneillään olevan kunta- ja palvelurakennemuutoksen vuoksi ylikunnallisten mallien kehittäminen onkin ollut erityisen ajankohtaista. Sosiaalialan kehittämishankkeessa tehty kuntien välinen yhteistyö on varmasti omalta osaltaan edesauttanut kuntien yhteistyöprosesseja myös Paras-hankkeen yhteydessä.

Sosiaalialan kehittämisen päälinja on korostanut ennen kaikkea alan ammattilaisten toteuttamaa kehittämistyötä. Yhtäältä se on kohdistunut ammattilaisten osaamiseen, mutta toisaalta am-

matillisten verkostojen väliseen yhteistyöhön. Tällöin vähemmälle huomiolle on jäänyt ei-ammattilaisten näkökulmasta lähtevä kehittämistyö. Ei-ammattilaisten näkökulmasta lähtevä kehittäminen voi kohdistua asiakkaiden osallistumisen kehittämiseen sekä monipuolisen kansalaistoiminnan kehittämiseen. Asiakkaiden osallistumisen kehittäminen on kuitenkin myös hyvin ajankohtainen sosiaalialan kehittämisen lähtökohta pitäen sisällään muun muassa asiakkaiden osallistumisen palvelutoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Kansalaisjärjestöillä on osallisuuteen liittyen vahvat perinteet ja perinteisesti myös aktiivinen rooli sosiaalialan kehittämisessä.

Viimeisen viidentoista vuoden aikana järjestöt ovat kantaneet suuren vastuun sosiaalialan kehittämistoiminnasta. Järjestöjen kehittämistoiminnan rahoitus on tapahtunut omia kanaviaan pitkin (esim. RAY), kun taas Sosiaalialan kehittämishanke kehittämisen rahoituslähteenä on korostanut kuntien asemaa ja roolia. Järjestöjen ja kuntien yhteistyön huomioiminen onkin ehkä hankkeessa jäänyt vähemmälle huomiolle, ja olisikin varmasti ollut joissain tapauksissa mielekästä suunnata eri rahoituksia teemakohtaisesti niin, että Raha-automaattiyhdistyksen ja kehittämishankkeen rahoitukset olisivat tukeneet toisiaan.

Sosiaalialan kehittämishankkeella voidaan katsoa olleen eritasoisia kehittämistavoitteita:

A. Kehittämistoimintaa tukevien rakenteiden vakiinnuttaminen

Sosiaalialan kehittämistyö edellyttää toimivien koulutus- ja tutkimusrakenteiden rinnalla sosiaalipalvelutoimintaan sisään muodostuvia kehittämistyön rakenteita. Tarkoituksenmukainen kehittämistoiminta edellyttää ensinnäkin riittävää peruspalveluiden resursointia, toiseksi kehittämistyön ylikunnallista (seudullista) yhteistyötä ja resursointia, ja kolmanneksi riittävää tiedontuotantoa kehittämistoiminnan strategisen suunnittelun ja päätöksenteon tarpeisiin. Kehittämistoimintaa tukevien rakenteiden vakiinnuttamisen näkökulmasta hankkeet ovat:

- vahvistaneet seudullista kehittäjäresurssia (seutukehittäjät ja seudulliset kehittämysyksiköt),
- luoneet alueellisia verkostoja kehittäjäresurssien välille,
- turvanneet kunnallisen sosiaalialan henkilöstörakennetta,

- kehittäneet sosiaalialan ammattityötä sekä sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien (AMK) rekrytointia,
- vahvistaneet sosiaalialan tutkimustoimintaa ja edistäneet sosiaalisen hyvinvoinnin tiedontuotantoa, sekä
- syventäneet toiminnallista yhteyttä aluekehitystyöhön.

Kehittämisyksiköiden rooli pysyvinä sosiaalialan kehittämisen rakenteina olisi kehittämistyölle jatkossa erittäin merkittävää. Sosiaalialan osaamiskeskusten ja alueella toimivien kehittämisyksiköiden yhdessä rakentama kehittämisen rakenne voisi turvata parhaiten alueellisten verkostojen ja käytäntöä lähellä olevan kehittämistyön tulevaisuuden.

B. Palvelurakenteen alueellistaminen

Alueellisesta kehityksestä (mm. väestö- ja talouskehitys) johtuen tarpeellisten ja tarkoituksenmukaisten sosiaalipalvelujen järjestäminen edellyttää ylikunnallisten toimintamallien luomista. Palvelurakenteen alueellistamisessa kysymys on sekä palvelujen luonteen (peruspalvelut/erityispalvelut) että palvelujen tavoitettavuuden (lähipalvelut/etäpalvelut) sovittamisesta alueellisiin kuntarakenteisiin: suunnittelua ja toteutusta alueellisesti, kuntaa laajemmalla mallilla. Palveluketjujen ja tarvittavan osaamisen syntyminen ja vahvistuminen on mahdollista strategisella suunnittelulla, jossa kootaan alueen voimavarat ja väestön palvelun tarpeet. Palvelurakenteen alueellistamisen näkökulmasta kehittämishankkeet ovat:

- mallintaneet ja pilotoineet ylikunnallista palvelutuotantoa ja sopimusmalleja,
- selkiyttäneet seudullista/alueellista rooli- ja vastuunjakoja, sekä
- tukeneet alueellista hyvinvointistrategiatyötä.

C. Osaamisen varmentaminen

Toimivat palveluketjut ja palvelujen tarkoituksenmukainen kohdentuminen edellyttävät osaavaa ja motivoitunutta henkilökuntaa sekä tarkoituksenmukaista työympäristöä ja -organisaatiota. Tarvittavan osaamisen varmentamisessa on kysymys henkilöstön saatavuudesta, ammattitaidon ylläpitämisestä ja kehittymisestä sekä organisaatiorakenteiden tarkistamisesta. Sosiaalialan tehtävä- ja ammattirakenteiden kehittäminen edellyttää alueellisesti ja paikallisesti perusteltujen toimintamallien luomista. Tutkimuksen, opetuksen ja käytännön

toiminnan välinen vuorovaikutus tukee sosiaalialan kehittämistyötä. Osaamisen varmentamisen näkökulmasta hankkeet ovat:

- kehittäneet sosiaalialan henkilöstörekrytointia,
- luoneet sosiaalialan alueellisia täydennyskoulutusrakenteita tai ainakin selkiyttäneet sen tarpeita,
- käynnistäneet ja vakiinnuttaneet sosiaalityön yliopistokoulutusta ja sosionomi (AMK) sekä ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon mukaista koulutusta alueella, sekä
- vakiinnuttaneet yhteistyötä oppilaitosten, kuntien ja palvelun tuottajien välillä.

Käytännön huomioita hankkeen toteutumisesta SONet BOTNIAn alueella

Erityispiirteenä Pohjanmaan maakuntien alueella on ollut se, että henkilöstön kehittämiseen liittyviä hankkeita on ollut vähän. Yhteisen linjauksen mukaisesti SB:n toiminta-alueella pyrittiin siihen, että kussakin alueen maakunnassa toimisi vähintään yksi kehittämysyksikköstatuksella toimiva hanke. Tämä ei kuitenkaan siltä osin ole toteutunut, että Keski-Pohjanmaalle suunniteltu päihdetyön kehittämysyksikkö ei saanut rahoitusta. Kehittämisohjelman loppuvaiheessa erityistä huolta ja epäselvyyttä kuntatoimijoiden keskuudessa on aiheuttanut juuri kehittämysyksikkörahoituksen jatkon epävarmuus; alkuvaiheen käsitys eri toimijoilla oli, että kehittämysyksiköille tulee myös kehittämissankkeen loppumisen jälkeen turvattu, ”pysyvä” rahoitus.

Pohjanmaan maakuntien alueilla toteutettiin kehittämissankkeen yhteydessä noin 60 erilaista kehittämissanketta (mukaan lukien kuusi kehittämysyksikköstatuksella rahoituksen saanutta). Sosiaalialan kehittämissankkeen mukanaan tuomaa projekti- ja hankekirjoa on joissain yhteyksissä kritisoitu, ja on totta, että erityisesti hankkeiden hakeminen ja kokoaminen vie varsin runsaasti aikaa. Toisaalta hanke- ja projektimuotoisuus on eittämättä paras toimintatapa pyrittäessä ratkaisemaan yksittäisiä sosiaalihuollossa ilmeneviä kehittämiskohteita. Hankemuotoisuus myös mahdollistaa kuntien vakituisen henkilöstön täysipainoisen osallistumisen kehittämistoimintaan hankkeen ajan, ja palaamisen omaan virkatyöhönsä hankkeesta saadut kokemukset mukanaan.

SONet BOTNIAn alueella osaamiskeskuksen rooli hankkeiden hakuprosesseissa on ollut poikkeuksetta hyvin vahva. Myös hank-

keiden käynnistämiseen on käytetty runsaasti osaamiskeskuksen työpanosta. Hankkeiden toteuttamistapa on kuitenkin ollut se, ettei hankkeita ole sijoitettu osaamiskeskuksen toiminnalliseen yhteyteen muuten kuin poikkeustapauksissa. Pääsyyinä tähän on ollut toiminta-alueen jakautuminen kolmeen maakuntaan, jolloin alueella ei ole yhtä, yleisesti hyväksyttyä ”veturikaupunkia”. Ratkaisun merkitystä on vaikea tässä vaiheessa arvioida syvällisemmin. Toisaalta se on vienyt kehittämistyötä lähemmäksi käytännön toimijoita, toisaalta sillä on saattanut olla negatiivisia vaikutuksia hankkeiden tulosten levittämisen kannalta niiden hankkeiden osalta, jotka eivät ole säilyttäneet tiivistä yhteyttä osaamiskeskukseen.

Johtoryhmä

Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskuksen (SONet BOTNIA) alueella Sosiaalialan kehittämishankkeen alueellinen toimintaohjelma koottiin johtoryhmässä hyödyntäen osaamiskeskuksen ohjausjärjestelmää (johtoryhmä, alueelliset ohjausryhmät), toiminnallisia ryhmiä (sosiaali- ja perusturvajohtajien referenssiryhmät, ylimaakunnalliset vammaistyön, maahanmuuttajasosiaalityön, vanhustyön ja varhaiskasvatuksen kehittäjäryhmät) ja muuta kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä (hanke- ja kehittämiskonsultaatio).

Johtoryhmä kokoontui yhdeksän kertaa ja päätöskokous tulee olemaan kymmenes kokoontumiskerta. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi Pietarsaaren sosiaalijohtaja Peter Granholm.

6.6 Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Poske)

Pohjois-Suomen aluejohtoryhmän toiminta on ollut monilta osin positiivista. Aluejohtoryhmässä olivat edustettuna kattavasti keskeiset toimijat alueelta eli johtoryhmä saatiin laajasti monitoimijaisena ja sosiaalialan substanssia monipuolisesti edustavana liikkeelle. Ryhmä muodosti foorumin, jossa voitiin keskustella ja muodostaa strategista näkemystä sosiaalialan tilasta ja tulevaisuudesta alueella ja siinä oli piirteitä ns. oppivan alueen muotoutumisen käynnistymisestä. Toiminta oli linjakasta ja siinä pysyi koko ajan ”punainen lanka” ja ajankohtaisiin asioihin reagoitiin. Sosiaalialan osaamiskeskukset olivat toiminnan keskeisiä mahdollistajia ja tukirakenteita.

Aluejoryssä tuotettiin hyvää aineistoa pohjoissuomalaisten kanalta ajankohtaisista asioista ja tietoa välittyi laajasti johtoryhmän jäsenten, varajäsenten ja sihteerin kautta alueen kuntiin. Erittäin tärkeä tulos on yhteisen pohjoissuomalaisen sosiaalialan kehittämiskemiyksen syntyminen toimintaohjelmissa. Työ on vaikuttanut muun muassa lääninhallituksen hankepäätöksentekoon ja maakunnan hyvinvointiohjelmatyöhön. Vaikuttaminen hanketyössä sosiaali- ja terveysministeriön päättämiin kehittämishankkeisiin on ollut merkityksellinen. Aluejory toimi myös merkittävänä palautekanavana valtakunnalliseen päätöksentekoon ja sillä on ollut oma roolinsa myös kunta- ja palvelurakennemuutoksessa.

Sitoutuminen työskentelyyn oli osin puutteellista, ilmeisesti ryhmän suuren koon ja vähän epämääräisen ja vähäisen muodollisen vaikutusmahdollisuuden vuoksi. Aluejoryn tehtävä jäi vähän hämäräksi, erityisesti valtion odotusten osalta. Tavoitteisiin nähden toiminnan tulokset eivät täysin toteutuneet ja 'läpimurrot' jäivät puuttumaan.

Alueella tehdyn kehittämistyön suurimmat edistysaskeleet

- Pohjois-Suomen alueella saavutettu yhteinen näkemys kehittämistyön linjoista ja etenemissuunnasta. Alueella on tunnistettu alueen vahvuudet, mahdollisuudet ja kehittämiskohteet.
- Osaamiskeskustoiminnan vakiintuminen ja osaamiskeskusveitoiset onnistuneet hankkeet.
- Useita hyviä hankkeita. Hankeosaamisen ja tietotaidon välittäminen kuntiin. Kuntien yhteistyön laajeneminen, kuntarajojen ylittyminen ja hankkeiden laajentuva hyödyntäminen.
- Substanssikohtaisten kehittämisyksikköjen alulle saanti ja merkittäviä askeleita niiden jalostumiseksi verkostotyypiksi koko Pohjois-Suomea palveleviksi kehittämisyksiköiksi.
- Saamelaisten perusoikeudet ja sosiaalialan kehittämistarpeet on nostettu esille ja niihin on konkreettisesti tartuttu ja asioita edistetty.

Mitä olisi voitu tehdä toisin?

Isompien tavoitteiden osalta aikajakso on liian lyhyt tehdä lopullisia arvioita, mutta ei voi nähdä, että jossakin olisi sinänsä suuresti epäonnistuttu. Pohjois-Suomen alueellinen polarisaatio on suuri, mikä on jossain määrin vaikeuttanut yhteisten näkemysten toteutumista.

Tätä olisi ehkä voitu lievittää enemmän yhteisellä perehtymisellä eri alueiden ja erilaisten kuntien problematiikkaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiivistä kumppanuudesta ja toiminnan yhteensovittamisesta ei päästy kunnolla keskustelemaan. Yhteistyötilaisuuksia järjestettiin, mutta osallistuminen yhteistyöhön jäi laimeaksi ja kokonaisuutena terveyshankkeen toiminta vieraaksi. Myös keskustelu muiden kehittäjätahojen ja palvelujen tuottajatahojen välillä jäi osin vähäiseksi. Kuntia olisi pitänyt saada vielä aktiivisemmin mukaan.

Keskeiset haasteet tulevaan kehittämistoimintaan sosiaalialan näkökulmasta

- Yhteisen näkemyksen löytäminen uudessa aluejoryssä entisestä kasvavan, olosuhteiltaan kirjavoituvan maantieteellisen alueen sekä sisällöllisesti monimutkaistuvan rakenteen puitteissa: kolme lääninä, neljä sairaanhoitopiiriä, monta kuntayhtymää, kolme osaamiskeskusalueita. Suuren alueen toiminnallinen raskaus (pitkät matkat).
- Pienten ja syrjäisten kuntien tarpeiden huomioiminen.
- Sosiaalialan asema, esilletulo ja vaikuttavuus uudessa aluejoryssä, jossa on vain muutamia sosiaalialan edustajia; toimijoiden kiinnittyminen sosiaalialan kehittämiseen ja käytännön toimintaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäminen tasavertaisesti.
- Olisi tarpeellista, että sosiaalialalla säilyisi sosiaalialan kansallisen kehittämisohjelman alueellisen johtoryhmän kaltainen yhteistyöryhmä (esim. tulevan joryn alajaostona), jossa sosiaalialan asioita voitaisiin edelleenkin käsitellä laajasti ja yrittää sitä kautta tehostaa sosiaalialan kehittämistä ja yhteistä näkemystä alueella.
- Osaamiskeskustoiminnan riittävä resursointi ja kehittämistoiminnan pitkäjänteisyys.
- Kehittämisyksiköiden ja sopimusperustaisten, ylhäältä alas ohjautuvien hankkeiden lisäksi tarvitaan edelleen tukea alhaalta ylös nouseville kehittämisajatuksille ja hankkeille.
- Sosiaalialan alueellisen tutkimus-, tiedontuotanto- ja kehittämisyyhteistyön ja kohtaannon vahvistaminen: yliopistot, ammattikorkeakoulut, toisen asteen koulutus, osaamiskeskukset ja kehittämiskeskukset. Systemaattisen alueellisen tutkimustoiminnan ja tiedontuotannon tuki.
- Osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus.

6.7 Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Satakunta sosiaalialan osaamiskeskualue (Pikassos)

Pikassoksen toimialue muodostuu suhteellisen isosta maantieteellisestä alueesta, joka sijoittuu Etelä- ja Länsi-Suomen läänin alueelle ja jonka väestöpohja on noin 860 000 asukasta. Seutukuntia on 12 ja kuntia 69. Alueella on lukuisa määrä toimijoita, joita Sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteet koskevat tai joiden rooli aluekehityksessä on merkittävä. Näistä keskeisimpiä ovat Tampereen yliopisto ja sen Porin yksikkö, Turun yliopiston Rauman opettajankoulutuslaitoksen varhaiskasvatuksen yksikkö, Hämeen, Pirkanmaan ja Satakunnan ammattikorkeakoulut sekä DIAK:n Porin yksikkö, kolme maakuntaliittoa sekä lukuisat järjestöt.

Kanta-Hämeen, Pirkanmaan ja Satakunnan alueella on ollut vuosina 2003–2007 yhteensä 91 kehittämishanketta, jotka on rahoitettu Sosiaalialan kehittämishankkeesta. Hankkeet ovat saaneet valtionosuutta yhteensä 12,9 milj. euroa. Maakunnittain hankkeet ovat jakautuneet siten, että Pirkanmaalla on ollut 39, Satakunnassa 23 ja Kanta-Hämeessä 29 hanketta. Hankkeisiin on myönnetty valtionosuutta 5,4 milj. euroa Pirkanmaalle, 3,4 milj. euroa Satakuntaan ja 4 milj. euroa Kanta-Hämeeseen.

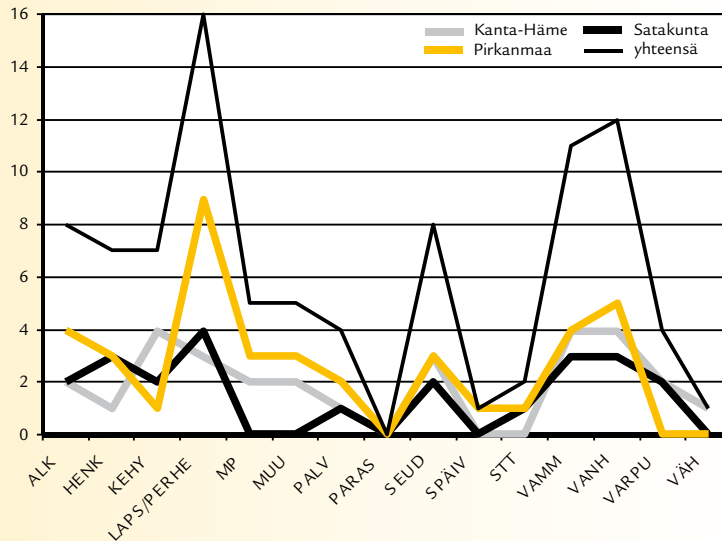
Hankkeiden jakautumista sosiaalihuollon eri sektoreille ja eri toimintoihin on kuvattu alla sekä taulukolla että kuviolla. Taulukossa sisällöllinen luokittelu on sama kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön käyttämä luokittelu. Taulukossa hankkeita kohdentuu eniten vanhustenhuoltoon ja vammaispalveluihin. Kuviossa luokittelua on muutettu yhdistämällä lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin sekä heidän palvelujensa kehittämiseen kohdentuneet hankkeet (taulukon kohdat LAPS, LNPS, LS ja PERHE). Kuviossa hankkeita kohdistuu eniten lasten ja lapsiperheiden palveluihin. Kun lisäksi otetaan huomioon, mihin asiakasryhmiin muihin sisältöalueisiin luokitellut hankkeet (kuten alkoholiohjelman mukaiset, seudulliset, kehittämissyksikköihin liittyvät, päihdepalveluita, varhaista puuttumista ja tietoteknologiaa kehittävät hankkeet) kohdistuvat, huomataan, että Sosiaalialan kehittämishanke on Pikassos-alueella painottunut hankkeiden lukumäärän perusteella arvioituna lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen kehittämiseen: lähes kolmasosa hankkeista on kohdistunut näihin palveluihin.

**Taulukko 3. Sosiaalialan kehittämishankkeesta (2003–2007)
rahoitettujen hankkeiden sisällöllinen jakautuminen
Pikassos-alueella (hankkeiden lukumäärä)**

	Sisältöalue	Kanta- Häme	Sata- kunta	Pirkan- maa	Yhteensä
ALK	Alkoholiohjelman mukaiset hankkeet	2	2	4	8
HENK	Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen sosiaalihuollossa	1	3	3	7
KEHY	Sosiaalialan kehittämissyksikkö	4	2	1	7
LAPS	Muut perhepalvelujen kehittämishankkeet	2	1	3	6
LNPS	Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut	0	1	1	2
LS	Lastensuojelu	1	2	4	7
MP	Mielenterveys- ja päihdepalvelut	2	0	3	5
MUU	Muu sosiaalialan kehittäminen	2	0	3	5
PALV	Palveluohjaus sosiaalihuollossa	1	1	2	4
PARAS	Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset rakenteet	0	0	0	0
PERHE	Perhekeskushankkeet	0	0	1	1
SEUD	Sosiaalihuollon seudullinen yhteistyö	3	2	3	8
SPÄIV	Sosiaalipäivystys	0	0	1	1
STT	Sosiaalihuollon tietoteknologia	0	1	1	2
VAMM	Vammaispalvelujen kehittäminen	4	3	4	11
VANH	Vanhustenhuollon hankkeet	4	3	5	12
VARPU	Varhainen puuttuminen	2	2	0	4
VÄH	Vähemmistöjen palvelujen kehittämishankkeet	1	0	0	1
	Yhteensä	29	23	39	91

Kuvio 2. Sosiaalialan kehittämishankkeesta (2003–2007) rahoitettujen hankkeiden sisällöllinen jakautuminen Pikassos-alueella (hankkeiden lukumäärä)

Kanta-Hämeen, Pirkanmaan ja Satakunnan aluejohtoryhmä on arvioinut vuosittain Sosiaalialan kehittämishankkeen toteutusta alueellaan. Hyväksi on koettu ennen kaikkea itse kehittämistoiminnan lisääntyminen sekä eri toimijoiden yhteistyön lisääntyminen. Valtionosuuden saaminen kehittämistyöhön on innostanut kuntia kehittämään sosiaalipalveluja. Toinen merkittävä muutos on ollut alueellisen yhteistyön vahvistuminen ja kehittämistyön alueellisen organisoimisen lisääntyminen. Pikassoksen alueella tämä näkyy sekä maakunnallisen yhteistyön tiivistymisenä että maakuntien rajat ylittävän yhteistyön lisääntymisenä. Laaja-alaisen yhteistyön kehittyminen vaatii kuitenkin aikaa, ja siksi yhteisen työn mahdollisuuksiin kypsyttiin vasta hankekauden loppuvaiheessa. Yhteistyö ei ole sujunut ongelmitta, vaan hankaluuksia on ollut ryhmien kokoonpanon, tehtävien, vallan ja vastuun määrittämisessä, yhteisen intressin löytämisessä sekä osallistujien motivoinnissa. Pikassos-alueen laajuudesta johtuen verkostoja on paljon ja niiden koordinaatio ja keskinäisten valta- ja vastuusuhteiden määrittely työlästä.

Muutosprosessin hitaus on korostunut etenkin ylimaakunnallisissa asioissa, kun taas seudullinen yhteistyö on voinut nojautua jo aiemmin omaksuttuihin yhteistyökäytäntöihin. Sosiaalialan sektoreista varhaiskasvatus on Pikassoksen alueella pisimmällä ylimaakunnallisessa alueellisesti laajojen kehittämishankkeiden toteutuksessa. Ylimaakunnallinen kehittämistyö edellyttää suhteellisen pysyviä eri toimijoiden verkostoitumiseen perustuvia yhteistyörakenteita. Yksi mahdollisuus kehittää rakenteita on se, että sosiaalialan kehittämissyksiköt verkostoituvat jatkossa ylimaakunnallisesti. Kehittämissyksiköitä on Pikassoksen toiminta-alueella Sosiaalialan kehittämishankkeen rahoituksella valmistelussa kaikkiaan kuusi: Satakunnan lastensuojelun, Hämeenlinnan seudun lastensuojelun, Pirkanmaan maahanmuuttajatyön, Mainiemen päihdetyön, Hämeenlinnan seudun vanhustyön ja Riihimäen seudun dementia-työn kehittämissyksiköt.

Aluejohtoryhmän suurimmat huolet Sosiaalialan kehittämishankkeen toteutuksessa eivät ole liittyneet yhteistyön hankaluuksiin, vaan hankkeiden pirstaleisuuteen ja kehittämistyön nopeatempoisuuteen. Lyhyet hankkeiden toteutusajat ovat johtaneet siihen, että uusia hankkeita on aloitettu ennen kuin vanhojen tuloksia on ehditty kunnolla arvioida. Hankkeiden pirstaleisuus voi johtua ainakin kolmesta seikasta. Se voi ilmentää ensinnäkin hankkeiden sisäisiä puutteita tai huonoa valmistelua, toteutusta ja koordinointia. Tässä suhteessa toiminta on parantunut sitä mukaa kuin sosiaalihanke on edennyt. Toiseksi kyse voi olla kehittämistoiminnan perusedellytysten puutteista, resurssien niukkuudesta, rakenteiden puuttumisesta ja rahoitusjärjestelmän kankeudesta. Kolmanneksi pirstaleisuus voi johtua ratkaistavien ongelmien luonteesta. Vaikeiden ja monisyisten ongelmien muotoilu kehittämistarpeiksi ei ole mahdollista yhtäkkiä ja yhdellä kertaa. Siksi niiden ratkaiseminenkin tapahtuu vähitellen ja vaatii paljon aikaa.

Osa hankkeista on jäänyt vaikutuksiltaan lyhytaikaisiksi eivätkä niiden tulokset ole juurtuneet osaksi perustyötä saatikka parantaneet asiakkaiden asemaa. Näissä hankkeissa on kehitetty uusia palvelu- ja hallintomalleja, joiden linkki sosiaalialan perustehtävien kehittämiseen ja asiakkaiden todellisuuteen on ollut vaikeasti hahmotettavissa. Tällaisia hankkeita voidaan luonnehtia seuraavasti:

- johdon ja/tai työntekijöiden vähäinen sitoutuneisuus ja/tai erilaiset käsitykset siitä, mitä ollaan tekemässä
- hankerahoitus ei perustu paikallisiin tarpeisiin vaan ”hakijan oppaaseen”
- hankkeen resurssit ovat ristiriidassa tavoitteiden ja odotusten kanssa
- oletetaan, että hankkeeseen rekrytoitu henkilö kykenee saamaan tarvittavat muutokset aikaan yksin
- hankesuunnitelmaa ei muokata aloitusvaiheessa toteuttamissuunnitelmaksi
- yhteistyökumppaneita ei kuulla suunnitteluvaiheessa ja kumppaneiden odotukset ovat ristiriitaisia.

Pikassoksen toiminta-alueen aluejohtoryhmä on pyrkinyt tukemaan hankkeiden jatkuvuutta, suunnitelmallisuutta, systemaattisuutta ja strukturoitua toimintaa sekä laajempien ohjelmakokonaisuuksien syntymistä. Sosiaalialan kehittämishankkeen edetessä hankkeista on kyetty yhä useammin muodostamaan toisiaan täydentäviä kokonaisuuksia. Hankkeista on muodostunut jatkumojä, jotka ovat seuranneet toisiaan ja perustuneet toistensa tuloksiin ja joissa pysyvät toimintamuutokset on saatu aikaan jatkumon loppupäässä.

Hankejatkumoissa on parhaimmillaan ollut mahdollista yhdistää kansalliset ja alueelliset kehittämistarpeet. Tässä on tärkeä rooli ollut maakunnallisilla jaostoilla ja niiden alaisilla asiantuntijaryhmillä, joissa paikalliset ja alueelliset sosiaalialan kehittäjät ovat koonneet alueiden kehittämistarpeita ja yhdessä valmistelleet hankkeita. Aina kehittämistoiminnan valtakunnallinen ja alueellinen priorisointi eivät ole kuitenkaan menneet yksiin. Osaamiskeskuksen rooli eri organisaatiotasojen välittäjänä ja toimijoiden yhdistäjänä on ollut merkittävä. Vuosittainen toimintaohjelman laatiminen on toiminut tässä hyvänä välineenä.

Sosiaalialan kehittäminen ei voi perustua vain maakuntien, seutukuntien ja alueiden edustajista koostuvien työryhmien työskentelelyyn. Jotta kehittäminen olisi systemaattista, strukturoitua ja hyvin suunniteltua, tulisi sen perustua systemaattiseen, alueelliseen tiedontuotantoon. Alueellisen tiedontuotannon kehittämiseen tulisi suunnata enemmän resursseja, jotta sen rakenteita, malleja ja menetelmiä voitaisiin kehittää alueen osaamiskeskuksen sekä koulutuksen ja tutkimuksen edustajien yhteistyönä.

Sosiaalialan hanke on ollut hyvin palveluorientoitunut, mistä johtuen ehkäisevän sosiaalipolitiikan osuus on jäänyt viime vuosina liian vähälle huomiolle. Tämä haitta korostuu, kun seuraava valtakunnallinen toimintaohjelma keskittyy kunta- ja palvelurakenteisiin. Kuntien keskeisen perustehtävän, hyvinvoinnin edistämisen, näkökulmasta tällainen kehitys on ristiriitainen ja jopa vaarallinen. Palvelupainotteinen tarkastelu johtaa kysynnän kasvuun, kun taas hyvinvoinnin edistämisen tavoite on vähentää palvelun tarpeita.

Valtakunnalliseen terveyshankkeeseen verrattuna Sosiaalialan kehittämishanke on jäänyt alan sisäiseksi toiminnaksi, ja sen tulokset ovat yksittäisten hankkeiden tuloksia. Terveyshankkeessa määriteltiin eri palveluille saatavuuskriteerit, hoitotakuut, jotka ovat saaneet osakseen suuren huomion niin valtakunnan kuin kuntatason politiikassa. Sosiaalialallakin olisi tarvittu hoitotakuun kaltaisia selviä palveluiden saatavuuskriteerejä, jotka olisivat pakottaneet kunnat toimenpiteisiin tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehkäisevän sosiaalipolitiikan ja sosiaalipalveluiden saatavuuskriteerien avulla olisi ollut mahdollista saattaa niin poliittiset päättäjät kuin suoritustason toimijat laajan hyvinvointivastuun edistämiseen.

6.8 Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (Vasso)

1. Yleistä

Varsinais-Suomen alueen johtoryhmä piti ensimmäisen varsinaisen kokouksensa huhtikuussa 2004. Vuosittain johtoryhmä kokoontui neljästä kuuteen kertaa. Ryhmän kokoonpano säilyi toimintavuosien aikana varsinaisten jäsenten osalta pääosin muuttumattomana muutamia viranhaltijan vaihtumisesta tms. syystä tapahtuneita vaihdoksia lukuun ottamatta. Kansallisen terveyshankkeen edustus siirtyi vuoden 2006 alussa jo aiemmin johtoryhmän jäsenenä olleelle Raision kaupungin sosiaali- ja terveysjohtajalle. Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin edustaja tuli mukaan johtoryhmään syyskaudella 2005. Toiminnan kuluessa selvitettiin mahdollisuuksia alueen sosiaali- ja terveyshankkeiden johtoryhmien yhdistämiseen, mutta todettiin tämä vaikeasti toteutettavaksi.

Työskentelyn alkuvaiheessa johtoryhmä keskittyi sille annettujen tehtävien alueellisten toteuttamistapojen suunnitteluun. Jo tässä vai-

heessa pidettiin kansallisen terveyshankkeen ja Sosiaalialan kehittämishankkeen yhteistyötä sekä järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä erittäin tärkeänä. Lisäksi korostettiin tiedonkulkua valtakunnallisen koordinaatioryhmän ja alueen johtoryhmän välillä. Edellä mainittuihin yhteistyörakenteisiin liittyen painotettiin myös Sosiaalialan kehittämishanketta tukevien, esimerkiksi Raha-automaattiyhdistyksen kautta rahoitettavien projektien huomioimista.

Alueen kehittämistoiminnan käynnistämisessä oli keskeistä toimintaohjelman laatiminen. Kehittämisohjelman toimeenpanossa Vassolle annettiin tehtäväksi organisoida kuntien yhteistoimintaa niin, että syntyisi laajoja hankkeita, joissa otettaisiin huomioon sekä alueen tarpeet että valtakunnallisen hankeohjelman tavoitteet. Aluejohtoryhmä piti tarpeellisena, että ohjelmaan oli auki kirjoitettu maakunnan tilanne kehittämistyön lähtökohtien näkökulmasta sekä kehittämisen painopisteet. Tätä perusteltiin sillä, että johtoryhmän on mahdollisesti myöhemmin pystyttävä priorisoimaan kehittämistarpeita ja -hankkeita nojautuen toimintaohjelmassa tehtyihin linjauksiin. Sosiaalialan osaamiskeskuksen vuosittain päivittämä hankeohjelma sisällytettiin toimintaohjelman liitteeksi.

Alkuperäisenä ajatuksena johtoryhmässä oli, että seutukunnat olisivat muokanneet omat suunnitelmansa maakunnallisen suunnitelman pohjalta. Myöhemmin käytännöksi muodostui kuitenkin, että hankeohjelmaa päivitettiin myös kuntien tarvekentästään ”omaloitteisesti” laatimilla hankkeilla. Ohjelmat tehtiin koordinoitua ja kokonaisuuden hallintaa helpottamaan ja todettiin, etteivät ne ole luonteeltaan sitovia. Korostettiin myös, että varsinainen hankeohjaus kuuluu lääninhallituksen tehtäviin.

Hankeohjelman muokkautumisen ja hankkeiden seuranta säilyivät tärkeinä osina alueen johtoryhmän keskusteluissa myös toiminnan jatkuessa. Ryhmän jäsenet ottivatkin esille tärkeinä pitämiään kehittämisteemoja, linjasivat substanssikohtaisia prioriteetteja esimerkiksi kehittämisyksikköjen perustamisen suhteen sekä antoivat osaamiskeskukselle tehtäväksi edistää tärkeinä pitämiensä hankehakemusten syntymistä. Lisäksi kokouksissa olivat esillä muun muassa kehittämishankkeen alueellinen ja maakunnallinen eteneminen sekä valtakunnallisten ja alueellisten hankkeiden esittäytymiset, kuulumiset koordinaatioryhmästä, sosiaali- ja terveyshankkeiden yhteistyön edistäminen, yhteistyö Stakesin kanssa, sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausjärjestelmän uudistaminen, sosiaalihuollon henkilöstön tehtä-

värakenne sekä kehittämishankkeen arviointi. Johtoryhmä kutsui kokouksiinsa lukuisia vierailijoita kertomaan ajankohtaisista teemoista.

Aluejohtoryhmä on myös osallistunut yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Länsi-Suomen lääninhallituksen ja sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa alueellisten työkokousten ja seminaarien järjestämiseen sekä vastannut useisiin kyselyihin kehittämishanketta, -työtä sekä kunta- ja palvelurakenneuudistusta koskien.

2. Alueen johtoryhmän toiminnan arvioinnista ja suuntaamisesta

Varsinais-Suomen alueen johtoryhmä arvioi toimintaansa ensimmäisen kerran vuoden 2005 ensimmäisessä kokouksessaan. Tällöin todettiin muun muassa, että kehittämishanke oli edellisen vuoden aikana edennyt tehdyn suunnitelman mukaisesti ja että toimintaohjelma oli laadittu ja hyväksytty johtoryhmässä. Todettiin, että aluejohtoryhmän toiminnassa tulisi kiinnittää enemmän huomiota vaikuttamiseen hankkeen valtakunnalliseen koordinaatioon ja lakivalmisteluun. Työaika- ja muut resurssit eivät kuitenkaan olleet riittävät tähän tavoitteeseen nähden.

Lääninhallituksen mielipide oli, että aluejohtoryhmän tehtävänä voisi olla muun muassa kuntien näkemysten kokoaminen hanke-toiminnasta tiedoksi seuraavia hakukierroksia varten. Samoin lääninhallitus näki sekä osaamiskeskuksella että johtoryhmällä olevan ohjauksellista tehtävää kuntien hankesuunnittelussa muun muassa niin, että aikaansaataisiin pysyviä muutoksia ja rakenteita.

Aluejohtoryhmä näki omaksi tehtäväkseen lähinnä strategisen suunnittelun ja uusien hankkeiden ohjauksen alueen painopisteiden suuntaan. Sosiaalialan kehittämishanketta katsottiin voitavan edistää myös huomioimalla edellisiltä rahoituskierroksilta hakematta jääneet hankesuunnitelmat sekä kehittämällä eteenpäin ilman rahoitusta jääneiden hankesuunnitelmien sisältöjä.

Johtoryhmä on pitänyt alueellista toimintaohjelmaa hyvänä kehittämishankkeen toteuttamisen työvälineenä ja pohjana. Ohjelma kietytti maakunnalle tärkeät asiat ja sen laatimisen yhteydessä sovittiin muun muassa työnjaosta ja saavutettiin yhteisymmärrys tarpeellisista toimenpiteistä. Korostettiin, että ohjelman tulisi ilmentää maakunnan yhteistä tahtotilaa. Tärkeää on, että tämäntyyppinen asiakirja voitaisiin laatia foorumilla, jolla olisi mahdollisimman kattavasti edustettuina tavoitteiden toteutumisen kannalta oleelliset toimijat.

Laaja keskustelu aluejohtoryhmän roolista, merkityksestä ja lisäarvosta käytiin keväällä 2006 liittyen sosiaalihuollon kehittämistoiminnan arviointiin. Tässä yhteydessä johtoryhmä antoi osaamiskeskukseen tehtäväksi laatia väliarviointi alueen kehittämistoiminnan toteutumisesta. Aluejohtoryhmä näki, että se tukee osaamiskeskuksen työtä omalta osaltaan toimiessaan myös osaamiskeskuksen neuvottelukuntana ja tiedotuskanavana. Alueiden on itse määriteltävä tarpeensa – johtoryhmällä on välittäjän rooli. Järjestöjen mukanaolo aluejohtoryhmässä on oleellinen tietokanava kolmannen sektorin suuntaan. Johtoryhmä arvioi toimintansa käytännön tasolla tuottaman lisäarvon kuitenkin vähäiseksi.

Laajasti pohdittiin myös johtoryhmän roolia, jota nähtiin voittavan muuttaa enemmän esimerkiksi seurannan ja tutkimustiedon levittämisen suuntaan. Esitettiin, että ryhmä voisi jatkossa miettiä myös palvelukokonaisuuksiin liittyviä linjauksia kunta- ja palvelurakennemuutostukseen liittyen. Lisäksi todettiin, että johtoryhmän rooli hankeohjauksessa (laajassa merkityksessään) olisi voinut olla vahvempikin. Hanketoiminnan kehittämistä pidettiin sinällään haasteellisenä ja vastuun ottamista tärkeänä. Kokouksista oli jonkin verran poissaoloja, mikä nähtiin huonona asiana. Keskustelua herätti myös päätösvallan puuttuminen johtoryhmätyöskentelyssä.

3. Alueella tehdyn kehittämistyön suurimmat edistysaskeleet

Varsinais-Suomessa kehittämistyössä saavutettiin laaja osallistujapohja pienkuntavaltaisesta alueesta huolimatta. Kaikki alueen kunnat osallistuivat hankkeisiin jossain muodossa. Tältä pohjalta voidaan todeta, että substanssien kehittämisen lisäksi kehittämis- ja arviointityön osaamisen taso kohosi maakunnassa laajasti. Hankkeita syntyi eri painopisteistä lähtien, eikä kehittämistyössä syntynyt varsinaisia katvealueita.

Lastensuojelun ja vammaispalveluiden alalla toteutettiin toiminta-alueiltaan maakunnallisia hankkeita. Hankkeiden kautta pystyttiin myös luomaan uusia yhteistyökäytäntöjä kuntien kesken sekä kuntien ja muiden toimijoiden välille. Yhteistyörakenteet kunta- ja järjestötoimijoiden välillä ovat vahvistuneet, mistä yhtenä esimerkkinä on muun muassa lastensuojelun sijaishuollon hankkeissa toteutunut kuntien ja järjestöjen välinen tavoitteiden koordinointi ja synergia, joka vastasi kuntien yhteiseen kehittämistarpeeseen.

Lastensuojelun maakunnallinen kehittäminen on toteutunut kaikkein laajimmalla alue- ja sisältöpohjalla. Avohuollon kehittämishankkeen (2004–2006) jatkona syntyi pienten kuntien lastensuojelutyön osaamisen kehittämishanke sekä järjestöjen ja kuntien yhteistyöllä laaja RAY-rahoitteinen tukihenkilötoiminnan kehittämishanke. Sijaishuollon kehittämishankkeissa rakennettiin sijaishuollon maakunnallista hallintaa ja vahvistettiin perhehoitoa merkittävässä laajuudessa. Käynnistyvässä lastensuojelun kehittämissuunnitelmassa toteutuu avohuollon ja sijaishuollon työprosessien alueellinen toimintamalli näiden aikaisempien lastensuojelun kehittämishankkeiden sekä valtakunnallisen lastensuojelun kehittämishankkeen toiminnan pohjalta.

Vammaispalvelujen kehittämishankkeessa tuotettiin vammais- palvelun sosiaalityön yhteinen toimintakäytäntö, joka on hankkeen jälkeen tehdyissä arviointikeskusteluissa todettu hyödylliseksi ja käytännön työssä hyvin toimivaksi työvälineeksi. Hankkeen aikana käynnistettiin myös seudullisia konsultaatiorenkaita ja palvelurakennesuunnitelmia. Palvelurakenteiden kehittäminen jäi kuitenkin odottamaan Paras-hankkeen myötä tulevia uudistuksia.

Kehittämissuunnitelmaa syntyi sosiaalihankealueen valtionavustuksella kaksi: Turun työvoiman palvelukeskuksen kuntouttavan aikuissosiaalityön seudullinen kehittämissuunnitelma -hanke oli ensimmäinen ja edellä mainittu lastensuojelun kehittämissuunnitelma toinen.

Seudullisia kehittämishankkeita on toteutunut useita ja niiden avulla on vahvistettu seutukuntayhteistyötä eri palveluja kehitettäessä ja järjestettäessä. Esimerkiksi Salon seudulla on päihdehuollon ja perhekeskustuksen seudullisia toimintatapoja saatu käyntiin merkittävällä tavalla. Loimaan seudulla on panostettu vanhustenhuollon kehittämiseen. Vakka-Suomessa ja Turunmaalla seutuyhteistyö on vahvistunut monella palvelusektorilla. Varhaiskasvatuksen kehittämishankkeissa vahvistettiin erityisosaamista muun muassa laajalla koulutusprosessilla. Lisäksi on toteutunut pienempiä, muutaman kunnan yhteisiä kehittämishankkeita, joista on muodostunut pysyvää toimintaa.

Sosiaalihankealueen rahoituksen saaneiden valtionavustushankkeiden rinnalla on koko ajan ollut käynnissä esimerkiksi RAY- ja ESR-rahoituksella toteutuvaa kehittämistyötä. Maakunnan kehittämisen turvin on laadittu hyvinvointipoliittisia toimintaohjelmia ja muun muassa maahanmuuttopoliittinen toimintaohjelma, joka

oli tavoitteena sekä sosiaalihankeksen maakunnallisessa toimintasuunnitelmassa että maakuntaohjelmassa.

Kehittämistyön haasteet

Kehittämisyksikkö-hankkeita ei sosiaalihankeksen aikana käynnistetty siinä laajuudessa kuin toimintasuunnitelmassa kaavailtiin. Vanhus-, vammais- ja päihdehuollon kehittämisyksikköjen syntymiselle on kunta- ja hankeyhteistyön keinoin kuitenkin luotu hyvä perusta. Maakunnan pienkuntavaltaisuus ja yhteistyörakenteiden pirstaleisuus lienee ainakin osasyynä kehittämisyksikköiden suunnittelun hankaluuteen. Verrattuna useimpien muiden maakuntien kehittämistyöhön on Varsinais-Suomen yhteistyörakenteiden muotoutumisessa ollut leimallista myös se, että maakunnan suurimmalle kaupungille, Turulle, ei ole rakentunut vahvaa roolia maakunnallisen yhteistyön veturina.

Kokemuksia hankerahoitusperusteisten kehittämisyksikköjen toiminnasta on saatavissa muiden maakuntien yksiköistä samalla kun yksikköjen kriteeristöjäkin tullaan vielä tarkentamaan. Koska kehittämisyksiköistä kaavillaan pysyviä toimijoita, tulevat maakunnassa ratkaistaviksi muun muassa niiden käytännön tehtävärajauksiin, toiminta-alueisiin ja sijoittumiseen liittyvät kysymykset.

Yhteistyömallien rakentamisessa esimerkiksi yhteisen hanketyön pohjalta terveydenhuollon toimijoiden kanssa ei laajemmassa mittakaavassa juuri myöskään edistytty. Jatkossa haasteena onkin jo hyviksi koettujen toimintamallien levittäminen edelleen. Yhteistyön tiivistämistä ja mallintamista tulevat jännevöittämään myös sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman palveluketjupohjainen tavoitteenasettelu ja sektorien yhteiset alueelliset johtoryhmät.

Yhteistyötä järjestöjen ja yksityisen sektorin kanssa tulee edelleen lisätä. Alueen johtoryhmässä onkin todettu, että kehittämistyön tulisi aina lähteä liikkeelle asiakkaiden tarpeista, joihin vastaamisessa on eri sektoreilla tarvetta ja tilaisuuksia yhteistyöhön.

Rahoitukseen ja hankkeiden hallinnointiin liittyvät kysymykset herättivät maakunnassa laajaa keskustelua. Kehittämishankkeen kaksiportainen hakujärjestelmä koettiin hankalaksi ja rahoituksen myöntämiskriteerit osittain jäykähköiksi. Syntyi myös tilanteita, joissa hakijakunnan puute muodostui muuten tarpeellisena pidetyn hankehakemuksen kompastuskiveksi. Tällaisissa tilanteissa pahoi-

teltiin useasti sitä, ettei esimerkiksi sosiaalialan osaamiskeskus voinut hakea hankerahoitusta ja toimia hankkeiden hallinnoijana.

Tulevaisuuden kehittämistyön haasteina voidaan nähdä eri toimijoiden laatimien kehittämissuunnitelmien yhteensovittaminen (maakuntaohjelma, seutujen ja kuntien hyvinvointipoliittiset ohjelmat jms.) sekä kunta- ja palvelurakennemuutoksessa muotoutuvat palvelurakenteet. Paras-hankkeen aikana syntyneet suunnitelmat palvelujen järjestämisestä näyttävät tähän mennessä tehtyjen arviointien mukaan varsin hajanaisilta. Sosiaalipalvelut ovat vaarassa pirstaloitua entisestään, jolloin asiakkaat joutuvat hakemaan palveluja usealta eri taholta. Asiakkaiden tarpeista lähtevien palvelurakenteiden kehittäminen on uudistamisprosesseissa keskeinen haaste. Keskimääräisen kuntakoon kasvu ratkaisee kuitenkin osittain pienten kuntien problematiikkaa kehittämistyöhön osallistumisen usein erittäin rajallisista voimavaroista.

6.9 Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus -alue (FSKC)

Suomenruotsalainen johtoryhmä on alueellisten johtoryhmien kanssa vastannut ruotsinkielisen väestöryhmän perus- ja erityispalvelun tarpeiden huomioimisesta ja kehittämisestä. Suomenruotsalaisen johtoryhmän kokoonpano on seuraava: Göran Sannholm (Ulla-Stina Henricson), puheenjohtaja, Maria Andersson, Alice Backström, Riitta Haverinen (Sirpa Taskinen), Henrik Hägglund, Synnöve Jordas, Ulla Liljelund, Theresia Lindström, Stefan Mutanen, Inger Westerlund, Göthe Österberg, Eini Pihlajamäki (Mirjam Kalland, Ilse Julkunen, Georg Henrik Wrede), sihteeri. Johtoryhmä on kokoontunut säännöllisesti vuosien mittaan ja laatinut lyhyitä alueellisia kartoituksia alueen kehittämistarpeista. Viimeisen vuoden aikana johtoryhmä on järjestänyt kolme alueellista seminaaria (17.9. Karjaalla, 26.–27.9. Mustasaassa ja 6.11. Porvoossa), joissa arvioitiin meneillään olevia hankkeita ja keskusteltiin niistä.

Toimintaympäristö

Suomen ruotsinkielisen alueen maantieteellinen toiminta-alue on Loviisasta Kokkolaan ulottuva rannikkoalue. Suomenruotsalaisia on noin 5,5 prosenttia kokonaisväestöstä. Äidinkielenään ruotsia

puhuvat eivät muodosta mitään yhtenäistä ryhmää, vaan he asuvat erityyppisissä kunnissa: kunnissa, joiden valtakieli on ruotsi; kunnissa, joiden valtakieli on suomi; pienissä haja-asutusalueen kunnissa sekä suurissa kaupunkikunnissa. Itä-Uudenmaan maakunnassa ja pääkaupunkiseudulla ruotsinkieliset ovat vähemmistönä, kun taas Länsi-Uudellamaalla, Turunmaalla (Turku pois lukien) ja Pohjanmaalla ruotsi on enemmistön kieli.

Sosiaalialan osaamisen kehittämisen turvaamiseen ruotsin kielellä kohdistuu kaksi haastetta. Niistä ensimmäinen koskee erityisosamisen saatavuuden turvaamista haja-asutusalueilla. Toinen haaste koskee palveluiden saatavuutta ruotsin kielellä alueilla, joissa ruotsi on vähemmistön kieli. Kuntien kaksikielisyys on voimavara, mutta myös haaste.

Toiminta

Nyt päättyvää kehittämisohjelmaa 2003–2007 edelsi niin kutsuttu VEP-hanke, jonka tarkoituksena oli kehittää ja turvata erikoispalveluiden saatavuus kunnissa. On syytä todeta, että koska ruotsinkielisen alueen kunnat eivät pääosin olleet mukana VEP-hankkeessa, aloitettiin kehittämistyö näissä kunnissa myöhemmin. Sen vuoksi onkin ilahduttavaa, että myöhäisestä aloituksesta huolimatta kehittämistyö on nyt toimeenpantu kaikilla ruotsinkielisillä alueilla.

Aluekehittäjät ovat yhdessä Ruotsinkielisen sosiaalialan osaamiskeskuksen (FSKC) henkilöstön kanssa vastanneet kehittämistyöhön perehdyttämisestä sekä sen aloittamisesta ja vakiinnuttamisesta alueilla. Vuosina 2004–2006 aluekehittäjiä on ollut Länsi-Uudellamaalla ja pääkaupunkiseudulla (Helsingissä). Pohjanmaalla oli aluekehittäjä vuosina 2005–2007. Turunmaalla toteutettiin alueellinen päihdehuollon kehittämistyö vuosina 2004–2005 ja lastensuojelun kehittämistyö vuosina 2005–2007. Itä-Uudellamaalla aloitettiin alueellinen päihdehuollon kehittämistyö vuonna 2006. Lisäksi FSKC toimii yhteistyössä Ahvenanmaan kanssa, joka on FSKC:n erillinen yhteistyöalue. Ahvenanmaan kuntaliitto ja maakuntahallitus ovat yhdessä rahoittaneet kehittämistyötä vuonna 2007 ja olleet yhteistyössä FSKC:n kanssa lastensuojelun kehittämisen puitteissa.

Ruotsinkielisellä alueella selkeä painopistealue kehittämistyössä on ollut lapset ja lapsiperheiden hyvinvointi. Hankkeet ovat kohdistuneet muun muassa vaaravyöhykkeessä olevien lasten varhaiseen

tunnistamiseen, varhaisen tunnistamisen toimeenpanoon, alueellisen lastensuojelun kehittämiseen, ruotsinkielisten alueiden perhehuoltoon sekä perhekeskustoimintaan (kaksi hanketta). Kaksi hanketta kohdistui päihdehuollon avopalveluiden kehittämiseen ja Helsingin kehittämissyksikön puitteissa tapahtuvaan sosiaalityöhön. Tämän kehittämisohjelman puitteissa vammais- ja maahanmuuttajakysymyksiin on kiinnitetty vähemmän huomiota. Lisäksi vanhustenhuollon kehittäminen käynnistettiin vasta syksyllä 2007, koska rahoitusta ei aiemmin myönnetty.

Alueelliset hankkeet

Länsi-Uudellamaalla on 1990-luvun lopusta lähtien eri hankkeiden puitteissa määrätietoisesti pyritty varhaisen puuttumisen toteuttamiseen lapsi- ja lapsiperhetyössä. Tämän pitkän aikavälin kehittämistyön myötä on otettu käyttöön varhaisen tunnistamisen menetelmiä ja vakiinnutettu perhekeskustoiminta kuudessa kunnassa. Kehittämistyön puitteissa perustettiin myös verkostokonsulttipankki. Lapsi- ja perhehuollon kehittämissyksikölle anottiin rahoitusta, mutta anomus hylättiin.

Turunmaalla on kehitetty alueellista lastensuojelua ja luotu alueellisen perheneuvonnan malli, jota parhaillaan laajennetaan kuntayhtymän tasolla tapahtuvaksi toiminnaksi. Mielenterveyshuollon ja päihdehuollon palveluita on kehitetty kahdessa hankkeessa. Alueellinen kiertävän päihdehuollon sosiaalityöntekijän malli vakinaistettiin hankkeen päätyttyä kuntien yhteistoimintana alueella, jossa Parainen on isäntäkunta. Tämä päihdehuollon hyvä käytäntö on levinnyt laajemmalle ja mallia kokeillaan Pohjanmaalla uuden hankkeen puitteissa. Sähköisiin palveluihin liittyvä kehittämistyö jatkuu.

Pohjanmaalla ruotsinkielisen Pohjanmaan sosiaalipalvelujen aluekehittämissankkeen puitteissa tehty työ on ollut tarpeellinen lähtölaukaus Pohjanmaan maakunnan alueelliselle yhteistyölle. On tuotettu paikallisia kunta- ja sektorirajoja ylittäviä tavoitteellisen yhteistyön malleja. Yhteistyö on myös johtanut kolmen uuden laaja-alaisen kehittämissankkeen perustamiseen maakunnassa. Eräs keskeisistä hankkeista on Vanhustenhuollon kehittämissyksikkö -hanke (Utvecklingsenheten inom äldreomsorg, Äldrecentrum Österbotten), joka aloitti toimintansa syksyllä 2007. Kehittämistyöhön on kuulunut täydennyskoulutusta (mm. johtamiskoulutuksen perustaminen). Merkittävä tulos koko maakun-

taa ajatellen on, että 34 henkilöä aloitti syksyllä 2006 sosiaalityön opinnot Vaasassa. Koulutus toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston Svenska social- och kommunalhögskolanin, Helsingin yliopiston yhteiskuntapoliittisen laitoksen, Vaasan yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan yksikön ja Helsingin yliopiston avoimen yliopiston kanssa.

Itä-Uudellamaalla aloitettiin kehittämistyö muun rahoituksen turvin vuonna 2002. Tähän sisältyi esimerkiksi rajat ylittäviin työmenetelmiin keskittyvää täydennyskoulutusta sekä Etelä-Suomen osaa-miskeskuksen kanssa toteutettu sosiaalipäivystyksen kehittämishanke. Toiminnan koordinoimiseksi ja Itä-Uudenmaan päihdehuollon palveluiden kehittämiseksi myönnettiin rahoitusta, ja kehittämistyö jatkuu vuoden 2008 loppuun saakka.

Pääkaupunkiseudulla toteutettiin toimivien ruotsinkielisten sosiaalipalveluketjujen hanke (Fungerande svenskspråkiga socialservicekedjor i huvudstadsregionen). Vuosina 2004–2006 arvioitiin sosiaalihuollon järjestäminen neljässä pääkaupunkiseudun kunnassa sekä kartoitettiin ruotsinkielisten sosiaalipalvelujen saatavuus kussakin kunnassa. Loppuraportissa todettiin, että tiettyjen palvelumuotojen keskittäminen on välttämätöntä, jotta turvataan riittävän asiantuntemuksen saatavuus ruotsin kielellä myös tulevaisuudessa.

Vuonna 2003 FSKC:n Mathilda Wrede -instituutti aloitti yhdessä Helsingin kaupungin kanssa vaaravyöhykkeessä olevien lasten varhaisen tunnistamisen hankkeen, jossa etsitään syrjäytymisen ehkäisemisen työkaluja (Tidig identifikation av barn i riskzonen – ett verktyg i att förebygga utslagning, eli TIBIR). Tavoitteena oli mahdollistaa varhainen puuttuminen, jolla pyrittäisiin raskaiden lastensuojelutoimenpiteiden ehkäisemiseen sekä vaaravyöhykkeessä olevia lapsia kohtaavia ammattiryhmiä tukevien uusien yhteistyörakenteiden luomiseen. Toimeenpanon osana toteutettiin moniammatillisen perhetyön menetelmien koulutusta sekä siihen kuuluvaa ohjausta. Koulutus on toteutettu kaikilla ruotsinkielisillä alueilla. Koulutuksen arvioinnissa todetaan, että koulutuksella on ollut merkittäviä vaikutuksia osallistujien työorientaatioon. TIBIR-hankkeessa tuettiin matalan kynnyksen palveluiden perhekeskusten perustamista. Helsingin perhekeskushanke jatkuu vuonna 2008 ja toiminta vakinaistetaan ruotsinkielisen sosiaalipalvelutoimiston yhteyteen vuodesta 2009 lähtien.

Helsingin ruotsinkielisen sosiaalipalvelutoimiston yhteyteen perustettiin vuonna 2006 ruotsinkielisen sosiaalityön kehittämissyksikkö. Yksikön puitteissa rakennetaan opettavaa ja kehittävää ympäristöä ja sen myötä kehitetään sekä osaamista että asiakastyötä. Yksikön erityisiä painopistealueita ovat rajat ylittävät menetelmät ja käyttäjänäkökulma.

Koko ruotsinkielisen alueen kattavia kehittämishankkeita

Alueellisten suunnitelmien lisäksi suomenruotsalainen johtoryhmä kiinnitti huomiota tarpeeseen panostaa yhdessä alueiden rajat ylittävään kehittämistyöhön. Ruotsinkielisen alueen perhehoitoon keskitetty hanke (Familjevård i Svenskfinland) aloitettiin vuonna 2006 ja saatiin päätökseen vuonna 2007. Hankkeen aikana onnistuttiin rekrytoimaan tuki- ja sijaisperheitä ja Kårkullan kuntayhtymään perustettiin perhepankki, joka palvelee koko ruotsinkielistä aluetta.

Helsingin ruotsinkielisen sosiaalityön kehittämissyksikkö aloitti toimintansa vuonna 2006. Uusi vanhustenhuollon kehittämissyksikkö, Äldrecentrum Österbotten, aloittaa toimintansa syksyllä 2007, mutta Länsi-Uudellemaalle suunniteltu lapsi- ja perhehuollon kehittämissyksikkö ei saanut rahoitusta.

Kahdella toimintansa aloittaneella kehittämissyksiköllä on erityinen kansallinen vastuu kehittää substanssialuettaan ruotsin kielellä ja levittää tätä osaamista koko ruotsinkieliselle alueelle. Suomenruotsalaisesta näkökulmasta on valitettavaa, että lapsi- ja perhehuollon kehittämissyksikölle ei myönnetty rahoitusta. Tämä heikentää FSKC:n mahdollisuuksia suoritua lakisääteistä tehtävistään.

Kansallisia hankkeita

Kansallinen hanke adoptioneuvonnan osaamisen turvaamiseksi ja kehittämiseksi toteutettiin vuosina 2004–2006. Tämän kaksikielisen hankkeen myötä perustettiin alan täydennyskoulutus (ensimmäinen laatuaan Pohjoismaissa) sekä toteutettiin kokeneiden sosiaalityöntekijöiden osaamiseen perustuva adoptioneuvonnan tutkimus. Raportti ”Prosessiluontoinen adoptioneuvonta” on saatavilla myös suomeksi osoitteessa www.fskc.fi. Osaamisen kehittäminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen jatkuvat uuden hankkeen puitteissa, jolle myönnettiin rahoitusta vuosille 2007–2009.

Onnistumisia, vastoinkäymisiä ja haasteita

Yleisellä tasolla voidaan sanoa, että eri hankkeet ovat selkeästi lisänneet alueellista ja kuntien välistä yhteistyötä. Kuntarajat ylittävä yhteistyö ja moniammatillinen yhteistoiminta ovat hyötyjä, joista eri hankkeisiin osallistuneet eivät haluaisi luopua. Kehittämistyö on siten tukenut ja luonut hyvän kasvualustan kunta- ja palvelurakennuudistukselle.

Koko ruotsinkielisellä alueella on kaivattu tiedon tuottamista ja levittämistä, ja täydennyskoulutuksen kysyntä on ollut odotettua suurempaa. Täydennyskoulutuksesta ovat erityisesti lasten ja perheiden kanssa työskentelevät saaneet uuden työotteen sekä yhteiset kriteerit vaaravyöhykkeessä olevien lasten varhaiselle tunnistamiselle. Yleinen panostus täydennyskoulutuksen pitkän aikavälin prosesseihin on onnistunut hyvin.

Sijais-, tuki- ja kriisiperheiden rekrytointi yhteiseen ruotsinkielisen alueen perhepankkiin on onnistunut hyvin.

Turunmaan osalta on positiivista, että kahden hankkeen puitteissa kehitettiin alueellisia lastensuojelun ja päihdehuollon palvelumalleja, joita molempia jatkettiin kuntien oman alueellisen toiminnan puitteissa.

Länsi-Uudellamaalla ovat varhaisen ongelmien tunnistamisen pitkäjänteinen kehittämistyö sekä uusien työmallien ja perhekeskustoiminnan toteuttaminen kantaneet hedelmää. Alue on osoittanut kiinnostusta ja tukea perhekeskustoiminnan kehittämisen jatkamiselle.

Helsingin ruotsinkielisen sosiaalipalvelun yhteyteen ollaan perustamassa merkittävä ruotsinkielinen palvelu- ja kehittämiskokonaisuus, johon kuuluu sosiaalityön kehittämissyksikkö ja perhekeskus. Perhekeskus on eräänlainen ruotsinkielisten perheiden olohuone, jossa kaikki palvelut ovat yhden katon alla. Näille yksiköille on ominaista monipuolinen yhteistyö ja ne palvelevat koko pääkaupunkiseutua ja tietyin osin myös koko ruotsinkielistä aluetta. Merkittävää on myös näiden kahden perhekeskuksen yhteistyö pohjoismaisten yksikköjen kanssa. Yhteistyön ansiosta Suomessa järjestetään vuonna 2009 pohjoismaainen perhekeskuskongressi.

Mitä on vielä tehtävä? Johdon ja erityisesti keskiportaan sitouttaminen hankkeisiin ei ole aina onnistunut. Tähän ja kehittämistyön organisointiin on jatkossa kiinnitettävä yhä enemmän huomiota. Tavoitteena on luoda yhteisiä kehittämisen foorumeja, opettavia ympäristöjä, sekä vahvistaa moniammatillista yhteistyötä.

Ruotsinkielisen alueen johtoryhmän mielestä on erityisen tärkeää, että keskeisillä substanssialoilla on ruotsinkielisiä kehittämissyksiköitä. Nykyinen, ainoastaan kahden FSKC:n toiminta-alueen kehittämissyksikön tilanne on kestämatön.

Hankkeiden puitteissa tapahtunut kehitys on ollut merkittävää ruotsinkielisen väestön kannalta. Keskeinen haaste on turvata kehittämistyön jatkuminen, mikä asettaa odotuksia FSKC:lle. Siksi on huolestuttavaa, että FSKC:lla ei ole edustusta uuden sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman 2008–2011 alueellisissa ryhmissä.

Finlandssvenska kompetenscentret området (FSKC)

Den finlandssvenska ledningsgruppen har tillsammans med regionala ledningsgrupper ansvarat för att den svenskspråkiga befolkningsgruppens behov av bas- och specialservice uppmärksammas och utvecklas. Fsledningsgruppens sammansättning: Göran Sannholm (Ulla-Stina Henricson) ordf., Maria Andersson, Alice Backström, Riitta Haverinen (Sirpa Taskinen), Henrik Hägglund, Synnöve Jordas, Ulla Liljelund, Theresia Lindström, Stefan Mutanen, Inger Westerlund, Göthe Österberg, Eini Pihlajamäki (Mirjam Kalland, Ilse Julkunen, Georg Henrik Wrede) sekr. Ledningsgruppen har sammanträffat regelbundet under åren och tillsammans gjort korta regionala kartläggningar över utvecklingsbehoven i områden. Under det sista året har ledningsgruppen anordnat tre regionala seminarier under vilka pågående projekt utvärderats och diskuterats: i Karis 17.9., i Korsholm 26.-27.9. i Borgå 6.11.2007.

Verksamhetsmiljön

Det geografiska verksamhetsområdet för Svenskfinland sträcker sig över ett kustområde från Lovisa till Karleby. Den finlandssvenska befolkningen utgör ca 5.5 % av totalbefolkningen. Personer med svenska som modersmål utgör ingen enhetlig grupp, utan de bor i olika typer av kommuner: i kommuner med svenska som majoritetsspråk, i kommuner med finska som majoritetsspråk, i små kommuner på glesbygden och i stora urbana kommuner. I landskapet Östra Nyland och i huvudstadsregionen är svenskspråkiga i minoritet medan svensk-språkiga är i majoritet i västra Nyland, i Åboland (exkl. Åbo) och i Österbotten.

Då det gäller tryggande av kompetensutvecklingen inom det sociala området på svenska kan man särskilja två utmaningar. Den första utmaningen gäller att trygga tillgången till specialkompetens i glesbygder. Den andra utmaningen är att få service på svenska i regioner där svenskan är minoritetsspråk. Tvåspråkigheten i kommunerna är en resurs, men också en utmaning.

Verksamheten

Det nu avslutade utvecklingsprogram 2003–2007 hade en föregångare, det sk, VEP-projektet, vars syfte var att utveckla och säkerställa specialservicen i kommunerna. Det är skäl att konstatera här att kommunerna i Svenskfinland huvudsakligen inte var delaktiga i VEP-projektet och således kom utvecklingsarbete igång sent. Det är därför glädjande att kunna konstatera att utvecklingsarbete nu, trots den sena starten, har genomförts i alla regioner i Svenskfinland.

Regionutvecklare har tillsammans med personal vid FSKC ansvarat för att utvecklingsarbetet i regionerna initierats, satts igång och etablerats. Under åren 2004–2006 har det funnits regionutvecklare i västra Nyland och i huvudstadsregionen (Helsingfors). Regionutvecklaren i Österbotten arbetade 2005–2007. I Åboland pågick 2004–2005 regionalt utvecklingsarbete inom missbrukarvård och under åren 2005–2007 utvecklingsarbete inom barnskyddet. I Östra Nyland påbörjades regionalt utvecklingsarbete inom missbrukarvården 2006. Dessutom har Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC) samarbete med Åland, som är FSKC:s särskilda samarbetsområde. Ålands kommunförbund har tillsammans med landskapsregeringen under år 2007 finansierat utvecklingsarbete och samarbetat med FSKC inom ramen för utvecklandet av barnskyddet.

Ett klart tyngdpunktsområde för utvecklingsarbete i Svenskfinland har varit barn och barnfamiljers välfärd. Projekt som kan nämnas är Tidig identifikation av barn i riskzonen, Implementering av tidig identifikation, Utvecklandet av regionalt barnskydd, Familjevård i Svenskfinland och Familjecenterverksamhet (2 st.). Två projekt har gällt utvecklandet av den öppna missbrukarvården och ett socialt arbete inom ramen för utvecklingsenheten i Helsingfors. Inom ramen för detta utvecklingsprogram har områden som handikapp och invandrarfrågor fått mindre uppmärksamhet. Även utvecklandet av äldreomsorgen kom igång först på hösten 2007 p. g. a att finansiering inte beviljats tidigare.

Regionala projekt

I *västra Nyland* har man sedan slutet av 1990-talet inom ramen för olika projekt målmedvetet arbetat för implementering av tidig intervention inom barn- och familjearbete. Detta långvariga utvecklingsarbete har resulterat i bruktagandet av metoder i tidig identifikation och i etablering av familjecenter i sex kommuner. Även en nätverkskonsultbank har etablerats. Finansiering för en utvecklingsenhet inom barn- och familjeomsorg anhölls, men ansökan avsågs.

I *Åboland* har man utvecklat det regionala barnskyddet och skapat en modell för regional familjerådgivning, som man nu håller på att överföra till en samkommunal verksamhet. Mentalvårds- och missbrukarvårdstjänster har utvecklats i två olika projekt. Den regionala modellen för en ambulering socialarbetare inom missbrukarvården etablerades efter projektets slut som kommunernas gemensamma verksamhet i regionen med Pargas som värdkommun. Denna goda praktik inom missbrukarvården har spridits och man kommer att pröva modellen i ett nytt projekt i Österbotten. Utvecklingsarbete kring eService pågår.

I *Österbotten* har arbetet inom regionutvecklingsprojektet för socialservice i svenska Österbotten varit ett behövligt startskott för det regionala samarbetet i landskapet Österbotten. Lokala modeller för målinriktat samarbete över kommun- och sektorsgränserna har åstadkommit. Samarbetet har även resulterat i tre nya omfattande utvecklingsprojekt i landskapet. Ett centralt projekt är Utvecklingsenheten inom äldreomsorg, Äldrecentrum Österbotten som har börjat sin verksamhet hösten 2007. Utvecklingsarbetet har innehållit en del fortbildningar (bl. a. skapandet av en ledarskapsutbildning). Ett betydelsefullt resultat för hela landskapet är att 34 personer kunde inleda studier i socialt arbete i Vasa hösten 2006. Utbildningen genomförs som ett samarbete mellan Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU, samhällspolitiska institutionen vid HU, juridiska fakultetens enhet i Vasa och Öppna universitetet vid HU.

I *Östra Nyland* påbörjades utvecklingsarbete med annan finansiering år 2002. T ex fortbildningar i gränsöverskridande arbetsmetoder och ett gemensamt projekt med ESO utvecklandet av socialjour. För koordinering av verksamheten och utvecklandet av servicen inom missbrukarvården i Östra Nyland beviljades finansiering, och utvecklingsarbete pågår där ända till slutet av år 2008.

I huvudstadsregionen pågick projektet ”Fungerande svenskspråkiga socialservicekedjor i huvudstadsregionen” Under åren 2004–2006 gick man igenom de fyra huvudstads kommunernas socialorganisationer och kartlade den socialservice som är tillgänglig på svenska i respektive kommun. I slutrapporten konstateras det att centrering av vissa serviceformer är nödvändigt för att säkerställa och garantera att en tillräcklig sakkunskap och expertis överhuvudtaget i framtiden skall finnas tillgänglig på svenska även i praktiken.

År 2003 påbörjades på Mathilda Wrede-institutet vid FSKC, i samarbete med Helsingfors stad, projektet Tidig identifikation av barn i riskzonen – ett verktyg i att förebygga utslagning (TIBIR). Syftet var att möjliggöra en tidig intervention med målsättning att förebygga tunga barnskyddsåtgärder samt skapa nya samarbetsstrukturer som stöd för de yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn i riskzonen. Som ett led i förverkligandet genomfördes mångprofessionell utbildning i metoder i familjearbete med tillhörande handledning. Denna utbildning har genomförts i alla regioner i Svenskfinland. Utvärderingarna av utbildningen ger vid handen att den inverkat märkbart på deltagarnas orientering i sitt arbete. TIBIR stödde skapandet av familjecenter med låg-tröskelservice. Familjecenterprojektet i Helsingfors pågår ännu år 2008 och kommer att etableras som en verksamhet vid den svenska socialservicebyrån från 2009.

Vid den svenska socialservicebyrån vid Helsingfors startades 2006 en utvecklingsenhet för socialt arbete på svenska. Inom ramen för enheten bygger man upp en lärande och utvecklande miljö och därigenom utveckla både kompetensen och klientarbetet. Enheten har en särskild tonvikt på gränsöverskridande metoder och brukarperspektiv.

Utvecklingsprojekt för hela Svenskfinland

Utöver de regionala planerna uppmärksammade den finlandssvenska ledningsgruppen också behov av gemensamma satsningar på utvecklingsarbete över regiongränserna. Projektet Familjevård i Svenskfinland påbörjades 2006 och avslutas 2007. Projektet har lyckat med rekrytering av stöd- och fosterfamiljer och till Kärkulla samkommun bildat en familjebank, som ger service för hela Svenskfinland.

Under år 2006 påbörjades verksamheten i den svenska utvecklingsenheten i socialt arbete i Helsingfors. En ny utvecklingsenhet

inom äldreomsorg, Äldrecentrum Österbotten påbörjar sin verksamhet hösten 2007, medan den utvecklingsenhet i barn- och familjeomsorg som planerades för västra Nyland inte beviljades finansiering.

Dessa två utvecklingsenheter som har kunnat börja sin verksamhet har ett särskilt nationellt ansvar att utveckla sitt substansområde på svenska och sprida denna kunskap till hela Svenskfinland. Ur finlandssvensk synvinkel är det olyckligt att utvecklingsenheten inom barn- och familjeomsorg inte beviljades finansiering. Det försvårar FSKC:s möjligheter att fullfölja sina lagstadgade uppgifter.

Nationella projekt

Det nationella projektet för trygghet och utvecklande av kunskap inom adoptionsrådgivning genomfördes 2004–2006. Det tvåspråkiga projektet resulterade i en fortbildning (den första i Norden) och i en studie om adoptionsrådgivning utgående från erfarna sociala arbetares kunskap. Skriften ”Den processartade adoptionsrådgivningen” finns även på finska (www.fskc.fi). Utvecklandet av kunnande och spridning av god praktik fortsätter i ett nytt projekt som beviljats finansiering för åren 2007–2009.

Framgångar, motgångar och utmaningar

Allmänt kan man säga att de olika projekten märkbart har ökat det regionala och det interkommunala samarbetet. Samarbetet över kommungränserna och den mångprofessionella samverkan hör till sådana nyttor som deltagarna i de olika projekten inte vill avstå ifrån. Det utförda arbetet har således stött och skapat en bra grogrund för kommun- och servicestrukturen.

I hela Svenskfinland har kunskapsproduktion och -spridning på svenska varit efterlängtat, och efterfrågan på fortbildning har varit större än väntat. Fortbildning har hjälpt till att få ett nytt arbetsgrepp, speciellt de anställda som arbetar med barn och familjer och gemensamma kriterier för hur arbeta med tidig identifikation av barn i riskzonen. En allmän satsning på långsiktiga processer i fortbildning har varit lyckad.

Rekryteringen av foster-, stöd-, och krisfamiljer till den gemensamma familjebanken för Svenskfinland lyckades.

Ett bra resultat för Åbolands del är att man inom ramen för två projekt utvecklade regionala servicemodeller inom barnskydd och

missbrukarvård, som båda fortsatte som kommunernas egen regionala verksamhet.

I västra Nyland ser man frukter av ett långsiktigt utvecklingsarbete inom tidig identifikation och implementering av nya arbetsmodeller såsom familjecenterverksamhet. Regionen har visat intresse och stöd för att fortsätta utvecklingen av familjecenterverksamheten.

Vid Svensk socialservice i Helsingfors håller det på att uppstå en betydande svenskspråkig service- och utvecklingshelhet bestående av en utvecklingsenhet i socialt arbete och ett familjecenter. Familjecentret är ett slags vardagsrum för svenskspråkiga familjer med möjlighet till att få all service under samma tak. Dessa enheter kännetecknas av mångsidigt samarbete och betjänar hela huvudstadsområdet och till vissa delar även hela Svenskfinland. Betydande är även de två familjecentrens samarbete med nordiska enheter. Tack vare samarbetet kommer en nordisk familjecenterkongress att arrangeras i Finland år 2009.

Vad kvarstår att göra? Förankring av projekten hos ledningen och framför allt mellan- ledningen har inte alltid lyckats. Detta måste man framöver fästa allt större uppmärksamhet vid, liksom även i organisering av utvecklingsarbetet. Målet skall vara att skapa gemensamma utvecklande forum – lärande miljöer och att förstärka det mångprofessionella samarbetet.

Ledningsgruppen för Svenskfinland ser det som ytterst viktigt att det finns utvecklings-enheter inom centrala substansområden som fungerar på svenska. Den nuvarande situationen med endast två utvecklingsenheter på FSKC:s verksamhetsområde är ohållbar.

Den utveckling som skett inom ramen för projekten har varit betydande för den svenskspråkiga befolkningen. En central utmaning är hur man skall trygga att utvecklingsarbetet fortgår. Det ställs förväntningar på FSKC. Därför inger det ett bekymmer att FSKC saknar representation i regionala grupper för det nya utvecklingsprogrammet för social- och hälsovård 2008–2011.

LIITE 1

SOSIAALIALAN JA TERVEYDENHUOLLON TULEVAISUUDEN TURVAAMISEN JOHTORYHMÄ

Tehtävät

Johtoryhmä seuraa ja arvioi terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi 11.4.2002 ja sosiaalialan tulevaisuuden turvaamiseksi 2.10.2003 annettujen valtioneuvoston periaatepäätösten toteutumista. Johtoryhmä hyväksyy terveydenhuollon ja sosiaalialan kehittämishankkeiden toimeenpanosuunnitelmat. Johtoryhmän tulee tarvittaessa tehdä ehdotukset sellaisista jatkotoimenpiteistä, jotka eivät sisälly valtioneuvoston edellä mainittuihin periaatepäätöksiin, mutta jotka osoittautuvat tarpeellisiksi väestön terveydenhuollon, sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Puheenjohtaja (tilanne 2007)

Kansliapäällikkö Kari Välimäki, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet (tilanne 2007)

Valtiosihteeri *Raimo Sailas*, valtiovarainministeriö

Valtiosihteeri *Ilkka Oksala*, sosiaali- ja terveysministeriö

Opetusneuvos *Marja-Liisa Niemi*, opetusministeriö

Toimitusjohtaja *Risto Parjanne*, Suomen Kuntaliitto

Varatoimitusjohtaja *Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma*, Suomen Kuntaliitto

Osastopäällikkö *Kimmo Leppo*, sosiaali- ja terveysministeriö

Osastopäällikkö *Aino-Inkeri Hansson*, sosiaali- ja terveysministeriö

Lääkintöneuvos *Jouko Isolauri*, sosiaali- ja terveysministeriö

Ylitarkastaja *Salme Kallinen-Kräkin*, sosiaali- ja terveysministeriö

Sihteeri

Hallitussihteeri *Päivi Kaartamo*, sosiaali- ja terveysministeriö

LIITE 2

SOSIAALIALAN KEHITTÄMISHANKKEEN KOORDINAATIORYHMÄ

Koordinaatioryhmän tehtävänä on:

- 1) johtaa Sosiaalialan kehittämishankkeen käytännön toteutusta,
- 2) raportoida johtoryhmälle hankkeen etenemisestä,
- 3) seurata ja arvioida hankekokonaisuuksien ja hankkeiden etenemistä ja tehdä tarvittaessa muutosehdotuksia,
- 4) välittää tietoa Sosiaalialan kehittämishankkeen toteutumisesta sidosryhmille,
- 5) seurata Sosiaalialan kehittämishankkeen etenemistä eri alueilla ja vastata Sosiaalialan kehittämishankkeen alueellisen toteuttamisen ohjauksesta sekä
- 6) vastata hankkeen yhteensovittamisesta kansallisen terveysthankkeen, Alkoholiohjelman ja muiden strategisten hankkeiden kanssa.

Puheenjohtaja

Reijo Väärälä, apulaisosastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Sihteerit

Salme Kallinen-Kräkin, ylitarkastaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Aino-Inkeri Koivumäki, projektisihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet (tilanne 2007)

Olli Kerola, apulaisosastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Riitta Viitala, projektipäällikkö, Stakes

varajäsen hallitusneuvos *Riitta Kuusisto*, sosiaali- ja terveysministeriö

Matti Heikkilä, ylijohdaja, Stakes

varajäsen tutkimuspäällikkö *Riitta Haverinen*, Stakes

Sirkka-Liisa Karhunen, kehityspäällikkö, Suomen Kuntaliitto

varajäsen *Eevaliisa Virnes*, Suomen Kuntaliitto

Sakari Lankinen, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

varajäsen ylitarkastaja *Maire Kolimaa*, sosiaali- ja terveysministeriö

Riitta Särkelä, toiminnanjohtaja, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto

varajäsen sosiaali- ja terveysneuvos *Ellie Aaltonen*, Itä-Suomen lääninhallitus

Pirkko Karjalainen, toiminnanjohtaja, Vanhustyön Keskusliitto

varajäsen pääsihteeri *Jouko Vasama*, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry

Alueellisten johtoryhmien edustajat:

Etelä-Suomi

Sosiaalitoimenjohtaja *Arja Yliluoma*, Tuusulan kunta
varajäsen sosiaalijohtaja *Risto Kajaste*, Lahden sosiaali- ja terveysvirasto

Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Satakunta

Toimitusjohtaja *Juha Kaakinen*, Sosiaalikehitys Oy
varajäsen sosiaalijohtaja *Marjatta Kontuniemi*, Ruoveden kunta

Kaakkois-Suomi

Sosiaalijohtaja *Niina Korpelainen*, Kuusankosken kaupunki
varajäsen Etelä-Karjalan vakuutuspiirin johtaja *Ilpo Hakula*,
Lappeenranta

Varsinais-Suomi

Sosiaalitoimen johtaja *Maija Kyttä*, Turun kaupunki
varajäsen sosiaali- ja terveysjohtaja *Helvi Heiniö*, Uusikaupunki

Keski-Suomi

Johtaja *Marja Heikkilä*, Keski-Suomen osaamiskeskus
varajäsen sosiaalijohtaja *Risto Kortelainen*, Jyväskylän mlk

Itä-Suomi

Erkki Asikainen, Joensuun kaupunki
varajäsen perusturvajohtaja *Terttu Huttu-Juntunen*, Suomussalmen
kunta

Pohjanmaa

Sosiaalijohtaja *Peter Granholm*, Pietarsaaren kaupunki
varajäsen professori *Pirkko Vartiainen*, Vaasan yliopisto

Pohjois-Suomi

Sosiaaliryöön professori *Kyösti Urponen*, Lapin yliopisto
varajäsen sos.- ja terv.johtaja *Eeva-Maarit Valkama*, Kempeleen kunta

Ruotsinkielinen alue

Sosiaalijohtaja *Alice Backström*, Mustasaaren kunta
varajäsen sosiaalijohtaja *Göthe Österberg*, Karjaan kaupunki

Läänin edustajat

Läänin sosiaali- ja terveysneuvos *Esa Ellala*, Etelä-Suomen lääni
varajäsen läänin sosiaali- ja terveysneuvos *Marja-Leena Kärkkäinen*,
Oulun lääni

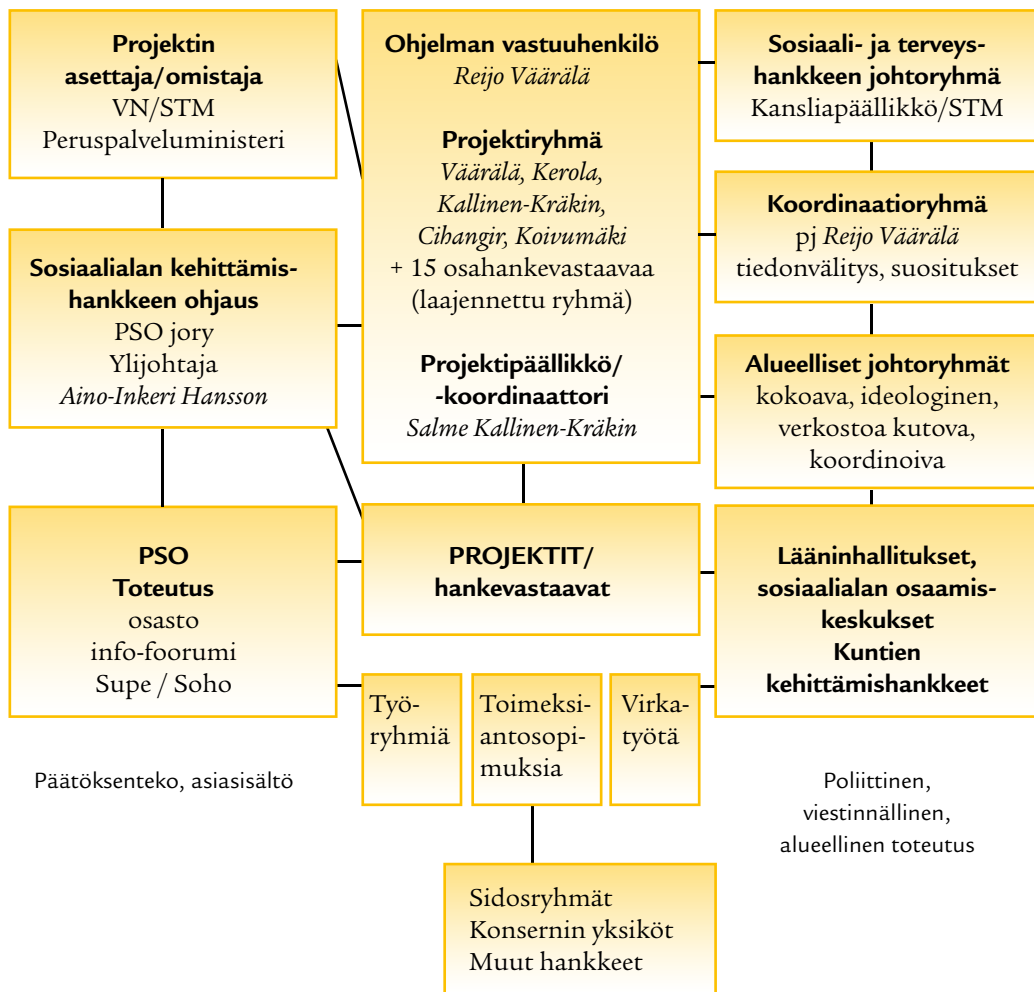
LIITE 3

SOSIAALIALAN KEHITTÄMISHANKKEEN PROJEKTIOrganisaatio

VALTIONEUVOSTON JA
MINISTERIÖN
LINJAORGANISAATIO

PROJEKTITOIMISTO
koordinointi, valvonta
projektin etenemisen seuranta

PROJEKTIOrganisaatio

LIITE 4

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON KEHITTÄMISHANKERAHOITUS V. 2003–2007

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lääninhallitukset

SISÄLLÖITTÄIN JAOTELTUNA	SIVU
Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset rakenteet	152
Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut	
Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut	153
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	155
Alkoholiohjelman mukaiset hankkeet	158
Perhekeskushankkeet	160
Muut perhepalvelujen kehittämishankkeet	161
Vanhustenhuollon hankkeet	163
Vähemmistöjen palvelujen kehittämishankkeet	168
Terveyspalvelujen kehittämishankkeet	
Perusterveydenhuollon seudullinen yhteistyö	169
Erikoissairaanhoidon seudullinen yhteistyö	171
Perusterveydenhuollon kehittäminen	172
Terveydenhuollon johtamisen kehittäminen	173
Työnjaon ja osaamisen kehittäminen	174
Suun terveydenhuollon kehittäminen	176
Apuvälinetoiminnan kehittäminen	177
Työterveyshuollon kehittäminen	177
Päivystyksen ja ensihoidon kehittäminen	178
Hoitoketjujen kehittäminen erikoisaloille	179
Terveyden edistämisen ja ennaltaehkäisyn hankkeet	181
Laboratorio- ja kuvantamistoiminnan kehittämishankkeet	182
Terveydenhuollon tietotekniikkahankkeet	
Sähköisen potilasasiakirjan kehittäminen	183
Alueellisten tietojärjestelmien kehittäminen	185
Palvelusovellusten kehittäminen	186
Sosiaalihuollon kehittämishankkeet	
Sosiaalihuollon seudullinen yhteistyö	187
Kehittämissyksiköt	189
Sosiaalihuollon tietoteknologia	191
Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen	192
Palveluohjaus	193
Lastensuojelu	194
Varhainen puuttuminen	196
Sosiaalipäivystys	197
Muu sosiaalialan kehittäminen	198
Vammaispalvelujen kehittäminen	200

Alueellinen luokittelu

E-KAR	Etelä-Karjalan alueella
E-POH	Etelä-Pohjanmaan alueella
E-SAV	Etelä-Savon alueella
KAINUU	Kainuun maakunnan alueella
K-HÄM	Kanta-Hämeen alueella
K-POH	Keski-Pohjanmaan alueella
K-SUO	Keski-Suomen alueella
KYME	Kymenlaakson alueella
LAPPI	Lapin läänin alueella
P-HÄM	Päijät-Hämeen alueella
PIRK	Pirkanmaan alueella
P-KAR	Pohjois-Karjalan alueella
POHJ	Pohjanmaan alueella
P-POH	Pohjois-Pohjanmaan alueella
P-SAV	Pohjois-Savon alueella
SAT	Satakunnan alueella
UUSIM	Helsingin ja Uudenmaan alueella
VAR-S	Varsinais-Suomen alueella

HUOM! Monet hankkeet toimivat useassa maakunnassa.
Oheisessa listauksessa on huomioitu ainoastaan hankkeen hallinnoijan maakunta.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON YHTEISET RAKENTEET

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	046/07	Etelä-Savon shp	Etelä-Savon sote uudistaminen	80 000	04.2007 - 12.2009	E-SAV
STM/TER	003/05	Haapaveden kaupunki	Siikalatvan seutukunnan soster. palvelut	425 000	03.2005 - 12.2007	P-POH
STM/TER	039/06	HUS	Itä-Uudenmaan sote-yhteistyöhanke ISTER-toteutus	150 000	01.06 - 12.08	UUSIM
STM/TER	138/04	Hämeenlinnan kaupunki	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne	200 300	.2004 - 6.2006	K-HÄM
STM/TER	003/06	Inkoo	Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja terveysalueen perustaminen	100 000	03.06 - 12.06	UUSIM
STM/TER	007/07	Itä-Lapin kuntayhtymä	Itä-Lapin sote-yhteistoiminta-alueen perustaminen	200 000	01.2007 - 12.2009	LAPPI
STM/TER	045/06	Juvan kunta	JJR-allianssi, perusturva Juvan, Joroisten ja Rantasalmen alueella	100 000	01.06 - 12.07	E-SAV
STM/TER	019/06	Kemi-Tornion kehittämiskeskus ry	Sosiaali- ja terveyspiirin perustaminen Länsi-Pohjan shp:n kuntien alueelle	120 000	06.06 - 12.07	LAPPI
STM/TER	011/07	Kemi-Tornion kehittämiskeskus ry	Sosiaali- ja terveyspiirin perustaminen Länsi-Pohjan shp:n kuntien alueelle II	300 000	05.2007 - 12.2008	LAPPI
LLH/TER	011/07	Kittilän kunta	Tunturi-Lapin sosiaali- ja terveys-toimen kehittämissuunnitelman laatiminen	35 000	01.2007 - 12.2007	LAPPI
STM/TER	045/07	Kokkolan seudun tk ky	Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellinen uudelleenorganisointi	200 000	02.2007 - 12.2009	K-POH
STM/TER	054/07	Kristiinan-kaupunki	Rannikkosuupohjan perusterveydenhuollon selvitystyö	52 900	01.2007 - 08.2007	POHJ
STM/TER	001/06	Liperi	Liperin ja Outokummun sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdistämishanke	200 000	01.06 - 12.08	P-KAR
STM/TER	051/06	Lohjan kaupunki	HIITA-hanke	320 000	05.06 - 12.07	UUSIM
LLH/TER	012/04	Länsi-Pohjan shp	PERES-projekti/Palvelulinjojen toiminta	183 650	01.2004 - 12.2006	LAPPI
STM/TER	051/07	Nilsiän kaupunki	5set	300 000	05.2007 - 09.2009	P-KAR
STM/TER	061/07	Oulaisten kaupunki	Pth:n ja sosiaalitoimen uudelleenjärjestäminen yhdessä esh:n kanssa	200 000	09.2007 - 12.2009	P-POH
STM/SOS	084/07	Oulun seutu	TITUS, Oulun seudun sos.ter. palvelujen toimintamalli	200 000	01.2007 - 12.2008	P-POH
STM/TER	067/06	Oulun seutu	TITUS, Oulun seudun sos.ter. palvelujen toimintamalli	150 000	01.06 - 12.08	P-POH
STM/TER	072/07	Oulunkaaren seutukunnan ky	Oulunkaaren sosiaali- ja terveyspiiri (OSOTE)	200 000	01.2007 - 10.2009	P-POH
LSLH/TER	027/07	Paimion kaupunki	Turun seudun itäpuolen kuntien pth:n ja erityispalvelujen kehittäminen	134 475	05.2007 - 02.2009	VAR-S
STM/TER	013/07	Palokan th ky	Jyväskylän seututerveyskeskus	400 000	01.2007 - 04.2009	K-SUO

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	77/03	Pohjois-Karjalan shp	Terveydenhuollon Pohjois-Karjalan malli	137 178	1.2003-12.2004	P-KAR
STM/TER	053/06	Päijät-Hämeen shp	Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveyspiiri	2 500 000	05.06 - 09.08	P-HÄM
STM/TER	68/05	Päijät-Hämeen shp	Päijät-Hämeen terveydenhuoltoapiiri	743 000	05.2005 - 12.2007	P-HÄM
LSLH/TER	002/05	Salon seudun ktt ky	Salon seud. ktt ky:n ja Perniön terveyskeskuksen yhdistäminen	45 000	01.2005 - 12.2005	VAR-S
STM/SOS	086/07	Tohmajärven kunta	Keski-Karjalan sote-yhdistämishanke	200 000	04.2007 - 10.2009	P-KAR
LSLH/TER	069/05	Toholammin kunta	Lestijärven, Perhon ja Toholammin seudul. sote-palvelumalli	100 500	03.2005 - 10.2006	K-POH
LSLH/TER	032/04	Tunkkarin th ky	Kolmen kunnan palvelut kokoava yhteistyö	75 000	03.2004 - 12.2005	K-POH
LSLH/TER	010/06	Tuusulan kunta	Selvitys terveydenhuoltoalueen muodostamiseksi Hyvinkään sh-alueella	80 625	01.2006 - 03.2007	UUSIM
STM/TER	009/07	Uudenkaupungin kaupunki	Yhteinen perusterveydenhuolto	98 300	03.2007 - 12.2008	VAR-S

31 hanketta = 8 230 928

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON YHTEISET PALVELUT

Lasten ja nuorten psykososiaaliset palvelut

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	065/06	Etelä-Pohjanmaan shp	Syömishäiriöiden hoidon kehittäminen	91 625	04.2006 - 12.2007	E-POH
ESLH/TER	014/04	HUS	Masentuneiden lasten hoito: Psykoterapiatutkimuksen tulosten soveltaminen	50 000	01.2004 - 10.2006	UUSIM
ESLH/SOS	033/05	litin kunta	Yhteistyöprojekti syrjäytymisuhan alaisten lasten ja nuorten palveluihin	178 950	04.2005 - 12.2006	KYME
ESLH/SOS	039/04	Imatran kaupunki	Varhaiskasvatuksen osaamisklinikka	193 521	03.2004 - 12.2005	KYME
ESLH/TER	008/04	Imatran kaupunki	Veturi - Syrjäytymisvaarassa olevien yläasteikäisten nuorten tukihanke	33 420	04.2004 - 12.2005	E-KAR
ISLH/TER	022/06	Itä-Savon shp	KYS:n lastenpsykiatrian yhteistyömalli	21 555	01.2006 - 12.2006	E-SAV
STM/TER	030/06	Jyväskylän kaupunki	Tarkkaavaisuushäiriön hoitokäytäntöjen kehittäminen	44 000	09.06 - 12.07	K-SUO
ESLH/TER		Kanta-Hämeen shp	Nuorisopsykiatrian avohoidon tehostaminen	60 000	8.2004-12.2005	K-HÄM
LLH/SOS	006/04	Kemin kaupunki	Hyvinvointineuvola lasten ja nuorten hyväksi	40 000	01.2005 - 12.2006	LAPPI
LSLH/SOS	036/04	Keski-Pohjanmaan shp	Näkymättömän lapsen tukiverkko	72 183	04.2004 - 12.2005	K-POH
ESLH/TER	003/04	Kuusankosken kaupunki	Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja erityispalvelut	332 275	03.2004 - 10.2006	KYME
ISLH/SOS	013/04	Lieksan kaupunki	Ehkäisevä ja kuntouttava varhaiskasvatus	10 700	03.2004 - 12.2006	P-KAR

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	005/03	Luoteis-Satakunnan ktt ky	Lasten, nuorten ja heidän perheidensä psykososiaalinen tuki	38 597	03.2003 - 12.2004	SATA
ESLH/SOS	040/05	Nurmijärven kunta	Avaimia päivähoiton arkeen - Erityispäivähoidon kehittäminen	298 215	05.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	137/05	Parainen/Pargas	Service- och utvecklingsenhet för barn och familjer	128 500	09.2005 - 12.2007	VAR-S
ISLH/TER	031/04	Pielaveden ja Keiteleen ktt ky	Näkymätön lapsi -jatkohanke	89 075	01.2004 - 12.2005	P-SAV
LSLH/SOS	069/06	Pirkanmaan shp	Aggressio-ongelmainen nuori koulussa: varhainen hoitoon ohjaus	90 000	04.2006 - 03.2008	PIRK
STM/TER	029/07	Pirkanmaan shp	Lasten mielenterveystyön kehittäminen	163 500	01.2007 - 12.2009	PIRK
STM/TER	97/04	Pirkanmaan shp	Lastenpsykiatrinen erityisvastuualue-konsultaatio	246 600	9.2004 - 12.2005	PIRK
OLH/TER	008/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Lastenpsykiatrian lasten ja nuorten oikeuspsykiatrinen työryhmä	138 000	03.2005 - 12.2006	P-POH
STM/TER	014/04	Pohjois-Savon shp	Lasten oikeuspsykiatrisen työryhmän perustaminen	75 000	04-05	P-SAV
STM/TER	009/04	Pohjois-Savon shp	Lastenpsykiatrian kriisiosasto ja verkostoituminen	585 300	04-05	P-SAV
STM/TER	011/04	Pohjois-Savon shp	SIHTI, nuorten mielenterveysongelmien ehkäisy	595 500	04-05	P-SAV
ISLH/TER	030/06	Pohjois-Savon shp	SIHTI-hanke	159 992	12.2006 - 12.2007	P-SAV
ESLH/TER		Päijät-Hämeen shp	Päihdeperheeseen syntynyt. Sosiaalipediatrian toiminnan mallintaminen	156 788	8.2005 - 10.2007	P-HÄM
STM/TER	137/05	Rovaniemen kaupunki	Lasten ja nuorten psykosos. erityispalvelut	244 500	09.2005 - 12.2007	LAPPI
STM/TER	018/07	Rovaniemen kaupunki	Lasten ja nuorten psykosos. erityispalvelut, LAPSYKE	200 000	11.2007 - 10.2009	LAPPI
STM/SOS	024/06	Rovaniemen kaupunki	TERMI, Vertaisryhmä toimintamalli	127 000	06-08	LAPPI
ISLH/TER	032/04	Sisä-Savon th ky	Sisä-Savon nuorten työryhmä	41 800	01.2004 - 12.2005	P-SAV
LLH/SOS	009/05	Tornion kaupunki	Varhaisvuosien erityiskasvatuksen hanke 2005-2007	91 000	04.2005 - 03.2007	LAPPI
STM/TER	027/07	Turun kaupunki	Lasten, nuorten ja perheiden talo	200 000	11.2007 - 12.2009	VAR-S
STM/TER	019/05	Turun kaupunki	Lasten, nuorten ja perheiden talo	250 000	08.2005 - 12.2007	VAR-S
ESLH/TER	023/04	Vantaan kaupunki	Martinlaakson tuliluokka	82 866	09.2004 - 07.2006	UUSIM
STM/TER	143/04	Varsinais-Suomen shp	Sosiaalipediatria yhteistoiminnan kehittäjänä	112 800	1.2004 - 12.2006	VAR-S
STM/TER	023/05	Varsinais-Suomen shp	Sosiaalipediatria yhteistoiminnan kehittäjänä	249 000	06.2004 - 12.2006	VAR-S

35 hanketta = 5 492 262

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	027/05	Espoon kaupunki	Mielenterveyskuntoutujien palveluohjaustoiminnan kehittäminen	234 808	03.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	027/04	Espoon kaupunki	VASU - vaikeasti asutettavien asunnottomien palvelumalli	119 965	03.2004 - 02.2006	UUSIM
STM/TER	81/04	Etelä-Pohjanmaan shp	Depression ennaltaehkäisy, varhainen toteaminen, hoito ja kuntoutus	86 500	8.2004 - 7.2007	E-POH
STM/TER	006/06	Etelä-Pohjanmaan shp	Depression ennaltaehkäisy, varhainen toteaminen, hoito ja kuntoutus	127 500	01.06 - 10.07	E-POH
STM/TER	79/03	Etelä-Savon shp	Psykiatrisen kuntoutus	30 750	4.2003 - 7.2004	E-SAV
ESLH/TER	042/07	Forssan seudun th ky	Forssan seudun ehkäisevän mielenterveystyön suunnitelman laatiminen	106 189	04.2007 - 06.2009	K-HÄM
ESLH/TER		Forssan seudun th ky	Mielenterveysvastualueen luominen	26 260	3.2004 - 3.2005	K-HÄM
ESLH/TER	001/07	Helsingin kaupunki	Psykiatrisen hoidon laatu ja tehokkuus - InterRAI-Mental Health -järjestelmä	62 250	03.2007 - 02.2008	UUSIM
ESLH/TER	005/05	Helsingin kaupunki	Psykiatrisen kuntoutuksen kehittäminen psykoosipotilaiden avohoidossa	112 500	01.2005 - 12.2006	UUSIM
ESLH/TER	010/07	HUS	KelNET - Psykiatrisen porrasteiset verkkopalvelut	238 000	01.2007 - 12.2008	UUSIM
STM/TER	128/03	HUS	Psykiatrisen yksikön ja tk:n täydennyskoulutus	138 900	1.2003 - 12.2004	UUSIM
ESLH/TER	015/04	HUS	Psykiatrisen hoidon ja mt-työn verkostoituminen Jorvin sh-alueella	278 150	03.2004 - 12.2005	UUSIM
ESLH/TER	005/06	HUS	Vakavien mielenterveyshäiriöiden varhainen tunnistus ja varhaishoito II	377 500	03.2006 - 12.2008	UUSIM
ESLH/SOS		Hämeen päihdehuollon ky	Hämeen päihdehuollon ky:n palvelujen kehittäminen	112 032	8.2003 - 7.2005	K-HÄM
LSLH/TER	050/06	Hämeenkyrön kunta	Päihde- ja mielenterveysasiakkaan kohtaaminen terveyskeskuksessa	75 000	01.2006 - 12.2007	PIRK
LSLH/SOS	049/04	Ikaalisten kaupunki	Alkoholihaittojen ehkäisy ja vähentäminen paikallistasolla	44 065	05.2004 - 12.2005	PIRK
STM/SOS	085/07	Joensuun kaupunki	Joensuun seudun mielenterveys- ja päihdehoidon palveluiden kehittämishanke	150 000	03.2007 - 12.2008	P-KAR
ISLH/SOS	012/04	Joensuun kaupunki	Mielenterveystyön kehittäminen laatusuosituksen avulla	132 695	12.2004 - 12.2006	P-KAR
ESLH/SOS	029/04	Järvenpään kaupunki	Keski-Uudenmaan alueen päihdetyön laadullinen kehittäminen, PÄIKE	128 400	03.2004 - 09.2006	UUSIM
STM/SOS	030/04	Järvenpään kaupunki	Mielenterveys- ja päihdetyön seudullisen palveluverkoston kehittäminen	90 000	04.2004 - 12.2006	UUSIM
ESLH/TER	009/06	Järvenpään kaupunki	Psykiatrisen avohoidon kehittämissuunnitelma	106 500	09.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	78/05	Kainuun maakunta ky	Mielenterv. ja riippuvuussien hoitopalvelut	290 000	05-07	KAINUU
LSLH/TER	102/05	Kangasalan seudun tk ky	Kodikas - tukea mielenterveyskuntoutujien kotona asumiseen	307 500	04.2005 - 10.2007	PIRK

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER		Kanta-Hämeen shp	Psykiatristen konsultaatioiden kehittäminen	40 000	3.2004 - 12.2005	K-HÄM
LSLH/TER	030/04	Kauhajoen kaupunki	Mielenterveystyön alueellinen verkostotyömalli	105 000	06.2004 - 12.2006	E-POH
LSLH/TER	031/04	Keski-Pohjanmaan shp	Mielenterveyspalvelujen alueellisen saatavuuden turvaaminen	69 441	04.2004 - 12.2005	K-POH
LSLH/TER	047/05	Keski-Suomen shp	Keski-Suomen aikuispsykiatrian kokonaissuunnitelmahanke	136 000	01.2005 - 10.2007	K-SUO
LSLH/TER	007/04	Keski-Suomen shp	Maakunnallinen päihdepalvelujen organisointi ja toimintamallin kehittäminen	49 329	03.2004 - 12.2005	K-SUO
LSLH/TER	007/06	Keski-Suomen shp	Masennushoitajatoiminnan kehittäminen Keski-Suomessa	170 200	01.2006 - 10.2008	K-SUO
LSLH/TER	008/06	Keski-Suomen shp	Onnettomuuksien henkisen tuen viranomaisjärjestelmän rakentaminen	32 000	03.2006 - 08.2008	K-SUO
OLH/SOS	004/03	Kiimingin kunta	Päihdehuollon peruspalvelut kuntoon	73 520	03.2003 - 12.2004	P-POH
LSLH/SOS	037/04	Kokkolan kaupunki	Päihdehuollon palveluketjun selkeyttäminen Kokkolassa	68 500	04.2004 - 12.2005	K-POH
ESLH/TER	009/04	Kotkan kaupunki	Kotkan ja Haminan seudun mielen-terveys- ja yhteistyöhanke	125 000	04.2004 - 10.2006	KYME
ISLH/TER	023/05	Kuopion kaupunki	Kuopion psykiatrisen avohoitoyksikön (aikuiset) perustaminen	55 875	01.2005 - 12.2005	P-SAV
ISLH/SOS	028/04	Kuopion kaupunki	Päihdepalvelut paremmiksi	42 625	01.2004 - 12.2005	P-SAV
STM/TER	85/03	Kuopion kaupunki	Päihdepalvelut paremmiksi	41 250	1.2003 - 12.2003	P-SAV
ISLH/TER	030/04	Kuopion kaupunki	Väestön tarve mielenterveyspalvelujen kehittämisen perustana -hanke	35 725	01.2004 - 12.2005	P-SAV
OLH/SOS	001/03	Kuusamon kaupunki	Mielenterveystyön kokonaissuunnitelma	68 200	02.2003 - 06.2005	P-POH
ESLH/SOS	071/05	Lahden kaupunki	Aikuissoisialityön lähityöntekijähanke päihde- ja mielenterveysasiakkaille	160 292	03.2005 - 12.2007	P-HÄM
STM/SOS	044/07	Lahden kaupunki	Huumeongelmaisten hoitomenetelmien kehittäminen	366 600	06.2007 - 12.2009	P-HÄM
STM/TER	001/04	Lapin shp	Skitsofreniapotilaiden seudullinen avokuntoutus	153 000	04-06	LAPPI
ESLH/TER	007/04	Lappeenrannan kaupunki	Pelinrakentajat ja kunta alkoholihaittojen ehkäisyn vaikuttajina 2004-2005	25 000	03.2004 - 12.2005	E-KAR
STM/SOS	046/05	Lappeenrannan kaupunki	Päihdepalvelujen seudullinen kehittämishanke, PPS	396 402	09.2005 - 12.2007	E-KAR
STM/TER	113/03	Lappeenrannan kaupunki	Silta	408 327	03-05	E-KAR
ISLH/TER	018/04	Lieksan kaupunki	Pielisen-Karjalan seudullinen mielenterveystyön projekti	75 000	01.2004 - 12.2005	P-KAR
LSLH/SOS	006/03	Loimaan seudun ktt ky	Loimaan seutukunnan mielenterveysstrategia	209 200	04.2003 - 12.2005	VAR-S
LLH/TER	004/04	Länsi-Pohjan shp	PERES/Länsi-Pohjan mielenterveystyön kehittämisstrategia	30 000	01.2003 - 12.2005	LAPPI

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	010/06	Mikkelin kaupunki	MIEPÄ, Mikkelin seudun mielenterveys- ja päihdetyön hanke	388 000	2006 - 2008	E-SAV
OLH/TER	022/07	Oulun kaupunki	ProMieli -Kehittyvä mielenterveystyö	117 000	03.2007 - 12.2009	P-POH
LSLH/TER	050/05	Palokan th ky	Palokan, Laukaan ja Hankasalmen tk:ten mielenterv.palv. kehittämishanke	192 750	07.2005 - 06.2007	K-SUO
LSLH/TER	010/04	Parainen/Pargas	Meningfull mentalvård i Åboland	60 000	02.2004 - 12.2005	VAR-S
LSLH/SOS	026/04	Parainen/Pargas	Öppenvården och skapande av obruten servicekedja inom missbruksvården	41 150	05.2004 - 12.2005	VAR-S
ISLH/SOS	016/06	Pieksämäen kaupunki	Mielenterveys- ja päihdetyön kehittämishanke	63 900	03.2006 - 12.2007	E-SAV
LSLH/TER	052/06	Pirkanmaan shp	Kaksoisdiagnoosipotilaiden hoidon kehittämishanke	45 000	09.2006 - 08.2008	PIRK
LSLH/TER	043/04	Pirkanmaan shp	Raskaana olevien naisten/perheiden päihdepoliikkatoiminta	91 529	09.2004 - 12.2005	PIRK
ISLH/TER	019/04	Pohjois-Karjalan shp	MINERVA: Mielenterveyspalvelujen verkostomainen kehittäminen	93 500	01.2004 - 12.2005	P-KAR
STM/TER	065/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	Psykiatrisen hoidon ja huume-/päihdehoidon kehittäminen	250 000	03.06 - 12.08	P-POH
STM/TER	146/04	Pohjois-Savon shp	Päihdepsykiatrisen osaston perustaminen	358 500	04-05	P-SAV
ISLH/SOS	023/04	Pohjois-Savon shp	Uusi alku -hanke	23 726	09.2004 - 08.2005	P-SAV
ESLH/TER		Päijät-Hämeen shp	Psykiatrisen avohoidon kehittäminen	203 150	8.2004 - 12.2005	P-HÄM
ESLH/SOS	067/05	Pääjärven ky	Yksilönä yhteisössä -hanke	181 500	01.2005 - 12.2006	K-HÄM
STM/TER	60/05	Rovaniemen kaupunki	Mielenterveys- ja päihdetyön seudullinen kehittäminen	332 000	09.2005 - 12.2007	LAPPI
STM/TER	017/07	Rovaniemen kaupunki	Mielenterveys- ja päihdetyön seudullinen kehittäminen	200 000	06.2007 - 12.2009	LAPPI
LSLH/TER	016/06	Salon seudun ktt ky	Alueellinen mielenterveysstrategia	37 500	02.2006 - 12.2006	VAR-S
LSLH/TER	013/04	Satakunnan shp	Mielenterveystyön käytäntöjen ja uusien toimintatapojen kehittäminen	100 000	06.2004 - 12.2006	SATA
LSLH/SOS	019/03	Tampereen kaupunki	Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut	25 000	09.2003 - 04.2004	PIRK
LSLH/TER	103/05	Tampereen kaupunki	Uusia mahdollisuuksia masennuksen hoitoon	258 980	04.2005 - 03.2007	PIRK
LSLH/SOS	052/04	Tampereen kaupunki	Vanhemmuiden roolit ja ehkäisevä päihdetyö	77 400	08.2004 - 05.2006	PIRK
LSLH/SOS	008/03	Turun kaupunki	Ehkäisevän päihdetyön kehittämishanke	80 500	01.2003 - 12.2004	VAR-S
ESLH/TER	013/07	Tuusulan kunta	Masentuneiden äitien tunnistaminen ja hoitoketjujen luominen	91 762	01.2007 - 10.2009	UUSIM
LSLH/SOS	086/06	Vaasa - Vasa	Lähde-hanke; Mielenterveysasiakkaiden palveluohjauksen kehittäminen	152 631	06.2006 - 10.2008	POHJ

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	42/05	Vaasa - Vasa	Pohjanmaa-hanke	900 000	05.2005 - 12.2014	POHJ
LSLH/TER	034/04	Vaasa - Vasa	Psykiatrian ja mtt:n avohoitopainotetuisen hoitomallin kehittämishanke	77 000	11.2004 - 06.2006	POHJ
STM/TER	038/07	Vaasan shp	Pohjanmaa-hanke: mielenterveys- ja päihdetyön kehittäminen	800 000	11.2007 - 10.2009	POHJ
STM/TER	136/05	Vantaan kaupunki	Sateenvarjo-projekti	425 000	09.2005 - 08.2010	UUSIM
STM/TER	063/07	Vantaan kaupunki	Sateenvarjo-projekti	551 500	05.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/TER	003/07	Vantaan kaupunki	Vanhemman masennuksen varhainen tunnistaminen neuvolassa	47 475	01.2007 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	43/04	Varsinais-Suomen shp	Mielenterveyden häiriöiden varhainen toteaminen	500 000	04-05	VAR-S
LSLH/TER	075/06	Vimpelin kunta	Mielenterveyspalveluiden kehittämisen kuntien sote-peruspalveluissa	93 675	02.2006 - 10.2008	E-POH
STM/SOS	006/06	Ylä-Savon th ky	Mielenterveystyön ja päihdehuollon palvelujen seudullinen kehittäminen	597 000	04.06 - 12.08	P-SAV
ISLH/TER	022/05	Ylä-Savon th ky	Seudullinen mielenterveystyön ja päihdehuollon kehittämissuunnitelma	75 000	04.2005 - 09.2006	P-SAV
LSLH/TER	008/04	Äänesseudun th ky	Alueellinen yhteistyömallin kehittäminen aikuisten mielenterveyspalveluihin	72 100	03.2004 - 12.2006	K-SUO

82 hanketta = 13 916 178

Alkoholiohjelman mukaiset hankkeet

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	072/05	Eskoon sosiaalipalvelujen ky	Eskoon perhekuntous ja seudullinen erityisosaamisyksikkö	179 295	04.2005 - 10.2007	E-POH
ESLH/TER	055/07	Etelä-Karjalan shp	Alkoholin suurkulutuspotilaiden tunnistaminen ja potilasohjaus esh:ssa	31 750	04.2007 - 10.2007	E-KAR
ESLH/TER	054/07	Forssan seudun th ky	”Jatkoajalla” - Päihdepalvelujen kehittämishanke	109 639	04.2007 - 03.2009	K-HÄM
ESLH/SOS	063/05	Forssan seudun th ky	Päihdepalvelujen kehittämishanke Forssan seudulla	66 645	04.2005 - 03.2007	K-HÄM
LSLH/SOS	087/06	Halsuan kunta	Terveet eväät elämään	137 400	01.2006 - 10.2008	K-POH
ESLH/SOS	021/07	Helsingin kaupunki	Puutu nyt -hanke eli välitätkö vai väistätkö	286 900	03.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS	026/06	Helsingin kaupunki	Pääkaupunkiseudun päihdehuollon kehittämishanke	330 000	03.2006 - 12.2008	UUSIM
LSLH/SOS	094/05	Hämeenkyrön kunta	Lapsiperheitten päihde- ja psykosos. kuntoutushanke	85 667	04.2005 - 10.2007	PIRK
ESLH/SOS	058/06	Hämeenlinnan seutukunta	Seudullisuus alkoholilupiin	138 750	10.2005 - 12.2008	K-HÄM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ISLH/ SOS	014/06	Itä-Suomen päihdehuol- lon ky	Eläksä? - hoito-ohjelma kodin ulkopuolelle sijoitetun lapsen van- hemmille	103 095	05.2006 - 04.2008	E-SAV
LSLH/ SOS	021/05	Jyväskylän kaupunki	Säilöön otettujen hoitoonohjaus	80 000	05.2005 - 12.2006	K-SUO
LSLH/ SOS	001/07	Jyväskylän kaupunki	Säilöön otettujen hoitoonohjaus	105 917	01.2007 - 09.2009	K-SUO
OLH/ SOS	015/06	Kainuun maa- kunta ky	Kainuun päihdetyön koordinointi- hanke	196 200	03.2006 - 12.2008	KAI- NUU
ESLH/ SOS	038/06	Kauniaisten kaupunki	Parempi meininki - ehkäisevän päihdetyö hanke	77 475	03.2006 - 12.2007	UUSIM
LLH/ SOS	001/06	Kemi-Tornion kehittämiskes- kus ry	Länsi-Pohjan sateenkaari-erityispal- velujen turvaaminen yhteistyössä	325 565	04.2006 - 06.2008	LAPPI
LLH/ SOS	002/06	Kittilän kunta	Syrjäytymisuhan alaisten nuorten tukeminen Tunturi-Lapin alueella	132 101	03.2006 - 12.2008	LAPPI
LSLH/ SOS	019/07	Kokemäen kaupunki	Nuorten ja lapsiperheiden päihtei- den väärinkäytön ehkäiseminen, NUORA	97 872	08.2007 - 10.2009	SATA
ESLH/ SOS	022/06	Kotkan kau- punki	Etelä-Kymenlaakson alkoholiohjelm- an Kuntakumppanuushanke	105 000	05.2006 - 04.2008	KYME
LSLH/ SOS	034/06	Kärkulla sam- kommun	Förebygga FASD	85 312	04.2006 - 12.2007	VAR-S
LSLH/ SOS	090/05	Kälviän kunta	Nuorten pyörät pyörimään	57 225	05.2005 - 12.2006	K-POH
ESLH/ SOS	059/06	Lahten kau- punki	Päihdeongelmaisten yhteiskuntaan integrointi	201 975	04.2006 - 12.2007	P-HÄM
ESLH/ SOS	031/06	Lappeenran- nan kaupunki	Valitsen Itse - Alkoholiohjelmaan liittyvä ehkäisevän päihdetyön hanke	180 000	03.2006 - 12.2008	E-KAR
ISLH/ SOS	006/06	Nurmeksens kaupunki	Päihdetyön ja avopalvelujen seudullinen mallintamis- ja kehittämishanke	98 100	03.2006 - 12.2007	P-KAR
LSLH/ SOS	081/06	Närpiö - När- pes	Jäljillä-hanke - Projektet På spåret	87 750	04.2006 - 03.2008	POHJ
OLH/ SOS	018/05	Oulun kau- punki	Seudullinen päihdepalvelusuunni- telma	136 725	03.2005 - 12.2006	P-POH
LSLH/ SOS	012/06	Porin kau- punki	Asumisen tukeminen	123 750	03.2006 - 03.2008	SATA
ESLH/ SOS	047/06	Porvoon kaupunki	Koordineringen av servicen inom missbrukarvården i Östra Nyland	112 594	09.2006 - 12.2008	UUSIM
OLH/ SOS	015/07	Pyhärven kunta	Ehkäisevä päihdetyö	200 000	03.2007 - 12.2009	P-POH
OLH/ SOS	013/07	Raahen kau- punki	Voimavaraleipä	138 504	04.2007 - 12.2009	P-POH
LSLH/ SOS	006/05	Raision kau- punki	NAPS - huumeidenkäyttäjän oikea hoito, oikeaan aikaan ja oikeille asiakkaille	185 520	01.2005 - 10.2007	VAR-S
LSLH/ SOS	093/05	Ruoveden kunta	Seutupäihdetyö	112 500	08.2005 - 10.2007	PIRK
LSLH/ SOS	045/06	Salon seudun ktt ky	Kiinteä ote päihdeongelmaisten hoitoon	156 000	02.2006 - 12.2007	VAR-S

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	010/07	Tampereen kaupunki	Ikääntyneiden päihde- ja mielenterveysyömalli	212 804	05.2007 - 10.2009	PIRK
LSLH/SOS	072/06	Tampereen kaupunki	Omaa valvontaa -projekti	72 900	03.2006 - 02.2008	PIRK
LSLH/SOS	043/07	Turun kaupunki	Alkoholihaittojen ehkäisy ja vähentäminen paikallistasolla	160 800	03.2007 - 10.2009	VAR-S
ESLH/SOS	041/06	Tuusulan kunta	Nuorten päihdeohjelma	368 925	03.2006 - 12.2008	UUSIM
LSLH/SOS	047/06	Uudenkaupungin kaupunki	”Kaverista huoli”; nuorten alkoholinkäytön ennalta ehkäiseminen	42 047	04.2006 - 03.2007	VAR-S
LSLH/SOS	085/05	Vaasa - Vasa	Sosiaalisen kuntoutuksen mallintaminen	111 750	04.2005 - 04.2007	POHJ
ESLH/SOS	034/07	Vantaan kaupunki	Vantaa välittää -hanke	259 365	05.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS	050/05	Vantaan kaupunki	Vantaalaisten lasten ja nuorten päihteiden käyttöön puuttuminen	132 324	05.2005 - 10.2007	UUSIM

40 hanketta = 5 826 141

Perhekeskushankkeet

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	016/06	Alajärven kaupunki	Järviseudun Perhe-hanke	56 200	06-08	E-POH
STM/SOS	050/07	Alavuden kaupunki	Parempaa perheelle -hanke	145 000	2007 - 2009	E-POH
STM/SOS	060/05	Espoon kaupunki	Perhekeskus kumppanina -hanke 2005-2007	344 310	08.2005 - 06.2006	UUSIM
STM/SOS	031/07	Espoon kaupunki	Verkostot lapsen elämän siirtymävaiheiden edistäjinä	260 300	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	002/07	Heinola	Proomu, alueellinen perhe- ja kehittämiskeskushanke	150 300	06-08	UUSIM
STM/SOS	036/07	Helsingin kaupunki	Familjecenter, preventivt och hälsofrämjande arbete	186 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	055/05	Helsingin kaupunki	Perhepalveluverkoston kehittäminen	500 762	05.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/SOS	034/07	Helsingin kaupunki	Yhdessä toimien, vanhemmuutta vahvistaen - voimavaroja arkeen	273 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	040/07	Juvan kunta	Varhaisen tuen perhepalvelut ja perhekeskus, LAPSPERE	172 000	2007 - 2009	E-SAV
STM/SOS	019/05	Jyväskylän kaupunki	Jyväskylän seudun Perhe-hanke	508 125	07.2005 - 12.2007	K-SUO
STM/SOS	018/07	Jyväskylän kaupunki	Jyväskylän seudun Perhe II-hanke	251 900	2008 - 2009	K-SUO
STM/TER	73/06	Kainuun maakunta ky	Perhekeskukset Kainuuseen	183 000	06-08	KAINUU
STM/SOS	077/07	Kajaanin kaupunki	Kainuun varhaiskasvatuksen kehittämisverkosto	187 000	2007 - 2009	KAINUU
STM/SOS	004/03	Kajaanin kaupunki	Lapsuuden kehityksen tukemisen Kainuun malli	523 125	03.2003 - 06.2006	KAINUU

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	007/06	Karjaa - Karis	Familjecenter och välfärd för barnfamiljer i västra Nyland	317 300	06-07	UUSIM
STM/SOS	089/05	Kiteen kaupunki	Keski-Karjalan seudullinen perhetyön kartoitus- ja kehittämishanke	68 850	07.2005 - 07.2007	P-KAR
STM/SOS	012/06	Kolarin kunta	Tunturi-Lapin Perhepalvelu-hanke	223 600	06-08	LAPPI
STM/SOS	072/07	Kontiolahti	Vahva - varhaiskasvatuksen vaihtoehtoja, päivähoitohanke	154 000	2007 - 2009	P-KAR
STM/SOS	54/06	Kotkan kaupunki	Lastentalo-toimintamalli	240 700	06-08	KYME
STM/SOS	051/05	Lahden kaupunki	Lahden Perhe-hanke	337 984	05.2005 - 12.2007	P-HÄM
STM/SOS	074/07	Lappeenrannan kaupunki	Lappeenrannan neuvolakeskustoiminnan kehittämishanke	348 000	2007 - 2009	E-KAR
STM/SOS	002/07	Nummi-Pusulan kunta	Hiiden alue: Perhetyön kehittäminen	300 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	022/0	Pellon kunta	Tornionlaakson Perhe-hanke	250 000	06-08	LAPPI
STM/SOS	076/05	Raahen kaupunki	Perhepalveluverkostoja Pohjois-Pohjanmaalle -hanke	200 000	08.2005 - 12.2007	P-POH
STM/SOS	023/07	Rovaniemen kaupunki	Kehittyvä Napero II-vaihe	289 000	2008 - 2009	LAPPI
STM/SOS	010/05	Salon kaupunki	Lapsiperheiden palveluverkostot ja perhekeskustyö	278 250	09.2005 - 12.2007	VAR-S
STM/SOS	027/07	Sonkajärvi	Lapsiperheiden peruspalvelujen verkostoiminen ja kehittäminen Sonkajärvellä	225 000	2007 - 2009	P-SAV
STM/SOS	091/05	Tampereen kaupunki	Hyvinvointia neuvolasta	150 000	05.2005 - 05.2007	PIRK
STM/SOS	057/07	Tuusulan kunta	Tuusulan perhekeskushanke	404 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	047/07	Vaasa - Vasa	Vaasan perhekeskus	255 000	2007 - 2009	POHJ

30 hanketta = 7 782 706

Muut perhepalvelujen kehittämishankkeet

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	025/04	Espoon kaupunki	Espoon perhekeskus	409 522	03.2004 - 12.2005	UUSIM
LSLH/TER	028/04	Etelä-Pohjanmaan shp	Pikkulapsipsykiatrisen perhepäiväosasto	306 800	09.2004 - 12.2006	E-POH
ESLH/TER	053/06	Forssan seudun th ky	Perheen voimavaraistaminen neuvolatyön avulla	121 988	04.2006 - 06.2008	K-HÄM
ESLH/TER	041/07	Forssan seudun th ky	Perhekeskeinen kouluterveydenhuolto	245 434	05.2007 - 10.2009	K-HÄM
OLH/SOS	010/06	Haapaveden kaupunki	Moniammatillinen perhetyö MAP	198 037	01.2006 - 12.2007	P-POH
ESLH/SOS	028/06	Helsingin kaupunki	Perhehoidon työmuotojen kehittäminen ja levittäminen	358 000	02.2006 - 12.2008	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	153/03	Hollolan kunta	Hyvinvointineuvola	226 078	3.2003 - 10.2005	P-HÄM
STM/TER	126/03	HUS	Äitiysneuvolan ja synnytyssairaalan yhteistyö	121 200	3.2003 - 12.2004	UUSIM
ESLH/SOS	057/06	Hämeen päihdehuollon ky	Ytyä perheeseen - päihdeosaamisen ja perhepalveluiden yhteistyöhanke	172 092	04.2006 - 03.2008	K-HÄM
ESLH/SOS	065/05	Hämeenlinnan kaupunki	Perhevoimala, ennalta ehkäisevän perhetyön moniammatillinen hanke	106 002	03.2005 - 07.2007	K-HÄM
ISLH/SOS	002/05	Juvan kunta	JJR Allianssikuntien lapsiperhepalvelujen osaamisverkosto	192 835	01.2005 - 12.2007	E-SAV
LSLH/SOS	023/05	Jyväskylän kaupunki	Lasten päivähoitopalvelujen seudullinen kehittäminen	148 104	03.2005 - 05.2007	K-SUO
LSLH/SOS	001/04	Jyväskylän kaupunki	Pelastetaan perhepäivähoito	141 938	05.2004 - 12.2005	K-SUO
LSLH/SOS	002/06	Jämsän seudun th ky	Jämsän seudun perhepalvelukeskus	257 970	07.2006 - 10.2008	K-SUO
ISLH/TER	023/06	Kaakkois-Savon th ky	Kerimäen yläkoulun hyvinvointihanke	17 400	03.2006 - 12.2007	E-SAV
LSLH/SOS	089/06	Kannuksen kaupunki	Verkkoa kutoen, osaamista kehittämisen - Keski-Pohjanmaan perhetyö	126 075	05.2006 - 04.2008	K-POH
ISLH/SOS	007/03	Karttulan kunta	Seudullisuus ja moniammatillisuus lasten ja nuorten tukena	40 000	08.2003 - 12.2004	P-SAV
LLH/SOS	004/05	Kolarin kunta	Perhe-hanke	40 000	09.2005 - 08.2006	LAPPI
ESLH/TER	005/04	Kymenlaakson kasv.- ja perheneuv. ky	ELSA 2	36 230	01.2004 - 10.2006	KYME
ESLH/TER	063/06	Kymenlaakson kasv.- ja perheneuv. ky	LEEVI - leikki- ja vauvaikäisten varhainen tuki	124 897	04.2006 - 10.2008	KYME
LSLH/SOS	030/06	Kärkulla samkommun	Familjevård i Svenskfinland	170 000	01.2006 - 12.2007	VAR-S
ESLH/SOS	048/06	Lapinjärven kunta	Itä-Uudenmaan perhehoitopankki-hanke	58 147	06.2006 - 12.2007	UUSIM
ISLH/SOS	011/06	Lapinlahden kunta	Perhe työn toimintamallin kehittämisen- ja tutkimushanke PETUNIA	204 615	05.2006 - 12.2007	P-SAV
ISLH/TER	032/05	Lieksan kaupunki	Aapiskukka hukassa	135 900	05.2005 - 12.2007	P-KAR
LSLH/SOS	023/04	Merimaskun kunta	Varhais- ja erityiskasvat. ja vanhemmuuden vahvistaminen päivähoitossa	105 620	05.2004 - 05.2006	VAR-S
LSLH/SOS	038/04	Mustasaari - Korsholm	Skapande av modeller för familjearbete i kustregionen	5 783	04.2004 - 10.2006	POHJ
LSLH/SOS	057/06	Nokian kaupunki	Pirtsakka - Perhepäivähoidon kehittämishanke Pirkanmaalla ja Satakunnassa	147 768	05.2006 - 10.2007	PIRK
OLH/SOS	011/04	Oulun kaupunki	Laatua varhaiskasvatukseen - varhaiskasvatussuunnitelma eläväksi	47 940	08.2004 - 05.2006	P-POH
ISLH/SOS	002/03	Pieksämäen maalaiskunta	Seudullinen päivähoiton ja varhaiskasvatuksen kehittämishanke	3 142	01.2003 - 12.2005	E-SAV

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/ TER	40/04	Pohjois-Pohjanmaan shp	Päihdeongelmaisen raskaana olevan hoitoketju	112 500	1.2004 - 8.2005	P-POH
LSLH/ TER	015/07	Porin kaupunki	Porin yhteistoiminta-alueen lasten hyvinvointihanke - Hyvis	225 000	05.2007 - 10.2009	SATA
LSLH/ SOS	013/05	Porin kaupunki	Turvallinen lapsuus, ennaltaehkäisevä lapsiperhetyö	127 500	03.2005 - 03.2007	SATA
ESLH/ SOS	033/04	Porvoon kaupunki	Perhepaikka Famili	174 700	03.2004 - 10.2006	UUSIM
LSLH/ SOS	019/04	Punkalaitumen kunta	Lapsiperheiden palvelujen kehittäminen	117 820	05.2004 - 10.2006	PIRK
LSLH/ SOS	041/06	Raision kaupunki	Raision Lapsiperheiden Raitti	123 702	03.2006 - 07.2008	VAR-S
LSLH/ TER	014/04	Rauman ktt ky	Yhdessä lapsen ja perheen parhaaksi	111 291	03.2004 - 12.2005	SATA
LLH/ SOS	006/05	Rovaniemen kaupunki	NAPERO - perhepalvelumallin kehittäminen perustyöhön	150 000	08.2005 - 12.2007	LAPPI
LSLH/ TER	056/05	Seinäjoen seudun ty	Lapsiperheiden moniammatillinen terveyttä edistävä tukeminen	156 636	03.2005 - 12.2006	E-POH
LSLH/ SOS	062/06	Suodenniemen kunta	Perhe on paras	128 625	04.2006 - 10.2008	PIRK
ESLH/ TER	020/05	Tuusulan kunta	Lasten oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja kuntoutus	116 850	09.2005 - 12.2007	UUSIM
LSLH/ SOS	048/06	Uudenkaupungin kaupunki	Vakka-Suomen seutukunnan neuvoloiden perhetyö	145 054	05.2006 - 12.2008	VAR-S
LSLH/ SOS	042/04	Vaasa - Vasa	Pienten lasten hyvinvointia tukeva projekti	168 399	09.2004 - 05.2006	POHJ
ESLH/ SOS	048/05	Vantaan kaupunki	Länsi-Vantaan perhekuntoutus	251 424	03.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/ SOS	044/06	Vantaan kaupunki	Perhekeskeisen verkostotyön moniammatillinen osaaminen nuorten tukena	160 842	09.2006 - 10.2008	UUSIM
ISLH/ SOS	016/05	Varkauden kaupunki	Tulevaisuuden perhepäivähoito	150 675	04.2005 - 12.2007	P-SAV

45 hanketta = 6 690 535

Vanhustenhuollon hankkeet

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/ TER	001/04	Anjalankoski	Senior Center / Ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	128 000	03.2004 - 12.2005	KYME
LLH/ SOS	002/05	Enontekiön kunta	Luoteis-Lapin seudullinen ikäihmisten palvelurakenne ja -prosessit	150 000	06.2005 - 05.2007	LAPPI
ESLH/ TER	055/05	Espoon kaupunki	EEVA - Ennaltaehkäisevät vanhuspalvelut	740 108	03.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/ SOS	061/06	Forssan kaupunki	Mää itte kotona - itsenäistä ja turvallista elämää	223 750	07.2006 - 10.2008	K-HÄM
OLH/ SOS	024/05	Haapaveden kaupunki	Alueellinen yöpartio toiminnan kehittäminen	79 950	04.2005 - 12.2006	P-POH
ESLH/ SOS	019/06	Haminan kaupunki	Vahvuutta omaishoitoon	142 200	03.2006 - 10.2008	KYME

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/ SOS	031/05	Helsingin kaupunki	Gerontologisen sosiaalityön kehittämishanke	367 358	03.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/ SOS	029/05	Helsingin kaupunki	Palveluseteli palveluasumiseen ja kotipalveluun Helsingissä	117 120	05.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/ SOS	016/07	Helsingin kaupunki	Sosiaaliporras - gerontologisen sosiaalityön palvelutarpeen arviointi	219 000	03.2007 - 10.2009	UUSIM
ISLH/ SOS	012/06	Hirvensalmen kunta	Vanhustenhuollon rakenneuudistus -hanke	69 225	03.2006 - 12.2007	E-SAV
ISLH/ SOS	008/03	Honkalammen ky	Tieto- ja viestintätekniikan osaamisen kehittäminen ikääntyvälle henkilöstölle	38 362	04.2003 - 12.2004	P-KAR
LSLH/ SOS	061/06	Hämeenkyrön kunta	Kotosa-hanke	210 499	01.2006 - 12.2007	PIRK
ESLH/ SOS		Hämeenlinnan kaupunki	Ikääntyvien henkilöiden toimintakykyä edistävät ja ylläpitävät palvelumallit	102 500	2.2003 - 10.2005	K-HÄM
ESLH/ SOS		Hämeenlinnan kaupunki	Vanhustenhuollon ja kotihoidon toimintamallien uudistaminen	44 500	12.2004 - 11.2005	K-HÄM
ISLH/ SOS	035/05	Iloantsin kunta	Kuntouttava ja ennaltaehkäisevä vanhustyö	108 150	03.2005 - 02.2008	P-KAR
LSLH/ SOS	080/06	Isonkyrön kunta	Vanhustenhuollon hoito- ja hoivatyön prosessit	131 625	10.2006 - 05.2008	POHJ
ISLH/ TER	010/04	Itä-Savon shp	Kotisairaalaprosjekti	64 902	08.2004 - 12.2005	E-SAV
ESLH/ SOS		Jokioinen	Vanhusten kotona kaikki hyvin	40 000	3.2004 - 12.2005	K-HÄM
LSLH/ SOS	002/03	Jyväskylän kaupunki	Ennaltaehkäisevä vanhustyö ja palveluohjaus Jyvässeudulla	114 985	03.2003 - 12.2004	K-SUO
LSLH/ SOS	022/05	Jyväskylän kaupunki	Vanhuspalveluiden kehittämishanke	400 050	03.2005 - 10.2007	K-SUO
LSLH/ TER	005/04	Jämsän seudun th ky	Moniammatillisen kotihoidon kehittämisprojekti	140 650	01.2004 - 09.2005	K-SUO
LSLH/ SOS	033/07	Kaarinan kaupunki	Omaishoidon tukikeskuksen toimintamallin kehittäminen	108 328	05.2007 - 10.2009	VAR-S
OLH/ SOS	016/06	Kainuun maakunta ky	Omaishoidon tuen kehittäminen Kainuussa	91 950	03.2006 - 12.2007	KAINUU
LSLH/ SOS	017/03	Kangasalan seudun tk ky	Harmaat pantterit	81 750	04.2003 - 12.2005	PIRK
ISLH/ SOS	026/04	Kangaslammin kunta	Seniори Sentteri -hanke	30 000	01.2004 - 12.2006	P-SAV
LSLH/ SOS	077/06	Kauhajoen kaupunki	Ikäihmistien ravitsemushanke Ravisprojekti	118 410	05.2006 - 10.2008	E-POH
LLH/ SOS	003/03	Kemijärven kaupunki	SeniоріKemijärvi	117 000	03.2003 - 03.2005	LAPPI
LLH/ SOS	003/05	Kemijärven kaupunki	Tervaskanto	200 000	03.2005 - 12.2007	LAPPI
LLH/ SOS	008/04	Kemin kaupunki	Vanhustyön laadun kehittäminen ja palvelujärjestelmän monipuolistaminen	52 354	03.2004 - 02.2006	LAPPI

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LLH/SOS	003/03	Keminmaan kunta	Ikääntyvien hyvinvointihanke	62 168	01.2003 - 05.2005	LAPPI
LLH/SOS	014/04	Keminmaan kunta	Ikääntyvien hyvinvointihanke II-vaihe	80 000	01.2003 - 12.2005	LAPPI
LSLH/TER	009/07	Keski-Suomen shp	GeroCenter - tutkimus- ja kehittämistoimintaa iäkkään väestön parhaaksi	100 000	01.2007 - 12.2008	K-SUO
STM/TER	89/04	Keski-Suomen shp	Vitapolis -hanke ikääntyvälle väestölle	123 700	1.2004 - 12.2006	K-SUO
ISLH/TER	027/05	Kiuruveden kaupunki	Hopea - Vanhusten terveystalujen saumaton hoitoketju	153 609	03.2005 - 12.2007	P-SAV
ISLH/SOS	010/06	Kiuruveden kaupunki	Kotikulta -vanhusten kotipalveluiden kehittämishanke	211 350	04.2006 - 10.2008	P-SAV
ISLH/SOS	021/04	Kiuruveden kaupunki	Vanhusystävällinen kylä	30 000	10.2004 - 12.2005	P-SAV
ISLH/SOS	005/03	Kiuruveden kaupunki	Vanhusystävällinen kylä	35 000	04.2003 - 09.2004	P-SAV
LSLH/SOS	090/06	Kokkolan kaupunki	Kotihoidon toiminnan ohjaus ja laatu, KOTO	205 500	03.2006 - 10.2008	K-POH
ESLH/TER	053/07	Kouvola seudun ktt ky	Vanhustenhuollon hoitoketju, prosessit sekä seudullinen palvelurakenne	396 000	01.2007 - 12.2008	KYME
ISLH/SOS	017/07	Kuopion kaupunki	Kuopion kaupungin vanhustalujen kehittämishanke, KUVAKE	148 277	03.2007 - 10.2009	P-SAV
LSLH/SOS	039/04	Kurikan kaupunki	Kehittyvä kotihoito - ikäihmisten kotihoitotyön haasteet ja niihin vastaaminen	165 148	04.2004 - 10.2006	E-POH
OLH/SOS	025/05	Kuusamon kaupunki	Kumppanuusjohtamisen juurruttaminen ikääntyvien palvelujärjestelmään	395 518	06.2005 - 03.2007	P-POH
OLH/SOS	007/07	Kuusamon kaupunki	Sosiaalinen voimavarana - yhteisö kuntouttaa	115 000	03.2007 - 08.2009	P-POH
LSLH/SOS	040/04	Laihian kunta	Palveluohjaus terveys- ja vanhustaluhuollossa	64 550	03.2004 - 12.2005	POHJ
ISLH/TER	026/05	Lapinlahden kunta	"Hyvät käytännöt" kotihoidon kehittämishanke	221 040	01.2005 - 12.2007	P-SAV
ESLH/SOS	034/04	Lappeenranta kaupunki	Kotihoidon uudet toimintamallit	110 000	03.2004 - 10.2006	E-KAR
ESLH/SOS	044/05	Lappeenranta kaupunki	Päivätoimintaa pitäjille - kuntouttavaa päivätoimintaa lähipalveluna	283 450	03.2005 - 10.2007	E-KAR
LSLH/SOS	003/04	Laukaan kunta	Vanhusten palvelurakenteen uudistaminen	53 214	04.2004 - 12.2005	K-SUO
ISLH/SOS	015/07	Leppävirran kunta	Leppävirran monipalveluautohanke, LEMON	50 000	10.2007 - 12.2008	P-SAV
ISLH/SOS	040/05	Lieksan kaupunki	Vanhustyön kehittämiskeskus KARPALO	288 540	06.2005 - 12.2007	P-KAR
LSLH/SOS	041/07	Loimaan kaupunki	Vanhusten kotihoidon kehittäminen	78 330	05.2007 - 04.2009	VAR-S
ESLH/SOS	049/06	Loviisan kaupunki	Itä-Uudenmaan vanhustenhuollon kehittämishanke	121 200	05.2006 - 12.2008	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ISLH/SOS	015/06	Mikkelin kaupunki	Dementiayksikön toimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto	35 800	03.2006 - 12.2007	E-SAV
ISLH/SOS	003/03	Mikkelin kaupunki	RAVA-toimintakykymittarin käyttöön ottaminen ikäihmisten hoivapalveluissa	40 000	03.2003 - 12.2004	E-SAV
LSLH/SOS	039/06	Mynämäen kunta	Kuntien vanhusten avohuollon kehittämishanke	147 360	05.2006 - 10.2008	VAR-S
ISLH/TER	026/07	Nilsiän kaupunki	Nilsiän ja Rautavaaran laitoshoitopotilaiden asumispalveluyksiköt	97 000	06.2007 - 05.2009	P-KAR
OLH/SOS	010/04	Nivala-Haapajärven seutukunta	Omaishoitajuus vetovoimaisena vaihtoehtona	38 529	01.2005 - 12.2005	P-POH
ISLH/SOS	009/03	Nurmeksen kaupunki	Vanhuspalvelujen tuotteistaminen, laatu järjestelmä ja ostopalvelukäytännöt	71 800	03.2003 - 12.2004	P-KAR
LSLH/SOS	082/06	Oravais-Vörå-Maxmo tk ky	Försök med omorganisering av tjänster för äldre	109 500	03.2005 - 08.2008	POHJ
ESLH/SOS		Orimattilan kaupunki	Saumattomaan kotihoitoon ja vanhustyöhön kuntien ja tk ky:n yhteistyönä	269 750	4.2004 - 10.2006	P-HÄM
OLH/SOS	002/04	Oulaisten kaupunki	Asiakaslähtöinen kotihoito	220 000	03.2004 - 12.2006	P-POH
OLH/SOS	003/03	Oulaisten kaupunki	Asiakaslähtöinen kotihoito	65 714	04.2003 - 03.2004	P-POH
OLH/SOS	012/06	Oulaisten kaupunki	Vanhustenhuollon kehittämishanke	210 000	10.2006 - 12.2008	P-POH
OLH/SOS	019/05	Oulun kaupunki	AVEK+ Läheisauttajaverkosto itseenäisen kotona selviytymisen tukijana	289 733	04.2005 - 10.2007	P-POH
ESLH/SOS		Padasjoki	Avo- ja laitospalvelut sujuvaksi yhteistoiminnaksi	185 000	3.2004 - 10.2006	P-HÄM
ISLH/SOS	002/07	Pertunmaan kunta	KOTONA-projekti	83 277	01.2007 - 02.2008	E-SAV
ISLH/SOS	003/07	Pieksämäen kaupunki	Tehostettu kotihoito -hanke	148 100	04.2007 - 10.2009	E-SAV
ISLH/SOS	003/05	Pieksämäen kaupunki	Vanhusten toimintakyvyn edistäminen	219 698	03.2005 - 12.2007	E-SAV
ISLH/SOS	005/04	Pieksänmaan kunta	Palveluohjaus, ennakoiva kotihoito ja kotikuntoutus ikääntyvien palveluissa	48 000	09.2004 - 12.2005	E-SAV
LSLH/SOS	084/06	Pietarsaari-Jakobstad	Räls-Alva	210 000	04.2006 - 03.2008	POHJ
LSLH/SOS	016/05	Porin kaupunki	Karhukuntien vanhustenhuollon laadun kehittämishanke	227 925	05.2005 - 03.2006	SATA
STM/TER	34/05	Porin kaupunki	Pth vanhusten neuvolan toimintamalli	60 000	09.2005 - 12.2007	SATA
ESLH/SOS	030/04	Pornaisten kunta	Laitos- ja kotihoidon laatu koulutus	35 939	09.2004 - 12.2005	UUSIM
OLH/SOS	006/03	Pudasjärven kunta	Ikäihmisten pärjääminen haja-asutusalueilla	179 466	03.2003 - 05.2005	P-POH
ISLH/SOS	011/07	Puumalan kunta	Uusi toimintamalli -uuden alku	30 800	02.2007 - 03.2008	E-SAV

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	135/04	Päijät-Hämeen shp	Toimiva ja kustannustehokas vanhustenhuolto	200 000	4.2004 - 12.2005	P-HÄM
LSLH/SOS	009/03	Pöytyän kunta	Vanhustenhuollon laadun kehittämishanke Loimaan seudun kunnissa	289 000	03.2003 - 12.2004	VAR-S
STM/SOS	006/03	Raahen seudun th ky	GELLMAN Geriatriaan erikoistunut neuvonnan seutukunnallinen keskus	453 669	01.2003 - 12.2004	P-POH
LLH/SOS	005/07	Ranuan kunta	Laatua ja kattavuutta ranualaisten vanhusten palveluihin	180 000	04.2007 - 10.2009	LAPPI
LLH/SOS	009/04	Ranuan kunta	Ranuan kunnan vanhuspalveluitten kehittäminen	54 475	03.2004 - 06.2006	LAPPI
LSLH/SOS	021/04	Rauman kaupunki	Kotihoitoasema Metso	188 800	04.2004 - 03.2006	SATA
ISLH/SOS	012/07	Rautalammin kunta	Ennalta ehkäisevän kotikuntoutuksen järjestäminen ikääntyville omaishoitajille	67 065	09.2007 - 09.2009	P-SAV
ISLH/SOS	011/05	Rautalammin kunta	Ikäihmisten ja erityisryhmien kotona selviytymisen mahdollistaminen	126 666	09.2005 - 08.2007	P-SAV
LLH/SOS	006/06	Rovaniemen kaupunki	KUNTO -Rovaniemen kuntouttava päivätoiminta	57 000	03.2006 - 12.2008	LAPPI
LLH/TER	013/04	Rovaniemen kaupunki	Rose-Rovaseudun senioripalveluiden kehittäminen	170 000	05.2004 - 12.2006	LAPPI
ESLH/SOS	051/05	Ruokolahden kunta	Palvelutori kotona asumisen mahdollistajana -hanke	125 298	03.2005 - 10.2007	E-KAR
ISLH/SOS	015/04	Rääkkylän kunta	Pienen kunnan malli selviytyä ikäihmisten hoitamisesta	34 435	01.2004 - 12.2006	P-KAR
LSLH/SOS	043/06	Salon kaupunki	Salon seutukunnan vanhustenhuollon strategia ja palvelurakenteen kehittäm.	158 184	02.2006 - 08.2008	VAR-S
LSLH/SOS	044/06	Salon kaupunki	Valo = vanhusten lääkehoito optimaaliseksi	135 000	01.2006 - 10.2008	VAR-S
LSLH/TER	047/04	Sastamalan pt ky	Kokonainen elämä kotona	349 850	08.2004 - 12.2006	PIRK
LSLH/SOS	005/07	Sastamalan pt ky	Muisti ja mieli -hanke	207 445	09.2007 - 10.2009	PIRK
ISLH/SOS	003/04	Savonlinnan kaupunki	Kuntouttavan työote ikäihmisten toimintakyvyn edistämiseksi	125 200	03.2004 - 12.2005	E-SAV
ISLH/SOS	001/03	Savonlinnan kaupunki	Vanhusten kotihoidon kehittämishanke	75 000	01.2003 - 12.2004	E-SAV
LSLH/SOS	079/06	Seinäjoen kaupunki	Laadunarviointi ja vertailutiedon hyödyntäminen vanhuspalveluissa	120 150	09.2006 - 02.2008	E-POH
ISLH/SOS	022/04	Siilinjärven kunta	Kotona kaiken ikää - kotihoidon kehittämishanke Siilinjärvellä ja Maaningalla	179 355	01.2004 - 12.2005	P-SAV
LLH/SOS	002/04	Sodankylän kunta	Kotihoito-KOHO	150 000	02.2004 - 12.2006	LAPPI
LLH/SOS	002/07	Sodankylän kunta	Tietoa, taitoa ja tahtoa vanhustyöhön -hanke	100 000	04.2007 - 10.2009	LAPPI
LLH/SOS	008/05	Sodankylän kunta	Vanhusneuvola-hanke	200 000	01.2005 - 12.2007	LAPPI
ISLH/SOS	010/07	Sonkajärvi	Sonkajärven vanhus- ja vammaishuollon mosaikki	120 420	01.2007 - 09.2009	P-SAV

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ISLH/SOS	007/06	Sonkajärvi	Sonkajärven vanhus- ja vammais- huollon mosaikki	40 000	01.2006 - 12.2006	P-SAV
LSLH/SOS	015/06	Säkylän kunta	Vanhustenhuollon vaihtoehtoiset toteuttamistavat	76 725	06.2006 - 10.2008	SATA
LSLH/SOS	095/05	Tampereen kaupunki	Gerontologinen sosiaalityö erityisesti kotihoidossa ja sen rajapinnoilla	197 492	09.2005 - 10.2007	PIRK
LSLH/TER	045/04	Tampereen kaupunki	Kaaos-hanke, Ikääntyvien terv. edistäminen kaatumisia ehkäisemällä	186 000	03.2004 - 12.2006	PIRK
LLH/SOS	003/07	Tornion kaupunki	Seniори-keskus	120 000	05.2007 - 10.2009	LAPPI
ESLH/SOS	042/06	Tuusulan kunta	KUUMA-kuntien ja Hyvinkään vanhuspalvelujen kehittämishanke	295 050	05.2006 - 12.2008	UUSIM
OLH/SOS	014/04	Tyrnävän kunta	Vanhustyön palvelujen alueellinen kehittäminen	58 381	04.2004 - 12.2005	P-POH
LSLH/SOS	046/06	Uudenkaupungin kaupunki	"Sykettä sydämeen" -Ikääntyvän väestön kotona selviytymisen tukeminen	210 187	03.2006 - 10.2008	VAR-S
LSLH/SOS	085/06	Vaasa - Vasa	Yhdistetty vanhustyö - kehittyvä asiakaspalvelu	76 950	04.2006 - 03.2007	POHJ
ESLH/TER	006/04	Valkealan kunta	Vanhustenhuollon avoimuuden seudullinen kehittäminen / seniорiliikunta	145 000	03.2004 - 10.2006	KYME
ESLH/TER	022/04	Vantaan kaupunki	Etähoiva vanhustenhuollossa	495 000	03.2004 - 10.2006	UUSIM
ESLH/SOS	012/03	Vantaan kaupunki	Ikääntyvien muisti-, kuntoutus- ja nettineuvolapalvelut	230 000	03.2003 - 10.2005	UUSIM
ISLH/TER	027/07	Varkauden kaupunki	Ikääntyvien toimintakykyhanke	71 250	. - .	P-SAV
ISLH/SOS	006/03	Varkauden kaupunki	Yhteistyöllä laatua vanhusten suun terveydenhoitoon	93 500	04.2003 - 12.2004	P-SAV
ISLH/SOS	020/05	Varpaisjärven kunta	Sote-toimen yhdistäminen ja vanhusväestön palvelurakenteen kehitt.	150 000	03.2005 - 12.2007	P-SAV
LSLH/SOS	078/06	Viialan kunta	Kotihoidon palvelujen seudullinen kehittäminen Etelä-Pirkanmaalla	139 950	03.2006 - 02.2008	PIRK
LSLH/SOS	004/04	Viitasaaren kaupunki	Vanhuspalveluiden palveluprosessien kehittäminen	35 750	03.2004 - 12.2005	K-SUO

116 hanketta = 17 435 958

Vähemmistöjen palvelujen kehittämishankkeet

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	022/06	Etelä-Savon shp	Erytisyryhmien asiointi- ja neuvontapalveluiden saatavuuden edistäminen	85 000	09.06 - 12.07	E-SAV
STM/SOS	035/04	Helsingin kaupunki	Fungerande svenskspråkiga socialservicekedjor i huvudstadsregionen	86 500	04.2004 - 03.2007	UUSIM
STM/SOS	041/07	Helsingin kaupunki	Kotouttamistyön kehittämishanke	200 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/TER	135/03	HUS	Omakielisten palvelujen kehittäminen	44 000	1.2003 - 12.2004	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	005/07	Inarin kunta	Saamelaiten/saamenkielisten sosiaalipalvelujen kehittämisyksikkö	126 800	2007 - 2009	LAPPI
STM/SOS	036/04	Pääjärven ky	Alueellinen autismiosaaja - verkosto	71 000	03.2004 - 12.2005	K-HÄM
STM/SOS	038/05	Turun kaupunki	Romanilasten varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteutus ja arviointi	56 250	01.2005 - 07.2006	VAR-S
STM/SOS	032/04	Turun kaupunki	Romanilasten varhaiskasvatus	18 000	03.2004 - 12.2004	VAR-S
STM/TER	59/05	Utsjoen kunta	Utsjoen ja Norjan lähialueiden koordinaatiohanke	200 000	2005 - 2007	LAPPI
STM/SOS	014/06	Uudenmaan erityispalvelut ky	Uudenmaan tulkkipalvelujen hankintarenkaan keh.hanke - jatkohakemus	38 200	06-07	UUSIM
LSLH/SOS	013/03	Vaasa - Vasa	Maahanmuuttajasosiaalityön konsultaatioverkosto	145 877	10.2003 - 12.2005	POHJ
STM/SOS	026/06	Vantaan kaupunki	PASSI, maahanmuuttajanuorten palveluiden saatavuuden parantamiseksi	284 800	06-08	UUSIM
STM/SOS	033/04	Vantaan kaupunki	Romanilasten varhaiskasvatuksen kehittämishanke	97 700	06.2004 - 12.2006	UUSIM
STM/SOS	081/05	Varkauden kaupunki	Kaalengo Kenti - romanilasten varhaiskasvatus	44 925	06.2005 - 12.2006	P-SAV

14 hanketta = 1 499 052

TERVEYSPALVELUJEN KEHITTÄMISHANKKEET

Perusterveydenhuollon seudullinen yhteistyö

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	027/04	Alavuden kaupunki	Kuusio kuntien terveysyhtymä	120 125	04.2004 - 12.2006	E-POH
OLH/TER	003/04	Haapaveden kaupunki	Terveyspalvelujen seudullinen järjestäminen Siikalatvalla	125 000	01.2004 - 03.2005	P-POH
STM/TER	028/03	Harjavallan th ky	Perusterveydenhuollon aluehallinto -hanke	100 000	2.2003 - 10.2005	SATA
ESLH/TER		Hartolan kunta	Itä-Hämeen terveydenhuollon jatkohanke	58 776	5.2004 - 12.2005	P-HÄM
STM/TER	71/05	Heinola	Heinolan seudun th kehittämishanke	100 000	04.2005 - 12.2006	P-HÄM
ESLH/TER	013/04	HUS	Länsi-Uudenmaan sh-alueen tulevaisuudenstrategian toteuttaminen	35 000	04.2004 - 12.2005	UUSIM
ESLH/SOS	006/03	HUS	Länsi-Uudenmaan sh-alueen tulevaisuudenstrategia	50 000	05.2003 - 12.2003	UUSIM
ESLH/TER	051/06	Hämeenlinnan seudun ktt:n ky	Alueterveyskeskus osana seudullista perusterveydenhuoltoa	246 750	09.2006 - 02.2008	K-HÄM
OLH/TER	004/04	lin kunta	Seudullinen hyvinvoinnin terveyskeskus	130 000	01.2004 - 12.2006	P-POH
STM/TER	132/05	Joensuun kaupunki	Joensuun seudun kuntien pth:n seutuhanke	200 000	03.2005 - 12.2007	P-KAR

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	042/05	Joutsan kunta	Perusturvayhteistyöhanke	51 539	09.2005 - 12.2006	K-SUO
STM/TER	129/05	Juvan kunta	JJR Sosiaali- ja terveystoimen palveluallianssi	47 000	01.2005 - 12.2007	E-SAV
STM/TER	009/03	Keski-Pohjanmaan shp	Perusterveydenhuollon seudullinen järjestäminen	80 000	3.2003 - 11.2005	K-POH
LLH/TER	013/05	Kolarin kunta	Pohjoisen viisikko	150 000	01.2005 - 12.2007	LAPPI
ESLH/TER	015/05	Kouvolan seudun ktt ky	Perusterveydenhuollon seudullinen kehittäminen	458 900	01.2005 - 12.2006	KYME
STM/TER	109/03	Kouvolan-Valkealan ktt ky	Perusterveydenhuollon seudullistamishanke	114 000	1.2003 - 12.2004	KYME
STM/TER	70/05	Lahden kaupunki	Lahden seudun soster. palveluyhteyskeskus	100 000	07.2005 - 12.2007	P-HÄM
ISLH/TER	026/06	Lapinlahden kunta	Tk:ten toimivuus, henkilökunnan saatavuus sekä ennalta ehkäisevä työ	83 512	01.2006 - 06.2007	P-SAV
ISLH/TER	036/04	Leppävirran kunta	Sosiaali- ja terveyspalvelukokonaisuus Leppävirralla, SOTKOS	53 000	03.2004 - 12.2005	P-SAV
LSLH/TER	063/05	Malmin th alue - Malmska	Malmin terveydenhuoltoalueen perustaminen/Yksi yhteinen ovi.	89 250	03.2005 - 12.2006	POHJ
STM/TER	66/04	Maskun ktt ky	Maskun ja Mynämäen-Mietoisten yhteistyöhanke	30 000	04-05	VAR-S
ISLH/TER	034/04	Nilsin kaupunki	Nilsin ja Rautavaaran seud. yhteisten terveyspalvelujen kehittämishanke	116 307	01.2004 - 12.2005	P-SAV
OLH/TER	003/06	Nivalan kaupunki	Seudullinen terveyspalvelujen kehittämishanke, TePaKe	95 000	01.2006 - 12.2007	P-POH
LSLH/TER	048/04	Nokian kaupunki	Laadukas perusterveydenhuolto Pirkanmaalla	122 000	03.2004 - 06.2006	PIRK
ESLH/TER	019/05	Nurmijärven kunta	Kiljavan sairaala: Keski-Uudenmaan seudullinen palveluyksikkö	195 000	01.2005 - 12.2006	UUSIM
ESLH/TER	021/04	Nurmijärven kunta	Seudullinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikkö	120 000	01.2004 - 07.2005	UUSIM
STM/TER	87/05	Oulunkaaren seutukunnan ky	SeutuVerto	355 000	5/05 - 12/07	P-POH
LSLH/TER	013/07	Parkanon kaupunki	Ikaalisten, Kihniön ja Parkanon terveydenhuoltoalueen valmistelu	41 250	01.2007 - 06.2007	PIRK
STM/TER	66/03	Pirkanmaan shp	Mäntän seudun terv.huoltoalueen kehittäminen	34 000	02-04	PIRK
STM/TER	027/06	Pohjois-Karjalan ssk	Terveydenhuollon Pohjois-Karjalan mallin II vaihe	170 000	04.06 - 01.08	P-KAR
LSLH/TER	011/04	Porin kaupunki	Karhukuntien terveydenhuollon toiminnan suunnittelu ja tuotteistus	191 000	05.2004 - 12.2005	SATA
STM/TER	45/05	Toholammin kunta	Alueellinen terveydenhuolto	88 000	07.2005 - 12.2007	K-POH
LSLH/TER	046/04	Valkeakoski	Terv.huollon lähipalveluiden kumppanuusmalli	80 000	11.2004 - 10.2006	PIRK

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	124/05	Varkauden kaupunki	Seudull. mielenterveys-, päihde- ja työterveyshanke	220 000	05.2005 - 12.2007	P-SAV
STM/TER	98/03	Vieskan th ky	Toimivan perusterveydenhuollon kehittäminen	82 730	5.2003 - 12.2004	P-POH
OLH/TER	008/04	Vieskan th ky	Toimivan pth:n, ennaltaehk. työn ja toimijoiden välisen yhteistyön kehitt.	175 000	01.2004 - 04.2005	P-POH
STM/TER	111/05	Vihdin kunta	Selvitysprojekti Hiiden th-alueesta	79 000	05.2005 - 12.2007	UUSIM

37 hanketta = 4 587 139

Erikoissairaanhoidon seudullinen yhteistyö

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	84/04	Etelä-Pohjanmaan shp	E-Pohjanmaan ja Vaasan shp:n yhteistyön kehitt.	235 400	2004 - 7.2006	E-POH
STM/TER	10.12.2003	Etelä-Pohjanmaan shp	E-Pohjanmaan ja Vaasan shp:n yhteistyön kehitt.	51 505	9.2003 - 11.2005	E-POH
STM/TER	006/03	Etelä-Pohjanmaan shp	Terveystenhuollon strategian täytäntöönpano	505 300	3.2003 - 10.2005	E-POH
STM/TER	71/03	Lapin shp	Lapin keskussairaala 2010 sopeuttamishanke	162 700	1.2003 - 12.2005	LAPPI
STM/TER	74, 75 /03	Länsi-Pohjan shp	Peres-projekti/alueellinen apuvälinekeskus	100 000	3.2003 - 12.2005	LAPPI
STM/TER	145/04	Pirkanmaan shp	Lääkehankintayhteistyön kehittäminen	250 000	1.2004 - 12.2007	PIRK
STM/TER	10.12.2003	Pirkanmaan shp	Valkeakosken aluesairaalan yhteistyön kehittäminen	49 000	6.2003 - 12.2005	PIRK
STM/TER	030/04	Pohjois-Pohjanmaan shp	Erikoissairaanhoidon yhteistyö Pohjois-Suomessa	535 000	03-07	P-POH
STM/TER	90/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Erikoissairaanhoidon yhteistyö Pohjois-Suomessa	100 000	05-08	P-POH
STM/TER	10.12.2003	Pohjois-Pohjanmaan shp	Erikoissairaanhoidon yhteistyö Pohjois-Suomessa	185 510	03-07	P-POH
OLH/TER	007/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	Työ- ja toimintatapojen yhteensovittaminen ja uudistaminen	346 500	01.2006 - 12.2007	P-POH
STM/TER	10.12.2003	Pohjois-Savon shp	Varkauden sairaalan organisatorinen määrittely	77 500	03-04	P-SAV
STM/TER	011/03	Vaasa - Vasa	Pietarsaaren sairaalan yhdistäminen	100 000	2.2003 - 3.2004	POHJ
LSLH/TER	059/07	Vaasan shp	Alueellisen lääkehuollon kehittäminen	211 967	01.2007 - 10.2009	POHJ
ISLH/TER	025/05	Varkauden kaupunki	Varkauden sairaala - seudullinen yhteistyökumppani	66 728	05.2005 - 12.2006	P-SAV
STM/TER	58/04	Varsinais-Suomen shp	Lääkehuollon kehittämishanke	147 000	04-07	VAR-S
STM/TER	52/04	Varsinais-Suomen shp	Operatiivisen erikoissairaanhoidon keskittäminen	455 400	04-05	VAR-S
STM/TER	40/03	Varsinais-Suomen shp	Raision aluesairaalan liittäminen TYKS:iin	28 000	1.2003 - 12.2003	VAR-S

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	56/04	Varsinais-Suomen shp	Turunmaan sairaalan uusi toimintamalli	60 000	04-06	VAR-S
LSLH/TER	032/07	Varsinais-Suomen shp	TYKS-ervan logistiikkayhteistyön kehittäminen	100 000	01.2007 - 05.2008	VAR-S
STM/TER	60/04	Varsinais-Suomen shp	Yhteinen alueellinen hankintatoimi	86 800	04-06	VAR-S

21 hanketta = 3 854 310

Perusterveydenhuollon kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	055/05	Alajärven kaupunki	Järvisuudun terveyskeskuksen vastaanottopalveluiden kehittäminen	47 250	04.2005 - 04.2006	E-POH
STM/TER	120/03	Espoon kaupunki	Perusterveydenhuollon toimintatapojen kehitt.	288 000	1.2003 - 12.2005	UUSIM
LSLH/TER	067/06	Etelä-Pohjanmaan shp	Kiireellinen palveluohjaus	217 630	03.2006 - 12.2007	E-POH
STM/TER	137/04	Forssan seudun th ky	Hyvä oppilashuolto seudullisesti toteutettuna	160 500	1.2004 - 6.2006	K-HÄM
ESLH/TER	004/05	Helsingin kaupunki	Palvelurakenteen muutos ympäri-vuorokautisessa laitoshoidossa	120 000	05.2005 - 12.2006	UUSIM
STM/TER	055/06	Helsingin kaupunki	Perusterveydenhuollon tuotteistuksen kehittämishanke	135 000	05.06 - 12.07	UUSIM
ESLH/TER	006/05	Helsingin kaupunki	Tk:n akuuttisairaalan vuodeosasto-toiminnan arviointitutkimus	135 000	03.2005 - 05.2006	UUSIM
ESLH/TER	064/06	Hyvinkään kaupunki	Kotihoidon palveluprosessien kehittäminen	270 000	05.2006 - 10.2008	UUSIM
ESLH/TER	017/04	Hyvinkään kaupunki	Pth palvelujen joustavuuden ja oikean kohdentamisen hanke	575 936	03.2004 - 10.2006	UUSIM
ESLH/TER	043/07	Hämeenlinnan seudun ktt:n ky	Ensikontakti toimivaksi - hoidon tarpeen arviointi sujuvaksi	96 000	03.2007 - 02.2008	K-HÄM
STM/TER	149/03	Hämeenlinnan seudun ktt:n ky	Rakennemuutoksella tehostettuun kotihoitoon	170 000	5.2003 - 12.2004	K-HÄM
ESLH/TER	004/04	litin kunta	litin terveyskeskuksen vuodeosastopalvelujen kehittämishanke	74 500	03.2004 - 12.2005	KYME
ISLH/TER	025/06	Iloimantsin kunta	Iloimantsin terveyskeskuksen päivystyksen ja vastaanoton kehittäminen	67 500	03.2006 - 02.2008	P-KAR
ISLH/TER	034/05	Joensuun kaupunki	Terveysasemien toiminnan kehit. ja kansalaisten vastuu terveydestään	222 750	03.2005 - 08.2007	P-KAR
STM/TER	033/06	Jyväskylän kaupunki	Akateeminen tk - kehittävien ja tutkivien terveyskeskusten verkosto	250 000	01.06 - 12.07	K-SUO
LLH/TER	003/04	Kemin kaupunki	Avosairaaloitoiminnan käynnistäminen	80 000	03.2004 - 02.2006	LAPPI
LLH/TER	012/05	Kemin kaupunki	Perusterveydenhuollon kehittämishanke	78 750	03.2005 - 12.2006	LAPPI
LSLH/TER	055/07	Kokkolan seudun tk ky	Asiakaslähtöisten palveluprosessien ja puhelintyön yhtäaikainen kehittäminen	97 453	04.2006 - 10.2009	K-POH

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/ TER	050/07	Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	Avosairaanhoidon vastaanotto- toiminnan kehittäminen	82 830	03.2007 - 08.2008	E-POH
STM/ TER	111/03	Lappeenran- nan kaupunki	Opiskelijaterveydenhuollon järjes- täminen	446 000	5.2003 - 12.2005	E-KAR
ISLH/ TER	028/07	Lieksan kaupunki	Lääkärityövoiman saatavuuden edistäminen	93 529	05.2007 - 05.2009	P-KAR
ESLH/ TER	017/05	Lohjan kaupunki	Hiiden alueen terveyskeskusten avohoidon tuotteistus	88 740	01.2005 - 12.2006	UUSIM
STM/ TER	97/05	Lohjan k aupunki	TK:ten avopalvelujen benchmarking	370 000	05.2005 - 12.2007	UUSIM
LSLH/ TER	064/05	Mustasaari- Korsholm	Avosairaanhoidon kehittäminen vertaisarvioinnin avulla	105 900	04.2005 - 03.2007	POHJ
ISLH/ TER	028/06	Nilsian kaupunki	Tk:n vastaanotto toiminta ja ehkäi- sevä yhteistyö moniammatillisesti	65 250	01.2006 - 12.2007	P-SAV
ISLH/ TER	025/07	Pieksämäen kaupunki	Vastaanotto toiminnan kehittäminen	151 791	01.2007 - 12.2008	E-SAV
LSLH/ TER	053/06	Pirkkalan kunta	Tietopohja yhtenäiseksi Pirkan- maalla	194 256	03.2006 - 02.2008	PIRK
ESLH/ TER		Riihimäen seudun tk ky	Hoitokäytännöt ajan tasalle	25 000	3.2004 - 12.2005	K-HÄM
ESLH/ TER		Riihimäen seudun tk ky	Väestölähtöisen hoidon saatavuus- den turvaaminen Riihimäen seudulla	376 000	3.2005 - 10.2007	K-HÄM
LLH/ TER	016/05	Rovaniemen kaupunki	Rovaseudun tk vastaanotto toiminnan ja hammashuollon kehittäminen	239 250	01.2005 - 12.2007	LAPPI
ISLH/ TER	019/06	Savonlinnan pth ky	Projekteista prosessiin - osaava ja laadukas muutoksen hallinta	258 150	06.2006 - 12.2008	E-SAV
STM/ TER	83/03	Sisä-Savon th ky	YTY-Laaturiprojekti - Väestövastuu ja kotihoito	185 903	4.2003 - 12.2005	P-SAV
LSLH/ SOS	018/03	Tampereen kaupunki	Terveyspalvelujen neuvonnan kehittäminen	200 000	01.2003 - 12.2003	PIRK
LSLH/ TER	044/04	Tampereen kaupunki	Terveyspalvelujen neuvonnan kehittäminen	150 000	02.2004 - 12.2004	PIRK
LSLH/ TER	065/05	Vaasa - Vasa	Hoidon saatavuus Vaasan alueella	60 000	03.2005 - 12.2006	POHJ
LSLH/ TER	039/05	Varsinais- Suomen shp	Terveyskeskusten ja hoitoketjujen toimivuus ja toiminnan laatu	515 500	03.2005 - 10.2007	VAR-S

36 hanketta = 6 694 368

Terveysterveysten johtamisen kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/ TER	010/04	Askola	Laadun kehittämien Askolan sosiaali- ja terveystoimissa	12 865	05.2004 - 12.2005	UUSIM
ISLH/ TER	023/07	Etelä-Savon shp	Erikoissairaanhoidon johtamisosaamisen ja johtamisprosessien uudistaminen	70 000	01.2007 - 05.2008	E-SAV
ISLH/ TER	008/04	Etelä-Savon shp	Strategian määrittäminen ja laatu- järjestelmän käyttöönotto	100 000	01.2004 - 12.2004	E-SAV

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER		Forssan seudun th ky	Ammatillinen osaaminen ja johtamisosaaminen	72 675	8.2005 - 4.2007	K-HÄM
STM/TER	147, 151 /03	Forssan seudun th ky	Johtaminen / tietoverkkojen hyödyntäminen	13 420	1.2003 - 12.2004	K-HÄM
STM/TER	122/03	Helsingin kaupunki	Terveydenhuollon uudistaminen	500 000	1.2003 - 7.2005	UUSIM
ISLH/TER	031/05	Juuan kunta	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen paikalliset rakenteet ja johtaminen	26 400	01.2005 - 12.2006	P-KAR
ESLH/TER		Kanta-Hämeen shp	Laadunhallinnan kehittämishanke	50 000	08.2004 - 12.2005	K-HÄM
STM/TER	008/04	Kemin kaupunki	Hyvinv. ja terveyden edistämisen rakenteet, TEJO	63 800	ei toteutunut	LAPPI
STM/TER	90/04	Keski-Suomen shp	Terveysturvan optimointia edistävät kokeilut	23 000	03-07	K-SUO
STM/TER	125/04	Kymenlaakson shp	Terveysturvan optimointia edistävät kokeilut	92 000	03-07	KYME
LLH/TER	011/04	Länsi-Pohjan shp	Terveydenhuollon seudullinen johdon järjestelmä, 1-vaihe	56 250	01.2004 - 12.2005	LAPPI
OLH/TER	011/05	Oulun kaupunki	TEJO-OULU-Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen kehittäminen	100 000	01.2005 - 12.2006	P-POH
ISLH/TER	020/04	Pohjois-Karjalan shp	ALSTRA: Alueellinen terveydenhuollon strategisen johtamisen malli	76 872	04.2004 - 12.2006	P-KAR
ISLH/TER	021/07	Pohjois-Karjalan ssp ky	Rajat-on- projekti	40 000	01.2007 - 12.2008	P-KAR
OLH/TER	005/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	Tuotannon ohjausjärjestelmä ja potilaskohtainen laskentamalli	196 000	01.2006 - 12.2007	P-POH
OLH/TER	019/07	Pohjois-Pohjanmaan shp	Tuotannon ohjausmallin ja potilaskohtaisen laskentamallin laajennus	130 000	06.2007 - 05.2009	P-POH
ESLH/TER	045/07	Riihimäen seudun tk ky	Strategiasta johtamisen kehittäminen	83 610	04.2007 - 12.2008	K-HÄM
LSLH/TER	031/05	Salon seudun ktt ky	Hyvinvointijohtamisen soveltaminen Terveys 2015 -ohjelman toimeenpanossa	140 000	01.2005 - 12.2006	VAR-S

19 hanketta = 1 846 892

Työnjaon ja osaamisen kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	058/06	Etelä-Pohjanmaan shp	Kaksikielisten palvelujen turvaaminen	62 700	01.2006 - 12.2006	E-POH
LSLH/TER	068/06	Etelä-Pohjanmaan shp	Osaamisen hallinnan kehittäminen Etelä-Pohjanmaan shp:ssa	133 000	01.2006 - 10.2008	E-POH
ISLH/TER	020/06	Etelä-Savon shp	Hoitohenkilökunnan työkierto	30 000	03.2006 - 12.2007	E-SAV
ESLH/TER	003/06	HUS	Hoitohenkilökunnan sisäinen työnjako erikoissairaanhoidossa	46 400	03.2006 - 12.2007	UUSIM
ESLH/TER	008/07	HUS	Koulutusympäristön kehittäminen, Erha-PT	100 000	01.2007 - 12.2008	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER	011/04	HUS	Lääkärien ja hoitajien työnjaon tarkistaminen	53 750	10.2003 - 12.2005	UUSIM
LSLH/TER	004/07	Jyväskylän kaupunki	Tavoitteena osata osaston lääkkeet, TOOL	63 750	09.2007 - 09.2009	K-SUO
STM/TER	48/03	Jyväskylän kaupunki	Tk:n avovastaanottotoiminnan työnjako	140 500	02-04	K-SUO
ESLH/TER	013/05	Järvenpään kaupunki	Hoitotyön kehittäminen Kuuma-kumppanuuskunnissa	521 626	01.2005 - 12.2006	UUSIM
OLH/TER	002/06	Kainuun maakunta ky	Hoitotyön osaamisen johtaminen	77 000	01.2006 - 12.2007	KAI-NUU
STM/TER	104/03	Kainuun maakunta ky	Kansalaisten hoidon tarpeen arvioinnin kehitt.	137 500	8.2003 - 7.2005	KAI-NUU
OLH/TER	001/05	Kainuun maa-kunta ky	Mielenterveystyöntekijöiden osaamisen kehittyminen ja työrasitus	170 000	01.2005 - 10.2007	KAI-NUU
LSLH/TER	051/06	Kangasalan seudun tk ky	Ketjulähetti	119 250	05.2006 - 12.2007	PIRK
ESLH/TER		Kanta-ämeen shp	Henkilöstön osaamisen arviointi-rekisterin käyttöönotto ja kehittäminen	70 150	3.2004 - 10.2006	K-HÄM
STM/TER	114/04	Keravan kaupunki	Toimiva hoitotiimi	74 400	3.2004 - 12.2005	UUSIM
LSLH/TER	054/07	Keski-Pohjanmaan shp	HOLA- Keski-Pohjanmaa	92 000	01.2007 - 06.2009	K-POH
STM/TER	86/05	Kuusamon kaupunki	Lääkärikeskeisyydestä laaja-alaiseen osaamiseen	180 000	06.2005 - 12.2007	P-POH
STM/TER	140/04	Lestijärven kunta	Keski-Pohjanmaan th resurssikeskus	115 800	04-06	K-POH
ESLH/TER	004/07	Nurmijärven kunta	Henkilöstön rekrytointi ja pysyvyys Nurmijärven terveyskeskuksessa	187 305	01.2007 - 12.2008	UUSIM
STM/TER	78/03	Outokummun kaupunki	Moniammatillinen yhteistyö ja työnjako	21 836	1.2003 - 12.2003	P-KAR
ISLH/TER	017/04	Outokummun kaupunki	Moniammatillisen yhteistyön ja työnjaon kehittäminen	42 031	01.2004 - 12.2004	P-KAR
OLH/TER	008/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	Pohjois-Suomen terveydenhuollon tulevaisuuden osaaminen, TULOS	159 000	01.2006 - 12.2007	P-POH
STM/TER	110/05	Porvoon kaupunki	Hoitaja-lääkäri työparityöskentely	180 000	05.2005 - 12.2007	UUSIM
LLH/TER	009/07	Rovaniemen kaupunki	Pth:n vastaanottotoiminnan yhteistyö- ja työnjakohanke	276 000	05.2007 - 12.2009	LAPPI
LLH/TER	010/06	Rovaniemen kaupunki	Rovaniemen perusterveydenhuollon osaamishanke	50 000	05.2006 - 12.2007	LAPPI
LSLH/TER	051/05	Saarijärven-Karstulan s. th ky	Vastaanottohoitaja - perusterveydenhuollon pelastus	90 000	07.2005 - 06.2006	K-SUO
STM/TER	52/03	Saarijärven-Karstulan s. th ky	Vastaanottohoitaja - pth:n pelastus	155 000	4.2003 - 10.2005	K-SUO
LSLH/TER	001/05	Someron kaupunki	Hoitohenkilöstön osaamisen ja saatavuuden turvaamisen kehittämishanke	100 267	04.2005 - 10.2007	VAR-S

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	104/05	Tampereen kaupunki	Perusterveydenhuollon vastaanotto-toiminnan kehittämisprojekti	249 400	01.2005 - 12.2006	PIRK
ISLH/TER	032/06	Varkauden kaupunki	Etäomahoito-prosessin työnjaon kehit. etäseurantajärjestelmän avulla	45 000	02.2006 - 12.2006	P-SAV
ISLH/TER	024/05	Varkauden kaupunki	Vastaanottotoiminnan seudullinen kehittäminen	117 600	03.2005 - 12.2006	P-SAV
LSLH/TER	015/04	Varsinais-Suomen shp	Terveyskeskuslääkäreiden saatavuus ja toiminnan laatu	169 860	05.2004 - 10.2006	VAR-S
OLH/TER	020/07	Vieskan th ky	Asiakaslähtöisen terveydenhuollon varmistaminen Oulun Eteläisen alueella	150 000	03.2007 - 12.2008	P-POH
OLH/TER	004/05	Vieskan th ky	Hoitajien ja lääkäreiden uudistuneen työnjakomallin juurruttaminen	200 000	01.2005 - 12.2006	P-POH
ESLH/TER	024/04	Vihdin kunta	Tiimityö-hanke	89 670	03.2004 - 12.2005	UUSIM

35 hanketta = 4 470 795

Suun terveydenhuollon kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER	009/05	Helsingin kaupunki	Informaatioteknologian hyödyntäminen hammashuollon ostopalveluissa	75 000	01.2005 - 01.2006	UUSIM
STM/TER	100/05	Helsingin kaupunki	Tietoteknologian hyödyntäminen hammashuollossa	105 000	01.2005 - 01.2006	UUSIM
STM/TER	113/04	Hyvinkään kaupunki	TULEVA	90 500	1.2004 - 12.2005	UUSIM
STM/TER	74/04	Jyväskylän kaupunki	Jyvässeudun hammashuollon voimavarojen kehittäm.	200 000	4.2004 - 12.2005	K-SUO
ESLH/TER	008/06	Järvenpään kaupunki	Kuuma-kuntien suun terveydenhuollon kehittämishanke	195 000	01.2006 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	017/04	Kuopion kaupunki	Hammashuollon kehittämishanke	120 000	04-06	P-SAV
STM/TER	034/07	Kuopion kaupunki	Suun terveydenhuollon julkisten palvelujen kehittämishanke Itä-Suomessa	450 000	08.2007 - 07.2009	P-SAV
STM/TER	128/04	Lappeenrannan kaupunki	Työnjaon kehittäminen E-Karjalan hammashoidossa	95 200	2.2004 - 12.2006	E-KAR
ESLH/TER	006/06	Lohjan kaupunki	Suun terveydenhuollon seutuverkko	187 304	05.2006 - 12.2008	UUSIM
STM/TER	84/05	Oulun kaupunki	Hammash. opetusterveyskeskuksen tietotek.	102 000	4/05 - 12/07	P-POH
OLH/TER	002/05	Oulun kaupunki	Työnjaon ja toimintatapojen kehittäminen suun terveydenhuollossa	170 000	01.2005 - 06.2007	P-POH
STM/TER	015/05	Pirkanmaan shp	Suun th:n erikoishoidon ja koulutuksen yksikkö	57 000	04.2005 - 12.2006	PIRK
LSLH/TER	012/04	Porin kaupunki	Yhdessä toimien ikäihmisen suu kuntoon	55 000	04.2004 - 03.2006	SATA
STM/TER	021/03	Salon seudun ktt ky	Suun th työnjaon alueell. kehittämishanke, Fossaka	242 000	03-06	VAR-S

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	47/05	Salon seudun ktt ky	Suun th työnjaon alueell. kehittämishanke, Fossaka 2	270 000	01.2005 - 12.2007	VAR-S
LSLH/TER	070/06	Seinäjoen seudun ty	Etelä-Pohjanmaan hammashoidon päivystyshanke	53 345	04.2006 - 10.2008	E-POH
LSLH/TER	012/07	Tampereen kaupunki	Yhteisvoimin suun päivystystä	39 375	04.2007 - 03.2008	PIRK
LSLH/TER	009/04	Turun kaupunki	Hoitoon pääsyn turvaaminen Turun terveystoimen hammashuollossa	185 000	04.2004 - 12.2005	VAR-S
ESLH/TER	011/06	Vantaan kaupunki	Suun terveyden edistämisen elämäntaakkarimalli	260 025	01.2006 - 10.2008	UUSIM
STM/TER	071/07	Vantaan kaupunki	Suun terveydenhuolto Sateenvarjo	270 000	05.2007 - 10.2009	UUSIM
STM/TER	55/04	Varsinais-Suomen shp	Alueellinen hammaslääkäripäivystys	113 000	04-05	VAR-S

21 hanketta = 3 334 749

Apuvälinetoiminnan kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	122/04	Etelä-Karjalan shp	Apuvälinepalveluiden integraatio	29 500	5.2004 - 5.2005	E-KAR
LSLH/TER	059/05	Etelä-Pohjanmaan shp	Alueellisen apuvälinekeskuksen valmistelu ja käynnistäminen	83 150	04.2005 - 06.2006	E-POH
ISLH/TER	006/04	Etelä-Savon shp	Alueellisen apuvälineyksikön kehittäminen	74 000	01.2004 - 12.2005	E-SAV
OLH/TER	001/04	Kainuun maakunta ky	Sinisten ajatusten apuvälinehuolto - Kainuun apuvälineprojekti	60 000	03.2004 - 12.2005	KAI-NUU
LSLH/TER	066/05	Keski-Pohjanmaan shp	Keski-Pohjanmaan APUKE-hanke	85 300	08.2005 - 07.2007	K-POH
LLH/TER	010/04	Lapin shp	Apuvälinetoiminnan kehittäminen alueellisen kuntoutustoiminnan osa-alueena	100 100	03.2004 - 06.2006	LAPPI
ESLH/TER	022/05	Porvoon kaupunki	Porvoon sh-alueen fysioterapian ja apuvälinetoiminnan yhtenäistäminen	99 563	09.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	63/04	Satakunnan shp	Alueellisen apuvälinetoiminnan uudistaminen	572 500	04-06	SATA

8 hanketta = 1 104 113

Työterveyshuollon kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/TER	054/05	Alavuden seudun th ky	Työterveyshuollon seudullinen kehittämishanke	60 000	01.2005 - 12.2006	E-POH
ESLH/TER	016/04	Hyvinkään kaupunki	Työterveyshuollon kehittämishanke	119 500	03.2004 - 12.2005	UUSIM
ISLH/TER	029/04	Iisalmen seudun ktt ky	Seudullinen työterveyshuollon kehittämishanke Ylä-Savossa	42 700	01.2004 - 12.2005	P-SAV
LLH/TER	011/05	Itä-Lapin kuntayhtymä	Itä-Lapin työterveyshuollon kehittämishanke	150 000	03.2005 - 12.2007	LAPPI

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ISLH/TER	033/05	Joensuun kaupunki	Hyvien työterveyshuoltokäytäntöjen yhteistyöhanke, HYÖTY	37 500	04.2005 - 12.2006	P-KAR
ESLH/TER	014/05	Keravan kaupunki	Työterveyshuollon seutukunnallinen toteuttaminen Kuuma-kunnissa	30 000	01.2005 - 12.2005	UUSIM
LSLH/TER	061/05	Kyrönmaan tk ky	Kyrönmaan terveyskeskus ky:n työterveyshuollon palvelurakenneseelvitys	30 000	01.2005 - 10.2007	POHJ
ESLH/TER		Lahden kaupunki	Päijät-Hämeen työterveyshuolto	85 000	9.2004 - 12.2005	P-HÄM
LSLH/TER	026/07	Laitilan-Pyhärannan ktt ky	Vakka-Suomen seudun työterveys-hanke	159 000	03.2007 - 12.2008	VAR-S
LSLH/TER	006/04	Laukaan kunta	Työterveyshuollon yhteistyö- ja kehittämishanke LauHaKo	263 625	01.2004 - 12.2006	K-SUO
LSLH/TER	028/05	Loimaan seudun ktt ky	Loimaan seudun työterveys-hanke	150 000	04.2005 - 03.2007	VAR-S
LSLH/TER	024/06	Porin kaupunki	Seudullinen työterveyshuollon kehittämishanke	450 872	05.2006 - 10.2008	SATA
STM/TER	35/05	Region Åboland rf.	Utvecklande av företagshälsovården i Åboland (UFÅ)	43 000	06.2005 - 12.2006	VAR-S
STM/TER	100/03	Utajärven kunta	Seitsemän kunnan alueellinen työterveyshuolto	74 000	4.2003 - 12.2004	P-POH
OLH/TER	007/04	Utajärven kunta	Seitsemän kunnan alueellinen työterveyshuolto (jatkohanke)	90 000	01.2004 - 12.2004	P-POH

15 hanketta = 1 785 197

Päivystyksen ja ensihoidon kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER	001/06	Espoon kaupunki	Jorvin ja Peijaksen alueen kuntien ja esh:n yhteinen päivystys	468 525	04.2006 - 10.2008	UUSIM
STM/TER	055/07	Helsingin kaupunki	Päivystyshanke	150 000	04.2007 - 10.2008	UUSIM
ESLH/TER	009/07	HUS	Ensihoidon sähköinen potilaskertomus	285 400	01.2007 - 12.2008	UUSIM
ESLH/TER	012/04	HUS	Päivystystoiminta ja tarkoituksenmukaisen työnjaon edistäminen	33 000	03.2004 - 12.2005	UUSIM
LSLH/TER	025/07	Härkätien kuntayhtymä	Valtatie 9 ja 10 kehittämishanke: Valmius ja ensihoito, VAKEVA	105 160	01.2007 - 12.2008	VAR-S
ISLH/TER	009/04	Itä-Savon shp	Yhteispäivystyshanke	24 161	01.2004 - 12.2004	E-SAV
OLH/TER	013/05	Kainuun maa-kunta ky	Ensihoidon ja sairaankuljetuksen kehittäminen	200 000	03.2005 - 12.2006	KAI-NUU
LSLH/TER	048/05	Keski-Suomen shp	Kiireettömien potilaskuljetusten optimointi Keski-Suomessa	25 000	01.2005 - 12.2005	K-SUO
STM/TER	88/04	Keski-Suomen shp	Nopean vasteen toimintamalli päivystystyössä	142 200	1.2004 - 12.2006	K-SUO
ESLH/TER	020/04	Loviisan seudun th ky	Itä-Uudenmaan yhteispäivystys	32 500	03.2004 - 12.2005	UUSIM
ISLH/TER	016/04	Nurmeksien ja Valtimon th ky	Pielisen-Karjalan yleislääkäripäivystyksen seutukunnallinen yhteistyöhanke	59 727	01.2004 - 12.2006	P-KAR

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	147/04	Pohjois-Savon shp	Yhteiset päivystysjärjestelyt	25 000	2004	P-SAV
LLH/TER	008/06	Rovaniemen kaupunki	Lapin ensivaste	188 000	04.2006 - 12.2007	LAPPI
STM/TER	023/03	Salon seudun ktt ky	Pth:n ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystys	131 500	4.2003 - 12.2005	VAR-S
STM/TER	025/03	Satakunnan shp	Sairaankuljetuksen kehittämisen jatkohanke	95 000	4.2003 - 9.2004	SATA
LSLH/TER	025/06	Satakunnan shp	Sairaankuljetus- ja ensihoitopalveluiden järjestäminen ja toiminnanohjaus	260 455	07.2006 - 10.2008	SATA
STM/TER	44/04	Turun kaupunki	Turun seudun terveyskeskusten yhteistyöpäivystys	200 000	2004	VAR-S
LSLH/TER	033/04	Vaasa - Vasa	Erikoissairaanhoidon ja terveyskeskusten päivystysyhteistyö	45 000	04.2004 - 12.2005	POHJ
LSLH/TER	017/04	Varsinais-Suomen shp	Päivystyspalveluiden kehittäminen pth:n ja esh:n yhteistyöllä	100 000	06.2004 - 12.2005	VAR-S

19 hanketta = 2 570 628

Hoitoketjujen kehittäminen erikoisaloille

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER	073/05	Espoon kaupunki	Ortopedisien potilaan hoidon saataavuuden ja laadun parantaminen	172 500	01.2004 - 05.2006	UUSIM
STM/TER	121/04	Etelä-Karjalan shp	Kaakon sairaaloiden kirurgian päivystysjärjestelyt	100 000	1.2004 - 4.2005	E-KAR
LSLH/TER	046/07	Etelä-Pohjanmaan shp	Voima-hanke, Ensisynnyttäjäperheiden hoitopolun mallintaminen	103 650	04.2007 - 12.2008	E-POH
LSLH/TER	003/05	Eurajoen kunta	MRSA-epidemian hallinta pitkäaikaishoidon laitoksessa	111 550	01.2005 - 12.2006	SATA
ESLH/TER	002/06	Helsingin kaupunki	Polyfarmasiaprojekti	97 500	09.2006 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	107/04	HUS	Pohjatyo kirurgian hoitoonottoaiteiden yhtenäistämis.	180 000	2004	UUSIM
STM/TER	144/04	HUS	Sairaalainfektioiden liikkuva torjuntayksikkö	111 000	04-06	UUSIM
ESLH/TER	004/06	HUS	TELESTROKE	124 500	03.2006 - 12.2008	UUSIM
ESLH/TER		Hämeenlinnan seudun ktt:n ky	Muistipoliklinikan perustaminen	99 000	3.2005 - 12.2006	K-HÄM
ISLH/TER	007/05	Itä-Savon shp	Sairauteen liittyvän aliravitsemuksen toteaminen ja hoito	30 000	08.2005 - 05.2006	E-SAV
STM/TER	139/03	Kanta-Hämeen shp	Ei-kiireellisen sairaanhoidon saatavuus	27 900	1.2003 - 10.2003	K-HÄM
STM/TER	131/04	Kanta-Hämeen shp	Kaihi- ja lonkan tekonivelpotilaiden hoito	118 000	6.2003 - 12.2005	K-HÄM
STM/TER	76/04	Keski-Pohjanmaan shp	Potilasneuvonnan ja hoidon koordinaation kehittäminen	100 000	04-06	K-POH
LSLH/TER	008/07	Keski-Suomen shp	Erehdyksistä mahdollisuuksiin - hoidon haittavaikutusten seuranta, ErMa	50 000	01.2007 - 10.2009	K-SUO

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	54/03	Keski-Suomen shp	Lantionpohjan alueellinen tutkimus- ja hoitoyks.	214 000	6.2003 - 12.2005	K-SUO
LSLH/TER	006/07	Keski-Suomen shp	Olkapääpotilaiden alueellinen hoitoketju Keski-Suomessa	30 000	01.2007 - 10.2009	K-SUO
STM/TER	114/03	Kymenlaakson shp	Kivunhoito ja kuntoutusketju	115 500	ei toteutunut	KYME
STM/TER	126/04	Kymenlaakson shp	Sydänpotilaiden kajoavien tutkimus- ja hoitomahd.	269 300	9.2003 - 12.2006	KYME
STM/TER	10.12.2003	Kymenlaakson shp	Sydänpotilaiden kajoavien tutkimus- ja hoitomahd.	194 400	9.2003 - 12.2006	KYME
STM/TER	145/03	Lahden kaupunki	Alueellinen dementia-keskus	120 000	1.2003 - 12.2004	P-HÄM
STM/TER	10.12.2003	Pirkanmaan shp	Erikoissairaanhoidon kuntoutustoiminnan kehittäjänä	460 000	9.2003 - 12.2005	PIRK
LSLH/TER	056/06	Pirkanmaan shp	Lonkkamurtuman jälkeinen kuntoutus ja hoito vanhuspotilaalla	35 000	01.2006 - 12.2006	PIRK
LSLH/TER	011/07	Pirkanmaan shp	Parkinsonismin oirein ilmenevien aivosairauksien varhaisdiagnostiikka	75 000	09.2007 - 10.2010	PIRK
STM/TER	10.12.2003	Pirkanmaan shp	Sydänsairauksien invasiivinen kardiologinen päiv.	70 000	9.2003 - 11.2005	PIRK
STM/TER	10.12.2003	Pirkanmaan shp	Syövän onkologisen hoidon järjestäminen	150 000	9.2003 - 12.2005	PIRK
STM/TER	96/04	Pirkanmaan shp	Urologisten potilaiden seurantajärjestelmä	63 500	04-05	PIRK
OLH/TER	006/04	Pohjois-Pohjanmaan shp	Infektioiden hoidon ja torjunnan kehittäminen	220 000	03.2004 - 12.2006	P-POH
STM/TER	83/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Liikkuva silmätutkimusyksikkö	100 000	7/05-6/07	P-POH
OLH/TER	009/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	Potilasohjauksen organisaatiomallin kehittäminen esh/pth yhteistyönä	63 000	01.2006 - 10.2008	P-POH
OLH/TER	018/07	Pohjois-Pohjanmaan shp	Tehokkuutta ja turvallisuutta lääkahoitoon	100 000	03.2007 - 12.2009	P-POH
ISLH/TER	029/05	Pohjois-Savon shp	Selkäpotilaan hoitoketju Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä	102 500	03.2005 - 12.2006	P-SAV
ESLH/TER		Päijät-Hämeen shp	Muistihäiriöpotilaan hoidon asiantuntijaverkoston luominen	99 750	1.2005 - 12.2006	P-HÄM
LSLH/TER	017/07	Satakunnan shp	Aivoverenkiertohäiriöpotilaan hoidon järjestäminen ja fysioterapian saatavuus	35 000	01.2007 - 12.2007	SATA
STM/TER	10.12.2003	Satakunnan shp	Sädehoidon suunnittelu ja toteutus	35 000	9.2003 - 9.2005	SATA
LSLH/TER	031/06	Varsinais-Suomen shp	KIPU-hanke	64 374	05.2006 - 10.2008	VAR-S
STM/TER	53/04	Varsinais-Suomen shp	Kuulokojekuntoutuksen hoitoketjut	98 900	04-05	VAR-S
STM/TER	028/05	Varsinais-Suomen shp	Kuulokojekuntoutuksen hoitoketjut	285 000	01.2005 - 12.2006	VAR-S
LSLH/TER	035/06	Varsinais-Suomen shp	Lääkehuollon kehittäminen	113 000	06.2006 - 12.2007	VAR-S

38 hanketta = 4 538 824

TERVEYDEN EDISTÄMISEN JA ENNALTAEHKÄISYN HANKKEET

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER	002/04	Elimäki	ElimBO	100 000	01.2004 - 12.2005	KYME
STM/TER	82/04	Etelä-Pohjanmaan shp	Liikkumisreseptin alueellinen toteuttaminen	52 500	7.2004 - 6.2006	E-POH
LSLH/TER	064/06	Etelä-Pohjanmaan shp	Liikkumisreseptin alueellinen toteuttaminen ja vaikutusten arviointi	128 600	01.2006 - 07.2007	E-POH
ISLH/TER	021/06	Etelä-Savon shp	Terveystiedon edistämisen alueellinen hanke (TERESA)	46 500	03.2006 - 12.2007	E-SAV
STM/TER	070/07	Haapaveden kaupunki	Terveystiedon edistäminen Siikalatvan seutukunnassa	100 000	07.2007 - 03.2009	P-POH
LSLH/TER	018/05	Harjavallan seudun th ky	Valtimotautien ehkäisyprojekti Kokemäenjokilaaksossa	252 525	03.2005 - 10.2007	SATA
ESLH/TER	012/07	HUS	Raskausdiabeteksen ja sen sikiökomplikaatioiden ennaltaehkäisy	33 992	01.2007 - 12.2010	UUSIM
ISLH/TER	024/07	Itä-Savon shp	Terveystiedon edistämisen yhteistyö-ohjelmien ja johtamiskäytäntöjen kehittäminen	73 430	03.2007 - 12.2007	E-SAV
LSLH/TER	029/04	Jalasjärven kunta	Metaboliseen oireyhtymään kuuluvien sairauksien ennaltaehkäisy	41 000	04.2004 - 06.2005	E-POH
STM/TER	057/06	Joensuun kaupunki	Terveystiedon edistämisen ja ehkäisevän työn tehostaminen	300 000	12.06 - 12.08	P-KAR
STM/TER	128/05	Kaakkois-Savon th ky	Hyvinvointia elämäntapaan laadukkailla palveluilla	43 700	05.2005 - 12.2007	E-SAV
OLH/TER	001/06	Kainuun maakunta ky	Osteoporoosin ennaltaehkäisy Kainuussa osana hoitotyötä	43 500	01.2006 - 05.2007	KAINUU
ISLH/TER	033/04	Koivis-Savon ktt ky	Kokonaisvaltaisen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	48 700	01.2004 - 12.2005	P-SAV
LSLH/SOS	012/03	Kokkolan kaupunki	Kun hakkaat itse halkosi - ne lämmittävät sinut kahdesti	123 850	01.2003 - 04.2005	K-POH
STM/TER	123/04	Kotkan kaupunki	Alkoholin suurkuluttajien mini-interventio	629 000	04-06	KYME
STM/TER	96/05	Kotkan kaupunki	Alkoholin suurkuluttajien mini-interventio	634 000	08.2005 - 12.2006	KYME
STM/TER	072/06	Kotkan kaupunki	Alkoholin suurkuluttajien mini-interventio	1 200 000	5.06 - 12.07	KYME
ESLH/TER	013/06	Kouvolan seudun ktt ky	Tapaturmien seurantajärjestelmän vakiinnuttaminen	280 310	04.2006 - 10.2008	KYME
ISLH/TER	027/06	Kuopion kaupunki	Preventiivisten toimintamallien kehittäminen moniammatillisena yhteistyönä	92 500	01.2006 - 12.2008	P-SAV
ISLH/TER	035/04	Lapinlahden kunta	Terveystiedon ja ravitsemus	88 600	09.2004 - 12.2006	P-SAV
ISLH/TER	031/06	Lapinlahden kunta	Ylä-Savon Terveystiedon ja ravitsemus 2006-2008 -hanke	148 125	05.2006 - 04.2008	P-SAV
ESLH/TER	050/07	Lappeenranta kaupunki	IKÄKAAOS	237 750	03.2007 - 12.2009	E-KAR
LSLH/TER	005/06	Laukaan kunta	Elämäntapasairauksien varhaistunnistaminen ja interventio, EVI	352 500	03.2006 - 12.2007	K-SUO

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ISLH/TER	024/06	Lieksan kaupunki	Vyötärölihavuuden ja suolan käytön vähentämisen kehittämishanke	69 525	01.2006 - 12.2008	P-KAR
ESLH/TER	015/06	Parikkalan kunta	Ennaltaehkäisy ja kotihoito saumattomasti kärkeen 2006-2008	150 000	05.2006 - 10.2008	E-KAR
STM/TER	64/03	Pirkanmaan shp	Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyohj. toimeenpano	400 000	3.2003 - 12.2007	PIRK
STM/TER	72/04	Pirkanmaan shp	Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyohj. toimeenpano	400 000	3.2003 - 12.2007	PIRK
STM/TER	018/05	Pirkanmaan shp	Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyohj. toimeenpano	400 000	05.2005 - 12.2005	PIRK
STM/TER	015/06	Pirkanmaan shp	Tyypin 2 diabeteksen ehkäisyohj. toimeenpano	1 300 000	01.06 - 12.07	PIRK
STM/TER	030/07	Pirkanmaan shp	Diabeteksen ja sydän- ja verisuonisairauksien ehkäisy	300 000	01.2008 - 12.2008	PIRK
STM/TER	026/06	Pohjois-Savon shp	Itä-Suomen terveyden edistämisen seutukehittäjä	100 000	05.06 - 12.07	P-SAV
STM/TER	115/04	Porvoon kaupunki	Ennalta ehkäisevä terveydenhuolto -yksikkö	165 800	04-05	UUSIM
STM/TER	67/05	Päijät-Hämeen shp	Ikihyvä Päijät-Häme	290 000	05.2005 - 12.2007	P-HÄM
LLH/TER	009/06	Rovaniemen kaupunki	Terve Lappi -hanke	318 000	05.2006 - 12.2008	LAPPI
ISLH/TER	007/04	Savonlinnan pth ky	Hyvä työelämä -kehittämishanke	70 900	02.2004 - 09.2006	E-SAV
LSLH/TER	054/06	Tampereen kaupunki	Kaaos-hanke, Ikääntyvien terv. edistäminen kaatumisia ehkäisemällä	202 125	01.2006 - 12.2007	PIRK
STM/TER	92/04	Tampereen kaupunki	Suolistosyövän väestöseulonnan käynnistäminen	49 500	04-06	PIRK
LSLH/TER	020/06	Turun kaupunki	Painokasprojekti	362 817	04.2006 - 04.2008	VAR-S
LSLH/TER	055/06	Virtain kaupunki	Dilli - Pirkanmaan perusterveydenhuollon diabetesmalli	150 000	04.2006 - 10.2008	PIRK

39 hanketta = 9 779 749

LABORATORIO- JA KUVANTAMISTOIMINNAN KEHITTÄMISHANKKEET

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	80/05	Etelä-Karjalan shp	Diagnostiikkakeskuksen selvitystyö	123 000	06.2005 - 12.2006	E-KAR
STM/TER	105/05	HUS	Arkistosuunnitelma digitaaliselle kuvamateriaalille	290 000	05.2005 - 10.2007	UUSIM
STM/TER	109/05	HUS	HUS-röntgenin liikelaitospalvelus	115 000	04.2005 - 12.2006	UUSIM
STM/TER	104/05	HUS	Laboratoriotietojärjestelmien yhdistäminen	450 000	02.2004 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	005/03	HUS	Tk:en radiologian digitalisointi; lab. yht. parantaminen Hyvinkään sh-alueella	74 000	03.2003 - 12.2004	UUSIM
ESLH/TER	080/05	HUS	Tk:en radiologian digitalisointi; lab. yht. parantaminen Hyvinkään sh-alueella	100 000	2.2005 - 12.2006	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/TER	018/04	Järvenpään kaupunki	Kuvantamistoiminnan tehostaminen seudullisena yhteistyönä	100 000	03.2004 - 12.2005	UUSIM
STM/TER	64/05	Kanta-Hämeen shp	Laboratoriopalvelujen tulevaisuuden toimintamalli	37 500	05.2005 - 06.2006	K-HÄM
STM/TER	44/05	Keski-Pohjanmaan shp	Digimediisiina III	69 000	06.2005 - 12.2007	K-POH
STM/TER	004/04	Lapin shp	Terveystuon kuvantamisen hallinta	642 500	11.2003 - 12.2005	LAPPI
STM/TER	10.12.2003	Lapin shp	Terveystuon kuvantamisen hallinta	156 563	11.2003 - 12.2005	LAPPI
ESLH/TER	019/04	Lohjan kaupunki	Kliinisen laboratoriotoiminnan järjestäminen Lohjan sairaanhoitoalueella	66 000	04.2004 - 12.2005	UUSIM
LLH/TER	007/06	Länsi-Pohjan shp	Länsi-Pohjan seudullisen radiologia-palvelun käyttöönotto	60 000	05.2006 - 12.2006	LAPPI
STM/TER	57/05	Länsi-Pohjan shp	Radiologian digitaalinen toimintamalli	104 000	04.2005 - 12.2005	LAPPI
STM/TER	010/06	Pirkanmaan shp	AKU-PIRKANMAA: Kuvantamispalveluiden eri mallien soveltuvuus	92 000	05.06 - 12.07	PIRK
STM/TER	82/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Laboratorio- ja kuvantamispalveluiden kehitt. LAKU	101 800	3/03 - 12/05	P-POH
STM/TER	96/03	Pohjois-Pohjanmaan shp	Laboratorio- ja kuvantamispalveluiden kehitt. LAKU	280 000	1.2003 - 12.2005	P-POH
STM/TER	029/04	Pohjois-Pohjanmaan shp	Laboratorio- ja kuvantamispalveluiden kehitt.	382 000	03-05	P-POH
STM/TER	050/07	Pohjois-Savon shp	KYS-ervan laboratoriotoiminnan kehittämishanke	100 000	02.2007 - 05.2008	P-SAV
STM/TER	122/05	Pohjois-Savon shp	KYS-ervan laboratoriotoiminnan kehittämishanke	230 000	05.2005 - 12.2007	P-SAV
STM/TER	82/03	Pohjois-Savon shp	Laboratoriotulosten ja -järjest. yhteiskäyttö	128 000	1.2003 - 12.2004	P-SAV
STM/TER	136/04	Päijät-Hämeen shp	Alueellinen diagnostiikkakeskus	100 600	9.2003 - 12.2005	P-HÄM
STM/TER	10.12.2003	Päijät-Hämeen shp	Alueellinen diagnostiikkakeskus	33 500	9.2003 - 12.2004	P-HÄM
STM/TER	32/05	Varsinais-Suomen shp	Laboratoriopalv. kysyntä ja tuottamisen optimointi	32 000	04.2005 - 03.2006	VAR-S
LSLH/TER	016/04	Varsinais-Suomen shp	Laboratoriotoiminnan integrointi, tehostaminen ja laadun kehittäminen	126 400	03.2004 - 02.2006	VAR-S

25 hanketta = 3 993 863

TERVEYDENHUOLLON TIETOTEKNIKKAHANKKEET

Sähköisen potilasasiakirjan kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	037/07	Etelä-Pohjanmaan shp	PROXIT - sähköisen pot.as.kirjan kehittäminen 10 shp:ssä	700 000	05.2007 - 12.2009	E-POH
STM/TER	004/06	Etelä-Pohjanmaan shp	PROXIT - sähköisen pot.as.kirjan kehittäminen 9 shp:ssä	1 000 000	01.07 - 12.07	E-POH

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	39/05	Etelä-Pohjanmaan shp	PROXIT- Effican kehittämishanke	800 000	05.2005 - 12.2007	E-POH
STM/TER	028/07	Oriveden kaupunki	Mediatri-tietojärjestelmän kehittämishanke	71 900	05.2007 - 12.2007	PIRK
STM/TER	014/05	Pirkanmaan shp	PSHP:n potilastietojärjestelmäkonaisuus	650 000	05.2005 - 12.2007	PIRK
STM/TER	041/07	Mustasaari-Korsholm	Sähköinen tiedonkulku Abilita potilastietojärjestelmästä, eKONTAKT	222 600	04.2007 - 10.2009	POHJ
STM/TER	028/04	Pohjois-Pohjanmaan shp	Katkeamaton tiedonkulku potilaan saumattomassa hoitoketjussa (KAISA)	360 000	04-05	P-POH
STM/TER	75/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Katkeamaton tiedonkulku potilaan saumattomassa hoitoketjussa (KAISA)	250 000	04-07	P-POH
STM/TER	068/07	Pohjois-Pohjanmaan shp	Katkeamaton tiedonkulku potilaan saumattomassa hoitoketjussa (KAISA)	750 000	05.2007 - 12.2009	P-POH
STM/TER	062/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	Katkeamaton tiedonkulku potilaan saumattomassa hoitoketjussa (KAISA)	800 000	05.04 - 12.07	P-POH
STM/TER	120/05	Kuopion kaupunki	Tietojärjestelmien kehittämisprojekti	700 000	06.2005 - 12.2007	P-SAV
STM/TER	032/07	Kuopion kaupunki	Tietojärjestelmien kehittämisprojekti	750 000	04.2007 - 12.2009	P-SAV
STM/TER	058/06	Kuopion kaupunki	Tietojärjestelmien kehittämisprojekti	1 000 000	05.06 - 06.08	P-SAV
STM/TER	47/04	Satakunnan shp	Asiakkaan tietojen sähköinen dokumentointi, Kertomus	250 000	1.2004 - 12.2007	SATA
STM/TER	36/05	Satakunnan shp	Asiakkaan tietojen sähköinen dokumentointi, Kertomus	200 000	09.2005 - 08.2006	SATA
STM/TER	108/05	HUS	Potilastietojärjestelmien jatkokehittäminen	700 000	01.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	042/06	HUS	Potilastietojärjestelmien jatkokehittäminen ja käyttöönotto	1 000 000	04.06 - 12.07	UUSIM
STM/TER	104/04	HUS	Sähköinen potilaskertomus ja lähetehoitopalautejärj.	1 120 700	10.2003 - 12.2007	UUSIM
STM/TER	102/05	HUS	Sähköinen potilaskertomus ja lähetehoitopalautejärj. ESPA 2	1 250 000	01.2005 - 06.2008	UUSIM
STM/TER	059/07	HUS	Yo-shp:ien potilashoidon järjestelmien liittäminen kansallisiin palveluihin	750 000	01.2007 - 10.2009	UUSIM
STM/TER	005/06	Vantaan kaupunki	Graafisen Finstarin kehittämisprojekti	325 000	03.06 - 12.07	UUSIM
STM/TER	024/07	Varsinais-Suomen shp	Kansallisesti yhtenäiset hoitotyön tiedot	400 000	05.2007 - 10.2009	VAR-S
STM/TER	33/05	Varsinais-Suomen shp	Valtakunnallinen sähköisen hoitotyön dokumentoinnin kehittämishanke	275 000	05.2005 - 12.2007	VAR-S
STM/TER	037/06	Varsinais-Suomen shp	Valtakunnallinen sähköisen hoitotyön dokumentoinnin kehittämishanke	800 000	05.06 - 12.07	VAR-S

24 hanketta = 15 125 200

Alueellisten tietojärjestelmien kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	120/04	Etelä-Karjalan shp	Kaapo-projekti	750 000	03-06	E-KAR
STM/TER	80/04	Etelä-Pohjanmaan shp	Tietotekniikan hyväksikäytön kehittäminen	700 000	04-05	E-POH
STM/TER	019/04	Etelä-Savon shp	Alueellinen potilastietojärjestelmä	581 000	04-07	E-SAV
STM/TER	115/05	Etelä-Savon shp	Sähköisten potilasasiakirjojen arkisto	82 000	06.2005 - 05.2007	E-SAV
STM/TER	37/04	Kainuun maakunta ky	Kainuun aluetietohanke	749 700	3.2004 - 12.2005	KAI-NUU
STM/TER	62/05	Kanta-Hämeen shp	Kanta-Hämeen yhteinen tietojärjestelmä	805 000	11.2004 - 12.2007	K-HÄM
STM/TER	87/04	Keski-Suomen shp	Alueellisen potilastietojärjestelmän kehittäminen	340 000	4.2004 - 12.2006	K-SUO
STM/TER	025/05	Keski-Suomen shp	Alueellisen potilastietojärjestelmän kehittäminen	25 000	05.2005 - 10.2007	K-SUO
STM/TER	92/05	Kouvola seudun ktt ky	Kaapo, 2. vaiheen kunnat	200 000	2005 - 2006	KYME
STM/TER	58/05	Lapin shp	Aluearkisto ”PERA”, OYS atj	325 000	01.2004 - 05.2008	LAPPI
STM/TER	002/04	Lapin shp	SAU LAPPI Saumattomat hyvinvointipalvelut	100 000	6.2004 - 12.2005	LAPPI
STM/TER	56/05	Lapin shp	SAU LAPPI Saumattomat hyvinvointipalvelut	40 000	06.2005 - 12.2007	LAPPI
STM/TER	130/04	Päijät-Hämeen shp	Sähköisten potilastietojärjestelmien yhteistyö	318 000	04-05	P-HÄM
STM/TER	100/04	Pirkanmaan shp	TAYS tietohallintayhteistyö	300 000	1.2004 - 12.2007	PIRK
STM/TER	013/05	Pirkanmaan shp	TAYS tietohallintayhteistyö	700 000	05.2005 - 12.2007	PIRK
STM/TER	026/04	Pohjois-Karjalan shp	KYS-aluetietojärjestelmä	481 100	3.2004 - 12.2005	P-KAR
STM/TER	053/07	Pohjois-Karjalan ssp ky	Pohjois-Karjalan maakunnallinen potilastietojärjestelmä	100 000	01.2007 - 12.2008	P-KAR
STM/TER	77/04	Vaasa - Vasa	Bildandet av Malmska hälso- och sjukvårdsområdet	500 000	4.2004 - 12.2004	POHJ
STM/TER	016/04	Ylä-Savon th ky	YTY:n ja Ylä-Savon tk:n tietohallinnon rationalisointi	125 500	4.2004 - 12.2005	P-SAV
STM/TER	123/05	Ylä-Savon th ky	YTY-alueen tietojärjestelmien yhtenäistäminen	220 000	06.2005 - 05.2007	P-SAV
STM/TER	46/05	Satakunnan shp	Salpahanke - aluetietojärjestelmän laajentaminen	80 000	05.2005 - 12.2007	SATA
STM/TER	103/05	HUS	Uudenmaan aluehanke	1 000 000	05-07	UUSIM
STM/TER	105, 106, 112 /04	HUS	Uudenmaan aluehanke, Huskey, Aluetietojärjestelmä	1 389 800	04-06	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	118/05	Lohjan kaupunki	Länsi-Uudenmaan tietojärjestelmien liittäminen Uumaan	200 000	05-07	UUSIM
STM/TER	031/05	Varsinais-Suomen shp	TYKS erityisvastuualueen tietohallinta	900 000	05.2005 - 12.2007	VAR-S
STM/TER	45/04	Varsinais-Suomen shp	TYKS:n erityisvastuualueen tietohallinta	300 000	04-06	VAR-S

26 hanketta = 11 312 100

Palvelusovellusten kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	039/07	Etelä-Pohjanmaan shp	Neuvokas - kansalaisen monikanavainen hoitoviestipalvelu	50 000	04.2007 - 09.2008	E-POH
STM/TER	114/05	Etelä-Savon shp	Kansalaisen terveystietokirjasto	275 000	05.2005 - 12.2006	E-SAV
STM/TER	043/07	Etelä-Savon shp	Terveystietokirjaston ePalvelut ja itseenäinen asiointi	100 000	05.2007 - 12.2008	E-SAV
STM/TER	10.12.2003	HUS	Valtakunnallinen terveydenhuoltoalan nimikkeistö	134 550	5.1996 - 12.2005	UUSIM
STM/TER	119/04	Kymenlaakson shp	eHealth -kehittämishanke	500 000	04-06	KYME
STM/TER	133/04	Lahden kaupunki	Gsm-ajanvaraus sosiaali- ja terveyspalveluissa	146 400	4.2004 - 10.2006	P-HÄM
STM/TER	019/07	Lapin shp	Kansalaisyhteydet julkiseen terveydenhuoltoon	330 000	05.2007 - 12.2009	LAPPI
STM/TER	069/07	Oulun kaupunki	Kansalaisen sähköiset palvelut - Kansallinen koordinaatio ja Oulun Omahoito	1 000 000	04.2007 - 03.2009	P-POH
STM/TER	31/04	Oulun kaupunki	Omahoitokonseptin suunnittelu Oulun seudulle	50 000	1.2004 - 3.2005	P-POH
STM/TER	99/03	Oulun kaupunki	Saumaton hoitoketju	62 000	5.2003 - 6.2005	P-POH
OLH/TER	005/04	Oulun kaupunki	Saumaton hoitoketju (jatkohanke)	178 000	01.2004 - 10.2005	P-POH
STM/TER	016/05	Pirkanmaan shp	Saumatomien hyvinvointipalvelujen kehittämishanke	140 000	05.2005 - 12.2007	PIRK
STM/TER	024/04	Pohjois-Karjalan shp	PKI -hanke	93 000	04-05	P-KAR
STM/TER	130/05	Pohjois-Karjalan shp	Päivyst. ja ajanvarauksen al. informaatiojärj. PÄIVI	85 000	03.2005 - 12.2006	P-KAR
STM/TER	052/07	Pohjois-Karjalan ssp ky	Erikoissairaanhoidon ajanvarausten hallinta, Avanto II-hanke	50 000	01.2008 - 12.2008	P-KAR
STM/TER	33/04	Pohjois-Pohjanmaan shp	Hoidon seurannan ja potilaskontrollin kehittäminen	115 500	04-05	P-POH
STM/TER	81/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Hoidon seurannan ja potilaskontrollin kehittäminen	180 000	04-12/05	P-POH
STM/TER	064/06	Pohjois-Pohjanmaan shp	OYS-erityisvastuualueen sähköinen ekg-hanke	300 000	05.06 - 10.08	P-POH
ISLH/TER	030/05	Pohjois-Savon shp	Sairaankuljetuksessa toimivien ensihoitajien osaamisen valvonta	10 000	01.2005 - 12.2005	P-SAV

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/TER	016/07	Päijät-Hämeen sote ky	Kansalaisen ajanvaraus Päijät-Hämeessä	280 000	05.2007 - 03.2009	P-HÄM
STM/TER	010/07	Satakunnan shp	Tietoon perustuva sote-johtaminen ja yhteistyö	370 000	06.2007-06.2008	SATA
STM/TER	054/06	Turun kaupunki	OHJAIN sos- ja terv.toimen toimintaa ohjaavien järjestelmien kehityshanke	100 000	01.06 - 12.08	VAR-S
STM/TER	022/07	Varsinais-Suomen shp	Kansalainen palveluiden varaajana, Omavaraus	90 000	03.2007 - 12.2008	VAR-S

23 hanketta = 4 639 450

SOSIAALIHUOLLON KEHITTÄMISHANKKEET

Sosiaalihuollon seudullinen yhteistyö

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	003/04	Alavuden kaupunki	Kuusio kuntien seutukoordinaattori	78 300	05.2004 - 12.2006	E-POH
STM/SOS	024/05	Alavuden seudun th ky	KuusVepa- vanhustenhuollon erityis-palv. turvaaminen Kuusio kunnissa	168 750	09.2005 - 10.2007	E-POH
STM/SOS	050/05	Forssan kaupunki	Forssan seudun seutukehittäjä -hanke	138 903	04.2005 - 12.2006	K-HÄM
STM/SOS	001/04	Hartolan kunta	Itä-Hämeen sosiaalihuoltohanke	53 700	05.2004 - 05.2005	P-HÄM
STM/SOS	49/06	Helsingin kaupunki	Pääkaupunkiseudun lastensuojelun kehittämissyksikkö	411 000	06-08	UUSIM
STM/SOS	001/07	Helsingin kaupunki	Valtakunnallisen adoptio-osaamisen hyvät käytännöt VAHKE	240 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	037/04	Helsingin kaupunki	Valtakunnallisen adoptio-osaamisen turvaaminen ja kehittäminen	90 000	04.2004 - 12.2006	UUSIM
LSLH/SOS	088/06	Himangan kunta	Perhepäivähoidon ammattikuvan ja työn kehittäminen	115 125	06.2006 - 10.2008	K-POH
STM/SOS	007/04	Honkalammen ky	Pohjois-Karjalan maakunnallinen seutusunnittelija	83 400	08.2004 - 07.2007	P-KAR
STM/SOS	39/06	Hämeenlinnan kaupunki	Lapsen polku laadukkaaksi	204 200	06-07	K-HÄM
STM/SOS	015/04	Hämeenlinnan kaupunki	Lapsen polku laadukkaaksi	100 000	05.2004 - 04.2006	K-HÄM
STM/SOS	077/05	Itä-Savon kuntayhtymä	Savonlinnan seudun seutukehittäjä	138 750	05.2005 - 12.2007	E-SAV
STM/SOS	023/04	Kaarinan kaupunki	Vammaispalveluiden palvelurakenteen kehittäminen Varsinais-Suomessa	139 200	04.2004 - 03.2006	VAR-S
STM/SOS	009/04	Kainuun maakunta ky	Kainuun sosiaalialan seutukehittäjähanke	206 600	04.2004 - 03.2007	KAINUU
ISLH/SOS	013/06	Kangasniemen kunta	Seudullinen demensiatyön osaamiskeskus	86 550	09.2006 - 12.2008	E-SAV
STM/SOS	013/04	Karkkilan kaupunki	Sosiaalityön rajapinnat - sos- ja th seudullinen kehittäminen Hiiden alueella	99 400	03.2004 - 12.2006	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	002/04	Kauhajoen kaupunki	Suupohjan seutukoordinaattori	68 700	06.2004 - 12.2006	E-POH
STM/SOS	003/06	Kauhava	Sosiaali- ja terveydenhuollosta perusturvaan	158 300	06-08	E-POH
LSLH/SOS	010/06	Keski-Satakunnan th ky	Laiko-hanke - Laitoshoidon ja kotihoidon kehittäminen	263 400	03.2006 - 10.2008	SATA
ISLH/SOS	039/05	Kesälahden kunta	Kuntouttava kotihoito - seudullinen kehittämishanke Keski-Karjalassa	33 400	08.2005 - 12.2007	P-KAR
STM/SOS	020/04	Kiteen kaupunki	Keski-Karjalan seudul. lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	120 400	05.2004 - 04.2006	P-KAR
STM/SOS	019/04	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Yhdessä voimistuen - laadukasta sosiaalityötä lappilaisille	209 900	08.2004 - 05.2006	LAPPI
ESLH/SOS	035/04	Kotkan kaupunki	Etelä-Kymenlaakson kuntakumppanuus -hanke	67 400	05.2004 - 04.2006	KYME
STM/SOS	029/04	Kotkan kaupunki	Etelä-Kymenlaakson seutukehittäjä - Lastensuojeluun liittyvät palvelut	71 300	09.2004 - 08.2006	KYME
STM/SOS	017/04	Kuopion kaupunki	Maakunnallinen sijaishuoltoyksikkö	143 000	05.2004 - 12.2005	P-SAV
STM/SOS	022/04	Kuusamon kaupunki	Työtä ja palvelutoimintaa Koillismaalle	97 500	09.2004 - 12.2006	P-POH
STM/SOS	028/04	Kuusankosken kaupunki	Ikäihmisten seudullisen palvelurakenteen ja toimintojen kehittämishanke	100 000	04.2004 - 10.2006	KYME
STM/SOS	029/05	Laitilan kaupunki	Vakka-Suomen sosiaalitoimien seutukehityshanke	101 625	09.2005 - 12.2007	VAR-S
STM/SOS	027/04	Lappeenrannan kaupunki	Lastensuojelun sijaishuollon kehittäminen Etelä-Karjalassa	154 000	04.2004 - 12.2006	E-KAR
STM/SOS	006/04	Lieksan kaupunki	Pielisen Karjalan seutusunnittelija	62 000	05.2004 - 04.2007	P-KAR
ESLH/SOS	007/03	Lohjan kaupunki	Seutuverkko yhteisten sote-järjestelmien kehittämiseksi	70 000	01.2003 - 10.2005	UUSIM
STM/SOS	46/06	Nilsian kaupunki	Vanhuspalvelurakenteen kehittämisen ja kotihoidon tukeminen	327 700	06-08	P-SAV
STM/SOS	008/04	Nivalan kaupunki	Sosiaalialan seutukehittäjä	54 700	01.2005 - 12.2006	P-POH
STM/SOS	004/04	Oriveden kaupunki	Ylä-Pirkanmaan hyvinvointikehittäjä	41 700	04.2004 - 11.2005	PIRK
OLH/SOS	026/05	Oulunkaaren seutukunnan ky	Seudullisesti verkostoituneet sosiaalipalvelut, SeutuVerso	250 050	01.2005 - 10.2007	P-POH
ESLH/SOS	040/04	Parikkalan kunta	Pienet piirissä - Kärkikuntien sosiaalityön seudullinen kehittäminen	53 680	04.2004 - 12.2005	E-KAR
STM/SOS	001/05	Pedersöre	Regionutvecklare för socialservicen i svenska Österbotten	113 504	08.2005 - 12.2007	POHJ
STM/SOS	34/06	Rauman kaupunki	Satakunnan Seutukehittäjä-hanke	43 800	06-07	SATA
STM/SOS	021/04	Saarijärven kaupunki	Ikääntyen maaseudulla, seudullinen vanhuspalveluiden toimintamalli	153 200	03.2004 - 12.2006	K-SUO
STM/SOS	024/04	Salon kaupunki	Yhteinen lastensuojelu -palvelurakenteen ja osaamisen kehittäminen	140 000	04.2004 - 03.2006	VAR-S

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	33/06	Salon seudun ktt ky	Sos.- ja terv.toimen uudelleenorganisoiminen Salon seutukunnalla	57 000	2006	VAR-S
STM/SOS	020/06	Savonlinnan kaupunki	Sijaishuollon kehittäminen Etelä-Pohjanmaalla	173 100	06-08	E-POH
STM/SOS	012/04	Tammisaari	Sote-palvelujen kehittäminen seudullinen kehittäminen Länsi-Uudellamaalla	99 700	04.2004 - 12.2005	UUSIM
ESLH/SOS	009/03	Tammisaari	Västnylandskt utvecklingsprojekt inom social- och hälsovård	50 000	03.2003 - 06.2004	UUSIM
STM/SOS	017/06	Tampereen kaupunki	Tampereen kaupunkiseudun seutukehittäjä	105 000	06-07	PIRK
STM/SOS	026/04	Tornion kaupunki	Länsi-Pohjan lapsilähtöinen yhteistoimintamalli	100 000	06.2004 - 03.2006	LAPPI
STM/SOS	44/06	Turun kaupunki	Seudul. työllistymispalvelujen ja aikuissos.työn keh.it.yks. perustaminen	339 600	06-08	VAR-S
STM/SOS	031/04	Uudenmaan erityishuolto-piirin ky	Uudenmaan tulkkipalvelujen hankintarenkään perustamis- ja kehittämishanke	100 000	03.2004 - 12.2006	UUSIM
STM/SOS	062/07	Uudenmaan erityispalvelut ky	Valtakunnallisen etätulkkajärjestelmän kehittäminen	993 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	005/04	Valkeakoski	Etelä-Pirkanmaan sosiaalipalvelujen seutusuunnittelija	42 000	08.2004 - 12.2005	PIRK
STM/SOS	063/05	Vantaan kaupunki	Sos. vahvistaminen pääkaupunkiseudun monikult. varhaiskasvatuksessa	285 744	05.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/SOS	010/04	Ylivieskan kaupunki	Sosiaalialan seutukehittäjä	61 500	11.2004 - 12.2005	P-POH
STM/SOS	039/07	Äänekoski	Lapsivaikutusten arviointi kunta- ja palvelurakennemuutoksessa	37 600	2007 - 2008	K-SUO

53 hanketta = 7 697 381

Kehittämisyksiköt

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	046/07	Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä	Keski-Suomen ja Pohjanmaan verkostoitunut vammaistyön kehittämissyksikkö	333 000	2007 - 2009	E-POH
STM/SOS	037/07	Helsingin kaupunki	Asunnottomien palvelujen kehittämissyksikkö	189 500	2007 - 2009	UUSIM
STM/TER	139/05	Helsingin kaupunki	Pääkaupunkiseudun asunnottomien palvelut	200 000	08.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/SOS	038/07	Helsingin kaupunki	Pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö	393 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	51/06	Helsingin kaupunki	Svensk utvecklingsenhet för socialt arbete	301 500	06-08	UUSIM
STM/SOS	021/07	Hämeen päihdehuollon ky	Mainiemen päihdetyön kehittämissyksikkö	319 000	2007 - 2009	K-HÄM
STM/SOS	37/06	Hämeenlinnan kaupunki	Hämeenlinnan seudun vanhustyön kehittämissyksikkö	166 800	2006 - 2008	K-HÄM
STM/SOS	53/06	Imatran kaupunki	Kaakkois-Suomen varhaiskasvatuksen kehittämissyksikkö	219 600	06-08	E-KAR

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	018/04	Joensuun kaupunki	Joensuun seudun lastensuojelun kehittämisyksikkö	126 000	09.2004 - 09.2006	P-KAR
STM/SOS	004/07	Joensuun kaupunki	Joensuun yhteistoiminta-alueen lastensuojelun kehittämishanke	179 700	2007 - 2009	P-KAR
STM/SOS	058/07	Juvan kunta	Etelä-Savon sosiaalityön ja varhaisen tuen kehittämisyksikkö	357 000	2007 - 2009	E-SAV
STM/SOS	018/05	Jyväskylän kaupunki	Keski-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikkö	242 139	07.2005 - 12.2007	K-SUO
STM/SOS	017/07	Jyväskylän kaupunki	Keski-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikkö	345 400	2008 - 2009	K-SUO
STM/SOS	028/07	Jyväskylän kaupunki	Keski-Suomen varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö, VARKE	400 000	2007 - 2009	K-SUO
STM/SOS	064/07	Järvenpään kaupunki	Länsi- ja Keski-Uudenmaan Lapsuuden hyvinvoinnin kehittämisyksikkö	300 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	006/07	Kaarinan kaupunki	Varsinais-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikkö	577 000	2007 - 2009	VAR-S
STM/SOS	080/07	Kainuun maakunta ky	Sosiaalialan kehittämisyksikkö Kainuuseen	167 000	2007 - 2009	KAI-NUU
STM/SOS	067/07	Karkkilan kaupunki	Hiiden alueen kuntoutuksen sosiaalityön kehittämisyksikkö	300 000	2006 - 2009	UUSIM
STM/SOS	048/07	Kauhajoen kaupunki	Lastensuojelun avohuollon ja perheyön kehittämisyksikkö	173 000	2007 - 2009	E-POH
STM/SOS	009/07	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Lapin seniori- ja vanhustyön kehittämisyksikkö	300 000	2007 - 2009	LAPPI
STM/SOS	025/06	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Lapin sosiaalityön keh.yks.	395 400	2006 - 2008	LAPPI
STM/SOS	073/07	Kotkan kaupunki	Kaakkois-Suomen lastensuojelun kehittämisyksikkö	274 000	2007 - 2009	KYME
STM/SOS	081/07	Kouvolan kaupunki	Kaakkois-Suomen vammaistyön keh.yks.	282 000	2007 - 2009	KYME
STM/SOS	059/07	Kuopion kaupunki	Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämisyksikkö	233 700	2007 - 2009	P-SAV
STM/SOS	57/06	Kuusamon kaupunki	Pohjois-Pohjanmaan ikääntyvien palvelujen keh.yks.	124 800	06-08	P-POH
STM/SOS	078/07	Kuusamon kaupunki	Pohjois-Pohjanmaan ikääntyvien palvelujen kehittämisyksikkö	322 000	2007 - 2008	KAI-NUU
STM/SOS	082/07	Kuusankosken kaupunki	Kaakkois-Suomen vanhustyön kehittämisyksikön jatko-hanke	112 100	2007 - 2009	KYME
STM/SOS	043/05	Kuusankosken kaupunki	Vanhustyön kehittämisyksikkö	178 627	05.2005 - 12.2007	KYME
STM/SOS	045/07	Lahden kaupunki	Päijät-Hämeen dementiahoidon kehittämisyksikkö	200 000	2007 - 2009	P-HÄM
STM/SOS	030/07	Lieksan kaupunki	Vanhuspalvelujen kehittämisyksikkö Karpalo, II-vaihe	150 700	2007 - 2009	P-KAR
STM/SOS	068/07	Mustasaari-Korsholm	Äldrecentrum Österbotten - utvecklingsenhet inom äldreomsorgen	200 000	2007 - 2009	POHJ
STM/SOS	022/07	Nastola	Lapsiperheiden sos.työn keh.yksikkö Päijät-Hämeessä	155 000	2007 - 2009	P-HÄM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	079/07	Oulun kaupunki	Oulun seudun lastensuojelun kehittämisyksikkö	200 000	2007 - 2009	P-POH
STM/SOS	066/07	Pietarsaari-Jakobstad	Utvecklingsenhet inom barnskyddet i Österbotten	285 000	2007 - 2009	POHJ
STM/SOS	054/07	Pojo	Utvecklingsenhet för tjänster inom äldreomsorg i västra Nyland	200 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	014/05	Porin kaupunki	Satakunnan lastensuojelun kehittämisyksikkö	357 922	08.2005 - 12.2007	SATA
STM/SOS	011/07	Porin kaupunki	Satakunnan lastensuojelun kehittämisyksikön jatko	340 500	2007 - 2009	SATA
STM/SOS	065/07	Porvoon kaupunki	Itä-Uudenmaan sosiaalipäivystyksen kehittämisyksikkö	179 000	2007 - 2009	UUSIM
STM/SOS	59/06	Raahen seudun th ky	Varhaiskasvatuksen kehittämisyksikkö -hanke	477 200	06-08	P-POH
ESLH/SOS	068/05	Riihimäen kaupunki	Riihimäen seudun dementiahoidon kehittämisyksikkö	150 000	08.2005 - 07.2007	K-HÄM
STM/SOS	020/07	Riihimäen kaupunki	Riihimäen seudun dementia työn keh.yksikkö, II-vaihe	176 200	2007 - 2009	K-HÄM
STM/SOS	052/07	Seinäjoen kaupunki	Pohjalaismaakuntien vanhustyön kehittämisyksikkö	112 000	2007 - 2009	E-POH
STM/SOS	055/07	Tampereen kaupunki	Alueellinen maahanmuuttaja-asiakastyön kehittämisyksikkö	234 000	2007 - 2009	PIRK

43 hanketta = 10 929 788

Sosiaalihuollon tietoteknologia

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	010/03	Alajärven kaupunki	Järvisseudun SOTE-tieto, tietojärjestelmien ja toimintamallien kehittäminen	77 035	03.2003 - 03.2005	E-POH
STM/SOS	007/06	Alavuden kaupunki	Kuusikuntien sosiaalitoimen tietoteknol.-hanke	141 200	06-08	E-POH
STM/SOS	001/03	Helsingin kaupunki	Ulkotilojen esteettömyysohjeisto ja ATK-ohjelma	217 000	01.2003 - 12.2004	UUSIM
STM/SOS	50/06	Helsingin kaupunki	Vertaisverkko alkoholin käytön hallintaan	195 000	06-08	UUSIM
STM/SOS	088/05	Honkalammen ky	eSoKe Sosiaalialan tietoteknologian käytön edistäminen	76 604	01.2005 - 12.2006	P-KAR
STM/SOS	020/05	Jyväskylän maalaiskunta	SosKes - Sosiaalipalveluiden tietohallinnon kehittäminen Keski-Suomessa	206 150	05.2005 - 12.2006	K-SUO
STM/SOS	035/07	Jyväskylän maalaiskunta	Sos-Kes 2 - Kunnallisten sosiaalipalveluiden tietohallinnon kehittäminen	454 000	2007 - 2009	K-SUO
STM/SOS	073/05	Kainuun maakunta ky	Sosiaalihuollon teknologian kehittäminen Kainuussa	200 648	04.2005 - 12.2006	KAI-NUU
STM/SOS	028/05	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Kommunikaatiokeskuksen toiminnan vakiinnuttaminen ja etätulkkaus	110 900	06.2005 - 12.2006	LAPPI
STM/SOS	033/05	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmät-kehittämishanke Lapin läänissä	59 838	06.2005 - 12.2007	LAPPI

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	040/05	Kotkan kaupunki	Kaakkois-Suomen sosiaalitoimen tietoteknologian kehittämishanke - Kaaso	90 000	07.2005 - 12.2006	KYME
STM/SOS	071/07	Kotkan kaupunki	Kaakkois-Suomen sosiaalitoimen tietoteknologian kehittämishanke Kaaso II	155 000	2007 - 2008	KYME
STM/SOS	082/05	Kuopion kaupunki	Varhaiskasvatuspalveluiden sähköinen asiointi ja viestintä I	46 800	08.2005 - 07.2006	P-SAV
STM/SOS	41/06	Kuopion kaupunki	Varhaiskasvatuspalveluiden sähköinen asiointi ja viestintä II	69 900	06-07	P-SAV
STM/SOS	043/07	Kuopion kaupunki	Varhaiskasvatuspalveluiden sähköinen asiointi ja viestintä III	133 000	2007 - 2008	P-SAV
STM/SOS	083/07	Lieksan kaupunki	Kirjaamisen kehittäminen kotihoidossa	298 000	2007 - 2009	P-KAR
STM/SOS	051/07	Lohtaja	Edusos-hanke	108 000	2007 - 2009	K-POH
STM/SOS	011/06	Pohjois-Karjalan ssk	eSOSTIETO - sosiaalialan tietoteknologian käyttöönotto	276 600	06-08	P-KAR
STM/SOS	010/07	Porin kaupunki	Tietoteknologian hyödyntäminen lastensuojelun avoimuuden asiakaspoluissa	296 000	2007 - 2009	SATA
LSLH/SOS	042/06	Region Åboland rf.	Innovativ eService inom social- och hälsovård i Åboland	147 750	06.2006 - 10.2008	VAR-S
STM/SOS	007/07	Salon kaupunki	Päivähoidon prosessien ja tietojärjestelmien kehittäminen kuntayhteistyönä	102 000	2007 - 2009	VAR-S
STM/SOS	36/06	Salon kaupunki	Varhaiskasvatuksen ja päivähoidon prosessien ja teknologian kehittäminen	37 800	06-07	VAR-S
STM/SOS	060/07	Tampereen kaupunki	Sosiaali- ja potilasasiain toiminnan valtakunnallinen tilastointi	30 000	2007 - 2009	PIRK
STM/SOS	014/07	Turun kaupunki	Turun sote-toimen strategisen johtamisen ja tiedonhallinnan kehittäminen	400 000	2007 - 2009	VAR-S
STM/SOS	004/06	Vaasa - Vasa	Utvecklande av IT-baserad färdtjänst i Vasaregionen	135 300	06-08	POHJ
STM/SOS	005/06	Vetelin kunta	DIGISOS-Halsua-Kaustinen-Veteli	239 400	06-08	K-POH

26 hanketta = 4 303 925

Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	006/07	Espoon kaupunki	Perhepäivähoito 2010 -verkostonhanke	212 742	03.2007 - 12.2008	UUSIM
ESLH/SOS	030/05	Helsingin kaupunki	Tehtävärakenteen ja työmallien kehittäminen sosiaalialan työssä	540 000	03.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	018/07	Helsingin kaupunki	Tehtävärakenteiden ja työmallien kehittäminen, TEHTY2	255 000	11.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS		Hämeenlinnan kaupunki	Virtaa - kunnallisen sosiaalityön tehtävä- ja ammattirakenteen kehittäminen	113 809	5.2005 - 12.2005	K-HÄM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ISLH/SOS	018/07	Iisalmen kaupunki	Pohjois-Savon sosiaalijohdon kehittämishanke	130 233	05.2007 - 09.2009	P-SAV
LSLH/SOS	011/03	Kauhajoen kaupunki	Laadukas ja osaava suupohja - sotehenkilöstön kehittämishanke	50 000	03.2003 - 12.2004	E-POH
ESLH/SOS	029/07	Keravan kaupunki	Aikuissosiaalityö laadukkaaksi ja vaikuttavaksi Keski-Uudellamaalla	204 276	04.2007 - 10.2009	UUSIM
LSLH/SOS	002/07	Keuruun kaupunki	Selville sosiaalityöstä, Aikuissosiaalityön kehittämishanke	367 791	05.2007 - 10.2009	K-SUO
LSLH/SOS	007/07	Nokian kaupunki	Aikuissosiaalityön tehtävä rakenne, toimintamallit ja työn sisällöt	406 500	05.2007 - 10.2009	PIRK
OLH/SOS	009/07	Oulun kaupunki	Ke-Pe Kehittyvä Perhepäivähoito	170 000	03.2007 - 12.2008	P-POH
LSLH/SOS	011/06	Porin kaupunki	Porin kaupungin aikuissosiaalityön ammatti- ja tehtävä rakennehanke	158 433	04.2006 - 10.2008	SATA
LSLH/SOS	092/05	Pälkäneen kunta	Kehittäjä-sosionomi -hanke	109 514	01.2005 - 12.2006	PIRK
LSLH/SOS	003/07	Pälkäneen kunta	KEPEET (kehittyvät perhepalvelut, ehkäisevä työ) -hanke	129 988	01.2007 - 12.2008	PIRK
LSLH/SOS	020/04	Rauman kaupunki	Sosiaalityö oppilaitoksissa	12 900	05.2004 - 07.2006	SATA
LSLH/SOS	022/07	Rauman kaupunki	Sosiaalityön ammatti- ja tehtävä rakennehanke Raumalla ja Luviolla	203 437	08.2007 - 10.2009	SATA
LSLH/SOS	042/07	Salon kaupunki	Sosiaalityön kehittäminen ja seudullinen tuottaminen Salon seudulla	160 050	04.2007 - 09.2009	VAR-S
LSLH/SOS	060/07	Toholammin kunta	Prosesseja kehittämällä parempaan palveluun, Pro SoTe	285 222	04.2007 - 10.2009	K-POH
ESLH/SOS	036/07	Vantaan kaupunki	Sosiaaliohjauksen mahdollisuudet aikuissosiaalityössä	436 755	01.2007 - 01.2009	UUSIM
ISLH/SOS	017/05	Varkauden kaupunki	Sosiaalityön kehittämishanke	147 750	04.2005 - 12.2007	P-SAV

19 hanketta = 4 094 400

Palveluohjaus

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	016/06	Espoon kaupunki	Asunnottomien asiakasohjauksen ja palveluohjaustoiminnan kehittäminen	161 895	04.2006 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	026/04	Espoon kaupunki	Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten lasten/perheiden palveluohjauskokeilu	29 400	03.2004 - 12.2006	UUSIM
ESLH/SOS	017/07	Helsingin kaupunki	ASKO - asiakkaat toiminnan arvioijina ja konsultteina	252 000	08.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS	020/07	Helsingin kaupunki	Kiinni päihteettömään arkeen - Opi-aattikorvaushoidon palveluohjausmalli	210 000	03.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS	004/03	Helsingin kaupunki	Pääkaupunkiseudun sote-neuvontapalvelun kehittäminen	300 000	01.2004 - 10.2005	UUSIM
STM/SOS	016/04	Hämeenlinnan kaupunki	Hämeenlinnan seudun sote-palvelurakennehanke, vaihe II	123 000	04.2004 - 06.2006	K-HÄM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	015/03	Ikaalisten kaupunki	Yhteistyöstä yhteiseen työhön -palveluohjaus kunnan peruspalveluna	74 830	06.2003 - 12.2005	PIRK
STM/SOS	029/07	Jyväskylän kaupunki	Keski-Suomen yhteistoimintamalli: Sosiaalihuollon erityispalvelut	70 000	2007 - 2008	K-SUO
LSLH/SOS	054/04	Jämsänkosken kaupunki	Jämsän seudun palvelurakennemuutoksen toteuttaminen	125 750	03.2004 - 10.2006	K-SUO
ESLH/SOS	026/07	Järvenpään kaupunki	Kuntouttavan työtoiminnan rajapintoja	302 674	04.2007 - 10.2009	UUSIM
OLH/SOS	009/04	Kainuun maakunta ky	Ikäihmisten palveluohjaus Kainuussa	162 000	04.2004 - 12.2006	KAINUU
OLH/SOS	014/06	Kainuun maakunta ky	Sosiaalityön henkilöstön tehtäväkentteen ja työolojen kehittäminen	150 601	01.2006 - 12.2008	KAINUU
ISLH/SOS	001/07	Kangasniemen kunta	Kangasniemen kunnan asumisneuvonta ja tuettu asuminen	98 383	03.2007 - 12.2008	E-SAV
OLH/SOS	006/07	Kuusamon kaupunki	Hoidosta kuntoutukseen, kokonaisvaltaisen kuntoutusmallin kehittäminen	175 000	03.2007 - 12.2009	P-POH
LSLH/SOS	038/07	Laitilan kaupunki	Sosiaalisen työllistymisen seudullinen kehittäminen 2007-2009	75 750	09.2007 - 10.2009	VAR-S
LSLH/SOS	040/06	Naantalin kaupunki	Asiakaspalvelun kehittäminen Naantalin sosiaalityön yksikössä	102 075	01.2006 - 12.2007	VAR-S
ISLH/SOS	005/06	Nilsian kaupunki	Nilsian ja Rautavaaran kuntayhteistyön kehittäminen sosiaalihuollossa	80 850	06.2006 - 12.2007	P-SAV
LSLH/SOS	096/05	Pirkanmaan shp	Palveluohjaus - sos.toimen, mielen- terv.palv. ja pth:n yhteistyömenetelmä	30 000	08.2005 - 04.2006	PIRK
STM/SOS	011/04	Raahen kaupunki	Palvelurakenteen seudullinen kehittäminen - Seutuvoima	194 700	08.2004 - 12.2006	P-POH
LSLH/SOS	014/06	Satakunnan ehp ky	ASUVA-hanke, asumisvalmennusmalli	126 376	04.2006 - 12.2007	SATA
LSLH/SOS	025/04	Turun kaupunki	Palveluohjauksellisuus vammaisten lasten ja nuorten palveluverkossa	323 950	05.2004 - 10.2006	VAR-S
ESLH/SOS	037/07	Uudenmaan päihdehuollon ky	OTE-hanke	157 500	04.2007 - 10.2009	UUSIM
ISLH/SOS	006/07	Varkauden kaupunki	Kaide - Sosiaalisen työllistämisen palveluohjaushanke	150 676	04.2007 - 09.2009	P-SAV
STM/SOS	023/05	Vetelin kunta	Halsuan/Kaustisen/Vetelin sosiaalipalveluiden yhdistäminen	46 200	04.2005 - 03.2006	K-POH
STM/SOS	014/04	Viitasaaren kaupunki	Perusturvan palvelutuotannon kehittäminen Viitaseudulla	118 780	03.2004 - 12.2005	K-SUO

25 hanketta = 3 642 390

Lastensuojelu

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	018/06	Anjalankoski	Kouvolan seudun lastensuojelun kehittämishanke 2006-2008	246 600	04.2006 - 10.2008	KYME
ESLH/SOS	024/05	Espoon kaupunki	Lastensuojelun kehittämisprojekti	117 800	03.2005 - 12.2007	UUSIM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	047/07	Haminan kaupunki	SAHAKOSKI-hanke, perhetukitoiminnan kehittäminen Haminassa	122 000	07.2007 - 06.2009	KYME
ESLH/SOS	021/06	Helsingin kaupunki	BARO@fi -hanke	171 000	03.2006 - 05.2008	UUSIM
ESLH/SOS	015/07	Helsingin kaupunki	Lapsiperheiden päihdetyön kehittämishanke	147 000	04.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS	028/04	Helsingin kaupunki	Lastensuojelun avohuollon ryhmätoiminnan kehittäminen ja levittäminen	123 000	03.2004 - 12.2005	UUSIM
ESLH/SOS	070/05	Hollolan kunta	Lastensuojelun ja eräiden muiden sos. erityispalvelujen saatavuus	66 600	05.2005 - 12.2006	P-HÄM
LSLH/SOS	001/03	Jyväskylän kaupunki	Vaikuttavuutta ja näkyvyyttä lastensuojelun avohuoltoon	142 613	03.2003 - 12.2004	K-SUO
OLH/SOS	023/05	Kainuun maakunta ky	Lastensuojelun sijaishuolto, tukiperhe- ja kriisipalvelut Kainuussa	110 953	03.2005 - 12.2006	KAI-NUU
LSLH/SOS	016/03	Kangasalan kunta	Laatua lastensuojeluun kuntayhteistyöllä	139 161	09.2003 - 12.2005	PIRK
LSLH/SOS	018/04	Kankaanpään kaupunki	Lastensuojelun työtapojen uudistaminen Pohjois-Satakunnassa	110 704	08.2004 - 07.2006	SATA
ISLH/SOS	027/04	Karttulan kunta	Hyvokas - Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja sosiaalisen kasvun tukeminen	34 140	08.2003 - 12.2005	P-SAV
ESLH/SOS	001/03	Kotkan kaupunki	Lastensuojelun ja perhetyön osaamisklinikka	210 000	03.2003 - 06.2005	KYME
ESLH/SOS	037/04	Kotkan kaupunki	Lastensuojelun perhoidon laadun kehittäminen	53 755	05.2004 - 04.2006	KYME
ESLH/SOS	036/04	Kotkan kaupunki	Perhe Villa - kriisitilanteiden Lastentalo	85 000	05.2004 - 04.2006	KYME
ESLH/SOS	038/04	Kotkan kaupunki	Verkostomenetelmät lapsen eduksi	47 450	08.2004 - 07.2006	KYME
ISLH/SOS	008/06	Kuopion kaupunki	Terve lapsuus arjessa -hanke	228 900	03.2006 - 12.2007	P-SAV
ESLH/SOS		Lahden kaupunki	Lastensuojelun lähityöntekijä	63 571	3.2004 - 10.2006	P-HÄM
ESLH/SOS	032/06	Lappeenrannan kaupunki	Etelä-Karjalan lastensuojelun jälkihuollon kehittämishanke	85 030	04.2006 - 12.2007	E-KAR
LSLH/SOS	036/06	Lemun kunta	Lastensuojeluosaamisen kehittämisen Varsinais-Suomen kunnissa	131 250	05.2006 - 04.2008	VAR-S
ESLH/SOS	049/05	Luumäen kunta	Yhdessä enemmän, lastensuojelun verkostoiva kehittämishanke	297 776	03.2005 - 10.2007	E-KAR
LSLH/SOS	004/03	Noormarkun kunta	Karhukuntien lastensuojelun perhetyön kehittämishanke	45 496	01.2003 - 12.2003	SATA
LSLH/SOS	066/06	Oriveden kaupunki	Ylä-Pirkanmaan lastensuojelun kehittämishanke	224 982	08.2006 - 10.2008	PIRK
OLH/SOS	010/07	Oulun kaupunki	Lastensuojelun työmenetelmien ja palveluiden seudullinen kehittäminen, Lasse	150 000	03.2007 - 12.2008	P-POH
OLH/SOS	012/04	Oulun kaupunki	Lastensuojelun työmenetelmien kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi	200 000	04.2004 - 12.2006	P-POH

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
OLH/SOS	022/05	Pohjois-Pohjanmaan shp	Lastensuojeluun liittyvän sosiaalityön saumaton hoitoketju, jatko-hanke	49 707	06.2005 - 12.2006	P-POH
LSLH/SOS	005/05	Raision kaupunki	Lastensuojelun sijaishuollon kehittäminen Varsinais-Suomessa	148 500	09.2005 - 08.2007	VAR-S
OLH/SOS	012/07	Reisjärven kunta	Lapsen kanssa - lastensuojelun kehittäminen	160 000	03.2007 - 10.2009	P-POH
ESLH/SOS		Riihimäen kaupunki	Potku-hanke	110 200	3.2004 - 10.2006	K-HÄM
LLH/SOS	003/03	Rovaniemen kaupunki	Rovaseudun lastensuojelun kehittämiskeskus	146 832	04.2003 - 12.2005	LAPPI
LSLH/SOS	025/05	Saarijärven kaupunki	Läheisneuvonpitomenetelmien käyttöönotto Keski-Suomessa	36 976	04.2005 - 12.2006	K-SUO
ISLH/SOS	002/06	Siilinjärven ja Maaningan th ky	Lasten ja nuorten psykososiaalisen palvelumallin kehittäminen, ”Siilin lapset”	104 076	04.2006 - 12.2008	P-SAV
LSLH/SOS	074/06	Tampereen kaupunki	Lastensuojelun sijaishuollon kehittäminen	384 480	03.2006 - 10.2008	PIRK
LSLH/SOS	076/06	Tampereen kaupunki	Tuumasta Toimeen - lasten kasvun tukemisen resurssit luovasti käyttöön	363 900	03.2006 - 10.2008	PIRK
ESLH/SOS	045/05	Tuusulan kunta	Tuusulan lastensuojelun kehittämishanke	213 645	06.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	031/04	Vantaan kaupunki	Sosiaali- ja kriisityötä poliisissa	75 000	03.2004 - 12.2004	UUSIM

36 hanketta = 5 148 097

Varhainen puuttuminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	071/05	Alavuden kaupunki	Varhaista tukea perheelle	97 275	04.2005 - 10.2007	E-POH
ESLH/SOS	046/06	Askola	Askolan vanhemmuuden tukemishanke	44 770	03.2006 - 06.2007	UUSIM
STM/SOS	071/05	Helsingin kaupunki	Etablering av svenskspråkigt familjecenter	187 400	08.2005 - 12.2007	UUSIM
STM/SOS	039/04	Helsingin kaupunki	Varhaisen puuttumisen johtamis- ja koordinaattiorakenne	86 100	05.2004 - 12.2005	UUSIM
ESLH/SOS	056/06	Hollolan kunta	Hyvä lapsuus Hollolassa	117 300	04.2006 - 06.2008	P-HÄM
ESLH/SOS	030/06	Hyvinkään kaupunki	Yökylä-hanke: jatkohakemus vuodelle 2006	275 500	01.2006 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	038/07	Hämeenlinnan kaupunki	Hämeenlinnan seudun kriisityö -toimintamallit sos.päivystykseen ja kriisityöhön	150 750	04.2007 - 03.2009	K-HÄM
ESLH/SOS	060/06	Hämeenlinnan kaupunki	VAKA-verkko, varhainen tuki monimuotoistuvassa varhaiskasvatuksessa	262 500	06.2006 - 10.2008	K-HÄM
ESLH/SOS	034/06	Järvenpään kaupunki	Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen	217 400	05.2006 - 12.2007	UUSIM
STM/SOS	038/04	Kainuun maakunta ky	Kainuun Varpu-hanke	100 000	01.2005 - 12.2005	KAI-NUU

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	034/04	Karjaa - Karis	Implementering av tidig intervention och svenskspråkig regionplanering	106 100	02.2004 - 01.2007	UUSIM
LSLH/SOS	040/07	Kauhajoen kaupunki	Helminauha - varhaisen ja erityisen tuen kehittämishanke	198 900	05.2007 - 10.2009	E-POH
ESLH/SOS	039/06	Kirkkonummen kunta	Perheväkivallan vastaisen työn kehittäminen Kirkkonummen kunnassa	41 550	10.2005 - 12.2008	UUSIM
ESLH/SOS	023/06	Kotkan kaupunki	Pre-Feeniks	75 000	04.2006 - 12.2007	KYME
ISLH/SOS	025/04	Kuopion kaupunki	Varpu (varhainen puuttuminen) -hanke	66 500	06.2004 - 04.2005	P-SAV
OLH/SOS	005/07	Kuusamon kaupunki	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvoinnin kehittäminen 2007-2010	100 000	01.2007 - 12.2007	P-POH
ESLH/SOS	027/06	Kymenlaakson kasv.- ja perheneuv. ky	TIKRU - nuorten elämänhallinnan tukeminen ja ohjaus -hanke	132 960	04.2006 - 10.2008	KYME
ESLH/SOS	041/05	Nummi-Pusulan kunta	Varhaiskasvatuksen tukipalveluiden kehittäminen	127 125	08.2005 - 12.2006	UUSIM
ESLH/SOS	040/06	Nurmijärven kunta	Varhaisen puuttumisen työmenetelmien käyttöönotto	108 750	01.2006 - 12.2007	UUSIM
LSLH/SOS	012/05	Porin kaupunki	Varhaisen puuttumisen työmenetelmien käyttöönotto avoim. päiväkodeissa	142 500	03.2005 - 10.2007	SATA
LSLH/SOS	024/04	Raision kaupunki	Rautalanka - nuorten laillisuuskasvatushanke	67 000	03.2004 - 10.2006	VAR-S
LLH/SOS	005/06	Ranuan kunta	Nuora Ranuan kunnan ja Nuorten Ystävät ry:n kumppanuushanke	381 134	04.2006 - 12.2008	LAPPI
OLH/SOS	013/06	Rauman kaupunki	PUKKI - Puheen- ja kielenkehityksen varhainen tukeminen Rauman seudulla	138 375	05.2006 - 10.2007	SATA
LLH/SOS	005/04	Rovaniemen kaupunki	Varhaisen puuttumisen menetelmien ja verkostotyön kehittäminen	59 471	08.2004 - 12.2006	LAPPI
ISLH/SOS	008/07	Varkauden kaupunki	SEULA-hanke lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn ja hoitoon	89 275	05.2007 - 12.2009	P-SAV

25 hanketta = 3 373 635

Sosiaalipäivystys

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
STM/SOS	087/05	Iisalmen kaupunki	Seutukunnallinen sosiaalipäivystyshanke	150 788	03.2005 - 02.2007	P-SAV
ISLH/SOS	004/03	Iisalmen kaupunki	Ylä-Savon sosiaalipäivystys	84 788	03.2003 - 02.2005	P-SAV
ESLH/SOS	007/07	Karjaa- Karis	Hiiden ja Länsi-Uudenmaan seutujen sosiaalipäivystyksen kehittämishanke	471 225	05.2007 - 10.2009	UUSIM
ESLH/SOS	054/06	Lahden kaupunki	Sosiaalipäivystys Päijät-Hämeessä	261 225	03.2006 - 12.2007	P-HÄM
STM/SOS	067/05	Lohjan kaupunki	Sosiaalipäivystystoiminnan kehittäminen Hiiden pilotin alueella	155 250	04.2005 - 12.2006	UUSIM
ESLH/SOS		Orimattilan kaupunki	Päivystys- ja kriisipalvelut kuntien yhteistyönä	60 878	5.2003 - 9.2005	P-HÄM

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
ESLH/SOS	023/05	Porvoon kaupunki	Itä-Uudenmaan lastensuojelupäivystys ja kriisityö	240 202	04.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	008/03	Porvoon kaupunki	Itä-Uudenmaan lastensuojelupäivystyshanke	79 500	01.2003 - 12.2004	UUSIM
STM/SOS	025/04	Salon kaupunki	Seutukunnallinen sosiaali- ja kriisipäivystyksen kehittämisprojekti	112 000	04.2004 - 12.2006	VAR-S
STM/SOS	005/05	Seinäjoen kaupunki	Sosiaalipäivystyshanke	57 600	08.2005 - 07.2006	E-POH
LSLH/SOS	073/06	Tampereen kaupunki	Alueellisen päivystysjärjestelmän kehittäminen	108 345	04.2006 - 12.2007	PIRK
STM/SOS	47/06	Turun kaupunki	Turun ja Loimaan seud. sosiaalipäivystyskokeilu	131 700	06-07	VAR-S
STM/SOS	019/06	Tuusulan kunta	Sosiaalipäivystystoiminnan kehittäminen Keski-Uudellamaalla	221 100	06-08	UUSIM
LSLH/SOS	004/06	Uuraisten kunta	Sosiaalipäivystyksen maakunnallinen järjestäminen Keski-Suomessa	116 779	04.2006 - 10.2007	K-SUO
STM/SOS	018/06	Vaasa - Vasa	Sosiaalipäivystys Pohjanmaalla	373 900	06-08	POHJ

15 hanketta = 2 625 280

Muu sosiaalialan kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	073/05	Etelä-Pohjanmaan shp	Terveysosiaalityön yhteistyöhanke	227 550	04.2005 - 10.2007	E-POH
ESLH/SOS	028/05	Helsingin kaupunki	Arvioinnin osaamisen ja menetelmien kehittäminen sosiaalitoimessa	436 000	03.2005 - 12.2007	UUSIM
ESLH/SOS	003/03	Helsingin kaupunki	Kaupunkisosiaalityön osaaminen ja moniammatilliset työmuodot	400 000	03.2002 - 10.2005	UUSIM
STM/SOS	003/03	Hämeenlinnan kaupunki	Sosiaaliasiain toiminnan kehittäminen	114 000	03.2003 - 12.2004	K-HÄM
ESLH/SOS	066/05	Hämeenlinnan kaupunki	Tuotteistaminen, laatu ja kilpailuttaminen - hyv.vointipalv. vaihtoehdot	50 000	04.2005 - 03.2007	K-HÄM
ISLH/SOS	037/05	Iloantsin kunta	Eväitä elämän poluille	33 330	03.2005 - 02.2007	P-KAR
LLH/SOS	001/05	Inarin kunta	Senso-Inari	39 000	01.2005 - 12.2007	LAPPI
LLH/SOS	003/03	Inarin kunta	Yhteistyöllä laatuun Inarissa, YLI-hanke	50 000	08.2003 - 12.2005	LAPPI
ISLH/SOS	010/03	Joensuun kaupunki	Sosiaalityön kehittämishanke	96 100	04.2003 - 03.2005	P-KAR
ISLH/SOS	012/05	Kaavin kunta	Sosiaalipalvelujen arviointi ja kehittäminen	81 000	03.2005 - 12.2006	P-SAV
OLH/SOS	005/03	Kainuun maakunta ky	Vaikeimmassa asemassa olevien syrjäytyneiden kuntoutuspolku	87 150	03.2003 - 12.2005	KAI-NUU
OLH/SOS	013/04	Kainuun maakunta ky	Vaikeimmassa asemassa olevien syrjäytyneiden kuntoutuspolku	87 150	01.2004 - 12.2005	KAI-NUU
LSLH/SOS	035/04	Keski-Pohjanmaan shp	Terveysosiaalityön asema Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla	32 130	04.2004 - 03.2005	K-POH

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LLH/SOS	004/06	Kolpeneen palvelukeskuksen ky	Erityislasten ja nuorten tilapäishoidon kehittäminen ja mallintaminen Lapissa	166 200	06.2006 - 05.2008	LAPPI
ISLH/SOS	024/04	Kuopion kaupunki	ETU-foorumi -mallin kehittäminen ja juurruttaminen	60 000	03.2004 - 10.2005	P-SAV
ISLH/SOS	004/06	Kuopion kaupunki	Suunnitelmallinen ja kuntouttava sosiaalityö	145 134	08.2006 - 12.2007	P-SAV
ESLH/SOS	029/06	Lappeenrannan kaupunki	Aikuissosiaalityön Areenat -kehittämishanke	146 223	05.2006 - 12.2007	E-KAR
ESLH/SOS	002/03	Lappeenrannan kaupunki	Työllisyyden yhteispalvelu 25+ -hanke	260 540	03.2003 - 12.2005	E-KAR
LSLH/SOS	041/04	Malmin th alue - Malmska	Hemma bäst - Kotona paras	107 250	03.2004 - 10.2006	POHJ
ISLH/SOS	002/04	Mikkelin kaupunki	Mikkelin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen kehittämisohjelma	60 000	03.2004 - 10.2004	E-SAV
LSLH/SOS	082/05	Närpiö - Närpes	Projektet Fyrklövern/Neliapila-hanke	192 000	09.2005 - 10.2007	POHJ
OLH/SOS	007/03	Oulun kaupunki	Hyvinvointipalvelujen kehittämistä tukeva muutosvalmiushanke, MUVA	50 775	03.2003 - 06.2004	P-POH
ISLH/SOS	014/04	Outokummun kaupunki	Paikallinen vaikuttaminen Outokummun seudulla	15 000	01.2004 - 12.2005	P-KAR
ISLH/SOS	001/04	Pieksämäen kaupunki	Pieksämäen seudun PAVA-hanke	15 000	01.2004 - 12.2005	E-SAV
LSLH/SOS	081/05	Pietarsaari-Jakobstad	Connecting Sulubaa	127 125	04.2005 - 12.2006	POHJ
ISLH/SOS	003/06	Rautalammin kunta	Rautalampilaisten erityisryhmien työtoiminnan kehittäminen	70 454	06.2006 - 12.2008	P-SAV
LSLH/SOS	051/04	Tampereen kaupunki	Pouta	50 380	08.2004 - 09.2005	PIRK
LSLH/SOS	098/05	Tampereen kaupunki	Toimeentulotukiasioiden käsittelyn kehittäminen ja nopeuttaminen	39 600	05.2005 - 08.2006	PIRK
LSLH/SOS	053/04	Tampereen kaupunki	Turvallisen elämän eväät	122 142	04.2004 - 12.2005	PIRK
ESLH/SOS	010/03	Uudenmaan erityishuoltopiirin ky	Lex Marjanen täytäntöön ja käytäntöön	38 350	06.2003 - 05.2004	UUSIM
STM/SOS	008/03	Vantaan kaupunki	Kuuden suurimman kunnan sosiaalihuollon keskeisten toimintojen vertailu	519 950	02.2003 - 12.2005	UUSIM
ESLH/SOS	011/03	Vantaan kaupunki	Sosiaalityötä poliisissa	75 000	01.2003 - 12.2003	UUSIM
ESLH/SOS	032/04	Vantaan kaupunki	Vapaaehtoistoiminnan resurssikeskus	432 512	03.2004 - 10.2006	UUSIM

33 hanketta = 4 427 045

Vammaispalvelujen kehittäminen

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa- kunta
LSLH/ SOS	039/07	Eskoon sosiaali- palvelujen ky	Pohjanmaan maakuntien Autismin kirjon palveluiden verkosto	201 000	06.2007 - 10.2009	E-POH
ISLH/ SOS	016/07	Joensuun kaupunki	Kehitysvammahuollon hanke Joensuun seudulla, KEHVA	134 000	09.2007 - 04.2009	P-KAR
LSLH/ SOS	003/03	Jyväskylän maalaiskunta	Keskisuomalainen vammaispalvelui- den toimintamalli	50 000	03.2003 - 12.2003	K-SUO
LSLH/ SOS	002/04	Jyväskylän maalaiskunta	Keskisuomalainen vammaispalvelu- jen toimintamalli	100 000	03.2004 - 12.2005	K-SUO
LSLH/ SOS	001/06	Jyväskylän maalaiskunta	Vammaispalveluiden sosiaalityö ja verkostoitunut erityisosaaminen	157 500	03.2006 - 10.2008	K-SUO
LSLH/ SOS	022/04	Kaarinan kaupunki	Vammaispalveluiden seudullinen työ- ja päivätoimintojen kehittä- minen	165 800	04.2004 - 10.2006	VAR-S
OLH/ SOS	011/07	Kainuun maa- kunta ky	Laadukas perhehoito Kainuussa	160 000	01.2007 - 12.2009	KAI- NUU
OLH/ SOS	017/06	Kainuun maa- kunta ky	Vammaispalvelujen saatavuuden ja erityisosaamisen parantaminen	267 151	01.2006 - 12.2008	KAI- NUU
LSLH/ SOS	009/06	Kankaanpään kaupunki	Vammaishuollon palvelujärjestelmä	103 627	05.2006 - 10.2008	SATA
LLH/ SOS	007/04	Kemin kau- punki	Kehitysvammaisten elämänlaadun kehittämishanke	40 700	03.2004 - 02.2006	LAPPI
ESLH/ SOS	030/07	Keravan kaupunki	KUUMA-kuntien ja Hyvinkään kau- pungin vammaispalvelujen kehittä- mishanke	253 939	05.2007 - 10.2009	UUSIM
LSLH/ SOS	014/03	Keski-Pohjan- maan shp	KevaPa - Keski-Pohjanmaan kehitys- vammopalvelujen parantaminen	116 000	04.2003 - 12.2005	K-POH
STM/ SOS	005/03	Kolpeneen palvelukes- kuksen ky	Kommunikaatiokeskuksen toiminta- mallin kokeilu Lapin läänissä	96 793	04.2003 - 05.2005	LAPPI
LLH/ SOS	007/07	Kolpeneen palvelukes- kuksen ky	Pohjois-Suomen vammaispalvelui- den kehittämisyksikön valmistelu- hanke	167 000	08.2007 - 09.2006	LAPPI
Pää- tös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa- kunta
ESLH/ SOS	036/05	Kouvolan kaupunki	Kouvolan seudun vammaispalvelu- jen kehittämishanke	181 473	04.2005 - 10.2007	KYME
ISLH/ SOS	013/05	Kuopion kaupunki	Kuopion tulkkikeskuksen toiminnan seudullinen kehittäminen	111 572	01.2005 - 12.2006	P-SAV
ESLH/ SOS	047/05	Lappeenran- nan kaupunki	STAR -Autististen ja haastavasti käyttäytyvien kehitysvammaisten palvelut	90 000	03.2005 - 12.2005	E-KAR
ESLH/ SOS	033/07	Nummi- Pusulan kunta	Vammaispalvelujen kehittäminen Hiiden pohjoisella alueella	212 632	05.2007 - 12.2008	UUSIM
OLH/ SOS	002/03	Oulun kaupunki	Apuvälinepalvelujen seutukunnalli- nen palvelu- ja tietojärjestelmä	65 175	03.2003 - 02.2004	P-POH
LSLH/ SOS	050/04	Pirkanmaan sos.palvelu- jen ky	Vastuutasokuntoutus - Haastavasti käyttäytyville nuorille kehitysvam- maisille	131 025	04.2004 - 12.2005	PIRK

Päätös	Nro	Hakija	Hanke	Avustus	Kesto	Maa-kunta
LSLH/SOS	059/06	Pirkanmaan sos.palvelujen ky	Vastuutasokuntoutus - Haastavasti käyttäytyville nuorille kehitysvammaisille	152 050	01.2006 - 12.2007	PIRK
ISLH/SOS	009/07	Pohjois-Karjalan ssp ky	Sujuvat asiakasprosessit kehitysvammahuoltoon	66 055	03.2007 - 02.2009	P-KAR
OLH/SOS	004/07	Pohjois-Pohjanmaan ehp	Pohjois-Suomen vammaispalveluiden kehittämissyksikön valmistelu	229 594	08.2007 - 09.2009	P-POH
LSLH/SOS	020/07	Porin kaupunki	Vammaispalveluverkosto - käytäntöjen yhtenäistäminen	113 625	05.2007 - 10.2009	SATA
ESLH/SOS		Pääjärven ky	AIMO-aistimonivammaisten palvelujärjestelmä	115 500	3.2003 - 12.2004	K-HÄM
ESLH/SOS	055/06	Pääjärven ky	HOTHAT-erityisosaamishanke	298 937	03.2006 - 10.2008	K-HÄM
ESLH/SOS		Pääjärven ky	Palvelujärjestelmä autistisille asiakkaille	33 700	3.2003 - 5.2005	K-HÄM
ESLH/SOS		Pääjärven ky	Vapaa-aika vireäksi	57 500		K-HÄM
OLH/SOS	013/06	Raahen kaupunki	Vilma-hanke	78 000	06.2006 - 12.2007	P-POH
LSLH/SOS	017/05	Satakunnan ehp ky	Satakunnan AUNE-autismiosaajien verkostoitumishanke Satakunnassa	156 159	08.2005 - 07.2007	SATA
LSLH/SOS	091/05	Tampereen kaupunki	Pirkanmaan tulkkipalvelujen kehittämishanke	166 500	03.2005 - 12.2006	PIRK
ESLH/SOS	043/05	Tuusulan kunta	Tuusulan kehitysvammaneuvaloitiminnan kehittäminen	70 396	09.2005 - 10.2006	UUSIM
ESLH/SOS	043/06	Uudenmaan erityispalvelut ky	Uudenmaan vammaisalan kehittämissyksikkö	201 000	03.2006 - 11.2008	UUSIM
ISLH/SOS	004/04	Vaalijalan ky	Autismin monimuotokuntoutus	30 000	02.2004 - 12.2006	E-SAV
STM/SOS	007/03	Vaalijalan ky	Savon vammaisten asumispalvelujen laatu	25 000	05.2003 - 04.2005	E-SAV
ISLH/SOS	005/05	Vaalijalan ky	Taide kehitysvammaisten kuntoutuksen tukena	66 015	01.2005 - 12.2006	E-SAV
ISLH/SOS	005/07	Vaalijalan ky	Taidepesula - erityisryhmien kuvataiteen edistäminen Savossa	71 250	01.2007 - 01.2009	E-SAV
ISLH/SOS	017/06	Vaalijalan ky	Vammaispalvelujen turvaaminen rakennemuutoksen oloissa	217 500	04.2006 - 09.2008	E-SAV
LSLH/SOS	035/07	Vaasa - Vasa	Vaasan seudun henkilökohtainen avustajakeskus	123 156	09.2007 - 10.2009	POHJ
LSLH/SOS	007/03	Varsinais-Suomen ehp ky	Erytishuollon palvelut tasokkaiksi Varsinais-Suomessa	71 600	01.2003 - 12.2004	VAR-S
LSLH/SOS	049/06	Varsinais-Suomen ehp ky	Kehys - kehitysvammaisten kotiin annettava erityishoito ja perhetyö	99 150	09.2006 - 12.2007	VAR-S
LSLH/SOS	010/05	Varsinais-Suomen ehp ky	Palvelutuotteet osana erityishuollon laatua	31 700	01.2005 - 12.2005	VAR-S
ESLH/SOS	052/05	Vihdin kunta	Tukihenkilötoiminnan ja tuetun asumistoiminnan koordinoiminen	50 000	01.2005 - 12.2006	UUSIM
LSLH/SOS	079/05	Ylihärman kunta	Härmanmaan seutukunnan vammaispalvelujen kehittämissuunnitelma	102 000	05.2005 - 10.2007	E-POH

44 hanketta = 5 431 774

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN SELVITYKSIÄ
ISSN 1236-2115

- 2008: 1 Yhteenveto työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen rahoitusta koskevan lain vaikutuksista. (Vain verkossa)
ISBN 978-952-00-2510-6 (PDF)
- 2 Pandemic Influenza Preparedness. Joint Self-Assessment Report.
(Vain verkossa)
ISBN 978-952-00-2516-8 (PDF)
- 3 Terveydenhuollon työsuojelun valvontahankkeen loppuraportti.
ISBN 978-952-00-2517-5 (nid.)
ISBN 978-952-00-2518-2 (PDF)
- 4 Miten potilasturvallisuutta edistetään? Kysely terveydenhuollon toimintayksiköille ja vanhainkodeille. (Vain verkossa)
ISBN 978-952-00-2519-9 (PDF)
- 5 Kansallisen terveydenhuollon hankkeen seurantaryhmän loppuraportti.
Vuosien 2002-2007 toiminta. (Moniste)
ISBN 978-952-00-2531-1 (nid.)
ISBN 978-952-00-2532-8 (PDF)
- 6 Sosiaalialan kehittämishanke 2003–2007. Loppuraportti.
Salme Kallinen-Kräkin (toim.).
ISBN 978-952-00-2535-9 (nid.)
ISBN 978-952-00-2536-6 (PDF)